

TamSaha

TFF'nin Aylık Futbol Dergisi

● Ocak 2008 ● Sayı: 39

El ele, gönül gönüle

'de daha büyük hedeflere

Türkiye Futbol
Federasyonu Adına Sahibi:
Affan M. Keçeci
Yayın Yönetmeni:
Zeki Çol
Sorumlu Yazışları Müdürü:
Mazlum Uluç
Yazışları:
Bağış Erten
İlker Uğur
Cem Zamur
Barış Tarık Mutlu
Nihat Özten
Mustafa Kemal Artalan
Görsel Tasarım:
Hasan Teoman
Baskı:
Elma Basım
Organize Sanayi Bölgesi
Keresteciler Sitesi 13/B Blok
Kat: 4 D: 3
İkitelli / İstanbul
Tel: (212) 670 05 25
Faks: (212) 670 28 58
Yazışma Adresi:
Türkiye Futbol Federasyonu
Medya İletişim Departmanı
Konaklar Mah. İhlamurlu Sok.
No: 9 34330
4. Levent/İstanbul
Telefon: (212) 282 70 20
Dahili: 157-159
e-mail: tamsaha@tff.org.tr
Web Sitesi:
<http://www.tff.org>
YEREL SÜRELİ YAYIN
Para ile satılmaz

Bu sayıda fotoğraf
katkısı sağlayan
Vatan ve Türkiye
gazeteleriyle foto muhabiri
dostlarımız Haydar Tanışan,
Eser Erenler, Bahadır Çöküşler,
Ümit İnce, Süha Gürsoy,
Halid Kayaçan ve
Fehim Kayaçan'a
teşekkür ederiz.

Jan Koller

Milli Takımımızın grubundaki en güçlü takım onlar. Zaten Almanya'nın da yer aldığı eleme grubunu birinci bitirmeleri bunun en açık göstergesi. 12 maçtaki tek yenilgilerini evlerinde Almanlardan aldılar ama rövanşta hesabı çok farklı bir skorla kesmeyi de bildiler. Çek Cumhuriyeti Milli Takımı, hemen herkesin 1996 Avrupa Şampiyonası'nın büyük sürprizi olduğunu sandığı, fakat bu "sürpriz" sonrası yıllara bakıldığında Avrupa futbolunun en güçlü ülkelerinden birisi olarak kendisini kabul ettiren bir ekip. Doğu Bloku'nun dağılmasından sonra zayıflaması beklenen ve özellikle ilk yıllarda düşüş yaşayan Çek Cumhuriyeti, günümüzde 1976 Avrupa Şampiyonluğu dönemine nazire yaparcasına büyük zaferlerin sinyallerini veriyor. Aslında Çek futbolunun geçmişine baktığımızda var olan potansiyelin nelere muktedir olduğunu görebiliriz. Çekoslovakya 1934 yılında düzenlenen ikinci Dünya Kupası'nda ikinci oldu. 1960'ta düzenlenen ilk Avrupa Şampiyonası'na katılma başarısını gösteren Çekoslovakya Milli Takımı, Fransa'yı 2-0 yenerek üçüncülüğü elde etti. Bu başarı iki sene sonra düzenlenen Dünya Kupası'nda daha büyük bir başarının yolunu açtı. Şili'de düzenlenen kupada Çekoslovakya finale yükseldi, ancak bu defa da Brezilya'ya 3-1 mağlup olup bir kez daha finalde kaybetmenin üzüntüsünü yaşadı. 1976'da Avrupa Şampiyonu olarak "müzmin ikinci" unvanından kurtulan Çekoslovakya, 1993'te Doğu Bloku'nun dağılmasının ardından Çek Cumhuriyeti ve Slovakya olarak ikiye ayrıldı. Bunun sonucunda yeni bir Çek Cumhuriyeti takımı oluşturuldu. Bu takım 1996'da İngiltere'de düzenlenen Avrupa Şampiyonası'nda müthiş bir performans gösterirken, finalde

Rakipler lejyon ordusu

Milli Takımımız, 2008 Haziran'ında Avusturya ve İsviçre'de düzenlenecek Avrupa Şampiyonası finallerinde A Grubu'nda ev sahibi İsviçre'nin yanı sıra Çek Cumhuriyeti ve Portekiz'le mücadele edecek. Üç rakibimizin ortak özelliği oyuncularının ağırlıklı bölümünün yurtdışındaki büyük liglerde top koşturması. Çek ve Portekiz takımları 29'un üzerindeki yaş ortalamalarıyla dikkat çekerken, İsviçre hazırlık maçlarında giderek gençleştirdiği takımıyla önemli bir değişim yaşadı.

Çek Cumhuriyeti Avrupa'nın yükselen değeri

Almanya'ya altın golle 2-1 mağlup oldu. Bu turnuva Avrupa'ya Çek futbolunu tekrar hatırlatmıştı. 2004 Avrupa Şampiyonası'nda yarı final oynayan Çekler, 2006 Dünya Kupası'nda ise İtalya, Gana ve ABD'nin bulunduğu gruptan çıkamayarak büyük bir hayal kırıklığı yaşadı.

Kadro istikrarı sağlandı

2006 Dünya Kupası finallerinin ardından Nedved, Poborsky, Smicer, Heinz, Lokvenc ve Stajner gibi usta oyuncuların ayrılmasından sonra Çek Cumhuriyeti Milli Takımı, Euro 2008 elemelerinde kadro istikrarından vazgeçmedi. Euro 2008 elemeleri boyunca 12 maçta ilk onbirde 23 farklı oyuncu yer alsa da bu oyuncuların bir bölümü, finallerin garantilenmesinin ardından oynanan karşılaşmalarda forma giydi. Çekler elemeler boyunca genel olarak 4-4-2 sistemini benimsedi. Kaleyi Petr Cech korurken, savunma dörtlüsünde Tomas Ujfalusi, David Rozenhal, Radoslav Kovac ve Marek Jankulovski görev aldı. Orta sahada Jan Polak, Tomas Galasek, Tomas Rosicky, Jaroslav Plasil dörtlüsü zorunluluklar dışında bozulmazken, forvette de ağırlıklı olarak Jan Koller ve Milan Baros forma giydi. Savunmada Jiranerk, Gyrgera ve Pospech, orta alanda Sionko ve Jarolim, forvette de Kulic alternatif isimler olarak göze çarptı. 12 maçın tümünde de ilk onbirde yer alan Rozenhal, takımın en çok forma giyen oyuncusuydu. Ujfalusi 10, Jankulovski 9, Kovac da 7 maçta ilk onbirde görev yaptı. Orta sahada Rosicky 10, Galasek 9, Polak ve Plasil 8'er maçta ilk onbirde çıkarken, forvette Koller 11, Baros 7, Kulic de 4 maçta ilk onbirde başladı.

Yaşlı bir takım

Çek Cumhuriyeti, elemelerin yaş ortalaması en yüksek takımlarından biriydi. İdeal onbirin yaş ortalaması 29.27'yi buldu. Takımın en yaşlı oyuncuları 35 yaşındaki santrfor Koller ile kaptan ve ön libero

Galasek. 26 yaşındaki kaleci Cech ve orta saha oyuncusu Plasil ile 27 yaşındaki Baros ve Polak takımın en genç isimleri. Ancak yaş ortalamasının yüksek olmasının Çeklerin fizik güçlerinde bir azalmaya yol açtığı da pek söylenemez. Grupta attıkları 27 golün 7 tanesini fizik güçlerin tükenmeye yüz tutacağı son 15 dakikada buldular. Bu da tempolarının fazla düşmediğini gösteriyor. Maçı yarımaşar saatlik üç periyoda böldüğümüzde ise ilk bölümde 12, ikinci bölümde 4, son bölümde ise 11 gol attıklarını gözlemleyebiliyoruz. Çeklerin bir başka özelliği ise seyirciden etkilenmeden oynayabilmeleri. Eleme grubundaki 12 maçta tek yenilgilerini iç sahada Almanya'dan alırken, deplasmanda yenilgiyle tanışmadılar. İç sahada 5 galibiyet, 1 yenilgileri var ve 15 gol atıp, 4 gol yediler. Deplasman maçlarında ise Almanya dahil 4 galibiyet aldılar, 2 kez de berabere kaldılar. Dış saha maçlarında 12 gol atarken kalelerinde sadece 1 gol gördüler. Maç başına genel gol ortalamaları 3.34'ü bulurken, yedikleri gol ortalaması ise 0.4'te kaldı.

34 yıllık bir teknik adam

Çek Cumhuriyeti Milli Takımı'nın başında bulunan Karel Brückner, 34 yıllık teknik direktörlük kariyerinde 7 kulüp takımı çalıştırdı ama hiç şampiyonluk yaşamadı. Fenerbahçe'nin Sigma Olomouc'a 7-1 yenildiği maçta rakip takımın kurmay heyeti başkanıydı. Gerçek başarılarını ise milli takımlarda elde etti. 1984'te Çekoslovakya Ümit Milli Takımı'nın başına geçti ve 1985'te ülkesinde "yılın teknik adamı" seçildi. 2001'den bu yana A takımı çalıştıran Brückner, takımını 2002'deki Dünya Kupası'na götüremese de 2004 ve 2008 Avrupa Şampiyonası ise 2006 Dünya Kupası finallerine taşımayı bildi.

Golleri paylaştılar

Çeklerin 26 golünün altında 14 farklı oyuncunun imzası var. Jan Koller 6 golle başı çekiyor. Onu 3'er golle Baros ve Sionko izliyor. Golleri

Yıldızı çok, verimi düşük

Türkiye'nin sadece Avrupa Şampiyonasları'nda karşılaştığı Portekiz Milli Takımı son 10 yılda yaptığı atılımla göz doldururken, tam bir turnuva takımı kimliğine de bürünmeyi başardı. İlk kez 1984'te Avrupa Şampiyonası Finalleri'nde mücadele eden Portekiz son dört şampiyonaya katılma başarısını gösterdi. 1996 yılında İngiltere'de düzenlenen Avrupa Şampiyonası'nda grupta karşılaştığımız Portekiz'e deneyimli savunma oyuncusu Fernando Couto'nun golüyle 1-0 mağlup olurken, 2000 Avrupa Şampiyonası'nın çeyrek finalinde de Nuno Gomes'i durduramamış ve sahadan 2-0 mağlup ayrılmıştık. Bu iki maç dışındaki Portekiz'le oynadığımız 2 Dünya Kupası grup eleme, 2 de özel maçta 3 mağlubiyet, 1 galibiyet aldık. Son 43 yıldır gol atamadığımız Portekiz'e son golü atan oyuncumuz Fevzi Zemzem'di. 2004 yılındaki Avrupa Şampiyonası'nın ev sahibi Portekiz, turnuvanın açılış ve final maçında karşılaştığı Yunanistan'a 2-1 ve 1-0'lık sonuçlarla kaybetmesine rağmen, oynadığı diğer tüm maçları kazanmıştı. 1984 ve 2000'de ise yarı finale çıkan Portekiz her iki yarı finalde de Fransa'ya kaybederek büyük bir hayal kırıklığı yaşamıştı. 2006 Dünya Kupası yarı finalinde de Fransızların Portekiz'in final hayallerini çaldığını unutmamak lazım elbette. Bu üç yarı final maçının 1984'te oynananı uzatmalarda 3-2, 2000'de oynananı 2-1, 2006'da oynananı ise 1-0 sonuçlanmıştı. Portekiz 5 kez katıldığı Avrupa Şampiyonası'nda oynadığı 19 maçta 10 galibiyet, 4 beraberlik 5 de mağlubiyet aldı. Attığı 27 gole karşı kalesinde 16 gol gördü.

Zayıf takımları yendiler

2006 Dünya Kupası'nın ardından Figo ve Pauleta gibi iki önemli yıldızın milli takımda oynamayı bırakmasının ardından, Brezilyalı Teknik Direktör Scolari, Euro 2008

elemelerine kadar istikrarını bir türlü yakalayamadı. Gruptaki 14 maçta ilk onbirinde 28 farklı oyuncuyla çıkan Portekiz, Polonya'nın arkasından ikinci olduğu mücadelede zayıf takımları yenerek sonuca ulaştı. Son ana kadar çekiştiği Polonya, Sırbistan ve Finlandiya ile oynadığı 6 maçta da galibiyet alamayan Portekiz, Belçika, Ermenistan, Azerbaycan ve Kazakistan'dan topladığı 16 puanla gruptan çıktı. Tek yenilgisini Polonya'dan alan Portekiz, sahasında 15 puan topladı, deplasmanlarda ise 12 puanı hanesine yazdırdı. İç saha ile dış saha arasındaki fark, puanlardan ziyade, atılan ve yenilen gollerde ortaya çıktı. Evinde 14 gol atıp 3 gol yiyen Portekiz, deplasmanda ise attığı 10 gole karşılık kalesinde 8 gol gördü.

Rekor Ricardo'da

Portekiz Milli Takımı'nın gruptaki tüm maçlarında oynayan tek oyuncu kaleci Ricardo oldu. İstikrar konusunda Ricardo'yu 13 maçta Cristiano Ronaldo ve 10 maçta da Deco izledi. Portekiz'in ideal onbiri Ricardo-Ferreira, Carvalho, Alves, Miguel-Petit, Deco, Maniche-Cristiano Ronaldo, Nuno Gomes ve Simao'dan oluşuyor. Bu onbirin yaş ortalaması ise 29.63. 32 yaşındaki Ricardo, Petit ve Nuno Gomes, 31 yaşlarındaki Deco, Maniche ve 30 yaşındaki Carvalho takımın üç onlukları. Luis Miguel, Ferreira ve Simao da 29 yaşlarıyla 30'lara merdiven dayayanlardan. İdeal onbirdeki tek genç isim ise 23 yaşına giren Cristiano Ronaldo. Üstelik defansın ortasında sıklıkla yer bulan oyunculardan Meira ve Andrade 30, orta sahanın alternatif isimlerinden Costinha da 34 yaşında. Ancak Scolari'nin zaman

zaman gençlere de şans tanıdığını görmek lazım. Orta alanda 27'lik Tiago, 25'lik Meireles, 22'lik Moutinho ve Veloso, forvette de 22'lik Nani, 26'lık Helder Postiga, 25'lik Quaresma ve 24'lük Hugo Almeida forma şansı buluyor.

Üçlü orta saha, üçlü forvet

Portekiz, grup maçları boyunca 4-3-3 sistemiyle mücadele etti. Orta saha oyuncularının oyununun iki yönünü de oynayabilen özelliklere sahip olmasını bir avantaj olarak değerlendiren Scolari; Petit, Deco, Maniche, Tigao, Costinha gibi isimlerin hem oyun bozma hem de topa hükmedebilme özelliklerini optimal biçimde değerlendirmeye çalıştı. Hücumun kanatlarını genellikle Cristiano Ronaldo ve Simao ile kullanan Brezilyalı teknik adam, bu bölgelerde Nani ve Quaresma'dan da yararlanıyor. Takımın asıl santrforu Nuno Gomes. Helder Postiga ve Hugo Almeida gibi daha genç isimler de Pauleta sonrasında Gomes'in alternatiflerini oluşturuyor. Portekiz Milli Takımı'nın geniş kadrosundaki oyunculardan Real Betisli Ricardo, Atletico Madridli Simao, Maniche, Valencialı Caneira, Miguel, Barcelonalı Deco, Real Madridli Pepe ve Osasunalı Hugo Viana İspanya, Chelseali Ferreira, Carvalho, Manchester Unitedli Ronaldo, Nani, Tottenhamlı Ricardo

Ronaldo'nun ağırlığı

Takımın gruplarda attığı 24 golün 7'si Cristiano Ronaldo'ya ait. Simao'nun 4, Nuno Gomes'in 3, Hugo Almeida'nın 2, Quaresma, Nani, Helder Postiga ve Makukula'nın 1'er gol attığını ve bu gollerin toplamının 20'yi bulduğunu düşünürsek, Portekiz'in sonuca hücum üçlüsüyle gittiğini söylemek hiç de zor değil. Diğer 4 golün altında ise orta sahadan Tiago ve Maniche ile defanstan Carvalho ve Bruno Alves'in imzası bulunuyor. Gelelim 24 golün dakikalara dağılımına. Portekiz'in 24 golü her iki yarıya da 12'şerle eşit dağılmış durumda. İlk yarım saate 6, ikinci ve üçüncü yarım saatlik bölümlere ise 9'ar gol düşüyor. 31 ile 45. dakikalar arası ise 6 golle en tehlikeli bölüm olarak ortaya çıkıyor.

Scolari'nin unvanı büyük

Portekiz'in teknik direktörü bizim de yakından tanıdığımız bir isim. Luis Felipe Scolari 2002 yılında Brezilya'yı Dünya Şampiyonluğu'na ulaştırdıktan sonra Portekiz'in başına geçti ve o günden beri oldukça başarılı bir performans sergiliyor.

Cristiano Ronaldo

Yüzü çok değişti

2008 Avrupa Şampiyonası'nın iki ev sahibinden birisi İsviçre bu nedenle tarihinde ilk kez üst üste iki Avrupa Şampiyonası'na katılmayı başardı. Bu turnuvanın İsviçrelilerin tarihlerindeki üçüncü Avrupa Şampiyonası olduğunu da hatırlatmak gerek elbette. Euro 2004'te Rusya ve İrlanda Cumhuriyeti'ni saf dışı bırakarak Portekiz'e giden İsviçre, burada ölüm grubu olarak nitelendirilen grupta Hırvatistan'la 0-0 berabere kalmasına rağmen İngiltere ve Fransa'ya 3-0 ve 3-1'lik sonuçlarla mağlup oldu ve turnuvaya veda etti. 2006 Dünya Kupası Elemeleri'nde Fransa'nın grubundan namağlup ikinci çıkan İsviçre, Milli Takımımızla oynadığı play-off maçlarının ardından deplasmanda attığı goller sayesinde Almanya vizesini almaya hak kazandı. Almanya'da bir kez daha Fransa'yla aynı gruba düşen İsviçre'nin diğer rakipleri G. Kore ve Togo'ydu. Fransa'yla açılış maçında berabere kalan İsviçre, Togo ve G. Kore'yi 2-0'la geçti ve grubu lider tamamladı. İkinci tur maçında İsviçre'nin rakibi Ukrayna'ydı. 0-0 biten maçın ardından penaltılarla rakibine 3-0 mağlup olan İsviçre turnuvayı gol yemeden tamamlayan tek takım olarak tekrarlanması güç bir ilginçliğe imza attı. İsviçre'yle tarihimiz boyunca oynadığımız 14 maçta 7 galibiyet, 4 mağlubiyet, 3 de beraberlik aldık. Her iki takımın da 19'ar gol attığı karşılaşmalarda en farklı sonuçlar 1952'deki 5-1'lik İsviçre ve 1969'daki 3-0'lık Türkiye galibiyetleriydi.

Kadro gençleştirildi

Euro 2008 finallerine eleme oynamadan katılan İsviçre, aradaki boşluğu hazırlık maçlarıyla doldurdu. 2006 Dünya Kupası finallerinin ardından 15 hazırlık maçı yapan İsviçre, bu maçlarda 7 galibiyet, 1 beraberlik ve 7 de yenilgi alırken, attığı 23 gole karşılık kalesinde 20 gol gördü. Bu süreçte Liechtenstein, Venezüella, Kosta Rika, Jamaika, Hollanda, Şili ve Avusturya'yı yenen İsviçreliler, Brezilya, Almanya, Avusturya, Kolombiya, Japonya, ABD ve Nijerya'ya yenildi, Arjantin'le de berabere kaldı. Teknik Direktör Jakob Khun, 2006 Dünya Kupası sonrası oynanan ilk hazırlık maçlarında

şans verdiği Müller, Wicky, Vogel, Huggel, Spycher, Cabanas gibi oyuncularını yavaş yavaş genç oyuncularla değiştirmeyi tercih etti. İki Türk oyuncunun da yer aldığı İsviçre'de, Phillipp Degen, Behrami, Senderos, Barnetta gibi genç oyunculara Von Bergen, Djourou, Lichtstener, Vonlanthen, Margairaz, Gökhan İnler ve Fernandes gibi isimler eklendi. 37 yaşındaki kaleci Zuberbühler'in alternatifleri olarak da 28 yaşındaki Coltorti ve 25 yaşındaki Benaglio bazı maçlarda denendi.

Dörtlü savunmadan vazgeçilmiyor

İsviçre'nin en istikrarlı bölgesi savunma bloğu. Toplam 32 farklı futbolcunun ilk onbirde yer aldığı 15 hazırlık maçında sağ bekte Phillipp Degen 10, ortada Senderos 9, Djourou ise 8 kez forma giydi. Sol bek Magnin ise bu maçların tümünde oynadı. Orta alanda son 9 hazırlık maçının tümünde Udinese'li 24 yaşındaki Gökhan İnler görev yaptı. Orta alanın sol kanadında oynayan 23 yaşındaki Barnetta da 12 hazırlık maçında forma giydi. Orta alanın sağında 27 yaşındaki Gyax veya

İsviçre

22 yaşındaki Vonlanthen hücum ağırlıklı olarak görev yapıyor. Takım çift ön liberolu oynadığında Gökhan İnler'in yanında genellikle 23 yaşındaki Fernandes görev alıyor. İsviçre forvet hattında Streller-Frei ikilisini tercih ediyor. Ancak son maçlarda Frei'nin sakatlığı nedeniyle 33 yaşındaki Nkufo forma giydi. Hakan Yakın da bazı maçlarda forvet ikilisinin arkasında ya da bu ikiliden birisi olarak oynama şansı buluyor.

İlk dakikalar çok tehlikeli

İsviçre'nin 15 hazırlık maçında attığı 23 golden birisini Arjantinliler kendi kalelerine gönderdi. Kalan 22 golde ise aslan payı 8 gol kaydeden Streller'e ait. Bu oyuncuyu diğer santrfor Frei 5 golle izliyor. Üçüncü santrfor Nkufo da 1 gol kaydetti. Orta sahanın en golcü oyuncusu rakip ağları üç kez havalandıran Barnetta. Orta alandan Margairaz, Gökhan İnler ve Hakan Yakın ile defanstan Magnin ve Djourou da birer gol attı. İsviçre Milli Takımı'nın attığı golleri dakikalar bazında incelediğimizde ise karşımıza ilginç bir tablo çıkıyor. Atılan 23 golün tam 9 tanesi ilk 15 dakikada rakip ağlarla buluşmuş. İlk yarının kalan yarım saatlik bölümünde sadece 3 gol bulabilen İsviçre, kalan 8 golünü de ikinci yarılarında kaydetmiş.

Lejyoner takımı

İsviçre'nin ideal onbirindeki oyuncuların büyük bölümü ülke sınırlarının dışında top koşturuyor. Zuberbühler'in dışındaki iki kaleci İspanya'da forma giyiyor. Savunmada Degen B. Dortmund, Behrami Lazio, Djourou Birmingham City, Grichting Auxerre, Magnin Stuttgart, Müller Lyon, Senderos Arsenal, Von Bergen de Hertha Berlin'de oynuyor. Orta saha oyuncularından Barnetta Bayer Leverkusen'de, Fernandes Manchester City'de, Gyax Metz'de, Gökhan İnler Udinese'de, Margairaz Osasuna'da forma giyiyor. Forvet oyuncularından Frei Borussia Dortmund'da, Nkufo Twente'de top koşturuyor. İlk onbirin direkt oyuncularını arasında sadece Marco Streller Basel'de oynuyor.

Jakob Khun 7 yıldır görevde

İsviçre Teknik Direktörü Jakob Kuhn 2001 yılından bu yana takımının başında ve bu turnuva takımının son 7 senede katıldığı üçüncü büyük turnuva olacak. 65 yaşındaki teknik adam futbolculuk kariyerinde FC Zürih forması giydi ve İsviçre Milli Takımı'nda 63 kez yer alma başarısı gösterdi. Kuhn, Euro 2008 sonrası görevi bırakacağını daha önceden açıklamıştı.

Maç Programı

Tarih	Maç	Stat	Saat
07.06.2008	İsviçre-Çek Cumhuriyeti	St. Jakob-Park, Basel	19.00
	Portekiz-Türkiye	Stade de Geneve, Cenevre	21.45
11.06.2008	Çek Cumhuriyeti-Portekiz	Stade de Geneve, Cenevre	19.00
	İsviçre-Türkiye	St. Jakob-Park, Basel	21.45
15.06.2008	İsviçre-Portekiz	St. Jakob-Park, Basel	21.45
	Türkiye-Çek Cumhuriyeti	Stade de Geneve, Cenevre	21.45

Şampiyonluk yaşamaya geldim

Shabani Nonda

Blackburn'den ayrıldıktan sonra başka İngiliz kulüplerinden teklifler almıştım ve Ada'ya dönme şansım son derece yüksekti. Fakat Galatasaray'ın teklifi geldiğinde "Hah, şimdi tamam" dedim. Çünkü büyük bir kulüp beni istiyordu.

Galatasaray'da her sezon şampiyon olmak için oynuyorsunuz ki burada iki sezon oynarsanız birinde şampiyon olacak, diğerinde Şampiyonlar Ligi'ne gideceksiniz. Bu, İngiltere'deki bir sıra takımına gitmekle kıyaslanabilecek bir şey değil.

Blackburn'de kalsaydım üçüncü santrfor olacaktım. Galatasaray'da ise durum farklı. Kallı ilk gün bana "Buradaki rekabet, herkesin katılabileceği bir yarış" demişti. Buraya geldiğimde gerçekten iyi olanın formayı giyeceğini biliyordum.

Kongo'da doğdu ama tam 10 yıldır İsviçre, Fransa, İtalya ve İngiltere liglerinde attığı gollerle Avrupalı bir golcü oldu. Öyle ki, her iki maçta bir ağları sarsacak kadar müthiş bir ortalama yakaladı. Geçirdiği ağır sakatlığın ardından önce Roma'da, sonra da Blackburn'de rehabilitasyon dönemini tamamladı. Şimdi gollerini Galatasaray için sıralıyor. Sarı-kırmızı takımı, bugüne kadar Avrupa'da yaşamadığı şampiyonluğa en yakın ekip olduğu için seçtiğini söylüyor.

Mazlum Uluç

▼Avrupa'daki ya da Güney Amerika'daki gibi altyapıların Afrika'da bulunduğunu pek düşünmüyoruz. Bu konuda yanılıyor muyuz? Afrika'da nasıl futbolcu olunur? Mesela sen futbola nasıl başlamıştın? ▲Aslında bu hangi ülkede bulunduğunuza bağlı bir şey. Fildişi Sahili, Kamerun, Güney Afrika ve tüm Kuzey Afrika ülkelerinin futbol altyapıları gerçekten Avrupa'yla baş edebilecek düzeyde. Fakat birçok ülke de var ki, oralarda bir futbol altyapısından söz etmek ancak hayal

olabilir. Benim ülkeme bakıldığında ise Kongo'daki tüm erkek çocuklar için sokak aralarında futbol oynamak dışında oyalanacak bir şey yoktur. Biz de bulduğumuz bir topun peşinden koşardık. Oturduğumuz semtin küçük bir takımının yöneticileri beni görmüş. Orada oynamaya başladım. Daha sonra tesadüfî bir şekilde Brundi Ligi'ndeki bir kulübün A takımına geçtim. ▼Avrupa'da seni ilk keşfeden kulüp İsviçre'den FC Zürih oldu. Bu keşfedilme hikâyesini ve Avrupa'ya ilk gelişini anlatır mısın?

▲Brundi'de oynarken, Tanzanya'dan başka bir oyuncuyu izlemek için gelen menajer beni beğenip Vaal Professionals'a transferimi sağladı. Sonrasında bir tesadüf daha yaşandı ve Güney Afrika'ya futbolcu izlemeye gelen bir menajer yine beni beğenip FC Zürih'e götürdü. Bunların tümünü tesadüf

olarak adlandırıyorum. Eğer bu tesadüfler yaşanmasaydı bugün burada olmayacaktım. ▼Tıpkı Güney Amerikalı oyuncularla olduğu gibi Afrikalılarda da başlangıçta Avrupa futboluna uyum konusunda zorluklar yaşandığını gözlemliyoruz. Senin için bu süreç nasıl gelişti? ▲Ülkeler arasında büyük farklar olduğu için ciddi adaptasyon sorunları

Avrupa'da ne yazık ki Türkiye Ligi'nden görüntüler dahi izleyemiyorsunuz. Buradaki bir maç nasıl oynanır, nasıl bir sahada geçer, bunu bile görme şansınız yok. Buraya geldiğimde, beklentilerimin çok üzerinde bir ülke buldum.

İtalya'da tamamen taktik üzerine oturtulmuş bir oyun var. İngiltere'de ise "Alın çocuklar size top, saldırın, aynen kalenin içine gireceksiniz" diyorlar. Fransa'da ise daha çok güzel futbol üzerine kurulu bir anlayış hâkim. Türkiye'de bunların karmasını gördüm.

Tek santrforlu oynadığınızda, önde tuttuğunuz oyuncuyu kurban ettiğinizi bilirsiniz. Aslında o maçta gol atacak oyuncu genellikle o tek santrfor değildir. İki santrforla oynadığınız zaman da o iki oyuncudan bir tanesinden mutlaka gol bekliyorsunuzdur.

yaşanıyor. Ben de İsviçre'ye gittiğim ilk sezonda bunları yaşadım. Ailemden uzaktım, bildiğim her şeyin yerini başka bir şey almıştı ve ancak ikinci sezonumda kendime gelebildim. Afrika'dan direkt Türkiye'ye gelen bir oyuncunun da aynı sorunları yaşayacağını düşünüyorum. Ancak ben on yıllık bir Avrupa tecrübesinden sonra Türkiye'ye geldiğim için uyum sağlamakta hiç de zorluk çekmedim. Kendimi zihniyet olarak çok bildiğim bir çevrenin içinde hissediyordum. ▼FC Zürih'in ardından Rennes, Monaco, Roma ve Blackburn'de oynadın. Kendini en fazla hangi kulübe ait hissettin? ▲Kendimi Fransız kulüplerinde çok

rahat hissetmiştim. Her şeyden önce onların dilini konuşuyordum ve kendimi sorunsuz bir şekilde ifade edebiliyordum. ▼Maç başına attığın gollere bakıldığında ortalamanın 0.50'nin üzerinde olduğunu görüyoruz. Yani her iki maçta en az bir golün var. Fakat oynadığın maç sayısı düşük. Mesela Monaco'da sezon başına ortalama 23 maça çıkmışsın. Diğer kulüplerde de aşağı yukarı aynı rakam var. Bu kadar yüksek yüzdeli bir golcünün maç sayısındaki düşüklük neyle açıklanabilir? ▲Aslında 2003'ten sonra böyle bariz bir görüntü var. İstatistikler az maç oynadığımı söylüyor. Fakat

Blackburn'den itibaren ciddi bir toparlanma sürecine girdiğim de bir gerçek. Üstelik Blackburn'e sezon başladıktan sonra gitmişim. Ne yazık ki Galatasaray'a da geç geldim ve bunu da göz önünde bulundurmak zorundayız. Birçok farklı etken bazen yan yana geliyor. Bazen bir sakatlık, bazen de takıma geç dahil olmak gibi... Ama 2003'ten önce, yani ağır sakatlığımdan önceki istatistiklerime bakarsanız durumun hiç de böyle olmadığını görebilirsiniz. ▼Kongo Milli Takımı'nda 15 maçta 11 gol atan ve ülke rekoruna sahip bir oyuncusun ama burada da maç sayısında bir düşüklük göze çarpıyor.

▲Bu da 2003'teki sakatlığımdan kaynaklanan bir şey. 15 maçın büyük bölümünü 2003'ten önce oynadım. 2003'te geçirdiğim ağır sakatlık ister istemez milli takımdan üç yıl kadar ayrı kalmama yol açtı. Ondan sonra da dünyanın her yerinde yaşanan yönetim değişikliği gibi sorunlar nedeniyle kadroya az çağırıldım. Ancak bunun böyle devam etmeyeceğini düşünüyorum. Kongo Futbol Federasyonu artık yapılanmasını tamamlamış durumda ve kendileriyle gayet iyi ilişkiler sürdürüyorum. Galatasaray'da gösterdiğim çabayla yeniden milli takımın devamlı oyuncusu olacağımı sanıyorum. Yeni hedefimiz Güney Afrika'daki Dünya Kupası. Kongo Milli Takımı önümüzdeki iki yıl içinde bunun için mücadele edecek ve ben de o takımın bir parçası olacağımı düşünüyorum.

Galatasaray'ı büyük takım olduğu için seçtim

▼Galatasaray'a transferine gelirken, ilk teklifi aldığında neler düşündün? Neydi seni Galatasaray'a getiren?

▲Benim için gerçekten çok iyi bir seçenek oldu. Çünkü Blackburn'den ayrıldıktan sonra artık oraya dönmek istemiyordum. Diğer İngiliz kulüplerinden teklifler almıştım ve Ada'ya dönme şansım son derece yüksekti. Fakat Galatasaray'ın teklifi geldiğinde "Hah, şimdi tamam" dedim. Çünkü büyük bir kulüp beni istiyordu. Yöneticilerin gösterdiği ilgi ve tekliflerindeki ısrar diğer teklifleri bir kenara koyup Galatasaray'a gelmemi sağladı.

▼İnsan Premier Lig gibi dünyanın en iyi liginden vazgeçip neden Türkiye'ye geldiğini merak ediyor yine de... Mesela Blackburn'e dönmek istemediğini söyledin, orada kötü hatıraların mı vardı?

▲Geçtiğimiz yıl Blackburn iyi bir sezon geçirmişti. Kişisel olarak benim açımdan da kötü bir sezon değildi. Fakat sezon bittiğinde teknik direktörle yaptığımız toplantıda, Blackburn'de asla birinci veya ikinci forvet olamayacağımı hissettim. Üçüncü veya dördüncü forvet olmaktansa daha fazla oynama şansına sahip olabileceğim bir takıma gitmeyi tercih ettim. Bu nedenle Blackburn'e dönmeyi asla düşünmedim. Diğer İngiliz takımlarının tekliflerini kabul etmemeye gelince... Galatasaray'da her sezon şampiyon olmak için oynuyorsunuz. Diğer hedefiniz her yıl Şampiyonlar Ligi'ne katılabilmek. O da olmazsa UEFA Kupası'nda oynamak. Biliyorsunuz ki Galatasaray'da iki sezon oynarsanız birinde şampiyon olacaksınız, diğerinde Şampiyonlar Ligi'ne gideceksiniz. Bu, Blackburn'e dönmekle ya da İngiltere'deki bir sıra

takımına gitmekle kıyaslanabilecek bir şey değil. E, ne yapacağım, şampiyon olmak için 2.Lig'e mi gideceğim? (Gülüyor) Ben büyük hedefler peşinde koşmayı tercih ettim. Yoksa gidip İngiltere'de örneğin Blackburn'de oynayabilirdim ama bu Galatasaray'da oynamakla mukayese edilemez bir şey.

▼Blackburn'da üçüncü santrfor olmak istemediğini söyledin. Ancak Galatasaray'a gelirken de böyle bir risk vardı. Sonuçta burada da Hakan Şükür ve Ümit Karan gibi çok önemli iki golcüyle rekabet etmek zorundaydın.

▲İki durum arasında önemli bir fark var. Blackburn'deki anlayış, bu birinci, bu ikinci, bu üçüncü santrfor şeklindeydi. Orada kalsaydım hep üçüncü santrfor olacaktım. Oysa Galatasaray'da ilk günden itibaren hocamız bana şunu anlattı: "Sen bizim santrforlarımızdan birisin. Buradaki rekabet herkesin içine katılabileceği bir yarış. Bugün, üçüncü veya beşinci olabilirsin ama çalışırsan ve hedeflerini bize kabul ettirebilirsen birinci olabilirsin." Blackburn'deki ortam ise buna müsait değildi. Galatasaray'a geldiğimde gerçekten iyi olanın formayı giyeceğini biliyordum. Bu çok önemli bir fark.

▼Galatasaray'a gelmeden önce Tugay'la görüştün mü?

▲Hayır. Çünkü İngiltere Ligi bitmişti ve ben önce Fransa'ya, oradan da İtalya'ya geçmiştim. Galatasaray'ın teklifi daha sonra ortaya çıktı.

▼Türk futbolu ve Galatasaray hakkında buraya gelmeden önce neler biliyordun? Kimleri tanıyordun?

▲Song'la ve kısa bir süre Konyaspor'da oynayan Siril Domoro ile konuştum. Bana anlattıkları çok ümit vericiydi. Bu nedenle gelirken hiçbir endişe duymadım. Bu arada tabii ki Türk Milli Takımı'nın dünya üçüncüsü olduğunu biliyordum. Galatasaray ve Fenerbahçe'yi

İlk onbirde sahaya çıkan oyuncunun, yedekten gelenden daha faydalı olduğunu düşünmemek lazım. Yedek oyuncu, hocanın oyuna müdahale edeceği anda sahaya süreceği, dolayısıyla güvendiği bir oyuncudur.

İstanbul müthiş bir metropol ve olağanüstü değerlere sahip. Mesela hiçbir yerde olmayan bir Boğaziçi var. Boş zamanlarımda ailemle birlikte dışarı çıkıyorum ve tarihi eserleri geziyorum. Özellikle Sultanahmet Camii ile Kapalıçarşı beni çok etkiledi.

Şampiyonlar Ligi'nde izlemiştim. Beşiktaş ve Trabzonspor'u da taniyordum.

Çok farklı bir Türkiye buldum

▼Kafandaki Türkiye imajıyla buraya geldikten sonra gördüklerin arasında farklar var mıydı?

▲Daha önce bildiklerimden ya da bilmediklerimden çok farklı bir Türkiye ile karşılaştım. Avrupa'da ne yazık ki Türkiye Ligi'nden görüntüler dahi izleyemiyorsunuz. Buradaki bir maç nasıl oynanır, nasıl bir sahada geçer, bunu bile görme şansınız yok. Türkiye'yi ister istemez Avrupalı bakışıyla algılamaya çalıştığınız zaman size hazır olarak sunulan şablonlara bağlı kalmak zorunda kalıyorsunuz. Tüm bunlar üst üste geldiği zaman doğru bir fikir edinme şansınız olmuyor. Ya turist olarak gelip bir hafta kalmış birisinin aklında kalanlardan ya da telefonla edinmeye çalıştığınız bilgilerden bir şeylere ulaşmaya çalışıyorsunuz. Ama ben bana anlatılanlardan çok farklı bir Türkiye buldum. Özellikle beklentilerimin çok üstünde bir Türkiye ile karşılaştım. 4.5 aydır burada yaşıyoruz ve daha önce ümit ettiklerimden çok daha fazlasını buldum.

▼İlk karşılaşmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Daha önce birçok kez transfer yapmış ve yeni arkadaşlarla tanışmış bir oyuncu olarak Galatasaray'da nasıl karşılandığını düşünüyorsun?

▲İlk anda edinilen izlenimlere pek güvenmem. İnsanlar bir gün içerisinde pek çok şey gösterebilir ama bir bakarsınız ki bunlar sahteymiş. Ben değerlendirmelerimi daha uzun vadede yapmayı severim. Kendimi ilk intibaya teslim etmem. Ama 4.5 ay sonra şunu söyleyebilirim, büyük kulüplerde ortam aşağı yukarı aynı.

Ha Galatasaray'da ha Roma'da oynamışsınız. İşler rayına girdikten sonra büyük kulüplerin belli bir çizgileri ve seviyeleri var. Çalışanlarını da bu seviyede tatmin ediyorlar. Benim için önemli olan da budur. Galatasaray kulübünün kapısından ilk girdiğim andaki intibadan çok, sezon sonunda ligi nasıl bitireceğimize önem veriyorum.

Türkiye'de "karma" futbol oynanıyor

▼İsviçre, Fransa, İtalya ve İngiltere liglerini yakından tanıyan bir oyuncu olarak Türkiye'de oynanan futbolu nasıl değerlendirebilirsin? Sence Türk futbolunu o ülkelerin futbolundan ayıran en karakteristik özellik hangisi?

▲Beni etkileyen üç ülkenin liglerinde çok farklı oyun tarzları olduğunu gördüm. İtalya'da tamamen taktik üzerine oturtulmuş, müthiş çalışmayı ve tekrarı gerektiren, olağanüstü bir şekilde uyulması şart kurullarla oynanan bir futbol var. İngiltere'ye gittiğimde ise bambaşka bir şey gördüm. Orada bize, "Alın çocuklar size top, saldırın, aynen kalenin içine gireceksiniz" diyorlardı. En azından Blackburn'de futbol böyle oynanıyordu. Ne taktik vardı ne de başka bir şey. Fransa'da ise durum daha farklıydı. Orada daha çok oyun oynamak üzerine kurulu bir anlayış hâkimdi. Daha çok kanatları kullanmak, biraz daha fazla top çevirmek ve pas yapmak üzerine kurulu bir sistem vardı. Türkiye'de ise bu üç büyük ligden farklı bir biçimde, üçünü karıştırmaya gayret eden bir futbol oynanıyor. Bir yandan taktik çalışmalar var, bir yandan güzel top oynamaya çalışıldığını hissediyorsunuz, diğer taraftan gerçekten oyuncular topu aldıklarında hep beraber hücumla geçmeyi düşünüyor. Tüm bunların yanında Türkiye'de takımların içerisinde futbola güzellik katan büyük aktörler olduğu kadar, onları arkadan destekleyen askerlerin olduğunu görüyorsunuz. Takımların içerisinde böyle bir paylaşım da var. "Bizim takımdaki baş aktör budur, arkadaki arkadaşlar buna destek verir. Biz hep beraber böyle bir oyun ortaya koyarız" şeklinde güzel bir karışım sergilenmeye çalışılıyor ve ben bunu çok seviyorum.

▼Bu yapı için Türkiye'de zaman zaman "generaller ve erler" gibi bir benzetme yapılır. Söylemek istediğin bunun gibi bir şey mi?

▲Benim söylediğim tam olarak bu değildi ama siz de haksız sayılmazsınız. Şöyle söylemek belki konuyu daha iyi açabilir. Türkiye'de takımların içerisinde bir veya iki stratejist olmasına gayret ediliyor. Bu oyuncular çevrelerindeki oyunu yönlendiriyor. Örneğin bizim takımda Lincoln, Arda veya Hasan bu görevi

üstleniyor. Diğer oyuncular onların yönlendirdiği oyunu en iyi şekilde oynayıp amaca ulaşmaya gayret ediyor. İtalya'da çok uzun zamandır böyle bir şey yok. Sahada bir stratejist bulunmuyor. Tüm oyuncular şef stratejist olan teknik direktörün verdiği taktiği uygulamak zorunda. İngiltere'de saha içinde bir stratejist yok, ama işin garibi, saha kenarında da yok. Saha içindekilere "Saldırın arkadaşlar" deniliyor. Onlar da gerçekten olağanüstü bir efor sarf ederek rakip kaleye gidiyor. Fransa'ya gelince bambaşka bir durumla karşı karşıyasınız. Sahada 11 tane stratejist var. Hepsi müthiş teknik, hepsi futbol oynamasını biliyor, hepsi birbirinden üstün.

▼Fransa Ligi'nde mutlu olduğun söylemiştin. Galiba bu sevgi, sözünü ettiğin güzel oyun anlayışından kaynaklanıyor.

▲Böyle düşünmemiştim ama belki de böyledir. Çünkü sevgiyi veya niye rahat hissettiğinizi anlatamazsınız ki.

İsviçre sizin ayarınızda değil

▼Türkiye'nin Çek Cumhuriyeti, İsviçre ve Portekiz'le mücadele edeceği Avrupa Şampiyonası finallerindeki şansını nasıl değerlendiriyorsun? Özellikle İsviçre futbolunu yakından tanıyan bir oyuncu olarak.

▲Her ne kadar İsviçreli bir sene öncesine göre iyi bir takım da olsalar gerçek bir rakip olmaktan veya Türkiye'nin ayarında bir ekip olmaktan çok uzaklar. Türkiye'nin öncelikli rakibi Çek Cumhuriyeti, ardından da Portekiz. Doğrusunu isterseniz, Türkiye'nin eleme maçlarında oynadığı oyun ve sahaya sürdüğü takımla finallerde oynayacağı oyun ve sahaya süreceği takımı kesinlikle karşılaştırmamak lazım. Çünkü Türkiye çok iyi bir turnuva takımı olabileceğini 2002 Dünya Kupası'nda gösterdi. Takımda oynayan arkadaşlarıma buna benzer düşüncelere sahip olduğunu biliyorum. Türkiye'nin turnuva atmosferine girdikten sonra, eleme

maçlarında üzerine biriken baskıyı tamamen atacağını ve gerçek oyununu oynayabileceğini tahmin ediyorum. Özellikle Bosna-Hersek maçında izlediğim Türk Milli Takımı beni çok etkiledi. Maçtan döndüklerinde de Servet'i sarılıp kutladım. O turnuvada çok iyi bir hava yakalanacağını düşünüyorum.

▼Dünya futbolunda giderek tek santrforlu bir sistem oturmaya başladı. Ancak siz Galatasaray'da genellikle çift santrforla oynuyorsunuz. Bir santrfor açısından hangi sistemi daha olumlu buluyorsunuz?

▲İki sistem birbirinden çok farklı. Tek santrforlu oynadığınızda, önde tuttuğunuz oyuncuyu kurban ettiğinizi bilirsiniz. Aslında o maçta gol atacak oyuncu genellikle o tek santrfor değildir. İki santrforla oynadığınız zaman da bilirsiniz ki o iki oyuncu birbirlerine yardım edecektir ve bir tanesinden mutlaka gol bekliyorsunuzdur.

▼Galatasaray bazı maçlarda

santrforsuz oynadı. Hakan, Ümit ve senin kenarda oturduğunuz maçlar oldu.

▲Siz o maçlarda sahanın içinde santrfor görememiş olabilirsiniz ama biz görüyorduk.

Yedek oyuncu güvenilen oyuncudur

▼Aslında ben yedek kalmanın bir oyuncuya neler hissettirdiğini soracaktım.

▲Yedek kalmak dünyanın sonu değil. Yedek olarak kenarda oturduğunuz zaman bilirsiniz ki, sahadaki onbir oyuncu, takım için gereken işler kendilerine verildiği için oradadır. Kenarda oturan yedi oyuncu da oyuna herhangi bir noktada müdahale etmek gerektiğinde üzerlerine düşeni yapmak için hazırdır. Bu sıralama her hafta değişebilir. Bir hafta ilk onbire çıkan, diğer hafta yedek bekleyebilir. Bu durumu moral bozucu ya da sinirleri yıpratıcı bir şey olarak görmemek gerekir. Her oyuncunun

takıma maksimum derecede katkı sağlamak istediğini düşünürsek, ilk onbirde sahaya çıkan oyuncunun, yedekten gelenden daha faydalı olduğunu düşünmemek lazım. Yedek oyuncu, hocanın oyuna müdahale edeceği anda sahaya süreceği, dolayısıyla güvendiği bir oyuncudur.

▼Galatasaray'da attığın gollerin en güzeli hangisiydi?

▲Galatasaray'da henüz hoşuma giden bir gol atmadım. Ama Rennes'de oynadığım dönemde attığım bir golü unutamıyorum. Nasıl olduğunu bilmiyorum ama orta sahada bulduğum bir topla 5-6 oyuncuyu çalımlayarak kaleye kadar gitmiş ve golü atmıştım. Hayatımdaki en keyifli golü.

▼Galatasaray'da penaltıları sen kullanıyorsun. Daha önce hiç penaltı kaçırmış mıydın?

▲Monaco'da oynadığım dönemde bir defa kaçırmıştım.

▼Türkiye'de ve dünyada beğendiğin golcüler kimler?

▲Türkiye'de tüm zamanların en iyi golcüsü Hakan Şükür. Olağanüstü bir kariyere sahip. Dünyada ise Jean Pierre Papin ve George Weah'ı çok beğenirdim.

▼Fransızcanın yanında iyi derecede İngilizce ve İtalyanca bildiğini okudum. Bu özel bir yetenek galiba.

▲İngilizce biliyorum, İtalyancayı ise biraz konuşuyorum. Bu konuda gayretli olmanız gerekiyor. Uyum sağlamak için aynı dili konuşmaya mecbursunuz.

▼Türkçe konusunda ne durumdasın?

▲Türkçe çok değişik ve zor bir dil ama galiba biraz takip etmeye başlıyorum.

▼Bundan sonraki hedeflerin neler?

▲30 yaşındayım ve ilk hedefim futbol oynamak. Öncelikle Galatasaray'la iki yıllık kontratımı layıkıyla tamamlamak istiyorum. Ondan sonra neler olacağına bakacağım.

▼Farklı lakapların var. Bunlardan hoşlanıyor musun?

▲Çok lakabım oldu. Her ülkede farklı bir şey söylediler. Hepsini hatırlıyorum ama hiçbir üzerinde bir iz bırakmadı. Bana Şhabani denmesinden hoşlanıyorum.

▼İstanbul'daki yaşamından söz eder misin? Burada neleri sevdin, nelerden hoşlandın mesela?

▲İstanbul müthiş bir metropol ve olağanüstü değerlere sahip. Mesela hiçbir yerde olmayan bir Boğaziçi var. Orada, kıyılarda kurulmuş muhteşem yapılar var. Boş zamanlarımda ailemle birlikte dışarı çıkıyorum ve tarihi eserleri geziyorum. Gezmekle de bitirebileceğimi zannetmiyorum. Özellikle Sultanahmet Camii ile Kapalıçarşı beni çok etkiledi.

▼Boş zamanlarında gezmenin dışında neler yaparsın?

▲Film izlemeyi seviyorum, müzik dinliyorum ve NBA maçlarını seyretmekten hoşlanıyorum. Bu arada Galatasaray'ın basketbol maçlarını da fırsat buldukça izliyorum. ■

2007-08 sezonu ilk yarı değerlendirmesi

Sivas ellerinde sazım çalınır

Yeni sezonun ilk yarısında geçmişle kıyaslanması mümkün olmayan tablo çıktı ortaya. 50. yaşını kutlayan ligin “yarım dalya”lık ömründe ikinci kez gördüğümüz bir tablo bu. Dört büyük dışında bir takım, yani Sivasspor, sezonun yarısı sona erdiğinde klasmanın en üst basamağını işgal ediyor. Böyle bir “garabet” bir de 1992-93 sezonunda zuhur etmiş, Kocaelispor dört büyük takımı altına alarak tamamlamıştı sezonun ilk yarısını. Ancak o dönemde 33 puana ulaşarak Galatasaray’ın 2, Fenerbahçe ve Beşiktaş’ın 3 puan önünde lider duran Kocaelispor, sezonun ikinci yarısında 26 puan toplayabilmiş, ligi de ancak dördüncü sırada tamamlayabilmişti. O dönemde Kocaelispor formasını giyen Bülent Uygun, şimdi Sivasspor’da bu defa teknik direktör olarak bir ilki gerçekleştirmenin peşinde koşuyor. Uygun yönetimindeki Sivasspor, ilk yarının en fazla maç kazanan takımı. Aynı zamanda en az gol yiyen ikinci, en çok gol atan üçüncü takımı konumundalar. Zirveyi averajla paylaştıkları Fenerbahçe ise golcülüğü kimselere bırakmıyor. Bir puan arkalarındaki Galatasaray da en az yenilen ve en az gol yiyen takım unvanına sahip. Zirvenin üç puan gerisindeki Beşiktaş da yarışın içinde yer alıyor. Zaten bu sezonu en azından geçtiğimiz sezondan farklı kılan da bu dörtlü rekabet görüntüsü. Geçtiğimiz sezon ilk yarıyı lider kapatan Fenerbahçe’nin de 37 puanı vardı ama en yakın takipçisi tam 7 puan ardından geliyordu. Geçtiğimiz sezonla kıyaslamayı sürdürürsek, o dönemde atılan gol sayısı 370’de kalırken, bu defa 9 gol fazlasına ulaşıldı ve toplam 379 gol kaydedildi. Bu sezon ilk yarının haftalık gol ortalaması 22.29, sarı kart ortalaması 44.99, kırmızı kart

ortalaması ise 1.82 olarak gerçekleşti. En fazla gol (30) 16. haftada atılırken, 10. haftada fileler sadece 17 kez sarsıldı. Sarı kartlar hakemlerin cebinden ikinci haftada 57 kez çıkarak tavan yaptı. Tam dört haftada 4’er kez oyunculara kırmızı kart gösterilirken, 1, 2 ve 7. haftalarda kırmızı karta muhatap çıkmadı. Denizlispor, Gençlerbirliği ve Ankaragücü’nden hiçbir futbolcu kırmızı kart görmezken, Kasımpaşalılar 4 kırmızı kartla bu alandaki rekoru ellerine geçirdi. Galatasaray 30 sarı kartla lider, Gençlerbirliği 52 sarı kartla son sırada. İlk yarının en farklı galibiyetini 5. haftada Konyaspor’u Ali Sami Yen’de 6-0 yenen Galatasaray elde etti. 153 maçın 41’i beraberlikle tamamlanırken, 78’i ev sahibi, 34’ü de deplasman olmak üzere 112 maç bir takımın galibiyetiyle bitti. Tam 30 maç 2-1’lik skorla sonuçlandı. 28 maç 1-0, 25 maç 2-0, 20 maç 1-1, 13 maç 0-0, 9 maç 3-2, 8’er maç 2-2 ve 3-1, 4 maç 4-1, 2’er maç 4-0 ve 4-2, birer maç da 3-0, 5-1, 6-0 ve 4-1’lik skorlarla bitti. Deplasmanda en farklı galibiyeti Çaykur Rizespor’u 4-1 yenen Vestel Manisaspor elde etti. 153 maçta hakemler, 12. hafta dışında her hafta penaltı noktasını gösterdi. 37 penaltının 28’i golle

50 yaşındaki ligimizin en ilgi çekici sezonlarından birini yaşıyoruz. İlk yarı bittiğinde zirvede dört büyük dışında bir takım, Sivasspor bulunuyor ve bu hiç de alışık olduğumuz bir durum değil. 50 yıllık geçmişte böyle bir başarıya sadece Kocaelispor ulaşmıştı. Sezonu ilginç kılan bir başka nokta ise 17 maçlık periyodun sonunda zirvede dörtlü bir yarışın sürmesi.

sonuçlandı. Fenerbahçe ve Kasımpaşa dışındaki her takım en az 1’er kez penaltı kazanırken, bu takımların yanı sıra Bursaspor da henüz penaltı golü bulamadı. Şimdi genel değerlendirmeyi bir yana bırakıp gelelim takımların performansına. **Sivasspor:** Baştan da söyledik, 50 yaşındaki ligde dört büyükler dışında bir takım, ikinci kez sezonun ilk yarısını lider tamamlıyor ve bu takımın adı Sivasspor. Sezona “şanslı” başladılar, çünkü sahada kaybetmek üzere oldukları Trabzonspor maçını, çıkan olaylar nedeniyle hükmen 3-0 kazandılar. Onları zirvede tutan ise iç

sahadaki başarıları. Evlerindeki 9 maç da kazandılar ve attıkları 18 gole karşılık sadece 3 gol yediler. Deplasmanda ise 3 galibiyet, 1 beraberlik, 4 yenilgileri var. Takımın gol yükünü Mohammed Ali (8) ve Mehmet Yıldız (7) çekti. Musa da 4 golle bu ikiliye destek verdi. İlk yarıda sakatlık problemleriyle çok boğuşular. İkinci yarı için en önemli avantajları, zirve için çekiştikleri Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş’ı evlerinde ağırlayacak olmaları. **Fenerbahçe:** Sezona B. Belediyesper yenilgisıyla kötü başladılar ve ilk 8 haftada tam 11 puan yitirdiler. Ancak ardından 9

iyi bir başlangıç yapmışlardı ancak arkasını aynı başarıyla getiremedikleri söylenemez. Özellikle Lincoln ve Linderth gibi çok şey bekledikleri oyuncuların sakatlıkları düzenlerini bozdu. Gollerini 12 oyuncuya paylaştırdılar ama bunların içinde 6’şar gollü Nonda ve Ümit Karan ile 4 gollü Hakan Şükür ön plana çıktı. İkinci yarıda Sivasspor ve Beşiktaş’la deplasmanda, tek yenilgiyi aldıkları Fenerbahçe ile de evlerinde oynayacaklar. **Beşiktaş:** İlk yarının başında ve sonunda 3’er maçlık galibiyet serileriyle dördüncü sırada yer aldılar. Asıl başarıyı deplasmanda gösterdiler ve 9 maçta 19 puan toplayarak bu alanda lider oldular. Ancak iç sahada performansları için aynı şeyi söylemek zor. Çünkü 8 maç 4 galibiyet, 3 beraberlik ve 1 yenilgi ile tamamlarken evlerinde 9 puan yitirdiler. İlk dört içinde averajı en kötü takım da onlar. Gollerini 10 oyuncu paylaşırken Bobo 8, Delgado ve Tello da 4’er golle başı çekti. İkinci yarıda Galatasaray ve Fenerbahçe ile evlerinde Sivasspor’la da deplasmanda karşılaşacaklar. **Kayserispor:** Geçtiğimiz sezondaki gibi yine 26 puan topladılar ama bu defa zirvedeki grubun oldukça uzağında kaldılar. Ligin en fazla berabere kalan takımı onlar. Evlerinde hiç yenilmediler ama 2 beraberlik aldılar. Deplasmanlarda ise tek galibiyet elde edemezken, 6 beraberlik, 3 yenilgiyle 21 puan yitirdiler. Onlar da gollerini tam 11 oyuncuları ile paylaştı. Gökhan Ünal geçtiğimiz sezonlardaki performanslarının gerisinde kalarak 7 gol kaydetti. Mehmet Topuz 4, Iglesias ve Mehmet Eren de 3’er golle takımın hücum yükünü çekti. **Konyaspor:** Bir önceki sezona göre 1 puan öndeler. Lige Nurullah Sağlam’la başladılar ama 6 haftada sadece 4 beraberlikle 4 puan toplayınca kan değişikliğine giderek takımı Ünal Karaman’a emanet ettiler. Karaman dönemindeki 11 haftada 21 puan toplayarak hızla çıkışa geçtiler. Deplasmanda 1 galibiyet ve 1 beraberlikle 4 puan alırken, iç sahada oldukça başarılıydılar. Evlerinde hiç yenilmeden 6 galibiyet, 3 beraberlik aldılar. Gollerini 8 oyuncuyla buldular ama Murat Hacıoğlu 7 golle sürpriz kralları oldu. Veyssel 5, Washington ve Neca da 3’er golle takıma katkı yaptı. **Denizlispor:** Geçen sezon aynı periyotta 19 puan topladıkları göz önünde tutulursa bu defa 24 puan almalara başarı olarak değerlendirilebilir. Zaten oynadıkları futbolla ligin keyif veren ekiplerinden biri oldular. İçeride 13, deplasmanlarda ise 11

puan topladılar. Averajları artı veren 5 takımdan biri oldular. Başarılarının arkasında, müthiş bir performans gösteren ve attığı 7 golle takımın hücum yükünü çeken Yusuf Şimşek’in payı büyük. **Ankaragücü:** Bir önceki sezondan 1 puan öndeler. Evlerinde hiç yenilmediler ama 4 kez berabere kaldılar. Deplasmanlarda ise 1 galibiyet, 1 beraberliklerine karşılık 6 yenilgileri var. Sezona Briegel’le başlayıp Hakan Kutlu ile devam ediyorlar. 9 oyuncuları ile gol buldular ancak sivrilen bir golcülerini olmadı. Jaba ve Krita 4’er golle başı çekti. **Trabzonspor:** Evet, geçtiğimiz sezon aynı dönemde 13. sıradaydılar ama bu sezonki 9.’lük bekledikleri başarı değil. Sezona 3-0’lık hükmen yenilgiyle başladılar ve bir daha toparlanamadılar. Ziya Doğan’la çıktıkları yola Ersun Yanal’la devam ediyorlar. İç sahada 3 yenilgi, 1 beraberlik aldılar ki, bu durum Avni Aker gerçeğiyle pek örtüşmüyor. Deplasmanda ise daha kötü durumdalar. 8 maçtan 1 galibiyet, 3 beraberlik çıkartırken 4 de yenilgi aldılar. Gökdeniz 10 golle zirvede ama Ceyhun ve Umut’un 5’er gollük performansına sadece Yattara ve Mustafa Keçeli 1’er golle katılınca hücum aksiyonlarını zenginleştiremediler. **Gaziantepspor:** Onlar da teknik adam değiştirenlerden. Mesut Bakkal gitti, son iki maça Bünyamin Süral’la çıktılar ve kazandılar. İç sahada 2 beraberlik ve 2 yenilgiyle 10 puan kaybederken, deplasmanlarda 6 kez yenildiler. Gollerini 9 oyuncuyla buldular ama De Nigris’in 8 gollük performansına eşlik eden de çıkmadı. **Çaykur Rizespor:** Sezona Samet Aybaba ile başlayıp ikinci haftada istifa şokuyla sarsıldılar. Ardından Saffet Susiç’le yola devam ettiler ve geçtiğimiz sezonun 3 puan üzerinde bir performansla başladılar. Evlerinde 3 yenilgi, 1 beraberlikle 10, deplasmanda ise 5 yenilgi, 2 beraberlikle 19 puan yitirdiler. Tam 11 futbolcuları gol attı ama onlarda da hücum yükünü sırtlayan bir isim çıkmadı. Ribeiro, Leandro ve Fahri 3’er golle ilk sırada yer aldılar. **B. Belediyesper:** Ligin yeni takımı olarak Fenerbahçe galibiyetiyle çok başarılı bir başlangıç yaptılar. Uzun bir süre evlerinde maç kaybetmediler. Ancak çizgileri giderek geriledi. İç sahada 2 beraberlik, 2 yenilgiyle 10 puan kaybettiler. Asıl sorunu ise deplasmanda yaşadılar. 8 maçta hiç kazanamadılar, 5 kez yenildiler. Tam 13 oyuncuları ile gol bulmaları ilginçti. Ancak onların da takımı sırtlayacak bir

golcülerini yoktu. Adriano sadece 5 golle zirvede yer aldı. **G. OFTAŞ Spor:** Onlar da ligin yenisi olarak beklenenin üzerinde bir performans sergiledi. Evlerinde 9 puan toplarken, deplasmanlarda 11 puanla daha başarılı bir grafik çizdiler. Az gol yediler ama az da attılar. 6 oyuncunun paylaştığı gollerde öne çıkan isimler 5 golle Serkan, 3’er golle Bülent, İbrahim ve Sterjovski oldu. **Bursaspor:** 24 puan topladıkları bir önceki sezonun 5 puan gerisinde kaldılar. Sezona Bülent Korkmaz’la başladılar, arkasını Samet Aybaba ile getiriyorlar. İçeride 11, deplasmanlarda 8 puan topladılar. Gol sıkıntısı çekiyorlar ve bunda Sinan Kaloğlu’nun sakatlanmasının da payı var. Takımın en golcü isimleri 3’er gollü Sinan ve Tum. **Vestel Manisaspor:** Geçtiğimiz sezonun 28 puanlık performansına bakınca bu sezon topladıkları 17 puan oldukça düşük. Vestel’in sponsorluğunu çekmesi de onlar için sarsıcı oldu. İçeride 10, dışarıda 7 puan topladılar ve gollerini 11 oyuncuya paylaştırdılar ancak bu defa çok fazla gol yediler. Holosko’nun 8 gollük performansına eşlik edecek bir oyuncu bulamamanın sıkıntısını yaşadılar. **Gençlerbirliği:** Fuat Çapa, Reinhard Stumpf derken Bülent Korkmaz’la yola devam ediyorlar. Üç teknik adam değiştiren bir takımın bu noktada olması da normal. Geçtiğimiz sezon aynı dönemde 27 puanları vardı, şimdi ise 14. İçeride ve dışarıda aynı sayıda puan topladılar. Hemen hemen geçtiğimiz sezondaki kadar gol attılar ama çok daha fazlasını yediler. Tam 12 oyuncuları gol attı ama 4 gollü Mehmet Çakır’a yaklaşan olmadı. **Ankaraspor:** Bir hayal kırıklığı daha. Geçtiğimiz sezonun 10 puan gerisindeler ve Aykut Kocaman’la yollarını ayırdılar, daha sonra Loran’ta tam 7 hafta puan alamadılar. Son olarak Uğur Tütüneker’de karar kıldılar. Ligin en çok yenilen, en çok gol yiyen ve en az gol atan takımı olarak son sırada yer almaları normal. Kadir Özcan sonrası sadece 3 puan topladılar. Gollerinin altında 7 oyuncunun imzası var ve 6 golle Tehoue başı çekiyor. ■

Bülent Uygun

Sportif başarıyla tatmin olmam

Geçtiğimiz sezon düşme hattında aldığı Sivasspor'u bu sezon zirvede tutuyor. Takımı sadece topladığı puanlarla değil oynadığı futbolla da takdir topluyor. Ama o varlığını teknik direktörlükle sınırlandırmıyor. Kazanılacak kupaların kendisini tatmin etmeye yetmeyeceğini söyleyerek arkasında kalıcı eserler bırakmak için çabalıyor. Teknik direktörlük mesleğini Türkiye'deki anlayışın aksine İngiliz tipi bir menajer gibi yürütürken, sosyal projelerle de hem Sivas şehrine hem de Türk futboluna katkı yapmaya çalışıyor.

Mazlum Uluç

▼Teknik direktörlüğe adım atma süreciniz ilginçti. Karol Pecze kötü sonuçların ardından ayrılmak zorunda kaldı ve siz bir anda teknik direktörlüğe getirildiniz. Başlangıçta “Ben bu işi götürebilir miyim?” gibi bir şüphe duydunuz mu?

▲Aslında bu işe yeni başlamadım. 4.5 yıldır Sivasspor'daydım. Yarım sezonluk futbolculuk ve ardından da menajerlik dönemim var. Zaten geçtiğimiz sezonun sonunda teknik direktörlüğe gelecektim. Ancak Pecze döneminde yaşananlardan dolayı bu görevi biraz daha erken başladım. Aslında futbolculuk döneminde profesyonelliğe adım attıktan itibaren çalıştığım teknik adamların iyi yönlerini hep not aldım. Güvenç Kurtar'dan Yılmaz Vural'a, Fatih Terim'den Parreira'ya, Osieck'e kadar hepsinin özelliklerini topladım. Takımın başına geçmem gerektiğinde, Fatih Terim Hocamla oturup mantalite, sistem, taktik ve metot üzerine saatlerce konuştum. Onun Milan ve Fiorentina'daki antrenman sistemlerini Sivasspor'da uyguladım. ▼Futbolcuların büyük bir bölümünün saha içinde bulundukları dönemde teknik direktör gibi düşündüğünü sanmıyorum. Sizi böyle düşünmeye yöneltti neydi?

▲Böyle düşünmeyenler yıldız

oyunculardır. Yıldızlığın getirdiği bir ukalalık olur içlerinde. Zico'nun teknik adamlıkta bu kadar geç kalması da belki böyle açıklanabilir. Yıldız oyuncu kendisini “Bir gün teknik direktör olacağım” diye yetiştirmiyor. “Nasıl olsa benim bildiklerim bana yeter” diye düşünüyor.

Babamın öğüdünü tuttum

▼Ancak siz de oynadığınız dönemde yıldızdınız. Diğerlerinden farkınız neydi?

▲Benim babam Güreş Milli Takımları'nın antrenörüydü. Futbola başladığım andan itibaren “Oğlum, futbolu bıraktıktan sonra da işi antrenör olarak sürdüreceksin. Dolayısıyla şu andan itibaren antrenörlüğün gerekleri nelerse al, sendir ve zamanı geldiğinde tecrübelerini de katarak uygula” demişti. Benim farkım bu olsa gerek. ▼Fatih Terim'den nasıl yararlandığınızı anlattınız, onun dışında başka kimlerden hangi özellikleri aldınız?

▲Mesela Güvenç Hocam, oyuncularını sabah erkenden kaldırmazdı. Futbolcusunun uyumasına müsaade ederdi. Bunu mutlaka uygulardım. Yılmaz Hocamın oynamayan futbolcularla diyalogu çok

iyiydi, ona da çok dikkat ederim. Parreira üst seviyede bir taktisyen, Osieck de üst seviyede bir kondisyonerdi.

▼Siz göreve başladıktan sonra, küme düşme hattındaki Sivasspor müthiş bir ivme kazandı ve geçen sezonki başarı çitasını bu sezon çok daha yukarılara taşıdı. Bu sezona daha sonra geleceğiniz ama başlangıçta neleri değiştirdiniz?

▲Belki de Türkiye Ligi'nin 50 yıllık tarihinde hiçbir hocaların başaramadığını başardım. 17. sıradan aldığım takımı 5.'liğe kadar yükselttim. Buradaki avantajım şuydu. Uzun zamandır kulübün içindeydim ve takımın oluşumunu, transferlerini, oyuncuların yapısını, karakterlerini çok iyi biliyordum. Hepsinin sorunlarıyla ilgileniyordum. Babasının başı dertte, ben koşturmuştum. Yatırım yapacak, ben ilgilenmişim. Çocuğunun sağlık problemi var, ben kan bulmuştum. Yani takımın başına bir teknik direktörden öte, Bülent ağabeyleri gelmişti. İlk gün onlara “Burada bulunduğum süre içinde hepinize hizmet ettim. Şimdi de siz bana hizmet edeceksiniz. Sonuçta benimle birlikte hepimiz başarıyı yakalayacağız. Bu işin sistemini, analizini, programlarını, bilimini herkes kadar ben de biliyorum. Ama

benim yüreğimdeki sevgiyi hepiniz benden daha iyi biliyorsunuz. Yeri geldiğinde hepinizin önünde paspas olabilecek bir insanım. Benim felsefem bu. Mecnun Odyakmaz'ın beni yetiştirdiği bir ortamda benim tarzım bu” dedim.

▼“Mecnun Odyakmaz beni yetiştirdi” derken, Sivasspor'a gitmeden önce mi tanışıyordunuz Başkanla?

▲Mecnun ağabeyle 15-16 sene öncesinden tanışıyoruz. Bu kardeşlik bağı ise 1999 depreminde birçok yakınımı ve tüm malvarlığımı kaybetmemden sonra kuruldu. O dönemde bana maddi-manevi destek olan, kendimi futboldan soyutladığım anlarda bana ağabeylik yapan bir insan Mecnun Odyakmaz.

Tüm bütçemiz 13 trilyon lira

▼Asıl çıkışı bu sezon yaptınız. Sezon başında transferde nasıl bir planlamanız vardı, hedeflerinizin ne kadarına ulaşabildiniz?

▲Ulaşamıyorsunuz. Çünkü size verilen yıllık bütçe, transfer de dahil 13 trilyon lira. Bu parayla, birinci, ikinci, üçüncü tercihlerinizi değil, 300 bin dolarla alabileceğiniz en iyi oyuncuyu transfer etmeye çalışıyorsunuz. Ama başlangıçta beğenilmeyen, eleştirilen, hep bir kulp

bulunmaya çalışılan bu oyuncuların oluşturduğu takım bugün herkese kök söktürüyor.

▼Sezon başında kâğıt üzerinde bakıldığında bu kadronun bu noktaya gelebileceğini kimse tahmin edemezdi. “Futbolda her şey para veya isim değil” gerçeğinin önemli bir örneği olarak gösterilebilirsiniz herhalde.

▲Aslında bir şeyleri anlatmamız lazım. Başarı gelip geçici bir durumdur. Bu sezon başarılı olduk. Ertesi sezon kan uyumsuzluğu olabilir. Tüm doğruları yaparsanız, daha yüksek bedellerle transfer yaparsanız bile istediğiniz sonuca ulaşamayabilirsiniz. Peki, ben ne yaptım? Karakterine, futbolculuğuna inandığım insanları topladım ve onlara biraz önce söylediklerimi anlattım. Onlara “Önce kendinizi seveceksiniz. Her idmana çıkacağınız gün de yeni bir sevgiliyle

buluşuyormuş gibi buraya geleceksiniz.

Formayı giymeyi hak ettiğinize beni inandıracaksınız. Maçta ise öyle bir mücadele edin, bireysel yeteneklerinizi öyle güzel sergileyin ki, yenilseniz bile rakip taraftarlar sizi alkışlasın” dedim. Nitekim bunun örneklerini de çok defa yaşadık.

▼Bugün herkes Mehmet Yıldız'dan, Mohammed Ali'den, Musa'dan, Hayrettin'den, Sedat'tan, Abdurrahman'dan bahsediyor. Bir sezon önce esamisi okunmayan oyuncuların bir kısmı şimdi Milli Takım'a çağılıyor. Adeta sınıf atladılar. Oyuncularınızın kişisel gelişimine nasıl katkılarınız var?

▲Bizim bir kendi tarzımız var. Doğru olduğuna inandığım antrenman metotlarımız ve iyi bir analiz programım var. Futbolculuk yıllarımdan bu yana iyi bir analizci olduğumu

Güreş Milli Takımları'nın antrenörü olan babam, futbola başladığım andan itibaren “Futbolu bıraktıktan sonra bu işi antrenör olarak sürdüreceksin. Şu andan itibaren öğrenmeye başla” demişti. Ben de çalıştığım teknik adamların iyi yönlerini hep not aldım.

Güvenç Kurtar oyuncularını sabah erkenden kaldırmazdı. Bunu mutlaka uygulardım. Yılmaz Vural'ın oynamayan futbolcularla diyalogu çok iyiydi, ona da çok dikkat ederim. Parreira'nın üst düzey taktisyenliğini, Osieck'in de kondisyonerliğini örnek aldım.

Doğru olduğuna inandığım antrenman metotlarımız ve iyi bir analiz programım var. Futbolculuk yıllarımdan bu yana iyi bir analizci olduğumu yapıyorum.

Bir futbolcu alırken önce scout'larım izliyor, sonra ben en az iki defa izliyorum. Beğenirsem onunla yemeğe çıkıyorum. Sonra iki gün antrenmanlarını izliyorum, arkadaşlarıyla ilişkilerini gözlemliyorum. Yani oyuncuyu alayım, burada düzeltelim gibi bir düşüncem yok.

Kore'deki işadamlarını Sivas'ta yatırıma yapmaya ikna ediyorum. Bir arkadaşşıma Sivas'ta iş merkezi kurduruyorum. Dikimevi'nin şehirde kalması için uğraşıyorum. Normalde hiç bir teknik direktör bu işlerle uğraşmak istemez. Ama bunlar beni mutlu ediyor.

Hayattayken hiç kimseden dua beklemiyorum. Ama öyle güzel şeyler yapayım ki, öldükten sonra insanlar arkamdan Fatiha okusun istiyorum. Benim tarzım bu. Eğer bunlarla uğraşmazsam kendimi bir hiç yerine koyarım.

Futbolda başarılı olunur, tamam. Ama ben hep bireysel anlamda başarıyı düşünen bir adam değilim ki. Şampiyonlar Ligi şampiyonluğunu elbette istiyorum. Bunları antrenörlük kariyerimdeki başarı olarak istiyorum. Ama benim esas isteklerim farklı.

düşünüyorum. Türkiye’de 3-4 senedir analizler devreye girdi ama ben 20 senedir bu analizleri yapıyorum. **▼Nedir bu analizlerin inceliği?** **▲**Bir futbolcunun neler istediği, neler yapması, nelere odaklanması gerektiği, maç içinde neler yaparsa daha faydalı olabileceği. Bunların hepsi birer analizdir. Aslında her takımın 8-10 tane “scout”u olması lazım ama Türkiye’de öyle bir şey yok. Ben bir futbolcu alırken önce “scout”larım izliyor, sonra ben en az iki defa izliyorum. Beğenirsem onunla yemeğe çıkıyorum. Sonra iki gün antrenmanlarını izliyorum, arkadaşlarıyla ilişkilerini gözlemliyorum, gece hayatı ya da içki problemi var mı diye araştırıyorum, ondan sonra transferini yapıyorum. Yani oyuncuyu alayım, burada düzelteyim gibi bir düşüncem yok. Bu arabanın kaportası veya motoru değil ki, düzeltebilesin.

Benim hedeflerim çok farklı

▼Aslında sizinki sıkıntılı bir iş. Avrupalı teknik adamlar bu tip sorunlarla ilgilenmezler, çünkü onlara gelene kadar bu sorunları çözecek ekipler vardır. Onlar saha içine yoğunlaşıyor.

▲Sıkıntılı gibi durduğu doğru. Mesela Kore’den futbolcu satmak için menajerler geliyor, ben Kore’deki işadamlarını Sivas’ta 100 milyon dolarlık yatırım yapmaya ikna ediyorum. İş merkezi kurmaya karar veren bir arkadaşımı aldım getirdim, Sivas’ta 50 trilyonluk iş merkezi kurduruyorum. Dönüyorum, Dikimevi’nin Sivas’ta kalması için uğraşıyorum. Evet, normalde hiç bir teknik direktör bu işlerle uğraşmak istemez. Ama bunlar beni mutlu ediyor. Çünkü benim yaşam felsefem farklı. Hayattayken hiç kimseden dua beklemiyorum. Ama öyle güzel şeyler yapayım ki, öldükten sonra insanlar arkamdan Fatih’a okusun istiyorum. Benim tarzım bu. Eğer bunlarla uğraşmazsam kendimi bir hiç yerine koyarım. Futbolda başarılı olunur, tamam. Ama ben hep bireysel anlamda başarıyı düşünen bir adam değilim ki. Şampiyonluk kupasını Sivas’a götürmeyi, Şampiyonlar Ligi şampiyonluğunu elde etmeyi tabii ki istiyorum. Bunları antrenörlük kariyerimdeki başarı olarak istiyorum. Ama benim esas isteklerim farklı.

▼Neler mesela?

▲Birincisi, Türkiye’de tam teşekküllü sporcu sağlığı hastanesi ve rehabilitasyon merkezi, aynı yerde huzurevi gibi de kullanılabilecek bir tatil köyü. Zaten bunun için 100 dönüm arsayı Futbol Federasyonu’na bağışlattırdım. Antalya’da Kadriye Belediye Başkanı Sayın Hüseyin Kantoğlu, bu iş için arsayı bağışladı. Bunun dışında futbolcuların alacaklarından yüzde beşinin

kesilerek bir emeklilik fonu oluşturulmasını istiyorum. Futbolcular için bir vakıf, bir sendika kurmak istiyorum. Aynı şeylerin hakemler için de hayata geçirilmesini istiyorum. Bunları yaptığım zaman kendimi başarılı olarak addedeceğim. Eğer teknik direktör olduğum dönemde yapamazsam, Futbol Federasyonu Başkanı olarak yapacağım. O da olmazsa Spordan Sorumlu Devlet Bakanı olarak yapacağım. Bu konuda son derecede kararlıyım. **▼Tekrar sahanın içine dönersek, “Keşke kadromda olsaydı” dediğiniz oyuncular var mı?**

▲Olmaz mı? Servet, Gökdeniz, Hakan Şükür ve Mehmet Topuz’un kadromda olmasını çok isterdim. Bu dört oyuncu kadromda bulunsaydı, bu ligin şampiyonuyum diyebilirdim. **▼Yabancı oyuncularınızın tümünden aynı verimi alamıyorsunuz. İnsanın aklına ister istemez, “Bu takımın elinde 6 iyi yabancı olsa acaba nerede olur?” sorusu geliyor.**

▲Cvetkov gibi çok kaliteli bir oyuncu var ama Balili ve Mehmet’i yedek bırakamıyorum. Üç forvetli oynadığımız 5 maçta Cvetkov da sahadaydı ve biz bu 5 maçı da kazandık. Ancak rakibin durumuna göre her zaman üç forvetle oynayamıyorsunuz. Unutmayın, Türkiye’de tek forvetle oynayan büyük takımlar var. Gine Milli Takımı’nın 21 yaşındaki stoperi Diallo’yu bonservisi dahil 300 bin YTL’ye aldım ancak sakatlandı. Çok iyi bir oyuncu olduğunu sezonun ikinci yarısında göreceksiniz. Sylla takıma geç katıldığı için idmansızdı. Ama genel anlamda ben yabancılarımdan memnunum.

▼Bugün iki tür anlayış var futbolda. Birisi “Önce sonuç” diyor, diğeri “Ben iyi futbol oynayayım, sonuç zaten gelir” düşüncesinde. Siz galiba ikinci görüşe yakınsınız.

▲Ben ikisine de yakınlım. Eğer rakip bana üç puanı veriyorsa ben almaya hazırım. (Gülüyor) Bir kere futbolda olmazsa olmazlarım var. Ben maçı kazanacağım diye futbolu çirkinleştirme veya entrika yapma taraftarı değilim. Ama tabii ki rakibimin eksik yönlerini analiz edip kendi takımımın iyi yönlerini öne çıkartarak kazanmak isterim. 37 maçta 24 galibiyetim var ve bu büyük bir başarı. Bugün Türkiye Ligi’nde en fazla galip gelen takımımız. Sivasspor en çok gol atıp en az yiyen takımlardan birisi.

▼Evet, o da ilginç aslında. Sivasspor’u çift santrforla, orta sahadan hücumla dönük iki veya üç oyuncuyla ve beklerini de yine hücumla katarken görüyoruz. Doğal olarak çok gol atıyorsunuz ama en az gol yiyen takımlardan da birisiniz. En iyi savunma hücumdur diye mi düşünüyorsunuz?

▲Evet, aslında doğru. Ben

oyuncularımdan, dinlenmeye karar verdiklerinde pas yapmalarını istiyorum. 15-20 pas yapın, dinlenin, sonrasında hücum edin diyorum. Ama eğer rakibi eksik yakaladıysak yorgunken bile saldırmalarını istiyorum.

Her oyuncumun alternatifi hazır

▼Geçmişte şampiyonluğa yaklaşan Anadolu takımları oldu ancak hiçbirinin sonu gelmedi. Siz Sivasspor’un bu noktadaki durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Geçmiş örneklerle bakıyor musunuz?

▲Bazen bu işleri yaparken stratejik oyunlar oynuyorum. Futbol aslında satranç gibi. Büyük takımlar yıllar boyunca Anadolu takımlarıyla oynadı. İyi oynayan futbolcuyla temasa geçtiler, 500 milyara oynarken 1.5 trilyon verdiler ve takımların dengelerini bozdular. Şimdi Anadolu takımı olarak ben oyun oynuyorum. Diyorum ki, “Şampiyon ol-ma-ya-ca-ğız...” Niye futbolcumu strese sokayım? Ben Kocaelispor’da oynarken bunları yaşadım. Bu nedenle “Şampiyon olmak istemiyorum” diyorum. Benim isteğim, futbol adına bireysel yeteneklerini sergileyen, sahada mücadelesi yapan, iyi şeyler sunan ve bunun karşılığını alabilirse almaya çalışan bir takım olmak. Diyorum ki, “Futbolcu satarım ama adam satmam.” Bizde satılamayacaklar başkan, taraftar ve formadır. Bunun dışında ben dahil herkes satılabilir. Diğer hocalardan farkım, onlar Avrupa’da 10 maç izlerken ben 100 maç izledim. Menajer olduğum dönemde her hafta Avrupa statlarında iddim. Dolayısıyla transfer için elimde çok geniş bir oyuncu portföyü var. Niye “Futbolcumu satarım” diyorum, çünkü alternatifleri hazır.

▼Anadolu’da çıkış yapan teknik adamlar İstanbul takımlarından teklif aldıklarında buradaki hedeflerini bir yana koyup, tabiri caizse bu tekliflerin üzerine atlıyor. Gerçi baştan beri anlattıklarınızdan böyle bir tavır içinde olmayacağınız belli ama yine de sormam lazım; siz böyle bir teklif karşısında nasıl davranacaksınız?

▲Bana teklif gelmedi mi, çok geldi. Ama ben yapmam gerekenleri tamamlamadan başka yere gitmeyi düşünen bir adam değilim. Burada aldığım paranın üç katı teklif edildi ama dedim ya ben adam satmam. Burada gerçekleştirmek istediğimiz hayallerimiz var. Sivasspor’u şampiyon yapmak, kalıcı başarılar elde etmek istiyoruz. Şu takımdan birkaç milyar fazla para alayım ya da dört büyüklere gideyim gibi hayallerim yok mu? Var tabii. Ama oralara gidene kadar kendimi her açıdan geliştirmek istiyorum. Gideceğim takıma Şampiyonlar Ligi

şampiyonluğunu kazandıracak potansiyele ulaştığım zaman bu kararımı uygulayacağım. Henüz kendimi bir şeyi başarmış olarak görmüyorum.

Zico’nun Avrupa performansını beğeniyorum

▼Süper Lig’de beğendiğiniz teknik adamlar var mı?

▲Zico’yu Avrupa kupası maçlarında beğeniyorum. Zico da geldiğinde benim gibi bir stajyerdin aslında. Geçmişinde Japonya dışında bir deneyimi yoktu. Ama Fenerbahçe gibi dünya çapında bir takımının başına geçti. Bunu küçümsemek için söylemiyorum çünkü çok büyük bir futbolcuydu ve bana da küçükken “Zico” derlerdi. Onun hayranı olarak büyüdüm. Ancak Türkiye’yi henüz analiz edemedi. Çünkü yardımcıları Türkiye’yi iyi tanımıyor. Bence bizim liginizi tanıdıkça başarısı da artacaktır.

▼Ülkemizde inanılmaz bir teknik adam sirkülasyonu yaşanıyor. Aykut

Kocaman, Nurullah Sağlam, Ziya Doğan, Rıza Çalimbay, Mesut Bakkal gibi düne kadar umutla bakılan genç teknik direktörler bugün işsiz. Bu konuda neler söyleyeceksiniz? **Kötü gidişin baş sorumlusu teknik direktörler mi sizce?**

▲Bu konuda Futbol Federasyonu'na önemli bir görev düşüyor. Federasyon her sezon benim kulübüme 3 trilyon lira lige başlama parası veriyor. 3 değil 2.9 trilyon lira ver; kalan 100 milyar lira ile altyapı hocalarımın birine 5, diğerine 3 milyar lira maaş bağla. Ufku geniş, A takıma çıktığında şut çekmesini, pas atmasını, ters kademeye girmesini bilen futbolcular yetiştiren bir teknik direktör ordusu kurulmasını sağla. O zaman A takımların başındaki genç ve idealist teknik adamların da işi kolaylaşacak ve başarıyı mutlaka yakalayacaklar.

▼Peki, neden kulüpler o paranın 100 milyarını ayırıp da altyapı antrenörlerine sözünü ettiğiniz maaşları kendileri vermiyor?

▲O mümkün değil. Ben Türkiye'deki en güçlü teknik direktörüm. Bu güç, yönetim kurulunun bana inancından kaynaklanıyor. Parayı bana verirler,

ayrıca iki tane çim saha, iki tane de suni çim sahamız var. Üçüncü çim sahamız da hazırlanıyor. Geri kalanlar tamamlanmış ben şampiyonluk turu atabilecek seviyeye gelmiş olacağım. Teknik adamlar, başarısızlıkta en kolay pay çıkarılacak insanlar oluyor. 24 oyuncuyu gönderemeyeceğine göre teknik adamı gönderiyorsun. Bence teknik direktörlerin yapması gereken, sadece takımla ilgilenmek değil, bu işlerle uğraşmak. Ben yeri geliyor inşaata çıkıp amelelik yapıyorum, yeri geliyor çimleri kesiyorum, yeri geliyor futbolcunun odasını dizayn ediyorum. Üstelik bunlardan da mutluluk duyuyorum.

Ekibim beni aratmıyor

▼Bu kadar bölünme zaman içinde size zarar vermez mi?

▲Benim avantajım ekibimi çok iyi kurmuş olmam. Ben bu işlerle uğraşırken takım içindeki görevlerim aksamıyor. Antrenmana çıkmasam bile, programlarım bellidir ve yardımcılarım bunu en iyi şekilde uygular. Takımın işleri zaten ilerliyor.

Ben diğer işlere ağırlık vererek şehri de bir şekilde havaya sokuyorum. Ama şehrinizdeki art niyetli insanlar "Bu adam bu işleri milletvekili olmak için yapıyor" demeye başladığında şevkiniz kırılabilir. Bakın, ben Trabzonspor'u bırakıp Zonguldakspor'a gittim. Bunun nedeni, depremde Adapazarı'ndaki hemşerilerimi, akrabalarımı göçük altından çıkaran maden işçilerine destek vermektir. "Kulüp kapanacak" dediler, ben 3.Lig'deki takıma gittim. Başkan iflas etti, onun yerine geçtim. Mecnun ağabeyin gönderdiği paraları o kulüp için harcadım. Onlarla birlikte Amele Birliği'nde kaldım. Takımı şampiyonluğa kadar getirdim ama averajla kaybettik. Ama tüm bunlara karşılık bazı art niyetli insanların davranışları nedeniyle bırakıp döndüm. Benim yapım bu.

▼Peki, biraz önce saydığım teknik adamların bir anda konumlarını kaybetmesi sizde de bir endişe oluşturuyor mu? Yarın ayağınız tökezlediğinde "Bir gün benim de başıma böyle şeyler gelebilir" diye düşünüyor musunuz?

▲Antrenörlükte her sezon başarılı

olacaksın diye bir kaide yok. Eğer böyle bir başarısızlık yaşanır, gider sözünü ettiğim diğer işleri organize ederim. Sonuçta antrenörlük bilgimi kaybetmeyeceğim için bir sezon sonra yeniden teknik adamlığa dönebilirim. İnsanlar istiyor ki "Sana 10 trilyon verdim, takımı şampiyon yap." Hadi canım sen de... Başkaları 100 trilyonluk takımları şampiyon yapamazken ben 10 trilyonluk takımı nasıl şampiyon yapacağım? Fularını bağlamış birisi, "Bülent şampiyon olamayacağını biliyor da onun için böyle söylüyor" diyor. Tamam kardeşim, ben zaten 10 trilyonluk takımı şampiyon yaparsam senin orada ne işin var? Bu arada "50 trilyonluk takımı şampiyon yaparım" iddiasında da değilim. Çünkü futbol enteresan bir oyun. Zaten sonucu kestirilemediği için insanlara güzel geliyor.

▼Sivasspor şampiyonluğu istiyor ama bu hedefe ulaşmak için şehirden gereken desteği alabiliyor mu?

▲Destek?... Şampiyonluk?... Taraftar?... Futbolculara maç başı ödemelerimizi yapamadık. Şimdi soruyorum, destek veriyorlar mı? Vermiyorlar. Kazandığımız puanların karşılığında Federasyondan aldığımız paranın dışında Başkanın ve yönetim kurulunun sırtına yüklenmiş bir kulübüz. Şimdi herkes başarının bir kenarından pay istiyor. Burada bir paylaşım yapılacaksa en başta Başkan, sonra da yönetim kurulu gelir. Bununla birlikte biz de ekip olarak mutfakta iyi bir şeyler yapmaya çalışıyoruz.

▼Sakaryaspor'da sizi ve birçok ünlü oyuncuyu yetiştiren Ekrem Karaberberoğlu ile görüştüğümde kendisini ziyaret eden birkaç talebesinden birinin de Bülent Uygun olduğunu söylemişti. Ekrem Hoca'nın oğlu Esat Karaberberoğlu de sizin teknik ekibinizde. Bir dönem vefasızlığa uğramış bir oyuncu olarak vefa sizin için önemli bir erdem galiba.

▲Aslında ben vefasızlığa uğramadım. Türk futbolu zaten vefasız. Ben bugün bir noktaya geldiysem Ekrem Karaberberoğlu sayesinde geldim. Sakaryaspor'da ilk başladığımız gün Ekrem Hoca bize oturmayı, kalkmayı, çatal-bıçak tutmayı, örfümüzü, âdetimizi öğretti. Hepsinden önemlisi vefayı öğretti. Sonra da futbol topuna vurmayı. Dolayısıyla bize böylesine emek vermiş bir insanı unutmamız mümkün değil. Ben anamın, babamın elini öpmeden önce gidip onun elini öperim. Ama Sakaryaspor'un, gol kralları, milli oyuncular yetiştirmiş böyle önemli bir insanın kıymetini bilmemesi beni de kırıyor ve üzüyor. ■

Tam teşekküllü sporcu sağlığı hastanesi ve rehabilitasyon merkezi, aynı yerde huzurevi gibi de kullanılabilecek bir tatil köyü projem var. Futbolcular için bir emeklilik fonu oluşturmak, bir vakıf, bir sendika kurmak istiyorum.

Diğer hocalar Avrupa'da 10 maç izlerken ben 100 maç izledim. Menajer olduğum dönemde her hafta Avrupa statlarındaydım. Dolayısıyla transfer için elimde çok geniş bir oyuncu portföyü var. Niye "Futbolcumu satarım" diyorum, çünkü alternatifleri hazır.

ben istediğim oyuncuya, istediğim şekilde dağıttım. Ama ben, "Altyapı antrenörüne 5 milyar lira maaş vereceğim" desem, oradaki 20 yönetici beni döver. Başkandan başkası da kurtaramaz (Gülüyor). Anadolu'daki imkânları geniş takımlara bakıyorsunuz, çoğu daha yeni yeni tesis sahibi oluyor. Üstelik trilyonlarca borçları var.

▼Siz Sivasspor'da tesisleşme anlamında neler yaptınız?

▲Ben şampiyonluğu tesisler anlamında kazanmaya çalışıyorum. Eski Başbakan Yardımcımız Sayın Abdüllatif Şener'in başlattığı ve valiler boyunca silsile yoluyla gelen çabıyla inşa edilen en güzel tesise sahip olmak üzereyiz. Yine Sayın Şener'in sayesinde, tesislerin yanındaki 100 dönümlük arazi bize tahsis edildiğinde oraya dev bir alışveriş merkezi, otomobil satış plazası, düğün salonu, tenis kortları, basketbol sahaları, yüzme havuzları, kulüp idari binası, futbolcular için villaların bulunduğu bir tesis yapacağız. Bugün ise 1000 tane altyapı oyuncusunun yetiştirilebileceği tesisimiz bitmek üzere. A takımın kalacağı beş yıldızlı tesisler, PAF ve Süper Lig takımlarımızın kalabileceği mekânlar,

Rakamlarla Şampiyonlar Ligi

Beşiktaş'ın "elveda" dediği Avrupa Şampiyonlar Ligi'nde Fenerbahçe yola devam ediyor. Galatasaray'ın daha önce iki kez gösterdiği Şampiyonlar Ligi'nde ikinci tura yükselme başarısını, tam 5 sezon aradan sonra sarı-lacivertililer tekrarladı. Fenerbahçe'nin yeni rakibi, geçtiğimiz sezonun UEFA Kupası sahibi Sevilla. İkinci tur heyecanı Şubat ayında başlayacak ama biz bu sayımızda takımların grup performansını kantara çıkardık.

Bağış Erten

Şampiyonlar Ligi'nde ilk perde bitti ve organizatörler futbolseverlere yine enfes bir ziyafet çekti. Tam 96 maçta birbirinden güzel goller, müthiş bir mücadele ve son dakikaya kadar hiç dinmeyen bir heyecan vardı. 32 takımın 8'i evinin yolunu tuttu, diğer 8'i ise artık kategori değiştirdi ve Şampiyonlar Ligi'nden UEFA'ya geçti. Ama asıl olarak 16 takım mutlu mesut bir şekilde ikinci tura çıktı. Ne mutlu bize ki, bir Türk takımı da onların arasında. En son 2002 yılında aynı başarıyı yakalayan Türk futbolu böylece tarihinde üçüncü kez Şampiyonlar Ligi'nde tur atlayan bir takım çıkarmış oldu. 1992 yılından itibaren gruplu oynanmaya başlayan ve zamanla bugünkü statüsünü alan bu büyük organizasyon, ne yazık ki çok az takıma bu payeyi veriyor. Değerini bilmek lazım. Eşleşmeler belli oldu, artık herkes Şubat-Mart aylarını bekliyor. Hesaplar rakipler üzerine yapılıyor, tur kapısını aralayacak formüller belirleniyor. Ama biz önce grup aşamasının bir bilançosunu çıkaralım ve rakamların diline kulak verelim.

En isabetçi takım Barcelona

Faulde bronz madalya Aurelio'ya

Şimdi de faullere bakalım. Önce bireysel istatistikler. En fazla faul

Önce oynanan oyuna bakalım. Şampiyonlar Ligi'nde takımlar maç başına ortalama 11.3 şut attı kaleye. Ve bu şutların ortalama 5.25'i kaleyi buldu. Tur atlayan takımlar arasında ise ortalama 12.1'lik bir şut yüzdesi var. Onların kaleyi bulan ortalama şut sayısı ise 6'ya çıkıyor. En çok şut çeken takımın ikinci tura çıkamayan Benfica (96) olması ilginç bir veri. En az şut çeken takım ise 5 puan almasına rağmen Slavia Prag. Sıfır puan alan Dinamo Kiev'in ikinci tura çıkan sekiz takımdan fazla şut kullandığını görüyoruz. Bu kategoride Fenerbahçe en fazla şut çeken 10. takım. Beşiktaş ise 31. sırada, yani sondan dördüncü. Kaleyi bulan şut istatistiğinin tepesinde ise Barcelona var. Barça maç başına kaleyi bulan 8 şut atıyor. Bu kategoride ilk 10'da yer alıp da ikinci tura çıkamayan sadece Lazio ve Werder Bremen var. Fenerbahçe maç başına 6.67 şut atıyor hedefi bulan ve bu kategorinin 8.'si olarak göze çarpıyor. Beşiktaş ise 3.17 şut bulabilmiş ve sondan üçüncülüğü düşüyor. Maç başına 5'ten az kaleyi bulan şut bulan takımlardan sadece 3'ü ikinci turda: Porto (4), Celtic (3.67) ve Inter (3.67). Maç istatistiklerine gelince, Milan-Shakhtar maçında kaleyi bulan tam 21 şut atılmış. İkinci sırada ise 20 şutla Liverpool-Beşiktaş maçı var. Fenerbahçe-CSKA Moskova maçı da 17 şutla 7. sırada. Kaleyi bulan şutun kıtlığa düştüğü maç ise yine tanıdık bir müsabaka. PSV-Fenerbahçe maçında sadece tek şut kaleyi buluyor. Futbolculara baktığımızda ise kaleyi bulan en fazla şut çeken isim Lyon'dan Juninho. Fenerbahçeli Alex ise 10 şutla sekizinci sırada.

yapan oyuncu Celticli Scott Brown. Bu kategoride Mehmet Aurelio da 20 faulle üçüncü sırada. Semih Şentürk de 15 faulle bu kategoride 13. olmuş durumda. Kendisine yapılan faullere baktığımızda Werder Bremenli Diego 28 kez faule maruz kalarak ilk sırayı alıyor. Aurelio'nun bu kategoride de 3. olması ilginç bir veri. İlk onda ise Quaresma, Ronaldinho, Kaka gibi usta ayakları görmek mümkün. Takım bazında bakarsak, en fazla faul yapan takım ortalama 20.8 ile PSV. Fenerbahçe de ortalama 18'le ilk beşte yer alıyor. Fenerbahçe'nin grubundaki bütün takımların bu kategoride ilk onda yer alması ise vurgulanması gereken bir nokta. Fenerbahçe'nin rakibi Sevilla en az faul yapan 5. takım. Yeri gelmişken en az faul yapan takımı da söylemeden geçmeyelim; Roma maç başına sadece 10.5 faulle oynamış. İlginçtir, en çok faul yapan 10 takımdan 4'ü ikinci tura çıkarken, en az faul yapan 6 takımın 5'i tur atlamayı başarıyor. En fazla faul yapılan maç ise 0-0 biten Slavia Prag-Arsenal karşılaşması ile Sevilla'nın 2-1 kazandığı Steaua Bükreş müsabakası. Tam 46'şar faul çıkmış o maçlarda. İlk beşteki üç maçın Fenerbahçe'nin grubundan çıkmış olması dikkat çekiyor. Bunlardan biri de 43 faulle PSV-Fenerbahçe maçı. En az faul yapılan maç da gayet tanıdık. Beşiktaş-Liverpool maçında sadece 11 faul yapılıyor.

Topun sahibi İspanyollar

Gelelim topa sahip olma oranları istatistiklerine. Topa en fazla sahip olan takım beklendiği gibi maç başına yüzde 59'la Barcelona. Bu kategoride ilk üç takımın İspanyol olması ise son derece ilginç. Gerçekten de ikinci Real Madrid yüzde 58'lik, üçüncü Sevilla ise yüzde 55'lik bir oran yakalamış durumda. Bu sıralamada ilk beşte yer almasına rağmen ikinci tura çıkamayan tek takım Marsilya. Topla en az ilgilenen takım ise yüzde 42'yle Rangers. Topa yüzde 50'nin altında sahip olup da tur atlayan tam 5 takım söz konusu ki, aralarında yüzde 49'la Fenerbahçe de bulunuyor.

İbrahimovic-Ronaldo çekişmesi

Sıra bireysel istatistiklerde. Gol krallığına baktığımızda Zlatan

İbrahimoviç ve Cristiano Ronaldo 5 golle en tepede. Onları 4 golle Kanoute, Liedson, Fabiano, Drogba, Pandev, Gerrard, Van Nistelrooy, Inzaghi, Robinho ve Messi izliyor. Asistlerde ise Olympiakoslu Djordjeviç ve Milanlı Pirlo 4'er gol pasıyla en önde. Onları Van Nistelrooy, Kewell, Robinho, Julio Cruz, Govou, Nani ve Fenerbahçeli Alex takip ediyor. Van Nistelrooy ve Robinho 7'şer gole direkt etki yaparak asist ve gol toplamının en önünde. Ama aynı Nistelrooy, Steaualu Badea'yla birlikte Şampiyonlar Ligi'nin 12 ofsaytla en fazla ofsayta düşen oyuncusu konumunda.

Chelsea'nin kalesi kapalı

Şimdi de gruplarından çıkan 16 takımı ayrı bir incelemeye alalım. En az şutla ikinci tura çıkan takım Celtic (51). En çok şutla çıkan ise Chelsea (90). Fenerbahçe, Barcelona'yla aynı sayı olan 78 şutla 7. sırada. Fenerbahçe'nin rakibi Sevilla ise 82'yle beşinci. Olimpiakos yüzde 43'lük topla oynama oranıyla ikinci turu bu kategoride en düşük yüzdeyle yakalayan takım. Son 16 takım arasında en fazla korner kullanan ekip Real Madrid (29). En az kullanan ise Celtic (10). Fenerbahçe ise sondan ikinci (11). Sevilla'nın ise 15 korneri var. Son 16'ya kalanlar arasında en az gol atan takımlar Celtic ve Schalke (5). Fenerbahçe de sadece 8 golle turu buldu ve bu kategoride sondan 3. oldu. Sevilla ise en fazla gol bulan ikinci takım (14). Bu kategorinin lideri ise Liverpool (18). Yenilen gollere bakalım şimdi de. Chelsea sadece 2 gol yedi. Lyon ise 10 gol yiyip çıktı ikinci tura. Sevilla 7, Fenerbahçe de 6 gol yedi ve her ikisi de orta sıralarda yer aldı.

Fenerbahçe ikinci yarıda suskun

Gol üzerinden analizlere devam edelim. Yenik duruma düştüğü maçlarda 6'şar puan

toplayan Inter ve Olympiakos'u takdir etmek gerek. Aynı şekilde öne geçip tam 11 puan yitiren CSKA'ya neden elendiğini göstermiş olalım. Fenerbahçe yenik durumdaki 4 puan çıkartırken, Sevilla da 3 puan aldı. 32 takımdan sadece 11'i yenik duruma düştükten sonra galibiyet alabilmiş durumda. Ki bunlar arasında 1'er kezle Sevilla da var, Fenerbahçe de. Dinamo Kiev hiçbir maçta ilk golü atan ekip olmadı. Milan, Arsenal, Manchester United ise tam 5 kez ilk golü atan takım olma şansına erişti. Fenerbahçe 3 kez, Sevilla ise 4 kez aynı başarıyı elde etti. Arsenal hiçbir maçta ilk golü yiyen taraf olmadı. Real Madrid 5 golle ilk 15 dakikanın en golcü takımı. Bu periyotta Fenerbahçe bir, Sevilla ise iki gol buldu. Hiç gol bulamayan ise tam 8 takım var; aralarında ikinci tur gören tek ekip ise Celtic. İlk yarıda en çok gol bulan takımlar 7 golle Sevilla, Arsenal ve Real Madrid. İlk yarılarda en az gol atan takım ise oyunun bu bölümünde hiç gol atamayan Marsilya. Fenerbahçe ilk yarılarda 6, Sevilla ise 7 gol attı. İkinci yarıların en golcüsü Liverpool (12). Onu 8 golle Inter ve Olympiakos izliyor. İkinci yarılarda en az gol atan takımlar ise birer golle Valencia ve Shakhtar. Fenerbahçe ikinci devrelerde 2 gol atarken Sevilla tam 7 gol bulmuş. Son 15 dakikanın en golcü ekibi ise yine 8 golle Liverpool. Oyunun bu bölümünde gol atamayan ise tam 6 takım var ki, bunlar arasında bir tek Chelsea tur atladı. Fenerbahçe ve Sevilla ise 2'şer gol buldu. Gelelim gol yeme istatistiklerine. İlk 15 dakikada en fazla gol yiyen takım 4 golle Dinamo

Kiev. Tam 9 takım bu bölümde hiç gol yememiş ki, aralarında Fenerbahçe de var. İlk 15 dakikada hiç gol yemeyip elenen ise iki takım bulunuyor: Valencia ve Beşiktaş. Sevilla ise bu bölümde sadece 1 gol yemiş. İlk devrede kalesinde en az gol gören takımlar Milan ve Fenerbahçe (1). Dinamo Kiev bu bölümde tam 12 gol yemiş; Sevilla ise sadece 3. İkinci yarı karnelerine baktığımızda 12 golle Beşiktaş son sırayı alıyor ne yazık ki. Chelsea, Benfica ve Inter ise hiç gol yememiş durumda. ■

Geç oldu, güç oldu rakip Leverkusen oldu

Futbolun en güzel yanı tahminlere sığmamasıdır denir ya. İşte bu söz Galatasaray'ın da yer aldığı UEFA Kupası'nın H Grubu'nda bir kez daha doğruluğunu kanıtladı ve tahminlere sığmayan sonuçların üst üste binmesi, sarı-kırmızılıları ilk 32 takımın arasına sokuverdi.

Galatasaray, Panionios'u deplasmanda yenmişti yenmesine ama bu galibiyet tek başına yeterli olacak bir sonuç değildi. Hatta son maçta Austria Wien'i mağlup etmek bile Galatasaray'ın tur biletini cebine sokması için kâfi gelmeyebilirdi. Zaten sarı-kırmızılıların "bay" geçtiği 6 Aralık haftasında Panionios, Austria Wien'i deplasmanda 1-0 yenerek umutları Kaf Dağının arkasına göndermişti. Aynı gün Bordeaux da Helsingborg'u 2-1 yeniyor ve turu garantileyerek eleğini duvara asıyordu.

Son haftaya girilirken Panionios'un 4, Galatasaray'ın 3 puanı vardı. Galatasaray evinde Austria Wien'le oynayacaktı ve kazanmak tek başına yeterli değildi. Panionios'un da "işini bitirmiş" Bordeaux'ya Yunanistan'da puan kaybetmesi gerekiyordu. Ancak Bordeaux, Yunanistan deplasmanına birçok oyuncusunu götürmemişti. Fransızlar, tur atlayan her takım gibi "yedeklerini görmek ve onlara tecrübe kazandırmak" istiyordu. Türkiye cephesinde ise Fransızlara "olağan şüpheliler" gözüyle bakılıyordu. Fransızlar, Yunanlılara maçı bırakacak, biz Avusturyalıları yenecek ama turu geçemeyecektik işte!..

Ancak futbolun tahminlere sığmayan sürpriz yanı tüm bu hesapları taca atıverdi 19 Aralık akşamında. Taca atıverdi, çünkü öncelikle kazanması gereken Galatasaray, Ali Sami Yen Stadı'na bir beraberlikle gelerek tüm iddiasını yitirmiş Austria Wien'i yenmeyi başaramamıştı. 90 dakika boyunca oluşturulan baskı ve yoğun ataklar gol becerisiyle buluşmamış ve Galatasaray grubu 4 puanla tamamlamıştı. Ama bu arada birkaç yüz kilometre uzakta, Yunanistan hudutlarının içinde de tuhaf şeyler oluyordu. Panionios, 6. dakikada penaltıdan Djebbour ve 20. dakikada Makos'un gollarıyla Bordeaux karşısında 2-0 öne geçiyor, böylece daha maçın başında Galatasaray'ın galibiyet halinde bile tur atlamasını imkânsız hale getiriyordu. Bordeaux

"olağan şüpheli" konumundan direkt "mahkûm" makamına terfi edivermişti. Ancak kazın ayağı farklı çıkacak, Bordeaux, 39'da Cavenaghi, 75'te Tremoulinas ile skoru 2-2 yapacak, Galatasaray'ı bir üst tura çıkartacak galibiyet golünü ise 87'de Moimbe ile bulacaktı. Maç 3-2 sonuçlanmış, Panionios 4 puanda kalmış ve Galatasaray averajla UEFA Kupası'nda son 32 takımın arasına yükselmışti.

Leverkusen'in de kupası var

Galatasaray'ın UEFA Kupası'nda eşleştiği Alman takımı Bayer Leverkusen, sarı-kırmızılı takımın 2000 yılında müzesine götürdüğü UEFA Kupası'na, 1987-88 sezonunda sahip oldu. Ayrıca 2001-2002 sezonunda Şampiyonlar Ligi'nde final oynadı ancak Real Madrid'e 2-1 kaybetti.

1904 yılında kurulan Bayer Leverkusen, "İşçi sınıfı" anlamına gelen "Werkself" lakabını kullanıyor. Takımın Teknik Direktörlüğünü Michael Skibbe yapıyor. Alman temsilcisi, karşılaşmalarını 22 bin 500 seyirci kapasiteli Bay Arena'da oynuyor.

Avrupa kupaları tarihinde toplam 137 maçta çıkan Bayer Leverkusen, 59 galibiyet, 33 beraberlik ve 45 yenilgiyle bir bilanço'ya sahip. Alman ekibi, UEFA Kupası'nda ise bugüne kadar oynadığı 62 maçtan 27 galibiyet, 17 beraberlik ve 18 yenilgiyle ayrıldı.

Bu sezon UEFA Kupası'na 1. turdan başlayıp Portekiz temsilcisi Leiria'yı 3-1 ve 3-2'lik sonuçlarla eleyen Bayer Leverkusen, E Grubu'nda Rusya'dan Spartak Moskova, İsviçre'den FC Zürih, Çek Cumhuriyeti'nden Sparta Prag ve Fransa'dan Toulouse'la eşleşti. Evinde Toulouse'u 1-0 yendikten sonra deplasmanda

Spartak'a
2-1 kaybeden

Alman takımı daha sonra evinde Sparta'yı 1-0 ve deplasmanda da Zürih'i 5-0'lık skorlarla mağlup ederek grubunu ilk sırada tamamladı. Bayer Leverkusen'in grup maçlarındaki gollerini Kiessling (2), Bulykin (2), Freier, Friedrich, Gresko ve Barnetta kaydetti.

İlk yarısı sona eren Bundesliga'yı 30 puanla 4. sırada tamamlayan Bayer Leverkusen, attığı 32 golle, Werder Bremen'den sonra ligin en golcü ikinci takımı konumunda. Takımın ligdeki en skorer oyuncuları 8 golle Gekas, 5 golle Kiessling ve 4'er golle Barnetta ile Barbarez.

Alman futbolunun önemli oyuncularından Ramelow, Schneider ve Friedrich'in yanı sıra 23 yaşındaki golcü Kiessling de geleceğin büyük yıldızları arasında gösteriliyor. İsviçreli Barnetta, Yunanlı Gekas, Bosnalı

Barbarez ve Slovak Gresko da Leverkusen kadrosundaki önemli isimler. Avrupa kupalarında Türk takımlarıyla iki kez eşleşen Bayer Leverkusen, 2001-02 sezonunda Şampiyonlar Ligi grubunda Fenerbahçe'yi iki maçta 2-1 yenmiş, 2006-07 UEFA Kupası grubunda da Beşiktaş'ı aynı skorla mağlup etmişti.

Almanya'nın 5 takımı var

UEFA Kupası'nın son 32 takımı arasında bir Alman hâkimiyeti hemen göze çarpıyor. 32 takımdan 5 tanesi Alman ve bunlardan bir tanesi de Galatasaray'ın rakibi. İspanya, İngiltere ve Portekiz üçer temsilciyle Almanları izliyor. İskoçya, Yunanistan, Rusya, İsviçre, Fransa ve Norveç'in ikiye takımla yer aldığı UEFA Kupası'nda Türkiye, Belçika, Hollanda, İsveç, Çek Cumhuriyeti ve İtalya da birer takımla yola devam ediyor. Galatasaray, Bayer Leverkusen'i saf dışı bıraktığı takdirde Hamburg-FC Zürih eşleşmesinin galibiyle karşı karşıya gelecek. ■

UEFA Kupası eşleşmesi

(1. maçlar 13-14 Şubat, 2. maçlar 21 Şubat)

- Aberdeen (İskoçya)-Bayern Münih (Almanya)
- AEK (Yunanistan)-Getafe (İspanya)
- Bolton (İngiltere)-Atletico Madrid (İspanya)
- Zenit (Rusya)-Villarreal (İspanya)
- Galatasaray (Türkiye)-Bayer Leverkusen (Almanya)
- Anderlecht (Belçika)-Bordeaux (Fransa)
- SK Brann (Norveç)-Everton (İngiltere)
- FC Zürih (İsviçre)-Hamburg (Almanya)
- Rangers (İskoçya)-Panathinaikos (Yunanistan)
- PSV Eindhoven (Hollanda)-Helsingborg (İsveç)
- Slavia Prag (Çek Cum.)-Tottenham (İngiltere)
- Rosenborg (Norveç)-Fiorentina (İtalya)
- Sporting (Portekiz)-Basel (İsviçre)
- Werder Bremen (Almanya)-Braga (Portekiz)
- Benfica (Portekiz)-Nürnberg (Almanya)
- Marsilya (Fransa)-Spartak Moskova (Rusya)

Kulüp yönetimleri ve

Burak Gürkan

Ülkemizde spor kulüpleri 5253 Sayılı Dernekler Kanunu'na göre yönetilmektedir. Yani ülkemizde tüm spor kulüpleri aslında birer dernektir. Dernek kavramı ise bilinen şekli ile kâr amacı olmayan organizasyonlar ifade etmektedir. Oysa bugün itibarıyla Türkiye'de Turkcell Süper Lig'de yer alan kulüpler, özellikle de büyük kulüpler, mali açıdan dernekler yasası ile yönetilemeyecek kadar büyük organizasyonlar haline gelmişlerdir. Eskiden gelirleri karşılığında makbuz kesen, bağışlarla yaşayan, arada reklam gelirleri de elde edebilen, zaman zaman da transferden para kazanabilen kulüplerimiz bugün milyon dolarlardan bahseden, büyük transfer harcamalarına imza atan, ciddi ticari gelirler elde eden büyük organizasyonlardır. Bir kulübün ticari açıdan başarılı ve kârlı olmasına direkt veya dolaylı olarak etki eden pek çok dinamik bulunmaktadır. Bir kulübün ticari başarısına direkt

etki eden en önemli iki unsur; stady ve sponsorluk stratejisidir. Elbette ki TV yayın gelirleri kulüpler açısından çok önemli bir gelir kalemidir fakat özellikle Avrupa'nın pek çok ülkesinde liglerin TV anlaşmaları kolektif olarak yapılmakta ve kulüpler tekil olarak TV yayın hakkı satışı gerçekleştirmemektedir. Dolayısıyla bir kulübün lig maçlarından elde edeceği TV yayın gelirinin çok ya da az olması, tamamen kulübün oynadığı ligin kalitesine, marka değerine ve pazarlanabilir olup olmadığına göre değişmektedir. Fakat kulüpler stadyumlarından ticari gelirler elde etmek ve lig isim sponsorluğu gibi bazı istisnalar dışında kendi sponsorluk stratejilerini belirlemek konusunda tamamen özgürdür. Avrupa'nın önemli liglerinde yer alan kulüplere baktığımız zaman gelir kalemlerinin en üstünde maç günü gelirleri, yani gişe gelirleri bulunmaktadır. Bunu hemen hemen eşit değerler ile sponsorluklar ve TV anlaşmaları, sonra da ürün satışı,

yani merchandising gelirleri takip etmektedir. Bu konuda yıllarca tüm araştırmalarda "en kârlı kulüp", "gelirleri en yüksek kulüp" gibi unvanları elinden bırakmayan İngiliz kulübü Manchester United incelendiği zaman, cirosunun 1993 senesinde 25.2 milyon pound civarında, vergiden önceki kârının ise 4.2 milyon pound olduğu, 10 sene sonra, yani 2003 yılında geldiğimiz zaman ise cirosunun 173 milyon pound düzeyine, vergiden önceki kârının ise 39.3 milyon pounda ulaştığını görmekteyiz. Günümüzde ise Manchester United'ın cirosu 200 milyon poundu aşmış, vergiden önceki kârı ise 75 milyon pound civarlarına ulaşmıştır. Bu gelirlerin dağılımına baktığımız zaman ise yüzde 41'inin maç günü gelirleri, yüzde 32'sinin medya gelirleri (TV anlaşmaları), yüzde 27'sinin ise ticari haklar gelirleri (Sponsorluklar, merchandising) olduğu görülmektedir. Maç günü gelirlerinin bu kadar

yüksek olmasında elbette ki stadyumun çok önemli payı bulunmaktadır. Stadyumun konforu, yeterli sayıda tuvaleti, giriş-çıkış rahatlığı, ulaşım probleminin asgari düzeye indirilmesi ve insanlara sunacağı diğer olanaklar çok önemlidir. Manchester United bugün itibarıyla 41.000 standart koltuk ve 5.500 loca (executive box) satmaktadır. Buna kulüp üyeleri için ayrılan ve sezon başında satılan koltuklar da eklendiği zaman her maç tamamen dolu tribünler önünde oynanmakta ve gelirin yüzde 50'sinden fazlası satış sezonluk yapıldığından sezon başlamadan kulüp kasasına girmektedir. Manchester United'ın oynadığı bir maçın, maç günü geliri yaklaşık olarak 2 milyon poundu bulmaktadır. Bugün itibarıyla Manchester United, taraftarları için bir maç gününde ortalama 100 bin yemek hazırlamaktadır. Bunun gelir karşılığı ise yaklaşık olarak yıllık 4 milyon pounddur. Stadin sadece

ticari başarı

maç günlerinde kullanılmıyor olması, çok amaçlı hizmet sağlayabiliyor olması kulübe maç günleri dışında da yıllık 3 milyon pound catering geliri sağlamaktadır. Manchester United'ın Premier Lig TV yayın geliri havuzundan 2004 yılında payına düşen gelir 405 milyon pounddur. Fakat unutulmamalıdır ki, İngiltere, TV yayın hakkı anlaşması konusunda dünyanın en büyük kolektif TV yayın anlaşmasına sahiptir. Dolayısıyla kulüplerin paylarına düşen gelir miktarı da inanılmaz boyutlara ulaşabilmektedir. Kulüplerin sattıkları en pahalı ve göz önündeki sponsorlukları ise tartışmasız forma sponsorluklarıdır. Manchester United'ın formasında Amerikan sigorta ve finans devi AIG'nin markası bulunmakta, bu şirket orada yer alabilmek için 4 yıllığına 56.5 milyon pound ödemektedir. Bu anlaşma İngiltere'de bugüne kadar yapılan en büyük anlaşma olmakla beraber Avrupa'da da aynı unvana sahiptir. Manchester United'ın giydiği formalar ise yine Amerikan devi Nike'in üretimidir ve Nike, Manchester United'ın tüm merchandising faaliyetlerini münhasıran yönetmektedir. Bu hak için Nike'in ödediği meblağ ise 13 yıl için 303 milyon pound gibi inanılmaz bir rakamdır. Elbette ki bu parlak maddi tabloda İngiltere'nin ekonomik koşullarının, Manchester United'ın saha içi

başarılarının, İngiltere'de kulüplerin bizden farklı olarak birer şirket halinde ve maddi büyüklüklerine yetecek yasalarla yönetilmesinin, her şeyden önemlisi de profesyonel kadroların işbaşında bulunmasının çok önemli payı vardır. Bugün Manchester United'ın kulüp başkanını ya da yönetim kurulu üyelerini kimse tanımamaktadır. En bilinen kişi ise tartışmasız Teknik Direktör Sir Alex Ferguson'dır. Ülkemizde yer alan kulüpleri incelediğimiz zaman görülecektir ki, özellikle büyük kulüpler dışında yer alan kulüplerimiz, TV yayın geliri havuzundan gelecek para ile ligin isim sponsorluğu anlaşmasından paylarına düşen gelire neredeyse muhtaçtır. Son yıllarda Türkiye Kupası'nın da önemli bir ticari değer kazanması ve kulüplerimize önemli bir gelir kaynağı olma potansiyelinin bulunması da kulüplerimiz için bulunmaz bir fırsattır. Kulüplerimizin yönetimlerinde profesyonellerin etkisi yok denecek kadar azdır ve büyük bir bölümü başkan sultası altında yönetilmektedir. Dolayısıyla alınacak kararlar, somut verilere ve uzun vadeli planlara değil, başkanlığı yürüten kişinin iki dudağının arasından çıkacak sözlerle bağlıdır. Üstelik yönetim kurulları Avrupa'daki örneklerinden çok farklı olarak sık aralıklarla değişmektedir. Bunun sonucu olarak da kulüplerimiz sadece günü

kurtarabilmekte, uzun vadeli planlarla yönetilememektedirler. İngiltere'de ve istisnaları olmakla kulüpler ciddi borç yükleri altına girdikleri zaman kulüp yönetimleri de bundan sorumlu tutulmaktadır. Çünkü her biri birer şirkettir. Oysa ülkemizde kulüplerimiz birer dernek olduklarından görev süresi dolan yönetimler, kulübün mali durumu ile ilgili olarak herhangi bir sorumluluk sahibi olmaksızın koltuklarını gelecek yönetime devretmekte ve bunun sonuçlarına da kulübün tüzel kişiliği katlanmak zorunda kalmaktadır. Elbette ki her ülke kendi koşulları içerisinde değerlendirilmelidir. Her ülkenin ekonomik verileri ve

dinamikleri birbirinden çok farklıdır. Örneğin, kişi başı milli geliri 28 bin 700 dolar olan Almanya'nın futbola bağlı ticari gelirleri ile kişi başı milli geliri daha yeni aşağı yukarı 6 bin dolar civarlarına ulaşmış Türkiye'nin futbola bağlı ticari gelirlerini kıyaslamak doğru olmayacaktır. Fakat ülkelerin ekonomik verilerinin dengesizliğine ve mevzuat farklılıklarına rağmen, uygulamalar örnek alınabilir. Hedefler, başarılı uygulamalara göre belirlenebilir ve bu yolda çaba harcanabilir. Elbette ki mevzuatın yeniden düzenlenmesi ve kulüplerimizin profesyonelce yönetilmesinin mutlaka sağlanması öncelikli olarak planlanmalı ve uygulanmalıdır. ■

Sedat Bayrak

Futbolcu bir babanın futbolcu oğlu. Trabzonspor'un altyapısından yetişti, Erzurumspor, Akçaabat Sebatspor, Ankaragücü formalarını giydikten sonra bu sezon Sivasspor'un gösterdiği çıkışın önemli dişlilerinden biri oldu. Bu performansı onu Milli Takım kadrosuna taşıdı. Türkiye'de stoper sıkıntısı bulunduğu görüşüne katılmıyor ve "Türkiye'de kaliteli 10 stoper sayabilirim. Bence asıl sorun stopere yüklenen misyonda. Defansı stoperlerden ibaret sayıyoruz. Oysa defans bir bütündür. Defans dediğiniz zaman sadece iki stoper akla gelmemeli, en az yedi oyuncu sayılmalı" tezini savunuyor. Geçirdiği sakatlık nedeniyle sezonu kapatmasının ardından Euro 2008 finallerinde oynama şansını kaybettiğine yanıyor.

Trabzonspor'da genç oyuncunun oynaması çok zor. Eline fırsat geçtiği zaman ya çok iyi kullanacaksın ya da bu işi bırakacaksın. Çıkıp iyi oynarsan baş tacı yaparlar ama hata yaparsan yok olup gidersin. Trabzonspor'da hep "Kendi oyuncularımıza sahip çıkalım" falan diyorlar, ama lafta.

Giray Bulak lige alışmam için beni Erzurumspor'a kiralık olarak gönderdi. Orada iyi maçlar çıkardım. Fakat Başkan Mehmet Ali Yılmaz ve Giray Bulak görevi bırakınca ben de Trabzonspor'a dönemedim. Devam etselerdi bugün hâlâ Trabzonspor'da oynuyor olacaktım.

Nihat Özten

▼Sedat istersen röportaja, şimdiye kadar belki de kariyerindeki önemli olaylardan birisi olan A Milli Takım'ın son kadrosuna çağırılmanla başlayalım. Davet edildiğini nasıl öğrendin ve neler hissettin? ▲Norveç ve Bosna-Hersek milli maçları öncesinde, Bülent Hocam bir gün yanıma geldi ve Milli Takım teknik ekibinin benim hakkımda bilgi aldığını, hazırlıklı olmamı ve kadroya çağırılma ihtimalimin bulunduğunu söyledi. Beşiktaş maçı için İstanbul'a gelmiştik. Daha otelden girer

girmez bir haber geldi ve Milli Takım'dan pasaportlarımızın istendiği söylendi. Daha önceden Mehmet Yıldız'ın kadroya çağırıldığını biliyorduk ama ben ve Hayrettin o anda haber aldık. O duyguyu nasıl anlatabilirim ki? Sadece yaşamak gerekir. ▼Kendini bundan sonrası için A Milli Takım'ın neresinde görüyorsun? ▲Öncelikle Sivasspor olarak yaşadığımız başarıyı sezon sonuna kadar taşımamız gerekiyor. Bu başarıyı sürdürürsek

Stoperden beklenti yanlış

Sivasspor'da çok güzel bir arkadaşlık ve huzur var. Burada ilk sezonum ama sanki üç yıldır Sivasspor'da oynuyormuş gibiyim. Hiç yabancılık çekmedim. Sivas'a geldiğim ilk günlerde bütün arkadaşlar çok yardımcı oldu. Başarının en önemli nedeni bu samimiyet bence.

Şampiyonluğa uzak değiliz ama bizi bozmayacak 2-3 iyi oyuncu takviyesine ihtiyacımız var. Çünkü sezonun ikinci yarısı daha zor olacak. Hem oyuncu düzeyi hem de futbol kalitesi olarak üzerine koymamız gerekiyor. Aksi takdirde şampiyonluk şansımız düşer.

Bülent Hoca futbolu yakın bir zamanda bıraktığı için futbolcu psikolojisinden iyi anlıyor. Antrenmanını yaptırdıktan sonra bizi serbest bırakıyor. Deplasmanda kalacağımız oteli bize seçtiriyor. Biz de bu ortamı kaybetmemek için elimizden geleni yapıyoruz.

Gördüğüm 10 kartın 7'si hakeme itirazdan. Normal hayatta neysem sahanın içinde de oyum. Aslında kendimi dizginlemem gerekiyor ama bu da insanın yapısıyla ilgili bir şey. Herhangi bir haksızlığa uğradığım zaman sineye çekemiyorum.

takımdaki oyuncuların da Euro 2008 kadrosunda yer alması kolaylaşır. Çünkü şimdiye kadar sergilediğimiz iyi oyun sayesinde Milli Takım'a çağırıldık. Bir takım kötü giderken, sen ne kadar sivrilirsen sivril Milli Takım'a çağırılman zorlaşır.

Çekler eski gücünde değil

▼Euro 2008 gruplarındaki rakiplerimiz Portekiz, Çek Cumhuriyeti ve İsviçre. Sen bu gruptan çıkma şansımızı nasıl görüyorsun?

▲Şansımızın çok yüksek olduğunu düşünüyorum. Belki Portekiz bizi biraz zorlar. Bence Çek Cumhuriyeti eskisi kadar güçlü değil. İsviçre'nin ise bize rakip olabileceğini düşünmüyorum. Sadece Norveç ve Bosna-Hersek maçlarının kadrosunda bulundum ama orada gördüğüm şeyler çok güzeldi. Oyuncular arasında güçlü bağlar var. Oradaki ortam takımın bütünlüğünü çok etkiliyor. Bunun da oyuna ve sonuçlara çok iyi yansımaları söyleyebilirim. Bunun örneğini Sivasspor'da da yaşıyoruz. Açıkçası Milli Takım'da böyle bir ortam beklemiyordum. O ortamı Euro 2008 maçlarına da yansıtırsak gruptan kesinlikle çıkarız.

▼Şimdi en başa, futbola başlangıç hikâyene dönelim. Futbola nasıl başladın? O dönemde futbol oynama konusunda zorluklar yaşadın mı?

▲Yomraspor'un altyapısında futbola başladım. Pek bir zorluk çektiğimi de söyleyemem. Eskilerin anlattığı gibi top ya da ayakkabı bulamamak gibi bir sıkıntımız yoktu. Sağolsun o dönem takımımızın başkanı Haluk Şahin bize her türlü imkânı sunmuştu.

▼Trabzonspor'a geçişin nasıl oldu?

▲Daha 14 yaşındayken, Yomraspor'un A takımında oynamaya başlamıştım. Tabii öyle olunca Trabzonspor'un da ilgisini çekmiştim. O zamanlar Trabzonspor'un altyapısının başında bulunan Özkan Sümer beni Trabzonspor'a aldı. Daha sonra iki sezon genç, iki sezon da PAF takımında oynadım.

▼O dönemde ailenin sana karşı tutumu nasıldı?

▲Babam da eski bir futbolcu. O yüzden olsa gerek, benim futbol oynamama karşı değildi. Ama okumamı da çok istiyordu. Çünkü kendisi Karadeniz Teknik Üniversitesi Matematik bölümünde okurken futbol oynamayı da başarmış. Ama ben yapamadım. Liseyi bitirdikten sonra öğrenim hayatıma nokta koydum.

Bulak devam etseydi hâlâ Trabzonspor'daydım

▼Trabzonspor'un altyapısında yetişip orada profesyonel futbol hayatına başlamana rağmen seni Trabzonspor forması altında hiç A takımda göremedik. Bunu neye bağlıyorsun?

▲PAF takımında oynadığım dönemde Teknik Direktörümüz Giray Bulak'tı ve beni sezon başında A takıma almıştı. Ancak A takımda oynama fırsatı bulamadım. Çünkü kadro çok genişti ve ben de çok gençtim. Trabzonspor'da genç bir oyuncunun oynaması çok zordur. Orada eline fırsat geçtiği zaman ya çok iyi kullanacaksın ya da bu işi bırakacaksın. Çıkıp iyi futbol oynarsan baş tacı yaparlar ama hata yaparsan yok olup gidersin. Trabzonspor'da hep "Kendi oyuncularımıza sahip çıkalım" falan diyorlar, ama lafta. Ben sahip çıkamıyordum. İşte o dönem Giray Hoca benim lige alışmam için oynamam gerektiğini düşünüyordu ve sezonun ikinci yarısı için Erzurumspor'a kiralık olarak gönderdi. Erzurumspor'da da iyi maçlar çıkardım. Fakat benim şanssızlığım Erzurumspor'a gittikten sonra Başkan Mehmet Ali Yılmaz ve Giray Bulak'ın görevi bırakmaları oldu. Belki onlar devam etmiş olsa ben de hâlâ Trabzonspor'da oynuyor olacaktım.

▼Trabzonspor altyapısı, Erzurumspor, Akçaabat Sebatspor ve Ankaragücü'nde oynadın, farklı teknik adamlarla çalıştın. Futbolunun gelişimine en çok kimin katkı yaptığını düşünüyorsun?

▲Futbolumda büyük bir değişiklik yapan bir teknik adam olduğunu düşünmüyorum. Türkiye'de aşağı yukarı her antrenörle aynı çalışmayı yapıyorsun. Şimdi desem ki, biri bana şunu yaptırdı, büyük faydası oldu, yanlış olur. Çünkü aşağı yukarı aynı çalışmayı diğeri de yaptırdı. Sonuçta ben ayırımı yapmadan birlikte çalıştığım bütün antrenörlerimi seviyorum. Hepsinin bana katkısı vardır. Ama huylarını sevdiğim, örnek aldığım hocalarım var. Mesela Hikmet Karaman'ın hırsını çok seviyorum. Ben de öyleyim çünkü. Saffet Susiç'in de topla idman yaptırması hoşuma gidiyordu.

▼Sivasspor bu sezon müthiş bir çıkış yakaladı. Bu çıkışı neye bağlıyorsun?

▲Başkanımız Mecnun Odyakmaz ve Bülent Hoca nasıl yapmışlarsa buraya alınacak oyuncuları çok iyi belirlemişler. Takımda çok güzel bir arkadaşlık ve

Defansı bir bütün olarak düşünüyorum. Böyle bakınca da Türkiye'deki en iyi defans oyuncusu Aurelio. Belki stoper değil ama yeri geliyor bir stoperin yapamadığı bütün işleri yapıyor.

Hollanda veya Belçika'da oynamak istiyorum. Çünkü oralarda hem dil, hem kültür hem de futbol açısından öğrenilecek çok şey olduğunu biliyorum. İleride futbolun içinde kalacağım için böyle bir tecrübenin çok işime yarayacağını düşünüyorum.

huzur var. Şimdi bir kulüp başarılı olduğu zaman "Mutluyuz, huzurluyuz" falan der ama Sivasspor'daki olay hakikaten böyle. Burada ilk sezonum, ancak sanki üç yıldır Sivasspor'da oynuyormuş gibiyim. Hiç yabancılık çekmedim. Sivas'a geldiğimiz ilk günlerde bütün arkadaşlarımız çok yardımcı oldu. Başarının en önemli nedeni bu samimiyet bence. Çok iyi bir birliktelik yakalamış durumdayız. Bu hava saha içine

de yansıyor. Herkes dışarıda nasılsa saha içinde de birbirine elinden geldiğince yardım ediyor.

▼Sence Sivasspor şampiyonluğa ne kadar yakın?

▲Şampiyonluğa uzak değiliz ama açık konuşmak gerekirse bütün olumlu tabloya rağmen bizi bozmayacak 2-3 iyi oyuncunun takviyesine ihtiyacımız var. Çünkü sezonun ikinci yarısı daha zor olacak. Sezonun ikinci yarısında hem oyuncu düzeyi hem de futbol kalitesi olarak üzerine koymamız gerekiyor. Aksi takdirde şampiyonluk şansımız düşer.

Kalacağımız oteli kendimiz seçiyoruz

▼Futbolu yeni bırakmış genç bir hoca olan Bülent Uygun'la çalışmak size ne gibi avantajlar sağlıyor?

▲Bülent Hocanın futbolu yakın bir zamanda bırakmış olması büyük avantaj. Çünkü futbolcu psikolojisinden iyi anlıyor. O hafta oynayacağımız maçla ilgili gerekli taktik ve kondisyon çalışmasını yaptırdıktan sonra bizi serbest bırakıyor. Bu sayede idmanlarda oyunlar oynuyor, zevk alacağımız şeyler yapabiliyoruz. Deplasmanda kalacağımız oteli bize seçtiriyor. Karşılığını aldığı için böyle davranmayı sürdürüyor. Bunu biz de düşünüyoruz ve kötüye kullanmamak için elimizden geleni yapıyoruz. Çünkü biliyoruz ki işler kötü gider ve yerine başka bir hoca gelirse bizim için de iyi olmayacak.

▼Türkiye'nin en asabi defans oyuncular arasında gösteriliyorsun. Kart istatistiklerin de bu görüşü doğruluyor.

▲Saha içerisindeki agresifliğim genelde hakemler bazında. 10 kart gördüysem 7'si itirazdandır. Şimdi siz kart

istatistiklerimden söz ediyorsunuz ama kartı neden gördüğümü bilemiyorsunuz.

▼Türk futbolcularına yapılan genel bir eleştiriyi kendi özelinde kabul ediyorsun. Neden bir futbolcu kararın değişmeyeceğini bile bile hakeme itiraz eder? Yabancı oyunculara bunu pek görmüyoruz.

▲Sonuçta bu insanın pek de elinde olmayan bir şey. Ben normal hayatta neysem saha içinde de oyum. Aslında kendimi dizginlemem gerekiyor ama o da insanın yapısıyla ilgili bir şey. Haksızlığa uğradığım zaman sineye çekemiyorum.

▼Abdurrahman Dereli ile olan kader ortaklığın bana ilginç geldi.

Trabzonspor'dan Sivasspor'a kadar hiç ayrılmamışsınız.

▲Abdurrahman'la çok iyi anlaşıyoruz. Öyle bir dostluğumuz var ki, bankadaki hesaplarımız bile ortak gibi. Kişisel dostluğumuz işimize de yansdı. Sebatspor'da oynadığımız dönemde aynı haksızlıklarla karşılaştık. Ankaragücü'nde yine öyle. Sivasspor'da da tamamen aynı sözleşmelere imza attık. Ama oynadığımız takımlarda yaşadığımız sorunlardan önce de birbirimize kenetliyedik. Abdurrahman'la bir şekilde aynı takımlarda oynadığımız için daha farklı görünüyör olabilir. Ama futbola başladığımız dönemden Kayserisporlu Ragıp'la, Bolusporlu İbrahim Parlayan'la ya da halen Sebat'ta devam eden 3-4 arkadaşımızla birbirimize çok bağlıyız.

Sorun, stopere yüklenen misyonda

▼Türk futbolunun bir stoper sorunu yaşadığı sık sık gündeme geliyor. Bir stoper olarak bu tartışmalara nasıl bakıyorsunuz?

▲Ben böyle bir sorun olduğu pek düşünmüyorum. Türkiye'de kaliteli 10 stoper sayabilirim. Bence asıl sorun stopere yüklenen misyonda. Genelde biz defansı stoperlerden ibaret sayıyoruz.

Oysa stoper mevkiini defansın bütünüyle değerlendirmeliyiz. Bir maçta defans oyuncuları iyi oynuyor ve başarılı stoper oluyorsunuz. Ama bir hafta sonra bir hatadan dolayı gol yiyorsunuz, bu sefer "Kötü stoper" diyorlar. Böyle bir şey yok. Defans dediğiniz zaman sadece iki stoper akla gelmemeli, en az yedi oyuncu sayılmalı bence.

▼Neredeyse Süper Lig'deki takımların hepsinde yabancı bir stoper bulunmasını nasıl değerlendiriyorsun?

▲Soruyu yabancı stoper olarak sordunuz ama ben genelleştirmek istiyorum. Türkiye'ye gelecek her oyuncunun kaliteli olması taraftarıyım. Kaliteli yabancidan Türk oyuncular çok şey öğrenebilir. Ama 2. veya 3. Lig ayarındaki oyuncular getirilmemeli. Örneğin Emre, Hagi'nin yanında senelerce oynadı ve ondan çok şey öğrendi. Bugün de geldiği nokta ortada. Her mevki için geçerli bu. Türkiye'ye gelen yabancı stoperlerin ise Türk stoperlerden bir fazlası olduğunu düşünmüyorum.

▼Oynadığın mevkide beğendiğin oyuncular var mı?

▲Daha önce de söylediğim gibi, ben defansı bir bütün olarak düşünüyorum. Oyunculara sadece stoper olarak

bakmadım. Böyle bakınca da Türkiye'deki en iyi defans oyuncusu bence Mehmet Aurelio. Belki stoper değil ama yeri geliyor bir stoperin yapamadığı bütün işleri yapıyor. Ayrıca Aurelio'nun Milli Takımımızın 2008 finallerine gitmesinde en büyük pay sahiplerinden biri olduğunu düşünüyorum.

▼Kendinde eksik gördüğün ve beğendiğin yönler neler?

▲Belki ağır değilim ama bir stoper olarak daha çabuk olmayı isterdim. Beğendiğim özellik ise Bülent Hocanın da bana söylediği gibi baskı altında rahat olmam. Baskı altında risk varsa hiç düşünmem, topu dışarıya atarım. Millet ne diyecekmiş diye bir korku yaşamam.

▼Anadolu'nun değişik şehirlerinde futbol oynamış biri olarak, Sivas'ta futbolcu olmak nasıl? Diğer bölgelere göre avantajları ve dezavantajları nelerdir?

▲Genel olarak Doğu'da futbolcuları çok seviyorlar. Onlara her türlü kolaylığı sağlıyorlar. Sivas'ta da durum pek farklı değil. Ayrıca biz Sivasspor olarak aldığımız sonuçlardan dolayı Sivas'ın adını bir şekilde gündemde tutuyoruz. Televizyonda, gazetede sürekli Sivas'ın adını duymak insanların hoşuna gidiyor ve doğal olarak bize de sempati duyuyorlar. Sivas'a sezon başında geldim ve geldiğim günden beri işler oldukça iyi gidiyor. Sivas halkı da bize oldukça iyi davranıyor. Ama Allah göstermesin yarın öbür gün ters giderse ne olur onu bilemiyorum. Sonuçta insanları değerlendirirken hem iyi hem de kötü günde görmek gerekir.

▼Yakın ve uzun vadeli hedeflerin neler?

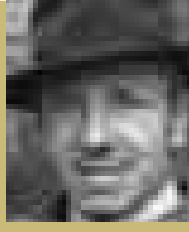
▲Öncelikle Başkanımız Mecnun Odyakmaz ve Bülent Hocamızı kaldığı sürece burada oynamak istiyorum. Çünkü biliyorum ki işler iyi de gitse, kötü de gitse sonuna kadar arkamızda olacaklar. Futbolcuyu yerden yere vurma mantıkları yok. Bunu bildiğim içinde onların olduğu yerde kalmakta tereddüt etmiyorum. Onlara layık olmak için de takım olarak Sivasspor'u hep üst sıralarda tutmak istiyoruz. Uzun vadedeki hedefim ise futbolculuğumun son döneminde Hollanda, Belçika gibi Avrupa ülkelerinden birinde oynamak. Çünkü oralarda hem dil, hem kültür hem de futbol açısından öğrenilecek çok şey olduğunu biliyorum. Daha sonra futbol camiasının içinde kalmak amacındayım ve böyle bir tecrübenin ileride çok işime yarayacağını düşünüyorum.

▼Futbola ayırdığın zamanın dışında neler yapıyorsun?

▲Abdurrahman'la ailece görüşüyoruz ve hep birlikte zaman geçirmeyi çok seviyoruz. Boş zamanımızı ve tatillerimizi birlikte geçiriyoruz. Onun 4 yaşında, benim de 3 aylık bir kızım var. Onlarla uğraşmayı, gezmeyi, mangal yapmayı seviyorum.

▼Galatasaray maçında talihsiz bir sakatlık geçirdin. Şu andaki durumun hakkında bilgi verebilir misin?

▲Maalesef ön çapraz bağlarım koptu ve sezonu kapattım. İstanbul'da ameliyat oldum. İki ay Fulya Tesisleri'nde çalıştıktan sonra tedavime Almanya'da devam edilecek. Bu kadar formda olduğum bir dönemde sakatlanmak çok üzücü. Tabii en fazla da Euro 2008 finallerinde oynama şansımı kaybettiğim için üzülmüyorum. ■

Heykeli dikilen adam

Futbol dünyasının en klasik laflarından birisi değil midir "Heykeli dikilecek adam" sözü? Peki, kimin heykelini dikilmeye layık görür futbolsever? Bir futbol takımının tarihini değiştirmiş, adı kulüple özdeşleşmiş bir isim olmak kolay mıdır? Dünyada kaç futbol adamı sayabiliriz böyle? O, Manchester Unitedlılar için bu saydıklarımızın hepsini ve belki daha da fazlasını işaret eden birisi işte. Old Trafford'un batı girişindeki heykeli, takımlarını desteklemek için tribünleri dolduran on binlerce Manchesterlıyı selamlıyor. United taraftarları ise ona şükranlarını sunuyor; bugün bir dünya devi olan takımın temellerini attığı için.

Türkiye'nin Zonguldak'ı gibi bir maden şehri olan İskoçya'nın Orbiston şehrinde, bir maden işçisinin oğlu olarak 1909'da doğan Alexander Matthew Busby yoksul bir çocukluk geçirdi. Babasını ve amcasını Birinci Dünya Savaşı'nda kaybetmesi, ailesini daha da güç durumda bıraktı. Aynı dönemde futbola ilgi duymaya başlayan küçük Matthew, sağ kanadı çok iyi kullanması ve yeri geldi mi bir forvet oyuncusu gibi de oynayabilmesiyle dikkatleri üzerine çekti.

1928'de Manchester City forması giymeye başlayan ve City formasıyla 226 maçta 14 gole imza atan Busby, 1934'te Federasyon Kupası'nı kazanan kadroda da yer aldı. 1936'da Liverpool'a transfer olan genç İskoç, kısa sürede takımın değişmez isimlerinden birisi haline gelmeyi başardı. Taraftarların da çok sevdiği oyuncu, takım kaptanlığına kadar yükselerek "idareci" niteliklerini daha o zamandan göstermeye başladı. Liverpool'da son derece başarılı bir performans sergileyen Busby, İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla askere yazılınca,

başka birçok arkadaşı gibi futbola ara vermek zorunda kaldı. Savaşın sona futbola arasına giren mesafe, Busby'yi aktif futboldan uzaklaştırırken, kulüpten gelen teklifi değerlendirip 1945'te Liverpool'da antrenörlük yapmaya başladı. Ne var ki yönetimle ters düşünce görevi bırakmak zorunda kaldı. Çünkü Busby, takımın gidişatına müdahil olabileceği, yaratıcı fikirlerini hayata geçirebileceği daha aktif bir rol istiyordu. Ona bu şansı 1946'da Manchester United verdi. Böylece tarihe geçecek birliktelik başlıyordu.

Adım adım büyüyen Manchester United

Tam yetkiyle ve takımın tek patronu olarak, zor günler geçiren, stadyumu İkinci Dünya Savaşı'ndaki bombardımanlar sırasında ağır hasara uğramış Manchester United'ın başına geçen teknik adam, hızlı bir yenilik hamlesine girişti. Takıma ilk transferi olan "sağ kolu" Jimmy Murphy'yle birlikte oluşturdukları proje, United'ın 1947, 1948 ve 1949'da ligi ikinci sırada bitirmesiyle meyvelerini

vermeye başladığını gösterdi. 1947'de kazanılan ikincilik son 36 yılda takımın ligde ulaştığı en üst noktaydı. 1948'de Federasyon Kupası'nın kazanılması ise büyük bir başarıydı. Zira Manchester United kupayı en son 1909'da müzesine götürebilmişti. Busby'nin takımı şeytanın bacağına 1952'de nihayet kıldı ve ikincilikten kurtulup şampiyonluğa ulaşmayı başardı. İskoç teknik adam bu arada, 1948 Olimpiyatları'nda İngiltere Olimpik Milli Takımı'nı yarı finale çıkaran isim de oluyordu. Bu şampiyonluğun ardından, 1950'li yılların başında oluşturduğu "oyuncu izleme sistemi"nden faydalanarak takımda ciddi bir gençleştirmeye girişen Busby, ertesi sezon hayal kırıklığı yaratacak, lig ancak 8. sırada tamamlanacaktı. Bir arada oynadıkça birbirlerini daha iyi tanıyan, tecrübeleri artan Bill Foulkes, Mark Jones, Jackie Blanchflower, Albert Scanlon, David Pegg, Liam "Billy" Whelan, Duncan Edwards gibi gençler sonraki sezonlarda da yukarıyı zorlasalar bile yeni şampiyonluk ancak 1956'da geldi. 103 golle gelen

şampiyonluğu kazanan takımın yaş ortalamasının sadece 22 olması, gelecek parlak günlerin de habercisiydi adeta. "Busby Babes" yani "Busby'nin Bebekleri", 1956-57 sezonunda da şampiyonluğu kimseye bırakmadı ve bir önceki sezonun şampiyonu

Chelsea'ye aynı imkânı tanımayan Federasyon'un özel talimatıyla Avrupa kupalarında İngiltere'yi temsil eden ilk takım olmaya hak kazandı. Her ne kadar yarı finalde Real Madrid'e elenseler de Anderlecht'i 10-0 yenerek, Avrupa'da tarihlerinin en farklı sonucunu elde ettiler. 1957-58 sezonuna da büyük coşkuyla başlayan "Kırmızı Şeytanlar", 6 Şubat 1958'de tam anlamıyla yıkıldı. Kızılyıldız'la oynadıkları kupa maçından dönerlerken yaşadıkları uçak kazasında, aralarında 8 futbolcunun da bulunduğu 23 kişi hayatını kaybetti. Kazadan yaralı olarak kurtulan Busby, iki ay kadar hastanede kaldıktan sonra taburcu oldu ve 71 gün aradan sonra tekrar takımın başına geçti. Bu dönemde lige yardımcı antrenör Jimmy Murphy ile devam eden Manchester United, her şeye rağmen Federasyon Kupası'nda finale kadar yükselmeyi başardı. Sonraki sezonu ikinci sırada tamamlamaları ise takımın yaşadıkları düşünüldüğünde yine büyük bir başarıydı. Kazadan önce 1958 Dünya Kupası için İskoçya Milli Takımı'nın başına

geçen Busby, bu görevi de zorunlu olarak bırakmak zorunda kaldı. İyileştikten sonra ise iki maçta milli takım hocalığı yaptıktan sonra ayrıldı.

Küllerinden yeniden doğan takım

Tamamen iyileştikten sonra yeni bir Manchester United kurmak için kolları sıvayan deneyimli hoca, kazadan kurtulan Harry Gregg, Bobby Charlton, Bill Foulkes gibi oyuncuların yanına yine genç isimleri monte etti. Bunların içinde özellikle 1964'te takıma katılan birisi kendi başına da bir "efsane" olacaktı; George Best. Yeni takım

başlarda oldukça bocalayıp, ligi alt sıralarda tamamlasa da 1963'te kazanılan Federasyon Kupası, Busby'nin bir kez daha doğruyu yaptığının göstergesiydi sanki. Nitekim

1965 ve 1967'de lig şampiyonluğu kupasının Manchester United'a gitmesi kimse için şaşırtıcı olmuyordu. "Kırmızı Şeytanlar" 27 Mayıs 1968'de ise hocalarına "şövalye" unvanı kazandıracak bir başarıya imza atıyor, Eusebiolu Benfica'yı finalde

direktörlüğü görevine döndü. 1980'de kısa bir dönem kulüp başkanlığı da yapan "Sir" Busby, 1994 Ocak'ında, 84 yaşındayken kansere yenik düştüğünde Manchester Unitedlılar için çoktan "heykeli dikilecek adam" olmuştu. Zira 1945'te takımla 5 yıllık sözleşme

4-1 yenerek Avrupa kupasını kazanan ilk İngiliz takımı oluyordu. Matt Busby, bu büyük başarının ardından 1969'da genel menajerliğe geçerek, teknik adamlığı yedek takımı çalıştıran Wilf McGuinness'e bıraktı. Ancak

McGuinness, başarısız olup 1970 sonunda teknik adamlıktan alınınca bir kez daha saha kenarına geldi. Sezonun orta sıralarda tamamlanmasının ardından ise futbol

imzalarken herhalde kimsenin 25 yıl takımın başında kalacağını düşünmediği bu büyük teknik direktör, sadece gençlerle yarattığı mucizeyle değil, oyun anlayışı ve felsefesiyle de "Kırmızı Şeytanlar"a bir gelenek yaratmıştı. Nitekim cenazesine katılan taraflı tarafsız binlerce futbolsever de Busby'nin sadece Manchester United'a değil, futbol tarihine kattıklarının da farkındaydı. ■

"Kırmızı Şeytanlar"ın isim babası

Manchester United, kendilerine sadece başarılar kazandırmayıp aynı zamanda "Kırmızı Şeytanlar" lakabını da veren efsane teknik adama saygıda hiçbir zaman kusur etmemeyi görev bildi. Öyle ki, ölünceye kadar her maçta Old Trafford Stadı'nda kendisine yer ayrılan Busby'nin koltuğu ancak 2002'de oğlunun onayıyla kullanılmaya başlandı. Kulüp tarihinin en fazla görevde kalan ismi olan Busby'nin heykeli ise stada giden ve yine kendisinin adının verildiği caddenin sonuna 1994'te dikildi. Busby'nin ölümünden beş sene sonra, 1999'da kazanılan Şampiyonlar Ligi kupası da ayrı bir anlam taşıyordu. Zira Manchester'ın o nefesleri kesen finalde Bayern Münih'ten kupayı aldığı 26 Mayıs, "Sir"ün doğum günüydü!

Münih trajedisi

6 Şubat 1958, tarihe sadece bir uçak kazası olarak değil, sahada durdurulamayan "Busby'nin Bebekleri"nin trajik sonu olarak da geçti. Kızılyıldız'la oynadığı rövanş maçının ardından İngiltere'ye dönmek üzere Belgrad'tan kalkan uçakta Manchester United kafilesi, gazeteciler ve az sayıda yolcudan oluşan 44 kişi vardı. Johnny Berry pasaportunu bir türlü bulamadığı için Belgrad'tan yaklaşık bir saat rötar yaparak kalkan uçak, Münih'te yakıt ikmali için durdu. Hareket vakti geldiğinde iki defa havalanmaya çalışan ancak başaramayan uçak, üçüncü denemede yeteri kadar yükselmeyi başaramayınca kontrolden çıkarak önce havaalanı bariyerlerine, daha sonra da kullanılmayan bir binaya çarptı.

7 Manchester'lı oyuncu (Geoff Bent, Roger Byrne, Eddie Colman, Mark Jones, David Pegg, Tommy Taylor, Liam "Billy" Whelan), üç yönetici ve sekiz gazetecinin de dahil olduğu 23 kişi kazada can verdi. Otoritelerin "Daha fazla oynayabilseydi Pele'yi değil onu konuşuyor olurduk" dedikleri 21 yaşındaki Duncan Edwards ise kazadan yaklaşık iki hafta sonra kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti. Yaralı olarak kurtulan oyuncular Johnny Berry ve Jackie Blanchflower kaza sonrası futbolu bırakmak zorunda kalırken, Matt Busby iki ay kadar hastanede yattıktan sonra tekrar takımının başına geçti. "Kırmızı Şeytanlar"ı küllerinden yeniden doğurmak da onun işiydi ve yine kendisi gibi kazadan sağ kurtulan Bobby Charlton ve Bill Foulkes'in de yardımıyla bunu başardı. Yine de ellerinde büyüttüğü "Bebeklerini" hiç beklenmedik bir anda, üstelik pisipisine kaybetmesi, kalbinde ömrünün sonuna kadar kapanmayacak bir yara açtı.

Kazanın 50 yıl sonrasında ise Manchester United, bugün dünya devi haline gelmesinin temellerini oluşturan o takıma şükranlarını ve minnetini göstermek için kaza tarihine en yakın maç olan 10 Şubat 2008'deki Manchester City karşılaşmasına "Busby Bebekleri"nin giydiği formayla çıkacak. Reklamsız, klasik 1'den 11'e kadar numaralı, isimsiz o zamanın formları günümüzün milyon dolarlık yıldızlarının üstünde olacak. Matt Busby ve çocuklarının ruhu, bir kez daha Old Trafford'un yeşil çimleri üzerinde dolanacak.

Özgüç Türkalp

33 yaşındayım. Ankaralıyım. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nu bitirdim. Sporcu bir ailenin çocuğu, gazeteci bir babanın oğluyum. Herkes beni hakem olarak biliyor ama aynı zamanda gayrimenkul danışmanlığı yapıyorum.

Hakeme

İçinde futbol ateşi yanmaya başladıysa ve babası da ünlü bir spor yazarıysa, soluğu ister istemez antrenman sahalarında, tribünlerde veya gazetelerin spor sayfalarının hazırlandığı mekânlarda alıyor insan. Futbolun içinde kalma arzusunun da eğer futbolcu olamayacaksa hakemlikle gerçekleştirmeyi seçiyor. Bugün 33 yaşında, tecrübeli bir Süper Lig hakemi. Bu işin meşakkatini çeken insanların gelişimine yeterince katkı verilmemesinden yakınıyor. Bir hakemin maç yöneterek gelişebileceğini söylüyor ve “Bir grup elit hakem belirleyebilirsiniz veya 4 yıllık planlar koyabilirsiniz. Ama öncelikle hakeme yatırım yapılması lazım” diyor.

İlker Uğur

▼Özgüç Türkalp'ı bir Süper Lig hakemi olarak tanıyoruz. Bir süre öncesine kadar Federasyon bünyesinde de çalışıyordunuz. Kendinizi okurlarımıza tanıtır mısınız?

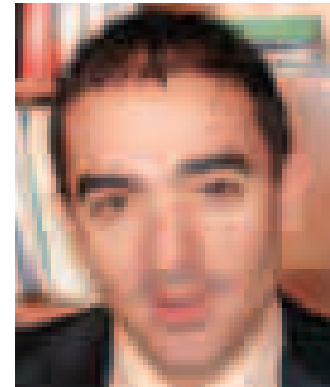
▲1974 doğumluyum. 33 yaşındayım. Ankaralıyım. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nu bitirdim. Sporcu bir ailenin çocuğu, gazeteci bir babanın, Erol Yaşar Türkalp'in oğluyum. Futbolun içerisinde büyüdüm ve futbolla tanınmaya devam ediyorum. Herkes beni hakem olarak biliyor ama benim de profesyonelce yaptığım bir işim var. Gayrimenkul danışmanlığı yapıyorum.

▼Hakemliğe başlamanız nasıl oldu?

▲Benim başlangıcım üniversite yıllarımda oldu. Futbol hocamız Asaf Özkara bölümde bir kurs organize etti ve biz de beş-altı arkadaş hakem oluruz diye bu kursa katıldık. Bir hafta sonunda kursu başarıyla tamamladık. Daha sonra yavaş yavaş maçlara gitmeye başladım

▼Genellikle hakemlerin geçmişlerinde futbol vardır. Amatör olarak oynayan, profesyonel olarak da oynama şansı bulan hakemlerimiz var. Sizin de böyle bir oyunculuk geçmişiniz var mı?

▲Ben her zaman spor camiasının içerisinde olan bir insandım. Ankara'da basın tribününde büyüdüm. Çocukluğum 19 Mayıs Stadi ve Spor Yazarları Derneği'nde geçti. Pek bir futbolculuk yaşantım yok. Çankaya Lisesi'nin takımında oynadım. Amatör takımlarda oynamak istedim ama iki kez gittiğim antrenmanların ilkinde ağzıma tekme yiyip ciddi bir sakatlık yaşadım. İkincisinde ise gittiğim takımdaki arkadaşlarla pek uyuşamadık. Ondan sonra üniversite hayatı başladı ve ben de hakemliğe yöneldim.

Futbolcu olamayınca hakem oldum

▼Bir insan neden hakem olur? Benim için kâbus bir iş yani. Ucunda ne olursa olsun çıkıp öyle bir işe kalkışmam.

yatırım yapılmalı

▲Futbolu seven herkes çok iyi futbolcu olmak ister. Ama olmayınca bir alternatif de hakemliktir. Benimki tamamen spor bölümünde olmanın vermiş olduğu bir başlangıç. Futbolcu olamayacağım ve hakemlik fırsatı gelmişti. “Deneyelim, belki oluruz” diye düşündüm. Hakemlik, bilmeyen veya hakemlik yapmamış birisi için sadece eleştirilen, iki tarafa da yaranılmayan bir müessesese gibi görünüyor. Ama aslında öyle değil. Hakemlik kursuna ilk başladığımız zaman hepimiz kurs bitince büyük maçlara gideceğimizi düşünmüştük ancak öyle olmuyor. Kimsenin doğuştan profesör olamayacağı gibi kimse de bir haftalık kurstan sonra Birinci Lig'e gitmiyor. Ben bu evreleri geçtim ve şu an üst kademe hakemlerdenim. ▼Hakemlik yaşantısının bir noktasında “Ben bu işe devam edeceğim” dediğiniz bir an oldu mu? ▲Ben bir önceki soruyu buna bağlayayım. Babamın hakemlik konusunda bana çok desteği olmuştur. Başlamam ve devam etmem konusunda çok ısrarcı oldu. “Hakemliğe devam edeceğim” dediğim an ise amatör kümede ilk kez orta hakem olarak çıktığım maçtı. Hakemliğe yardımcı olarak başlarsınız ve orta hakem olmak için biraz zaman geçmesi gerekir. Bana ilk kez düdük verdiklerinde bu işte devam edeceğime karar vermiştim. Babam da o maçı seyretmiş ve hakemliğimi beğenmişti. Ailemin de desteğiyle hakemliğe sıkı sıkı sarılmaya karar verdim.

Rahmetli babam hakem camiasındaki kişilerle görüşürdü ve bu konularla uğraşırdı. Kendisinin bana hep söylediği şeylerden birisi, “Futbolun içerisinde küfür var ve böyle şeyler olur, çok takılma” cümlesiydi. Aile desteği önemli bu işlerde. Sonuçta “Ben yapmayacağım, bırakıyorum” demek kolay. Ama bu meşakkatli yolda birisinin çıkıp size destek vermesi çok önemli.

Kafanızda maç planlarınız olmalı

▼Günümüzde hakemliğe baktığımız zaman çok büyük baskı altında bir camia görüyoruz. Maça çıkmadan önce yaptığınız hataların çetelesi çıkartılıyor adeta. Bu ortamda maçlara nasıl hazırlanıyorsunuz?

▲Pek çok insanın aklında, maça çıkacak hakemler hakkında şöyle bir imge olabilir. Hiçbir derdi, sıkıntısı olmayan hakem çantasını alıp direkt maça gidiyor ve maçı yönetmeye başlıyor. Maçlara hazırlanmak konusunda herkesin kendisine özel bir yöntemi vardır. Ama maça, yaşadıklarınızla, o ana kadarki deneyimlerinle hazırlanırsınız. Tecrübe hakemlikte çok önemlidir. Hazırlığın temeli hakemlikte yaşadığınız önceki olaylardır. Ben müsabakaya hazırlanırken bir maç planı yaparım. Daha önceki maçlarımı gözden geçiririm. Oynayacak takımların, oyuncuların durumlarına bakarım. Kafamda bir maç planı ve alternatif planlar oluşturmam. Bu planların tutmadığı zamanlar da olur elbette. ▼Özellikle hakemi aldatmaya yönelik hareketler yapan oyuncuların takip ediyor musunuz?

▲Önyargı herkes için çok negatif bir olay. Maça çıkmadan önce hakeme gösterilen önyargıyla, hakemin

Ankara'da basın tribününde büyüdüm. Çocukluğum 19 Mayıs Stadi ve Spor Yazarları Derneği'nde geçti. Pek bir futbolculuk yaşantım yok. Çankaya Lisesi'nin takımında oynadım. Üniversite hayatım başladı ve ben de hakemliğe yöneldim.

Babamın bana hep söylediği şeylerden birisi, “Futbolun içerisinde küfür var ve böyle şeyler olur, çok takılma” cümlesiydi. Sonuçta “Ben yapmayacağım, bırakıyorum” demek kolay. Ama bu meşakkatli yolda birisinin çıkıp size destek vermesi çok önemli.

Müsabakaya hazırlanırken bir maç planı yaparım. Daha önceki maçlarımı gözden geçiririm. Oynayacak takımların, oyuncuların durumlarına bakarım. Kafamda bir maç planı ve alternatif planlar oluşturmam. Bu planların tutmadığı zamanlar da olur elbette.

Türkiye'nin bir FIFA hakemi stratejisi yok. Hakemin gelişiminin kendi çabası veya ailesinin desteğiyle olması bekleniyor. Bence FIFA hakemliğiyle ilgili bir gelişim planının çok iyi yapılması gerekiyor.

Ben hazırlıklı olmak anlamında bu notları alıyorum ama bununla ilgili bir önyargım yok hiçbir futbolcuya karşı.

▼Euro 2008’de düdük çalacak hakemler açıklandı ve bizden bir hakem yok. Sizce bunun nedeni nedir? Bunca senedir büyük turnuvalara niçin hakem gönderemiyoruz?

▲Bu tip turnuvalara katılma yolunda olan başarılı FIFA hakemlerimiz var. Ama Türkiye şartları oldukça zor bir hakem için. Hakem taraf olmadığı için arkasında duran yok. Hatalar oluyor elbette ama bence Türkiye’nin bir FIFA hakemi stratejisi yok. Hakemin gelişiminin kendi çabası veya ailesinin desteğiyle olması bekleniyor. Örneğin şu ana kadar bir destekle İngilizce öğrenimini tamamlayıp ikinci dile geçmeyi çok istedim. Dolayısıyla gelişim sürecinde elenenler çok oluyor.

Türkiye’de elenme ihtimali de çok fazla. Sonuç olarak zor maç yönetmeden FIFA olamazsınız ama zor maç gelmeyebiliyor. Bence FIFA hakemliğiyle ilgili bir gelişim planının çok iyi yapılması gerekiyor.

▼Peki, bu nasıl olacak? Örneğin genç yaşta 10 hakem alınıp bunlar üzerinde mi yoğunlaşılacak?

▲Her şeyi illa Avrupa’dan almamıza gerek yok. Avrupa’nın denediği çeşitli yöntemler var elbette. Ama öncelikle bir gerçeğin altını çizmememiz lazım. Hakem maç yönetme konusunda elbette hakem olur. Kadro sayıları kalabalık olup maç sırası gelmeyince, hakem kendisini geliştirmeye ayıracağı zamanı sosyal hayatına ayırıyor ve ilerleyemiyor. Bir grup elit hakem belirleyebilirsiniz elbette veya 4 yıllık planlar koyabilirsiniz ama öncelikle hakeme yatırım yapılması lazım. Ticaretle uğraşan herkes bilir, yatırım yapmadan kazanç sağlayamazsınız. Oturduğu yerden sadece tavuk üretim yapar.

Dil yarası üzüyor

▼Hakemlere en büyük eleştirileri ne taraftar ne spor yazarları ne de yöneticiler yapıyor. En çok eleştirenler eski hakemler. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

▲Onlar da tabii ki kendi işlerini yapıyorlar. Ben eleştiriye hiç kapalı değilim. Elbette eleştirileceğim. Ama

eleştirinin rahatsız eden boyutu kişilik haklarına yapılan saldırılar. Sonuçta hakem yorumcularının eleştirileri sokaktaki insandan bize aynen ulaşıyor. Bu açıdan yönlendirilebilir bir toplum olduğumuzu düşünüyorum. Bizi rencide edici açıklamalar yapmaları bence yanlış olan. Siz hiçbir hakemin çıkıp onlar hakkında rencide edici açıklamalar yaptığını duydunuz mu? Hakem konuşamaz mı? Gayet güzel konuşur. Polemik olmasın diye konuşmaz hakem. Bir de efendiliğinden konuşmaz. Hatalar eleştirilecek elbette ama onun ucunu başka taraflara çekmek bence çok yanlış. Bu beni en çok üzen şey. Dil yarası diyorlar buna da.

▼Hakemler hakkında asla konuşmam diyen insanları birkaç hafta sonra hakemlere ağır eleştiriler yöneltirken

destek olmak gerekirken -canı yanıyor elbette insanların ve ben kendimi onların yerine de koyuyorum- bu tip açıklamalar geliyor. Hangi hakem maça hata yapmak için çıkar, bana söyley misiniz? Her hakem “İyi yönettiği bir maçtan sonra evime huzurlu döneyim” diye düşünür. İyi yönettiği bir maçın ardından hakemden daha mutlusu yoktur.

▼Sizi en çok zorlayan maçlar ne tip maçlardır?

▲Ben böyle bir kategori koyamam açıkçası. Her maç zor ve kâğıt üzerinde belki daha zor görünen maçlar vardır. Ama bazen kolay geçeceğine inandığınız bir maç sizi çok zorlayabilir. En zorlu dediğiniz maç ise tertemiz bir şekilde tamamlanmıştır.

▼Nasıl ve nereden bir destek bekliyorsunuz?

▲Ben maçtan önce gazete okumayı

Hakem maç yönetme yönetme hakem olur. Öncelikle hakeme yatırım yapılması lazım. Ticaretle uğraşan herkes bilir, yatırım yapmadan kazanç sağlayamazsınız. Oturduğu yerden sadece tavuk üretim yapar.

Süper Lig hakemi olduktan bir süre sonra bıraktım. Maça gideceğim zaman gazete okumuyorum. Gazeteler hakemler atandıktan sonra istatistikler üzerinden değerlendirmelere başlıyor. Böyle bir istatistik futbolda mümkün değil. Buna çok bel bağlanıyor ve bence çok yanlış. Bu hakemin gelişimini engelleyen bir husus. Ama hakemin gelişimini sağlayacak en önemli unsur yapılacak yatırımdır. Kulüplerimiz yatırım yapmasa bu futbolcular yetişir mi? Hiç sanmam. Hakemlerle ilgili de benzer yatırımların yapılması lazım. Benim Federasyonum var. Ben gidip başka yerde hakemlik yapamam. Dolayısıyla bana destek verecek tek yer Türkiye Futbol Federasyonu’dur.

▼Yurtdışında kendinize örnek aldığınız hakemler var mı?

▲Hakemlikte tek bir doğru yoktur. Herkesten biraz biraz alırsınız. Ben de bu anlamda hakemleri izliyorum ve yaptıklarından bir şeyler öğrenmeye uğraşıyorum ama şu ismi örnek alıyorum diyemem. Collina’yı örnek

alıyorum dersem ne kadar doğru olur ki? Uyar mı bana Collina? (Gülüyor)

▼İş hayatıyla hakemlik nasıl gidiyor?

▲Zor gidiyor. Antrenmanlara mesai çıkışı gidiyoruz. Ama bireysel antrenman yönünde bir destek sağlansa çok daha iyi bir seviyeye gelebiliriz. Federasyonda çalışırken hem profesyonel iş hem de hakemlik futbolla ilgili olunca gerçekten bunalmıştım. Ama yeni işimde o açıdan daha rahatım diyebilirim.

▼Hakemlik özel hayatınıza etki ediyor mu?

▲Beni herkes hakem Özgüç olarak biliyor. Kimse gayrimenkul işiyle uğraşan Özgüç olarak tanımıyor. Maçlardan sonra beni tanıyanlar o hafta yapılan bütün hakem hatalarını bana sorabiliyor. Tepki gösteriyor. Ama ben o an sakin durup tansiyonu biraz düşürüyorum.

▼Boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz?

▲İş değişikliği sonrası pek boş zamanım kalmadı. Olan zamanlarda bir ara dart oynuyordum. Güzel bir hobi bence. Boş zaman bulunca bol bol dinleniyorum. Bazen maç yapıyoruz arkadaşlarla.

Anelka olayı dönüm nokta oldu

▼Özgüç Türkalp deyince akla gelen birkaç olay var. Birisi Anelka’nın eli, bir diğeri ise Bülent Uygun’un yaptığı iddia edilen açıklamalar.

▲Anelka’nın eli benim hayatımda bir dönüm noktası oldu. O zaman benim tam iş değiştirdiğim zamandı. Çok zor bir dönemimdi. Bir tarafta futbol kamuoyu sallanıyor, bir yanda benim içimde fırtınalar kopuyor. Çok güzel giden bir maçın bir pozisyonunda her şey değişti. 2-0’dan o golle 2-1 olan maç 4-2’ye döndü. O gün sahadaki futbolcular da bence çok profesyonel düşünmediler. O maçla birlikte benim hayatım da döndü. Herkes beni o pozisyonla tanıtıyor. Maaşesef sizi iyiyle kimse hatırlamıyor bu ülkede. Bu da çok kötü bir şey. İyi yönettiğiniz maçın ardından stadın kapısının önünde hiçbir kamera olmaz ama kötü maçlardan sonra beklerler sizi. Bu kamera aşkı filan olarak algılanmasın ama bir durumu belirtmek için söylüyorum. Daha sonraki hayatınızda da bunlarla anılırsınız.

▼Bülent Uygun olayı nedir?

▲İnanılmaz bir haber. Ben o gün Bülent Uygun’a merhaba bile demedim, yan yana bile gelmedim ve böyle bir şey söylenildiği iddia ediliyor. Bu kadar kolay mı bu işler ya? Bence sadece futbolun değil Türkiye’nin en büyük sorunu insanların birbirine duyduğu güven problemidir. Ben isterdim ki haberi yazan kişi beni de bir arayıp sorsun. Ben Ankara’da yaşıyorum ve kendisine bir telefon kadar yakınım. Bunlar acıtan şeyler ve bu acıyla kavruluyorsunuz. ■

Eski hakemlerin bizi rencide edici açıklamalar yapmaları yanlış. Siz hiçbir hakemin çıkıp onlar hakkında rencide edici açıklamalar yaptığını duydunuz mu? Ama hakem polemik olmasın diye konuşmaz, efendiliğinden konuşmaz.

Maçtan önce gazete okumayı Süper Lig hakemi olduktan bir süre sonra bıraktım. Gazeteler hakemler atandıktan sonra istatistikler üzerinden değerlendirmelere başlıyor. Böyle bir istatistik futbolda mümkün değil. Bu hakemin gelişimini engelleyen bir husus.

Ön tarafı üçleyelim beyler

Dörtlü defanslı sistemin ilk gözbebeklerinden 4-3-3, derin uykusundan uyandı. Brezilya’ya 1962 Dünya Kupası’nı kazandıran diziliş, 2000’li yılların başından bu yana Avrupa’da birçok takımın başarısının anahtarı oldu. Şimdi de bizim ligimize sızıyor. Peki, biz bu sisteme uygun ve hazır mıyız?

İbrahim Koçyiğit

Futbol bir zamanlar mahalle maçlarında oynadığımız gibiydi. Mühim olan adam çalımlamak, e haliyle caka satmaktı. Düşünün, bireysel yeteneklerin çok ön planda olduğu yıllarda, futbolda yapılan en büyük devrim 2-8’li dizilişten 2-3-5’li sisteme geçişi. “Zam” bekleyen geri ikiliye “bütçe” ayrılmamıştı. İlginçtir ki defansı dörtlüme fikri, hücumsever Brezilyalılardan geldi. 4-2-4 sistemini hayata geçiren sambacılar, bu sistemle 1958’de İsveç’te mutlu sona ulaştı. O yıl Dünya Kupası’nı ilk kez kazanan Peleli kadro, dört yıl sonra bu kez sisteminde ufak bir değişiklik yapmış, hücumculardan birini orta alana çekerek 4-3-3 oynamaya başlamıştı. Sonuç art arda ikinci kez Dünya Şampiyonluğu olunca 4-3-3 de favori sistemler hiyerarşisinde en üst basamağa kuruldu. Malûm, tarih ikincileri hatırlamaz. Bu yüzden 4-3-3 oynayıp başarısız olan takımlardan ziyade, bu taktikle mutlu sona ulaşan takımları hatırlıyoruz. 1962 Dünya Kupası’nda Brezilya’nın uyguladığı taktiği takımına uyarlayan Sir Alf Ramsey, bundan dört yıl sonra İngiltere’nin tarihindeki ilk ve tek Dünya Kupası’nı kazanmasını sağlamıştı. Bu dizilişin hâkimiyeti 1970’lerin

sonuna kadar devam etti. Feyenoord 1970’te Avrupa Kupası’nı aldığıında, Johan Cruyfflu Ajax da üç kez Avrupa’nın en iyisi olduğunda bu sistemle oynuyordu. Hollanda, 1974 ve 1978 Dünya Kupalarını finalde kaybetse de o dönemin modern 4-3-3’ünün şöhretine şöhret katmayı bildi. Bu dizilişin en önemli avantajı, aynı zamanda da yumuşak karniydı: “Atağa daha çok adamla çıkmak.” Takımın toplu halde hücum yaparken, savunmayı da cümbür cemaat yapması gerekliliği vardı. Ki bu da büyük bir kondisyon gerektiriyor, ciddi anlamda üst düzey kadrosu olan takımlar haricindeki ekipler bu sistemi uyguladıklarında çok pozisyon veriyorlardı. Maç boyunca kondisyonun aynı seviyede tutulmaması, yabancı sınırlaması nedeniyle ‘toplama büyük takım’ yaratmanın imkânsız oluşu gibi nedenlerle de sistem yerini yavaş yavaş daha garantici bir diziliş olan 4-4-2’ye bıraktı. Artık takımların ‘ağırlık noktası’ orta saha ile defans arasına kaymış, maçlarda kaydedilen gol sayısı da azalmıştı.

Sistemin avukatı Zeman

4-4-2’ye geçildikten sonra, 4-3-3 2000’li yıllara kadar futbol

sahnesinden kayboldu diyebiliriz. O dönemde bu sistemle başarılı olan tek takım vardı: 1995’te Serie A şampiyonu, bir sonraki yıl da Avrupa Şampiyonlar Ligi şampiyonu olan Juventus. Bu sisteme gönülden bağlılar da yok değildi. Haklarını yememek lazım. Bir dönem Fenerbahçe’yi de çalıştıran Zdenek Zeman, gittiği her takımda bu taktiği uyguladığı için “4-3-3’ün avukatı” olarak anılır. 2004-2005 sezonunda Lecce, düşme hattının iki puan üzerinde kalmıştı belki, ama “büyük” takımlara karşı oynadığı futbolla gönülleri çalmıştı. Günümüzde 4-3-3 oynayan takımlara bir göz atalım. Barcelona, Chelsea, Ajax, PSV, Valencia (Koeman sonrası), Lyon, Porto, Arjantin Milli Takımı, Aston Villa. Bunun yanında İspanya Milli Takımı da son Dünya Kupası’nda bu dizilişle oynadı. Barcelona bu sistemle iki lig, bir de Şampiyonlar

Ligi kazandı. Jose Mourinho, Chelsea’yi iki kez lig şampiyonu yaptı. Avram Grant da selefinden yadigar taktiği pek kurcalamadı. Lyon 2001’den bu yana Fransa Ligi’nin tek patronu, Hollanda’da şampiyon ya PSV ya Ajax. Başarılar bir yana, 4-3-3 oynayan takımların ortak özelliği belli bir kimlik, belli bir ekol yaratmış olmaları. Kadroları iyi olanlar daha başarılı oluyor kuşkusuz, ama “Lecce, Lazio’yu nasıl 5’lemişti” dedirtebilmek bile bazı takımlara yetiyor.

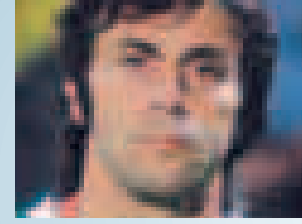
4-3-3 oynayacak takım arıyor!

Gelelim Türkiye’ye. Halihazırda 4-3-3’ü asli taktik olarak benimseyen tek takım var, Konyaspor. Bu takım ilk altı hafta galip gelemeyince ligden düşmeye adaylar listesinde de zirvedeydi. Ne var ki Ünal Karaman’ın göreve

gelmesiyle kendini bulan Konyaspor, ilk yarının sonu itibarıyla yedi galibiyete ulaştı. Hiçbir maçı da beraberlikle bitmedi. Üstelik Ünal Karaman, takıma oynattığı göze hoş gelen futbolla şehrin de desteğini tam anlamıyla arkasına almış durumda. Konyaspor’un yanı sıra Gaziantepspor da Mesut Bakkal yönetiminde sahaya sık sık 4-3-3 dizilişiyle çıkıyordu. Bakkal görevi bıraktığında Gaziantepspor ligin son sıralarındaydı belki ama taraftarlarının şikâyetçi olduğu şey, oynanan futboldan ziyade, alınan sonuçlardı. Öte yandan Bülent Korkmaz da Kayseri Erciyesspor’da uzun süre, Bursaspor’da da bir dönem bu taktiği uyguladı. Diğer sistemlerle birlikte. Türkiye’de kimler 4-3-3 oynuyor? Bu sorunun cevabını vermek çok zamanımızı almıyor. Ama “Kim oynayabilir, ama oynamıyor?”

deyince iş biraz değişiyor. Görünen o ki, 4-3-3 özellikle İstanbul takımlarının kadrolarına biraz daha uygun. Özellikle de Fenerbahçe’nin... Ama Arthur Zico, dönem dönem 4-3-3’ün akrabası 4-5-1’e kaysa da 4-4-2 varyasyonlarından pek ödün vermiyor. Beşiktaş, tek forvetle çıktığı zaman soldan Tello, sağdan Serdar Özkan’ın içeri girmesiyle bazen bu sistemi hatırlatsa da Ertuğrul Sağlam’ın istediği oyun tarzı daha muhafazakâr. Galatasaray’da da Karl Heinz Feldkamp sezonun ilk yarısında (özellikle son haftalara doğru) 4-4-2’ye daha sadık bir görüntü çizdi. Her şeye rağmen “Büyük” takımların kadro büyüklüklerinin derecesinin 4-3-3’ü kaldırmayacağını kabul etmek gerekir. Öncelikle 4-3-3 oynamak demek, iki ön liberodan tek ön liberoya geçmek demek.

Bülent Korkmaz

Her sistemin koşulları farklı

Sahadaki dizilişiniz daha çok oyunun gidişatına göre şekilleniyor. Nasıl her maça 4-4-2 çıkmayabiliyorsanız 4-3-3 için de durum farklı değil. Öncelikle oyuncularınızı tanımalısınız. Örneğin Erciyes’te bir dönem 4-3-3 oynuyorduk. Kadro yapısı buna uygundu. Bir oyuncunuzun hem defansta hem ofansta iyi olması bu sistemi uygun hale getirebilir. Ama dediğim gibi takımdan takıma farklı dizilişler oynatmak gerekiyor. Ayrıca diziliş tercihi rakibe göre de değişiyor. 4-4-2 çıktığınız bir maçın yirminci, otuzuncu dakikasından sonra rakip orta sahasındaki ve defansındaki oyuncuların performansı da sizin dizilişinizi değiştirmenizi gerektirebilir. Ve tabii ki maçın skoruna göre de bu değişikliği yapmak gerekebilir. Ben tüm bu faktörlere göre tercih yapıyorum. Farklı takımları farklı dizilişlerde oynattığım gibi, aynı takımı aynı maç içinde zaman zaman defansı üçleyerek, zaman zaman 4-1-4-1, hatta bazen 4-2-4 oynatabiliyorum. Sonuçta tek sistemi, diğerinden daha iyi ya da kötü olarak nitelendirmemek gerekir. Her sistemin uygulanacağı koşullar farklı.

En iyi sistemlerden biri

4-3-3, maça göre kullanabileceğiniz iyi sistemlerden biri. Bu dizilişte iki farklı varyasyondan söz edebiliriz. Birincisi, tek forvetin hemen arkasına iki hücumcu daha yerleştirmek. Eğer rakibin kanatları güçlüyse, bu kez forvetin iki yanına kanat oyuncuları yerleştirmek ve onların da içeriye girmesiyle yine ileride üçlü forveti bulmak mümkün. Bu sistemi 4-5-1 olarak nitelendirenler, atağa daha az adamla çıkıldığını düşünebilirler, ama durum farklı. 4-4-2’de çift ön liberoyla oynarken, 4-3-3’te tek ön liberoyla oynadığınızdan atağa daha fazla adamla çıkabiliyorsunuz. Ama şunu da eklemek lazım, 4-4-2 de oynatsanız, 4-3-3 de oynatsanız, oyuncularınızın o maçtaki durumu maça etki eden en önemli faktör. 4-3-3, özellikle 4-5-1 oynayan takımlara karşı en avantajlı sistem. Fenerbahçe’den Türkiye Kupası maçında puanı bu sayede aldım. Rakip orta sahasını kilitleme şansınız oluyor. Ayrıca rakibin oyunu Alex gibi tek oyuncu üzerine kuruluysa, iki ön libero o adamı paylaşmakta sorun yaşayabiliyor. Oysa tek ön liberonuzla rakibin kilit adamını savunabiliyorsunuz. Ama sistemin tek ön libero olmasa bir dezavantaja da dönüşebiliyor. Bu oyuncunuz hem sahada yalnız kalıyor, hem de rakip ataklarında az adamla yakalanıyorsunuz. Bu sistemi uygulamanız için mutlaka ama mutlaka takım halinde savunma yapabilmeniz gerekiyor. Aksi takdirde rakip çok kolay gol pozisyonu bulabilir.

Malûm, dünyada ön liberoda yalnız başına oynayıp aksamayan az oyuncu var. Türkiye’de ise neredeyse hiç yok. Bu anlamda garantici 4-4-2 daha ideal görünüyor. Endüstriyel futbol, “hatice-netice” ikileminde ikincisini ön plana alma zorunluluğunu da getiriyor. Böyle olunca da hem İstanbul hem de Anadolu takımları için “göze hoş gelen futbol oynatıyordu” cümlesi bir teknik adamın görev süresini uzatmaya yetmiyor. *TamSaha* olarak konuyla ilgili Bülent Korkmaz ve Mesut Bakkal ile görüştük. Bülent Korkmaz’ın söyledikleri bir anlamda maddi sıkıntı çeken Anadolu kulüplerinin, sahaya çıkarken uygulayacağı taktiği rakibe göre planlamasının

bir “zorunluluk” olduğunun altını çiziyor. Takım halinde hücum, takım halinde savunma yapabilecek kalitede bir kadro kurmak oldukça güç. Mesut Bakkal’ın Gaziantepspor’a oynattığı güzel futbola rağmen görevden ayrılmak zorunda kalması da aslında sistemin gerçeklerini yüzümüze vuruyor: “Mühim olan üç puan!” Anadolu takımları, İstanbullulara; İstanbullular da Avrupalılara karşı “Benim takımım bu sistemle oynar, gerisini rakip düşünsün” diyorlar. 4-4-2 kadar hiçbir sistem futbolu ve bu oyunu oynayan takımları “tek tip”leştirmemişti. Belki de biraz da o yüzden; 4-3-3 oynayacak takım arıyoruz! ■

İspanya'yı değil,

Beşiktaş'ı seçtim

✓ 16 yaşında Colo Colo takımında bana "Sen artık devam etmeyeceksin" dediklerinde dünyam yıkıldı. Babamın desteğiyle kendimi toparlayabildim. Başımı dik tutmam gerektiğini biliyordum ve bu hırsla çalışarak bugünkü noktaya ulaştım.

✓ Geçtiğimiz sezon Osasuna ve Recreativo'nun yanı sıra en ciddi teklifi Atletico Madrid'den almıştım. Ancak Portekiz Ligi bittiğinde İspanya Ligi'nin bitmesine 3 hafta daha vardı ve bu arada Beşiktaş'ın beni gerçekten memnun eden teklifi gelince fazla düşünmeden kabul ettim.

✓ Türk futbolu hakkında yeterince bilgim vardı. Arkadaşım Jardel sayesinde Türkiye Ligi hakkında bilgi sahibi olmuştum. Bunun dışında Avrupa'da oynayan Türk oyuncularını takip ediyordum. Hepsinden önemlisi Milli Takımınız 2002'de dünya üçüncüsü olmuştu.

✓ Buradaki insanların bu kadar profesyonel ve tesislerin futbol için bu kadar uygun olabileceğini tahmin etmiyordum. İstanbul'un çok özel bir şehir olduğunu duymuştum. Doğrusunu söylemek gerekirse İstanbul'u tıpkı bana anlatıldığı gibi buldum.

Mazlum Uluç

Şili'nin Türkiye'deki ilk futbol temsilcisi ve bir frikik ustası. Ama becerisi sadece duran topları kullanmakla sınırlı değil. Onu sol kanadı savunurken görmek de mümkün, orta alanda top kazanırken ya da asist yaparken de... Canını dişine takan oyuncuyu bağrına basan Beşiktaş taraftarı da 29 yaşındaki Şililiye gönlünde çoktan özel bir yer ayırmış bile. Ama bu sevgi karşılıksız değil. "6-7 yıl daha futbol oynamayı düşünüyorum" diyen tecrübeli oyuncu da bu sürenin tümünü Beşiktaş'ta geçirmek amacıyla.

Rodrigo Tello

Bence futbol dünyanın her yerinde aynı. Sadece futbolcular sahada farklılıklar gösteriyor. Tabii ki taktik olarak farklılıklar olabilir ama bunlar ülke bazında değil takım bazında değişir ve teknik direktörlerin tercihleri ile ilgilidir.

Karşınızdaki rakip 2.Lig'den bile olsa, eğer iyi bir taktik anlayışa sahipse bütün büyük takımlara kafa tutabilir. Dolayısıyla oyuncuların kim olduğundan çok takımın genel olarak ne oynadığı önemlidir.

Sporting Lizbon'da üç sezon defansın solunda oynadım. Ama gerçekte oynadığım yer orta sahanın solu. Hangi mevkide oynuyorsanız nerede ne yapmanız gerektiğini bilmeniz gerekiyor. Yani beyninizdeki çipi değiştirmeniz lazım.

Çocukluğumdan beri en iyi özelliğim toplara iyi vurmak. Ama tabii zamanla, antrenman yaparak, çok çalışarak geliştirdim. Bence küçük bir yeteneği çok çalışarak geliştirmek oyuncunun elinde olan bir şey.

Roberto Carlos son on yıldır sol kanadı çok iyi kullanan bir oyuncu. Topa çok iyi vuruyor, oyunu iyi görüyor. Sadece benim için değil, sol tarafta oynayan birçok oyuncu için iyi bir referans olabilir. Alex de beğendiğim oyuncuların birisi.

Tüm arkadaşlarımla aram iyi ama Delgado, Higuain ve sonradan tanışmamıza rağmen Cisse ile daha yakınım. Ayrıca 2002 Dünya Kupası'nda izlediğim ve o günden beri de takip ettiğim Rüştü ile Beşiktaş'ta karşılaşmak benim için hoş bir sürpriz oldu.

Futbol sonrası hayatım için henüz kararımı vermiş değilim. Belki okuyabilirim belki de antrenör olabilirim. Okumak istersem işletme ya da iktisat eğitimi almayı düşünüyorum. Çünkü kendi şirketimi kurup direkt bilgi sahibi olarak işlerimi yürütmek isterim.

▼16 yaşındayken bir kırılma noktası var hayatında. Colo Colo'da oynadığın dönemde "Senden futbolcu olmaz" denilerek evine yollanıyorsun. Sonrasında ise karşımıza önemli bir futbol figürü olarak çıkıyorsun. Aslında yaşadıkların bugünün genç oyuncularını için de ciddi bir örnek sayılabilir. Bu travmanın üstesinden nasıl gelebildin?

▲16 yaşında Colo Colo takımında bana "Sen artık devam etmeyeceksin" dediklerinde tabii ki dünyam yıkıldı. Çünkü dört-beş sezondur o takımın oyuncusuydum ve bu kadar emek verdikten sonra böyle bir tavırla karşılaşmamın dünyamı yıkması normaldi. Sonrasında babamın büyük desteğiyle kendimi toparlayabildim. Bana bu durumun dünyanın sonu olmadığını anlattı ve "Colo Colo, Santiago'nun en büyük takımı olabilir. Ama Universidad de Chile de bu şehrin ikinci takımı. Kendini orada dene" tavsiyesinde bulundu. O sırada Universidad de Chile takımı bana teklifte bulundu ve kabul ettim. Omuzlarımı yere indirmemem, başımı dik tutmam gerektiğini biliyordum ve bu hırsıyla çalışarak bugünkü noktaya ulaştım.

▼Tabii sonrasında Universidad de Chile formasıyla Colo Colo'ya karşı da oynadın. Senin futbolcu olamayacağını düşünenlere karşı oynadığın ilk maçta neler hissetmiştin?

▲Universidad de Chile'ye gittikten iki hafta sonra eski teknik direktörüme ve eski takım arkadaşlarıma karşı oynadım. O maç 2-1 kazanmıştık ve ben de 90 dakika boyunca çok iyi bir performans göstermişim. Çünkü benim için bir rövanş anlamı taşıyordu o maç.

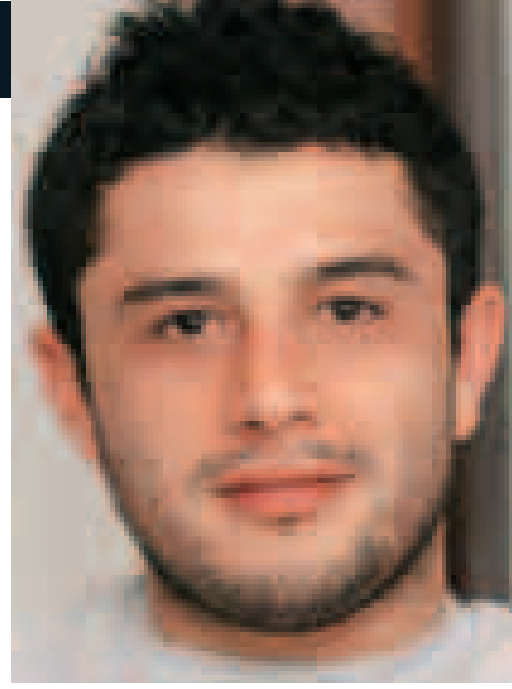
▼Rövanşın ötesinde başka anlamlar da var mıydı senin açısından?

▲O maç deplasmanda oynamıştık. Aslında çocukluğumdan beri Universidad de Chile taraftarıydım. Ancak profesyonel hayat beni Colo Colo'da oynamaya mecbur etmişti. Tabii bir takımın formasını 4-5 sezon giydiğinizde oraya alışırıyorsunuz, onlar gibi hissetmeye başlıyorsunuz. O takımın taraftarı gibi oluyorsunuz. Ama Universidad de Chile'ye gittikten sonra kendimi evime gelmiş gibi hissetmeye başladım ve sonrasında o takımda şampiyonluk yaşayarak gerçekten çok başarılı bir dönem geçirdim.

▼Avrupa'da çok fazla Şilili oyuncu yok. Senin Sporting Lizbon'a transferin nasıl gerçekleşti? Portekizliler seni nasıl keşfetti? Çünkü Sporting'e gittiğinde henüz 21 yaşındaydın.

▲Beni uzunca bir süredir takip ediyorlardı. Sanıyorum 19-20 yaşlarımda Şili A Milli Takımı'nda oynamaya başladıktan sonra dikkatlerini çektim. Bu transferdeki en önemli etken ise 2000 yılında Sydney'de düzenlenen Olimpiyat Oyunları'nda üçüncü olarak bronz madalya kazanmamızdı. Olimpiyat Oyunları'nda ben de gerçekten başarılı bir performans sergilemişim. Sonrasında da Sporting'e transferim zor olmadı tabii.

▼İspanya Ligi'nde oynamayı çok istediğini biliyoruz. Ancak Osasuna ve Recreativo'nun

tekliflerini reddetmişsin. Bunun nedeni neydi?

▲Sporting Lizbon'daki son sezonumda, 2007'nin Ocak-Şubat aylarında Osasuna'dan gerçekten çok ciddi bir teklif almıştım. Recreativo'nun da beni istediğini biliyordum ama onlarınki çok net bir teklif değildi. Aslında bunların dışında üçüncü bir teklif daha vardı ve gerçekten en ciddi teklif Atletico Madrid'den gelmişti. Bense hâlâ Sporting Lizbon'la devam etmek arzusunda idim. Bir şekilde orta yolu bulabileceğimizi ve anlaşabileceğimizi

düşünüyordum. Ancak Sporting buna yanaşmadı ve ipler biraz gerildi. Bunun üzerine ben futbol kariyerimde gerçek anlamda bir değişiklik yapmak ve Portekiz'in dışında bir ülkede futbol hayatımı sürdürmek istedim. Bu noktada Beşiktaş'ın teklifi karşıma çıktı. Bu benim için gerçek anlamda bir değişiklikti ve buraya geldiğim için hiç de pişman değilim.

▼Oysa Atletico Madrid İspanya'nın üçüncü büyük kulübü ve sezon başında da oldukça iddialı bir kadro kuruyordu.

▲Portekiz Ligi sona erdiğinde İspanya Ligi'nin bitmesine daha üç hafta vardı. O sırada benim Sporting'le sözleşmem bitmişti ve kontratsız durumdaydım. Tatile çıkmadan önce kendimi bir şekilde garantiye almak zorundaydım. Ciddi bir teklif getiren, iyi bir takım olursa gitmek istiyordum. Çünkü futbol anlık bir şeydir ve üç hafta oldukça uzun bir süredir. Tatilde olduğunuz süre içinde herhangi bir sakatlık yaşayabilirsiniz. Bu sırada Beşiktaş'tan çok ciddi ve gerçekten beni memnun eden bir teklif alınca fazla düşünmeden kabul ettim.

▼Beşiktaş'a gelmeden önce Türk futbolu hakkında neler biliyordun, hangi oyuncularını tanıyordun?

▲Beşiktaş'ı iyi biliyordum, belli bir noktaya kadar Türkiye Ligi hakkında da bilgim vardı. Türkiye'deki en önemli takımların Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray olduğunu biliyordum. Çok iyi arkadaşlarımdan birisi olan Mario Jardel Galatasaray'da oynamıştı ve onun sayesinde Türkiye Ligi hakkında bilgi sahibi olmuşum. Bunun haricinde Avrupa'da oynayan Türk oyuncularını takip ediyordum ve özgeçmişlerini biliyordum. Ama hepsinden önemlisi Türk Milli Takımı'nın 2002 Dünya Kupası'nda üçüncü olması Türkiye'deki futbolun seviyesi hakkında yeterince fikir veriyor. En azından Türkiye'de futbolun çok kuvvetli ve enerjik şekilde hissedildiğinin farkındaydım.

İstanbul özel bir şehir

▼Kafanda canlandırdığın Türkiye ve Beşiktaş imajıyla buraya geldikten sonra karşılaştıkların arasında farklar var mıydı?

▲Tabii ki Beşiktaş'ın profesyonel bir takım olduğunu düşünüyordum ama buraya geldikten sonra pozitif yönde şaşırdım. Buradaki insanların bu kadar profesyonel ve tesislerin futbol için bu kadar uygun olabileceğini tahmin etmiyordum açıkçası. Buradaki çalışma ortamı bugüne kadar gördüğüm birçok takımın çok üzerinde. Bir de

İstanbul'un büyük ve keyifle yaşanabilir bir şehir olduğunu biliyordum. Zaten bana anlatılanlar da İstanbul'un çok özel bir şehir olduğuydu. Doğrusunu söylemek gerekirse İstanbul'u tıpkı bana anlatıldığı gibi buldum.

▼Portekiz'de oynanan futbolla Türk futbolu arasında bir karşılaştırma yapabilir misin?

▲Bence futbol dünyanın her yerinde aynı. Sadece futbolcular sahada farklılıklar gösteriyor. Türkiye ile Portekiz arasındaki futbol farkı sahadaki oyuncuların düşünce tarzlarından kaynaklanıyor. Ama bence futbol her yerde aynı oynanıyor. Ben büyük bir takımdan geliyorum. Büyük takımda mutlaka birinci olacaksınız, puan kaybetmeyeceksiniz, her zaman en üst seviye için savaşıyorsunuz. Beşiktaş'ta da hiçbir fark yok. Bu konuda çok şanslıyım. Çünkü büyük hedefleri olan bir takımdan yine aynı hedefler için mücadele eden bir takıma geldim. Tabii ki taktik olarak farklılıklar olabilir. Ama bunlar ülke bazında değil takım bazında değişir ve teknik direktörün tercihleri ile ilgilidir.

▼Mesela Cisse Türkiye'deki futbol için "Hep beraber hücum ediliyor ama hep beraber savunma yapılmıyor" demişti. Linderth ise taktiklerin geride, oyuncu yeteneklerinin önde olduğunu vurgulamıştı. Senin bu konudaki bakış açın nedir?

▲Futbol artık çok değişti, eskisi gibi değil. Siz "Ben büyük takımım, rakip takımın oyuncularının değeri düşük ya da teknik açıdan iyi değil, biz bunları kolay yeneriz" diye düşünemezsiniz. Bu düşünce sizi ciddi kayıplara sürükler. Zaten siz de görüyorsunuz, büyük takımlar kendi

olduğundan çok takımın genel olarak ne oynadığı önemli.

▼Portekiz'de oynadığın dönemde bir sezon boyunca en fazla iki gol atmışsın. Türkiye'de bu rakamı sezonun yarısı tamamlanmadan geçtin. Bu olumlu gelişmenin sebebi nedir?

▲Bir futbolcunun beslendiği şey sürekliliktir. Süreklilik kazandığınızda performansınız da artıyor. Ben normalde golcü pozisyonunda oynayan değil asist yapan bir oyuncuyum. Ama rakip müsaade ederse elbette gol atmak da çok işime gelir. Eğer sezon boyunca 7-8 golü bulabiliyorsam benim açımdan müthiş bir şey olur.

▼Oyunculuk stilinden bahsedebilir misin biraz? Sol kanadın her bölgesinde oynayabiliyorsun. Sen kendi adına en verimli olduğun bölgenin hangisi olduğunu düşünüyorsun?

▲Beşiktaş'a gelmeden önce Sporting Lizbon'da üç sezon defansın solunda oynadım. Ama gerçekte oynadığım yer orta sahanın solu. Her iki bölgede de oynayabiliyorum. Tabii hangi mevkide oynuyorsanız, nerede ne yapmanız gerektiğini bilmeniz gerekiyor. Ben üç sezon sol bekte

oynadığım için orada neler yapılması gerektiğini de biliyorum. Sadece beyninizdeki çipi değiştirmeniz gerekiyor. Çipi değiştiriyorsunuz ve defansın solunda

▼Serbest vuruşları çok iyi kullanıyorsun. Bu sezon frikiklerden direkt attığın goller de var, etkili ortalarla yaptığın asistler de. Sonuçta bu doğuştan gelen değil, kazanılmış bir özellik. Çalışma sürecinde neler yaptın?

▲Çocukluğumdan beri en iyi özelliğim budur. Toplara iyi vuran bir oyuncuyum. Ama tabii zamanla, antrenman yaparak, çok çalışarak geliştirdim. Bence küçük bir yeteneği çok çalışarak geliştirmek oyuncunun elinde olan bir şey.

▼Kendi mevkini için dünyada ve Türkiye'de beğendiğin oyuncular kimler?

▲Roberto Carlos özellikle son on yıldır sol kanadı çok iyi kullanan bir oyuncu. Topa çok iyi vuruyor, oyunu iyi görüyor. Sadece benim için değil, sol tarafta oynayan birçok oyuncu için iyi bir referans olabilir. Bu arada çocukluğumda Şili'de Alex'e karşı oynadım. O da beğendiğim oyuncuların birisi. Türk oyunculara bakarsak, İlhan Mansız forvette çok agresif, çok hırslı, topun üzerine giden bir oyuncuydu ve benim o dönemde en beğendiğim futbolculardan birisiydi. Şimdi de Nihat Kahveci var. Mükemmel bir sezon yaşıyor ve onu da hayranlıkla izliyorum

Rüştü ile karşılaşmak sürpriz oldu

▼Takım arkadaşların arasında seni en çok etkileyeni sorsam?

▲Genel olarak tüm arkadaşlarımdan etkilendim diyebilirim. Ama siz de kabul edersiniz ki aynı dili konuştuğumuz için Delgado, Higuain ve burada sonradan tanışmamıza rağmen, çok iyi bir insan ve oyuncu olan Cisse ile daha yakın olduğumu söyleyebilirim. Ayrıca 2002 Dünya Kupası'nda izlediğim ve o günden beri de takip ettiğim bir kaleci olan Rüştü ile Beşiktaş'ta karşılaşmak benim için hoş bir sürpriz oldu. Kendisi kesinlikle çok büyük bir kaleci. Ama başa dönerek şunu söyleyebilirim ki, yaş veya kariyer gözetmeksizin takımındaki tüm arkadaşlarımla son derece iyi anlaşıyorum.

▼Beşiktaş taraftarını daha önce oynadığın diğer takımların taraftarlarıyla kıyaslayabilir misin?

▲Böyle bir kıyaslamaya kesinlikle mümkün değil. Çünkü onların dünyada bir eşinin daha olduğunu düşünmüyorum. Sadece şunu söyleyebilirim, tarz ve yapı olarak Arjantin'dekilere benziyorlar. Bunları Beşiktaş'ta oynadığım için söylemiyorum. Bu sözlerime İnönü Stadi'ndeki atmosferi yaşayan herkesin katılacağına inanıyorum. Şunu söyleyebilirim ki onlar çok özel.

▼Beşiktaş taraftarı oyuncuları sever ama bazılarını gönüllerinde özel bir yer ayırır. Sen de onlardan birisin. Bu sevgi bağının oluşmasını neye bağlıyorsun?

▲Beni dediğiniz kadar seviyorlarsa ne

mutlu bana. Çünkü takımına bu kadar bağlı ve ünü dünyaya yayılmış bir taraftar grubu tarafından sevilmek, insana ancak gurur verir. Ben de onları en az beni sevdikleri kadar seviyorum diyebilirim. Sahaya çıktığımda tezahüratlarında ve şarkılarında ismimi söylemeleri beni gerçekten o maça çok iyi motive ediyor. Ben sadece ismiyi yapmaya çalışıyorum. Galiba onlar da bunu iyi yaptığı gördükleri için beni seviyor.

▼Bundan sonrası için hedeflerin neler? Kariyerini nasıl planlıyorsun?

▲6-7 yıl daha futbol oynamayı düşünüyorum. Açıkçası bu süreci Beşiktaş'ta geçirmek istiyorum. Buradaki ortam gerçekten çok hoşuma gidiyor ve ailemle burada fazlasıyla mutluyum. Futbol sonrası için ise henüz kararımı vermiş değilim. Belki okuyabilirim belki de antrenör olabilirim. Okumak istersem işletme ya da iktisat eğitimi almayı isterim. Çünkü kendi şirketimi kurup direkt bilgi sahibi olarak işlerimi yürütmek isterim.

Suçsuz olduğum anlaşıldı

▼Bir süre önce Şili Milli Takımı'nda yaşanan bir olay sebebiyle kadrodan çıkartılmıştın. Sonrasında Milli Takım'la ilişkilerin ne durumda?

▲Aralık ayında alınan kararla cezamın sona erdiği açıklandı. Hocam beni davet ederse yeniden Şili Milli Takımı'nın formasını giyebileceğim. Daha önce cezam 20 maç olarak açıklanmıştı. Özel maçlar dahil 6 maç oynayamadım. Sonuçta suçsuz olduğum anlaşıldığı için çok mutluyum.

▼Şili futbolunun son dönemde içinde bulunduğu durum pek de iç açıcı değil. Zamorano'dan sonra dünya çapında bir yıldızla karşılaşmadık.

▲Aslında Zamorano'dan sonra da çok iyi oyuncular çıktı ama tabii ki Zamorano ve Salas bu grubun içinde en ünlü olanlarıydı. Özellikle Zamorano'nun en büyük avantajı, Avrupa futbolunun çok iyi takımlarında oynaması oldu. Şu da bir gerçek ki, şu an birçok Şilili oyuncu Avrupa'da başarıyla futbol oynuyorsa, bunun öncülleri Zamorano ve Salas'tır.

▼İstanbul hakkında neler söyleyebilirsin? Bu şehrin sevdiğin ve sevmediğin yönleri neler?

▲Trafikini sevmiyorum. Deniz ve özellikle de Boğaz harika. Ayrıca birbirinden güzel restoranlar da şehrin sevdiğin yönleri arasında. Sosyal hayat çok zengin. Kısacası İstanbul, trafiği dışında mükemmel bir şehir.

▼Futbolun dışındaki hayatın nasıl geçiyor?

▲Ailemle zaman geçirmeyi severim. Çocuğum şu an henüz yürüyemediği için zamanımın büyük bir bölümü evde ve yoğun maç trafiği nedeniyle de kamplarda geçiyor. Yazın çocuk yürümeye başlayınca biraz daha sosyalleşeceğiz. Evde ya da kampta olduğu sürelerde ise müzik dinliyorum, film izliyorum, kitap okuyorum ve playstation oynuyorum. ■

sahalarında hiç beklenmedik sonuçlar alabiliyor. Karşınızdaki rakip 2. Lig'den bile olsa, eğer iyi bir taktik anlayışa sahipse bütün büyük takımlara kafa tutabilir. Dolayısıyla oyuncuların kim

oynuyorsunuz, bir kez daha değiştiriyorsunuz, orta sahanın solunda görev yapıyorsunuz.

İngiltere'yi

Euro 2008 elemelerinin en büyük şoku İngiltere'nin final vizesini alamaması oldu. Kulüp takımlarıyla Avrupa futbolunu kasıp kavuran İngilizlerin, milli takım bazında yaşadığı başarısızlık Premier Lig'i neredeyse işgal eden yabancı futbolcuların sayısındaki artışa bağlandı. Ancak İngiltere'nin bugünkü lig tablosuyla 2004 Avrupa Şampiyonası ve 2006 Dünya Kupası finallerine katılması ve çeyrek finalle kadar yükselmesine karşılık, ülkede yabancı futbolcunun parmakla gösterildiği dönemde 1972, 1974, 1976 ve 1978'deki finallere katılamaması nasıl açıklanabilir?

“Bana göre Premier Lig’e gelen yabancılar, oyun kalitesini yükseltti” diyen Beckham, “Gruptan çıkamamamızı yabancılara bağlamak doğru bir bakış açısı değil” görüşünü savunuyor. Beckham’a hak verenler Avrupa Şampiyonası finallerine gidememenin sorumlusu olarak, Hırvatistan yenilgisinin ardından görevine son verilen teknik direktör Steve McClaren’i gösteriyor.

İngiltere’nin durumu 1993’te Fransa’nın yaşadıklarına benziyor. Fransızlar, Paris’te Bulgaristan’a 3-2 mağlup olmuş ve 1994 Dünya Kupası finallerine gidememişti. Oysa o zaman Marsilya, Bordeaux ve PSG, Avrupa kupalarında çok başarılı sonuçlar alıyordu. Fransızlar, yaşadıkları şokun ardından 1998’de Dünya, 2000’de de Avrupa Şampiyonu olmuştu.

42 | TamSaha

Dr. Cem Çetin

Grup eleme maçları sonunda 2008 Avrupa Futbol Şampiyonasına katılacak ülkeler belli oldu. İspanya, Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Portekiz gibi Kıta futbolunun önde gelenleri kötü bir sürprizle karşılaşmadan finallere adını yazdırırken, kendi sahasındaki son 90 dakikada Hırvatistan’a 3-2 yenilen İngiltere, İsviçre-Avusturya vizesini alamadı. Bu şok gelişme üzerine pek çok futbol adamı ve yorumcusu, İngiltere’nin gruplardan çıkamamasını, Premier Lig’deki yabancı oyuncu fazlalığına bağladı. Bu yorumu yapanlardan biri de, “Türk futbolunda yabancı sınırlaması kalsın diyenlerin ders alması gereken bir durum” diyen UEFA Asbaşkanı Şenes

Erzik’ti. Peki, İngiltere’nin 2008 finallerine gidememesinin en büyük nedeni gerçekten de yabancı futbolcuların fazlalığı olabilir mi?

Altyapılarda iyiler

Son yıllarda Premier Lig’de top koşturan yabancı futbolcu sayısında baş döndürücü bir artış söz konusu. Bu gerçek kimsenin gözünden kaçmıyor ve sürekli eleştiriliyor. 1992 yılında Ada’da forma giyen yerli futbolcuların oranı yüzde 76’yken, bu oran 2007-08 sezonu itibarıyla yüzde 37’ye geriledi. Takımlar bazında bir örnek vermek gerekirse; 1992’de Arsenal’in standart onbirinde sadece iki yabancı futbolcu

bulunurken, şimdilerde lig lideri Londralıların ilk onbirinde forma şansı bulan İngilizlere pek rastlanmıyor. Arsenal gibi Premier Lig’de fazla sayıda yabancı futbolcu kullanan diğer takımlar Fulham (19), Bolton (18), Birmingham (15), Sunderland (15), Liverpool (14), Chelsea (14) ve Reading (14) olarak gözüktüyor. Premier Lig’in en İngiliz takımları ise Aston Villa, West Ham United, Middlesbrough ve Derby County şeklinde sıralanıyor. Bu dört takım maçlarını yüzde 50’nin üzerinde yerli oyuncuyla oynuyor. Premier Lig’deki yabancı futbolcu bolluğuna rağmen İngiltere, son yıllarda önemli randevuların hiç birini kaçırmadı ve bu organizasyonlarda sürekli

favoriler arasında gösterildi. Ne var ki Kraliçe’nin topçuları, 2004’teki Avrupa Şampiyonası ve 2006’daki Dünya Kupası’nda iyi futbol oynamalarına rağmen şans faktörünün yanlarında olmaması nedeniyle beklentileri karşılayamadı. Bu iki organizasyonda da David Beckham ve arkadaşları çeyrek finalde Portekiz’e penaltı atışları sonucu yenilerek elendi. Aslında geçmişe dönüp bakıldığında, İngiltere’nin yetmişli yıllarda şimdikinden daha ciddi sayılabilecek olumsuzluklar yaşadığı görülüyor. O dönemde Kevin Keegan ve Peter Shilton’ların jenerasyonu, üst üste 1972 ve 1976 Avrupa Şampiyonası, 1974 ve 1978 Dünya Kupası finallerine gidememişti.

yabancılar mı tüketti?

Halbuki o zamanlar İngiliz takımlarında top koşturanların çoğunluğunu, bugünden farklı olarak ülke futbolcuları oluşturuyordu. Böyle bir gerçek söz konusuysen, İngiltere’nin 2008 Avrupa Şampiyonası’na gidememesi, tamamen Premier Lig’deki yabancı futbolcuların çokluğuyla nasıl açıklanabilir? İngiliz Milli Takımı’nın başarısızlığını Premier Lig’deki yabancı futbolcu çokluğuna bağlayanların tezini zayıflatacak ya da bir ölçüde de çürütecek bir başka unsur, Ada futbolunun altyapılarda aldığı başarılı sonuçlar. Mayıs’ta 17 yaş altı İngiliz Milli Takımı Avrupa Şampiyonası’nda adını finale yazdırmasına karşın, mutlu sonu İspanya önünde 1-0’lık mağlubiyetle kaçırdı. Daha sonra 21 yaş altı İngiliz Milli Takımı, Hollanda’daki finallerde şampiyon olan ev sahibine yarı finalde penaltı atışları sonunda kaybetti. Bu İngiliz takımı şimdilerde devam eden eleme grubu maçlarında 6 maçta aldığı 5 galibiyetle ilk sırada bulunuyor. Ada’dakiler, 21 yaş altı takımın iskeletini oluşturan Agbonlahor, Young, Walcott ve Johnson’dan çok ümitli. “Bana göre Premier Lig’e gelen yabancılar, oyun kalitesini yükseltti” diyen Ada futbolunun yıldızlarından David Beckham, “Gruptan çıkamamamızı yabancılara bağlamak doğru bir bakış açısı değil” görüşünü savunuyor. Beckham’a hak verenler Avrupa Şampiyonası finallerine gidememenin sorumlusu olarak, 3-2’lik Hırvatistan mağlubiyetinden sonra görevine son verilen teknik

direktör Steve McClaren’i gösteriyor. Wembley’deki trajediden sonra ülke medyasına alay konusu olan ve ağır dille eleştirilen İngiliz çalıştırıcı, eleme maçlarında hem oyuncu tercihlerinde hem de oyun stratejilerinde ciddi hatalar yaptı.

McClaren’in yanlışları

Deplasmanda 2-0 kaybedilen Hırvatistan maçında McClaren, oyun stratejisi olarak 3-5-2’yi kullandı. Fiyaskoyla sonuçlanan bu tercih için Rio Ferdinand son derece dikkat çekici bir bakış açısı getiriyor: “İngiltere’de hiçbir oyuncunun 3-5-2 oynama alışkanlığı yok.” Son Hırvatistan maçında ise McClaren yine İngiliz futbolcusuna ters gelecek bir oyun şablonu olan 4-1-4-1’i seçti. Sürekli bir arayış içinde olan ancak doğru adımlar atamayan McClaren, kendi sahalarda oynadığı Makedonya maçında ise 4-4-2’yi tercih etti ve

Manchester’daki 90 dakika 0-0 sonuçlandı! Futbolcu tercihlerinde de McClaren yanlış adımlar attı. Göreve başladığında David Beckham’ı gözden çıkartan eski Middlesbroughlu, daha sonra bu futbolcuyu kurtarıcı olarak milli takım kadrosuna çağırdı. Kritik son

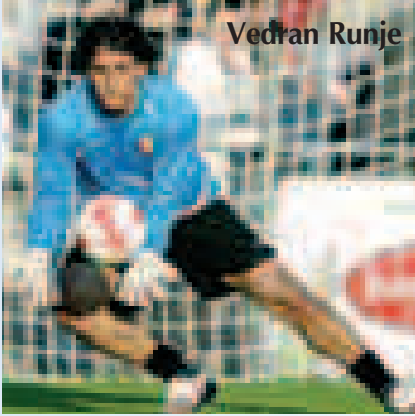
Hırvatistan maçında İngiliz teknik adamın kaleci tercihi, James ya da Robinson değil de, milli takım tecrübesinden yoksun 22 yaşındaki Scott Carson oldu. Bu olumsuzlukların yanı sıra şans faktörü de McClaren’in yanında değildi. Eleme maçlarının bir bölümünde Wayne Rooney, Rio Ferdinand, John Terry, Michael

Owen, Joe Cole, Owen Hargreaves, Frank Lampard gibi Ada futbolunun yıldız isimleri sakatlıklarından dolayı forma giyemedi. Son Hırvat maçında da İngilizlerin 4 önemli ismi Terry, Ferdinand, Owen ve Rooney oynamadı. Aslında İngiltere’nin bu durumu 1993’te Fransa Milli Takımı’nın yaşadıklarına çok fazla benziyor. 14 yıl önce Fransızlar, Paris’te Bulgaristan’a 3-2 mağlup olmuş ve 1994 Dünya Kupası finallerine gidememişlerdi. Halbuki o zaman Olympique Marsilya, Bordeaux ve PSG gibi Fransız kulüpleri Avrupa kupalarında çok başarılı sonuçlar alıyordu. 3-2’lik şok Bulgaristan mağlubiyetini sarsılan Fransızlar, 1998 Dünya Kupası’nı kazanıp, daha sonra da 2000 Avrupa Şampiyonası’nda mutlu sona ulaşmasını bildi. “Tarih tekrerründen ibarettir” söylemi dikkate alınarak, benzer süreci futbol ekonomisinin en iyi uygulayıcıları konumundaki İngilizler de yaşayabilir. Bakalım bunun için görevlendirilen İtalyan Capello, McClaren’den daha iyisini yapabilecek mi? ■

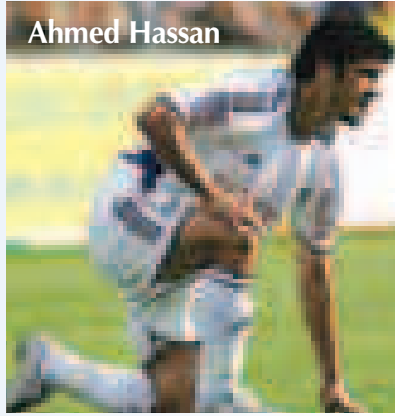

Eski dostlar şimdi nerede?

İsim	Ülkesi	Eski Takımı	Şimdiki Takımı
Ivaylo Petkov	Bulgaristan	Ankaragücü	Kuban (Rusya)
Ahmed Belal	Mısır	Ankaragücü	Al Ahly (Mısır)
Dragoslav Jevric	Sırbistan	Ankaraspor	M.Tel Aviv (İsrail)
Adam Petrous	Çek Cum.	Ankaraspor	S. Liberec (Çek Cum.)
Balazs Molnar	Macaristan	Ankaraspor	Zalaegerszeg (Mac.)
Ardian Djokaj	Sırbistan	Ankaraspor	Koblenz (Almanya)
Oscar Cordoba	Kolombiya	BJK-Antalya	Cali (Kolombiya)
Ronaldo	Brezilya	Beşiktaş	Aris (Yunanistan)

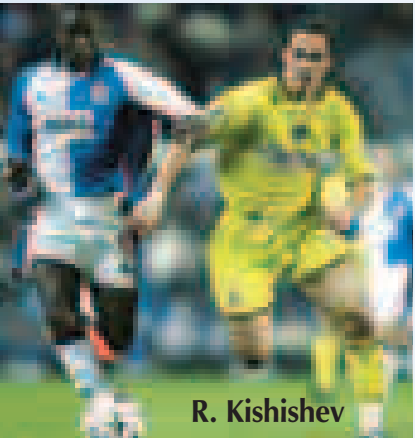

Vedran Runje

Ahmed Hassan

Vedran Runje	Hırvatistan	Beşiktaş	Lens (Fransa)
Kleberon	Brezilya	Beşiktaş	Flamengo (Brezilya)
Ahmed Hassan	Mısır	Beşiktaş	Anderlecht (Belçika)
Juanfran	İspanya	Beşiktaş	R. Zaragoza (İspanya)
John Carew	Norveç	Beşiktaş	Aston Villa (İngiltere)
S. Youla	Gine	Beşiktaş	Lille (Fransa)
Federico Giunti	İtalya	Beşiktaş	Chievo (İtalya)
Miroslav Karhan	Slovakya	Beşiktaş	Mainz (Almanya)
M. Maldarasanu	Romanya	Beşiktaş	R. Bükreş (Romanya)
Thomas Myhre	Norveç	Beşiktaş	Viking (Norveç)
Mattias Asper	İsveç	Beşiktaş	Brommapojkarna (İsv.)
C. Frasinianu	Romanya	Bursaspor	Uta Arad (Romanya)
Iulian Mi	Romanya	Bursaspor	Uta Arad (Romanya)
Bogdan Vintila	Romanya	Bursaspor	Arges (Romanya)
Ion Viorel Ganea	Romanya	Bursaspor	Timiosara (Romanya)
Marc Ziegler	Almanya	Bursaspor	B. Dortmund (Alm.)

R. Kishishev

Marc Ziegler

R. Kishishev	Bulgaristan	Bursaspor	Leicester City (İngiltere)
Kostadin Vidolov	Bulgaristan	Bursaspor	B. Plovdiv (Bulgaristan)
Milan Osterc	Slovenya	Bursaspor	Gorica (Slovenya)
Nenad Grozdic	Sırbistan	Bursaspor	Schwadorf (Avusturya)
Marian Kelemen	Slovakya	Bursaspor	Aris (Yunanistan)
Radoslav Majdan	Polonya	Bursaspor	Polonia Warsova (Pol.)
Josip Bulat	Hırvatistan	Bursaspor	Sibenik (Hırvatistan)

J. Moshoeu
Pavol Sedlak
Bashir El Tabei
Daragan Jelic
Miika Multajarju
Janne Hietanen
Heinrich Bencik
Peter Kabat
Rafael Vieira
Radek Dosoudil
Ariel Ortega
Nicolas Anelka

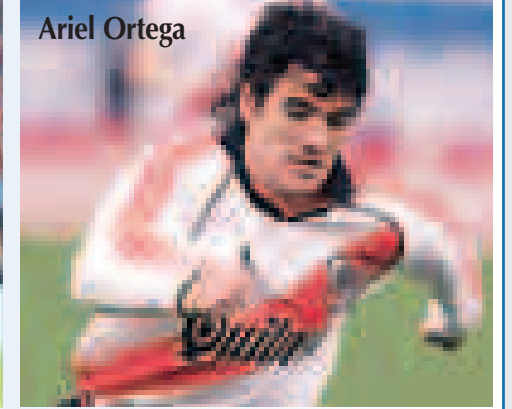
G. Afrika
Slovakya
Mısır
Slovenya
Finlandiya
Finlandiya
Slovakya
Macaristan
Brezilya
Çek Cum.
Arjantin
Fransa

Bursaspor
Ç. Rizespor
Ç. Rizespor
Çaykur Rize
Denizlispor
Denizlispor
Denizlispor
Denizlispor
Denizlispor
Denizlispor
Fenerbahçe
Fenerbahçe

Amazulu (G.Afrika)
S. Bratislava (Slovakya)
Zamalek (Mısır)
Maribor (Slovenya)
Fredrikstad (Norveç)
Oulu (Finlandiya)
Freiburg (Almanya)
A. Kärnten (Avusturya)
Lahti (Finlandiya)
Artmedia (Slovakya)
River Plate (Arjantin)
Bolton (İngiltere)

Nicolas Anelka

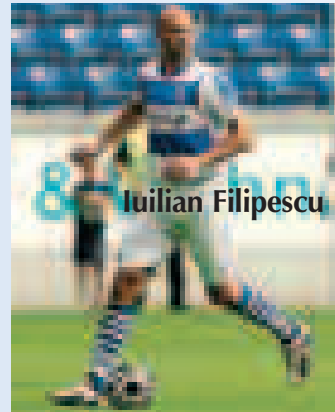
Ariel Ortega

Fabio Luciano
Fabiano
Serhiy Rebrov
Robert Enke
Washington
V. Beschastnykh
Nicola Lazetic
Yaw Preko
Junichi Inamoto
Sasa Ilic
Faryd Mondragon
Gabriel Tamas
Florin Bratu
Ovidiu Petre
Stjepan Tomas
Marek Heinz
Franck Ribery

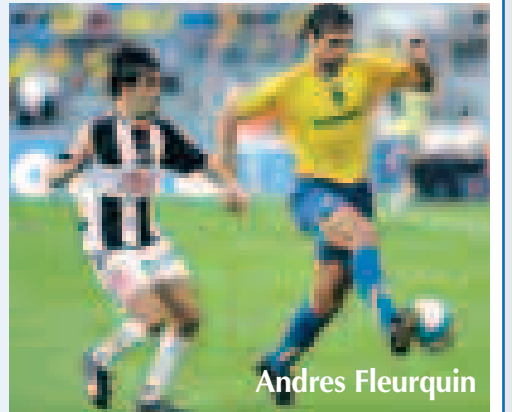
Brezilya
Brezilya
Ukrayna
Almanya
Brezilya
Rusya
Sırbistan
Gana
Japonya
Sırbistan
Kolombiya
Romanya
Romanya
Romanya
Hırvatistan
Çek Cum.
Fransa

Fenerbahçe
Fenerbahçe
Fenerbahçe
Fenerbahçe
Fenerbahçe
Fenerbahçe
Fenerbahçe
Fenerbahçe
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray

Flamengo (Brezilya)
Genoa (İtalya)
D. Kiev (Ukrayna)
Hannover 96 (Alm.)
Urawa Reds (Japonya)
Khimki (Rusya)
Torino (İtalya)
Hoang Anh (Vietnam)
E. Frankfurt (Almanya)
Salzburg (Avusturya)
Köln (Almanya)
Auxerre (Fransa)
D. Bükreş (Romanya)
S. Bükreş (Romanya)
Rubin Kazan (Rusya)
Nantes (Fransa)
B. Münih (Almanya)

Iulian Filipescu

Andres Fleurquin

Cesar Prates
Fabio Pinto
Ali Lukunku
Klodian Duro

Brezilya
Brezilya
D. Kongo
Arnavutluk

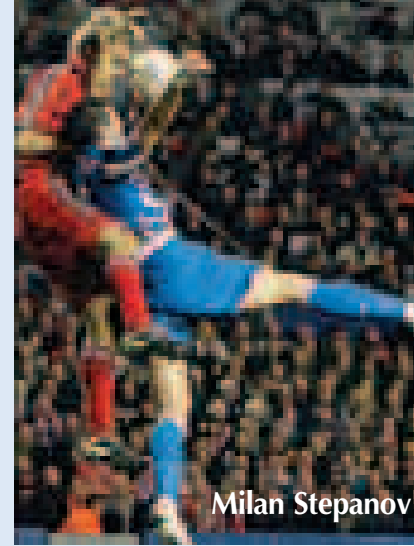
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray
Galatasaray

Figueirense (Brezilya)
Cabofoiense (Brezilya)
S. Liege (Belçika)
SK Tirana (Arnavutluk)

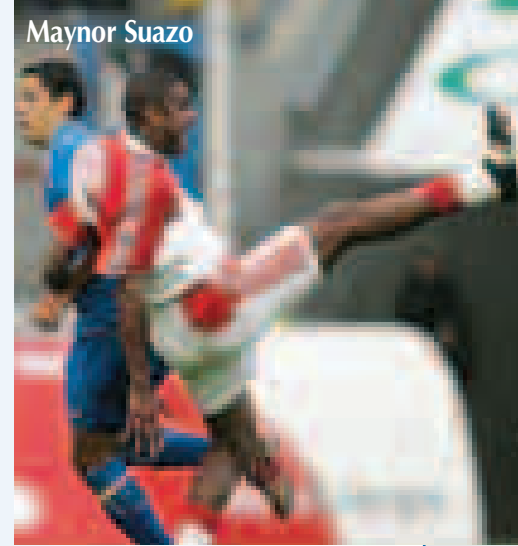
Futbolumuzun yakın geçmişinde iz bırakan isimler onlar. Kimi yıllarca top koşturdu ülkemizde, kiminin Türkiye'deki futbol ömrü birkaç ay sürdü. Kimisi takımlarının başarılarında büyük pay sahibi oldu, kimi hiç de güzel hatıralarla ayrıldı buradan. Ama öyle veya böyle, isimlerini duyduğumuzda hafızamızın bir yerlerinde onları hatırlamamak mümkün değil. Peki, bir dönem futbolumuzun figürleri arasında yer alan o yabancı oyuncular şimdi nerede? Bu araştırmada o oyuncuların bugün futbol hayatlarını nerede sürdürdüklerini bulacaksınız. Araştırma: Koray GÜRTAŞ

Muhammed Sarr	Senegal	Galatasaray	S. Liege (Belçika)
Christian	Brezilya	Galatasaray	Internacional (Bre.)
Abel Xavier	Portekiz	Galatasaray	L.A Galaxy (ABD)
Mbo Mpenza	Belçika	Galatasaray	Anderlecht (Belçika)
Andres Fleurquin	Uruguay	Galatasaray	Cadiz (İspanya)
Pavel Horvath	Çek Cum.	Galatasaray	Sparta Prag (Çek Cum.)
Mario Jardel	Brezilya	Galatasaray	Newcastle Jets (Avus.)
Daniel Tözser	Macaristan	Galatasaray	AEK (Yunanistan)
Brad Friedel	ABD	Galatasaray	Blackburn (İngiltere)
Iulian Filipescu	Romanya	Galatasaray	Duisburg (Almanya)
Felipe Jorge	Brezilya	Galatasaray	Al Sadd (Katar)
Nikola Drincic	Sırbistan	Gaziantepspor	Amkar Perm (Rusya)
Andre Macanga	Angola	Gaziantepspor	SC Kuwait (Kuveyt)
Ziad Jaziri	Tunus	Gaziantepspor	SC Kuwait (Kuveyt)
Francisco Lima	Brezilya	Gaziantepspor	Brescia (İtalya)
Tarik El-Taib	Libya	Gaziantepspor	Al Hilal (S. Arabistan)
Abdelilah Fahmi	Fas	Gaziantepspor	Raja Casablana (Fas)
Dramani Haminu	Gana	Gençlerbirliği	L. Moskova (Rusya)
Mickael Nicoise	Fransa	Gençlerbirliği	Mouscron (Belçika)
Christian Jardler	Danimarka	Gençlerbirliği	Malmö (İsveç)
Igor Bogdanovic	Sırbistan	Gençlerbirliği	Györ (Macaristan)
Filip Daems	Belçika	Gençlerbirliği	M'gladbach (Alm.)
Josip Skoko	Avustralya	Gençlerbirliği	Wigan (İngiltere)
Damir Botonjic	Slovenya	Gençlerbirliği	Ljubljana (Slovenya)
Tomazs Zdebel	Polonya	Gençlerbirliği	Bochum (Almanya)
Patrick Nys	Belçika	Gençlerbirliği	Brussels (Belçika)
Erion Bogdani	Arnavutluk	Gençlerbirliği	Livorno (İtalya)
Geremi Njitap	Kamerun	Gençlerbirliği	Newcastle (İngiltere)
Marcelo Mendez	Uruguay	Kayserispor	Penarol (Uruguay)
Erich Brabec	Çek Cum.	Kayserispor	Slavia Prag (Çek Cum.)
Tomas Pesir	Çek Cum.	Kayserispor	Livingston (İskoçya)
R. Michalik	Slovakya	Kayserispor	S. Trnava (Slovakya)
Jason Petkovic	Avustralya	Konyaspor	P. Glory (Avustralya)
A. Yordanov	Bulgaristan	Konyaspor	Chernomore (Bul.)
Simon Colosimo	Avustralya	Sivasspor	P. Glory (Avustralya)
Nordin Wooter	Hollanda	Sivasspor	AEK (Kıbrıs R.K.)
Fabiano Eller	Brezilya	Trabzonspor	A. Madrid (İspanya)
Marcelinho	Brezilya	Trabzonspor	Wolfsburg (Almanya)
Şota Arveladze	Gürcistan	Trabzonspor	Levante (İspanya)
Milan Stepanov	Sırbistan	Trabzonspor	Porto (Portekiz)
Kiki Musampa	Hollanda	Trabzonspor	AZ Alkmaar (Hollanda)
Lee Eul Yong	Güney Kore	Trabzonspor	Seul (Güney Kore)
Alban Bushi	Arnavutluk	Trabzonspor	Apollon (Yunanistan)
Oumar Dieng	Senegal	Trabzonspor	Kavala (Yunanistan)

Hans Somers	Belçika	Trabzonspor	Utrecht (Hollanda)
M. Romaschenko	Beyaz Rusya	Trabzonspor	T. Moskova (Rusya)
Santiago Salazar	Peru	Trabzonspor	Alianza Lima (Peru)
Rune Lange	Norveç	Trabzonspor	Valeranga (Norveç)
Davor Vugrinec	Hırvatistan	Trabzonspor	D. Zagreb (Hırvatistan)
Todor Yanchev	Bulgaristan	Trabzonspor	CSKA (Bulgaristan)
Karel Rada	Çek Cum.	Trabzonspor	Bohemians (Çek Cum.)
Kurt Van de Paar	Belçika	Trabzonspor	Mol Vezel (Belçika)

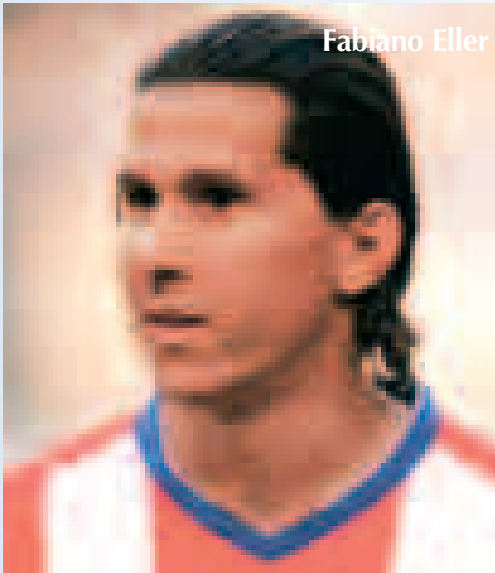

Milan Stepanov

Maynor Suazo

Petr Johana	Çek Cum	V. Manisaspor	Siad Most (Çek Cum)
Karel D'Haene	Belçika	V. Manisaspor	Z. Waregem (Belçika)
Zoltan Böör	Macaristan	V. Manisaspor	Györ (Macaristan)
Maynor Suazo	Honduras	Antalyaspor	Köln (Almanya)
Vedin Music	Bosna-Hersek	Antalyaspor	Padova (İtalya)
Toth Balazs	Macaristan	K. Erciyesspor	Genk (Belçika)
Victor Agali	Nijerya	K. Erciyesspor	H. Rostock (Almanya)
R. Djalovic	Hırvatistan	K. Erciyesspor	Rijeka (Hırvatistan)
Serge Die	Fildişi Sahili	K. Erciyesspor	Ajaccio (Fransa 2.Lig)
Sabin Ilie	Romanya	Kocaelispor	Iraklis (Yunanistan)
Predrag Pazin	Bulgaristan	Kocaelispor	S. Luneng (Çin)
A. Capurro	Arjantin	Sakaryaspor	Colon (Arjantin)
Marcel M' bayo	D. Kongo	Sakaryaspor	Lokeren (Belçika)
Wilson Oruma	Nijerya	Samsunspor	Marsilya (Fransa)
Bogdan Stelea	Romanya	Samsunspor	U. Urziceni (Romanya)

Fabiano Eller

İsim	Ülkesi	Eski Takımı	Şimdiki Takımı
 Joachim Löw	Almanya	F.Bahçe, Adanaspor	Almanya Milli Takımı
 C. Alberto Parreira	Brezilya	Fenerbahçe	Güney Afrika Milli Takımı
 Erik Gerets	Belçika	Galatasaray	Marsilya
 Christoph Daum	Almanya	Beşiktaş, F.Bahçe	Köln
 Mircea Lucescu	Romanya	G.Saray, Beşiktaş	Shakhtar Donetsk
 Horst Hrubesch	Almanya	Samsunspor	Almanya U19
 Reinhard Saftig	Almanya	G.Saray, Kocaelispor	Bielefeld
 Holger Osieck	Almanya	F.Bahçe, Kocaelispor	Urawa Red Diamonds
 Georges Leekens	Belçika	Trabzonspor	Lokeren
 Sebastiao Lazaroni	Brezilya	F.Bahçe, Trabzonspor	Maritimo
Zdenek Zeman	Çek Cum.	Fenerbahçe	Lecce
Vahid Halilhodzic	Bosna-Hersek	Trabzonspor	Al İttihad
Guus Hiddink	Hollanda	Fenerbahçe	Rusya Milli Takımı
Otto Baric	Hırvatistan	Fenerbahçe	Arnavutluk Milli Takımı
John Toshack	Galler	Beşiktaş	Galler Milli Takımı
Leo Beenhakker	Hollanda	İstanbulspor	Polonya Milli Takımı
Franciszek Smuda	Polonya	Altay, Konya	Lech Poznan

Lütfen biraz empati

Futbolcu bir babanın oğlu olarak ister istemez küçük yaşlarda haşır neşir oldu topla. “Asla kaleci olmam” dese de Merzifonspor’da başlayan profesyonel file bekçiliği hayatı Boluspor ve Yozgatspor derken Gençlerbirliği’ne kadar uzandı. Geçtiğimiz sezon Galatasaray maçı sonrası aldığı eleştirileri hatırlarken hâlâ utandığını söylüyor ve “İnsanlar yorum yapsın, eleştirsin ama bir şey söylerken de kendisini karşısındakinin yerine koysun” diyor.

Gökhan Tokgöz

Futbolla ilk ilgilendiğim zamanlarda “Asla kaleci olmam” derdim. Stoper veya santrfor olmayı isterdim. Büyüklerim “Kaleye geç” derdi, kavgaya eder yine de geçmezdim kaleye. Bir de pilot olma hayalim vardı o zamanlar.

Merzifonspor’da profesyonel olup ertesi sezon Boluspor’a gittim. İlk defa ailemden ayrılıyordum. 18 yaşında yalnız hissediyordum kendimi. Oldukça zor geçti ilk günler. Ama zamanla alıştım. Bolu bana sabırlı olmayı öğretti.

Yimpaş Yozgatspor’da şampiyonluğu ve devamında küme düşmeyi yaşadım. Hayatı daha iyi anladım diyebilirim. Yozgatspor’da birçok hedefime de ulaşmış oldum. Şampiyonluk, Ümit Milli Takım’a çağırılmak, Süper Lig’de oynamak gibi.

Ersun Yanal tarafından Gençlerbirliği'ne transfer edildim. İlk sezonumuzda ligi üçüncü sırada bitirdik ve UEFA Kupası'na katıldık. Ancak o sezon geçirdiğim ameliyat nedeniyle 3.5 ay takımdan ayrı kaldım ve bu mutluluğu tam anlamıyla yaşamadım.

Geçtiğimiz sezon oynadığımız Galatasaray maçının ardından söylenen her şeyden utandım. Maçta Necati'yi şaşırtmak için öyle yaptım. Akşam spor programlarını seyrederken ise şaşırın ben oldum. İnsanların kötü niyetlerine hayret ettim.

İsviçre ev sahibi, şansı her yönden büyük. Portekiz kadro olarak iyi ve turnuvalarda söz sahibi bir takım. Çekler sert takım, maçı bırakmayan inatçı insanlar. Ama bizim kalitemizi de kimse göz ardı edemez. Bence grubun favorisi biziz.

Sezon başında iyi yüklemeye yapılmadığını düşünüyorum. Çünkü Gençlerbirliği'nin bir oyun anlayışı var. Bunun altında futbol oynamaz. Mücadele için güç lazım, enerji lazım, bunlar eksik kalmıştı.

Bariş Tarık Mutlu

▼Uzunca bir süredir Süper Lig'in önemli kalecilerinden birisin. Bize biraz kendinden ve aileden bahseder misin? Nerede doğdun, nasıl bir eğitim aldın?

▲1979'da Amasya'nın Merzifon ilçesinde doğdum. İki kardeşiz biz. Babam emekli, annem de ev hanımı. Merzifon Endüstri Meslek Lisesi'ni bitirdim. Motor bölümünden mezun olmama rağmen arabam arıza yapsa öylece bakakalırım.

▼Futbola merakın nasıl başladı?

▲Futbola mahalle arasında top oynarken başladım, birçok insan gibi. Sokak arasında, okulda teneffüslerde oynardık. Sonra biraz aklım erdiğinde babam gibi olmak istediğime karar verdim. Babam Cahit Tokgöz, Merzifonspor, Konyaspor, Eskişehirspor ve Kütahyaspor'da futbol oynamıştı. Askerdeyken ise Kütahya'da alay takımında oynamış ve o dönemde Türkiye ikincisi olmuşlar. Futbolculuğu bittikten sonra da amatör ve profesyonel takımlarda antrenörlük yaptı. 13 yaşına kadar babam beni ve ağabeyimi çalıştırdı. Merzifonspor'un idmanlarına götürürdü. Yani babam sayesinde futbolu sevdim. O dönemde Merzifon Yeni Çeltespör altyapısına girdim. Zaman geçirmek için uğraştığım futbol zamanla mesleğim haline geldi.

"Asla kaleci olmam" derdim

▼Neden kaleci olmayı tercih ettin? Çünkü genellikle çocukluk hayalleri arasında kaleci olmak yoktur pek?

▲Futbolla ilk ilgilendiğim zamanlarda "Asla kaleci olmam" derdim. Stoper veya santrfor olmayı isterdim. Mahalle maçlarında santrfor oynardım.

Büyüklerim "Kaleye geç" derdi, kavga eder yine de geçmezdim kaleye. Bir de pilot olma hayalim vardı o zamanlar. Sonrasında ise topun peşinden koşmanın benim için olmadığını öğrendim ve kaleye geçtim. Geçiş o geçiş.

▼Yetişme sürecin nasıl oldu?

Kalecilik için özel olarak ne tür eğitimlerden geçtin?

▲Bu konuda çok şanslıyım. Kaleci olmayı tercih ettiğimde babam Merzifonspor'da teknik direktörlük görevindeydi ve kalecisi Nahit (Özseçen) ağabey vardı. Şimdi o da kaleci antrenörü oldu. Hep onunla çalıştım. Nitekim Merzifonspor'a kaleci olarak geldiğimde hocam Nahit ağabeydi ve beni o süreçte de eğitmeye devam etti.

▼Profesyonel futbola girişinden bahseder misin? Boluspor ve Yimpaş Yozgatspor'da neler yaşadın?

▲Futbola ilk başlangıcım Yeni Çelttek amatör takımıyla oldu. Oradan doğup büyüdüğüm şehrin takımı olan ve 3. Lig'de bulunan Merzifonspor'a geçtim. O sırada 17 yaşındaydım. O sezon aynı grupta Boluspor da vardı. Oynadığım maçlarda beni beğenmişler ve bir yıl içinde Boluspor'a transfer oldum. Boluspor şampiyon olup 2. Lig'e çıkmıştı o sezon. Yükseldiğimiz grupta da Y.Yozgatspor vardı. Onlar da beni beğenmişler. Ertesi sezon Yimpaş Yozgatspor forması giydim. Boluspor'da gurbetle tanıştım. İlk defa ailemden ayrıliyordum. 18 yaşında yalnız hissediyordum kendimi. Oldukça zor geçti ilk günler. Ama zamanla Bolu'ya da insanlara da alıştım. Bolu bana sabırlı olmayı öğretti. Yozgat ise benim için gurbet sayılmazdı. Yaşadığım şehre yakın bir yerdi. Güzel günlerim oldu. Şampiyonluğu ve devamında küme

düşmeyi yaşadım. Hayatı orada daha iyi anladım diyebilirim. Yozgatspor'da birçok hedefime de ulaşmış oldum. Şampiyonluk, Ümit Milli Takım'a çağırılmak, Süper Lig'de oynamak. Hepsi benim için çok anlamlıydı.

▼Gençlerbirliği'ne gelişin nasıl oldu?

▲Y.Yozgatspor küme düşünce yollarımız ayrıldı. Ersun Yanal Hocam Gençlerbirliği'ne gelmemi istedi. Bu sayede Gençler formasını giydim.

İlk sezonumda UEFA Kupası'na katıldık

▼Neler yaşadın

Gençlerbirliği'ne gelince?

▲İlk geldiğimde çok heyecanlıyım. Türkiye'nin köklü takımlarından birine gelmişim ve kadromuz da çok iyiydi. Nitekim ilk sezonumda Süper Lig'de üçüncü olduk ve UEFA Kupası'na gittik.

▼İlk sezonunda yaşadığın talihsiz bir sakatlık var galiba.

▲O dönemde çok zor günler geçirdim. Her şey güzel giderken birden kendimi ameliyat masasında buldum. Üç buçuk ay futboldan uzak kaldım ve üçüncü bitirdiğimiz sezonun tadını çıkaramadım arkadaşlarımla.

▼İyi kaleci sürpriz gol yemez diye özetlenen bir görüş hâkim dünya futbolunda. Yetenekli Türk kaleciler ise bazen çok ilginç goller yiyebiliyor. Bunun kalecilerin yetişirken aldıkları eğitimle bir ilgisi olabilir mi?

▲Her insan hata yapabiliyor. 400 milyonda bir ihtimal verilen bir uçak da düşebiliyor ki kaleci de hata yapabilir. Çalışarak bunu en aza indirebiliriz. Kaleci hata yapamaz demek insan doğasına aykırı. Hata olmazsa gol diye bir şey de olmaz. Birileri hata yapacak. Bu kaleci de olabilir, defans, orta saha oyuncusu, forvet veya teknik adam da.

▼Teknik açıdan kendini iyi bulduğun ve yetersiz gördüğün yönler neler?

▲Maçta her türlü pozisyon yaşıyor. İyi bulduğum yönümle golü engellediğim de oluyor, aynı durumda golü yediğim de oluyor. Cevap olarak sadece konsantrasyon diyebilirim. Konsantrasyonunuz iyiye o maçı iyi bitirebilirsiniz.

▼Son dönemde Türk kaleciler takımlarda daha fazla yer buluyor. İki yabancıya izin verildiği dönemlerde bile takımlar bu haklarından birini kaleciden yana kullanıyordu. Şimdi 7 yabancı hakkı var ancak takımların çoğunda ikinci kaleciler bile Türk. Bu konuda ne düşünüyorsun?

▲Türk çocuğuna olan güven geri geldi. Belli bir süre "Türkiye'de kaleci yok" diye çok konuşuluyordu. Üstünde çok duruldu. Ama bakan gözler değişti. Artık Süper Lig'de oynayan 16-17 yaşındaki futbolcuların sayısı arttı. 25-27 yaşındaki Türk kalecisi de oynar denildi. Tabii büyük takımların Türk kaleci ile oynaması da bir güven ortamı sağladı. Her şey güven işidir. Güven duymayı öğrendik artık.

▼Kalecilik evrim geçirdi günümüzde. Çizgi kaleciliğinden ceza sahasına hâkim kaleciye, oradan topu eliyle oyuna iyi sokan kaleciye ve son olarak da bir libero gibi oynayıp ayaklarını oyuncu gibi kullanan kaleciye doğru bir gelişme var. Sen bu gelişim çizgisi içinde kendini nereye oturtuyorsun?

▲Dediğim gibi konsantre olmak lazım öncelikle. Konsantre olmak bir anahtar gibi; çizgi kaleciliğini de açar, bir libero gibi oynamayı da açar. Ben hepsini elimden geldiği kadar yapmaya çalışıyorum.

O söylenenlerden utanıyorum

▼4 Nisan 2006'da Galatasaray'la bir maçınız vardı. Penaltı atan Necati'ye yön gösterdin ve devamında gol oldu. Bu konu çok tartışıldı ve eleştiri aldın. Olayı bir de senden dinleyebilir miyiz?

▲O maç için söylenen her şeyden utandım. Futbol kardeşliktir, Fair Play'dir diyoruz. Ama birileri reyting uğruna insanları karalamaya yer arıyor, boş işleri kovalıyor. Maçta Necati'yi şaşırtmak için öyle yaptım. Akşam spor programlarını seyrederken ise şaşıran ben oldum. İnsanların kötü niyetlerine hayret ettim. İnsanlar futbolu izlesin, zevk alsın, yorum yapsın. Ama bir şey söylerken de kendini karşısındakinin yerine koysun, empati yapsın. Kelimeler öyle çıksın ağızlarından.

▼Ümit ve A2 Milli Takımlarında oynadın. Ancak daha sonra devamı gelmedi, seni A Milli Takım'da izleyemedik.

▲Amatör kümede oynarken arkadaşlarıma, "Ümit Milli

Takım'da oynayacağım bir gün" demiştim ve gülmüşlerdi. O zaman hedefimi o kadar tutmuştum. A Milli deseydim belki de şimdi orada oynuyor olacaktım. Tabii ki hedefim A Milli Takım'da yer almak.

▼Milli Takım'ın Euro 2008 finallerindeki grup şansını nasıl değerlendiriyorsun?

▲Güçlü bir grup ama Türkler zoru sever. Alnımızın akıyla gruptan çıkarız umarım. İsviçre ev sahibi, şansı her yönden büyük. Portekiz kadro olarak iyi ve turnuvalarda söz sahibi bir takım. Çekler sert takım, maçı bırakmayan inatçı insanlar. Ama bizim kalitemizi de kimse göz ardı edemez. Bence grubun favorisi biziz.

O golleri sadece Hakan yemedi

▼Beşiktaş, Liverpool'a 8-0 yenildiğinde gözler Hakan Arıkan'a çevrildi. Sen böyle bir durumda kalsan ne düşünürsün, nasıl hareket ederdin?

▲Sonuçta sadece Hakan yenilmedi ve o golleri sadece Hakan yemedi. O gün Beşiktaş takım olarak kötü oynadı. Mücadele etmiş olsaydı takım bu kadar farklı bir sonuç olmazdı. O gün bir kaleci olarak üzüldüm. Zor bir durum ancak futbol her şeye açık bir meslek. En kısa zamanda toparlanması ve unutulması lazım. İnşallah Hakan daha iyi olur.

▼Takım içinde kaleciler arasındaki mücadele daha çetin oluyor.

▲Çetin ama zevkli bir muhabbeti oluyor. Ben kendi adıma, oynayıp oynamamayı dert etmem. Çünkü oynayanın hak ettiğini düşünürüm. Sonuçta teknik adamlar bindiği dalı kesmez.

▼Gençlerbirliği bu sezon kötü bir grafik çiziyor. Bu düşüşün sebebi nedir sence?

▲Sezon başında iyi yüklemeye yapılmadığını düşünüyorum.

Çünkü Gençlerbirliği'nin bir oyun anlayışı var. Bunun altında futbol oynamaz. Mücadele için güç lazım, enerji lazım, bunlar eksik kalmıştı.

▼Teknik direktör konusunda bir istikrarsızlık var. Bu durum sizi nasıl etkiledi?

▲Bizim kiminle çalışacağımızı yönetim belirler. Ve bize de uyum içinde çalışmak düşer. Ama teknik adamların sık sık gidip gelmesi bizim için zor oluyor. Ayrı sistem, ayrı çalışma programları... Karıştırıyorsun artık.

▼Bülent Korkmaz'ın gelişile sular biraz duruldu mu? İletişiminiz nasıl?

▲Bülent Hoca bize yabancı biri değil. Bir dönem yardımcı antrenörlük yapmıştı. O yüzden avantajlı ve nasıl davranacağını çok iyi biliyor. Sonuçta takım formunu buldu. İdman ve sistem var artık. Sorun kalmadı yani.

▼Kardeş takımınız olarak görülen Gençlerbirliği OFTAŞ Spor şu ana kadar yapılan maçlarda size göre daha başarılı sonuçlar alıyor. Bir rekabet var mı aranızda?

▲Mutlu oluyorum tabii ki onların başarısında. Sonuçta orada oynayan birçok futbolcuyla beraberdik; Gençlerbirliği'nde oynadılar. Daha da başarılı olmalarını dilerim. Rekabet olsa da tatlıdır. Onlar da biz de her iki takımın başarılı olmasını isteriz. Onlar genç ve istekli. Çok istiyorlar ve maçı bırakmıyorlar. İnşallah başarılı olurlar.

▼Bu sezon Süper Lig'deki yarışı nasıl buluyorsun? Hangi takım şampiyon olur?

▲Fenerbahçe iyi gidiyor. Kadrosu kaliteli ve özgüvenli. Ne yaptığını bilen bir takım. Galatasaray iyi oynuyor ya da kötü oynuyor ama maçı kazanmasını biliyor. Beşiktaş, genç ama tribünden olumlu etkilenen bir takım. Yine bu üç takımdan biri şampiyon olur sanırım.

Anadolu takımlarında kabullenmişlik var

▼Gençlerbirliği'nin ve diğer Anadolu takımlarının şampiyonluğa oynayamamasının sebebi nedir?

▲Maddi güç farkı var her şeyden önce. Fenerbahçe'de Roberto Carlos, Galatasaray'da Lincoln, Beşiktaş'ta Delgado var en basitinden. Dört büyük var ama şampiyonluk 20 yıldır üç büyüklerde. Seyirci potansiyeli, her türlü etken var. Anadolu

takımlarında da "biz olamayız", "bizi şampiyon yapmazlar" gibi bir düşünce, önceden kabullenilmiş durumda.

▼Gençlerbirliği takımında arkadaşlık ilişkileri ne düzeyde?

▲Takımdaki herkesle anlaşmaya çalışırım. Kolej havası var Gençlerbirliği'nde. Antrenmanların dışında da görüşmeyi sürdürürüz. Aile gezmeleri vardır aramızda. Yani bu anlamda hiçbir sıkıntımız yok.

▼Gençlerbirliği taraftarı hakkında ne düşünüyorsun? Az ama oldukça takımına bağlı bir taraftar grubu.

▲Sağolsunlar belli bir kitlemiz var, her maçımıza gelip destek veriyorlar. Gelenler de çok saygılı ve seviyeli insanlar. Hiç kötü bir şey yaptıklarını, küfür ettiklerini görmedik. Ama bir türlü sayıları artmadı. Her maça aynı sayıda taraftar geliyor.

Boca Juniors'ta oynamak isterdim

▼Senin futbolda hedeflerin neler? Nerede olmak isterdin?

▲A Milli Takım'da her zaman olmak isterim. Ayrıca Arjantin'de Boca Juniors'da oynamak isterdim. Oradaki seyirci atmosferini solumayı çok arzu ediyorum.

▼Avrupa futbolunu takip ediyormusun? Beğendiğin kaleciler kimler?

▲Avrupa futbolunu yakından izliyorum. Peter Schmeichel hayranıyım. Şimdi oğlunu izliyorum. Kasper Schmeichel da iyi bir kaleci olacak.

▼Unutamadığın maçlar ve pozisyonlar var mı?

▲İnönü Stadı'nda Beşiktaş'ı uzatmalarda 3-2 yendiğimiz Türkiye Kupası maçını unutamam. Bir de Boluspor'da oynarken Yozgatspor'la karşılaşmıştık. O maçta omzum çıkmıştı. Üç oyuncu değişikliği hakkı bitmişti ve ben santrifora geçmişim. O maçı da 3-2 kazanmıştık. ■

Babasından sadece adını değil, mesleğini de aldı. Yani futbolculuk genlerinde dolaşıyor. Ama boynuzun kulağı geçmesi gibi, şimdiden babasından daha yetenekli bir oyuncu olduğunu kanıtladı. Barcelona altyapısında geçirdiği yedi sezonda 950'nin üzerinde gol atınca Rijkaard'ın dikkatini çekmesi de kaçınılmazdı. Dile kolay, maç başına ortalaması 5 golü bulmuştu. Bu sezondan itibaren Barça'nın A takımında forma giymeye başlayan Sırp asıllı oyuncu, birçok rekoru eline geçirdiği gibi, Şampiyon Ligi'nde oynayan en genç futbolcu unvanına da sahip oldu.

İlker Uğur

Bojan Krkic, 1980'li yıllarda Kızılyıldız takımının oyuncularından birisiydi. O dönem Kızılyıldız, Yugoslavya'nın en önemli takımlarındandı ve etkileyici performanslara imza atarak tüm Avrupa'nın dikkatini çekiyordu. Krkic bu dönemde ön plana çıkan oyuncuların birisi hiç olmadı ama kariyerinde OFK Belgrad ve İspanya'da Mollerusa formalarını giyme şansını yakaladı. Krkic 8 kez U21, 4 kez Olimpik ve 1 kez de A Milli olduğu kariyerini 90'ların başında sonlandırdı. İspanya günlerinde hemşirelik yapan Maria Lluisa Perez'le evlenen Krkic'in 28 Ağustos 1990'da bir de oğlu oldu. Onun da adını babasının şerefine Bojan koydular. Bir gün boynuzun kulağı geçceğini çok da düşünmeden.

7 sezonda 950'den fazla gol attı

1997 yılında Barcelona altyapısında çalışmaya başlayan Bojan Krkic'in ünü azalırken başka bir Bojan Krkic birkaç sene sonra efsanevi bir çıkışın ilk adımlarını atmak için Bask kulübünün kapısından içeri giriyordu. Barcelona altyapısı ve genç takımlarında geçen yedi sezonda Krkic 950'nin üzerinde gol attı. Yılda 170, maç başına 5'in üzerinde gol atan genç futbolcu, ilk çıkışını İspanya Genç Milli Takımları'nda yaptı. 2006 yılında U17 Avrupa Şampiyonası'na Lüksemburg ev sahipliği yaparken 16. yaşına basmasına üç ay kalan Bojan Krkic, İspanya Milli Takımı'na davet edilmişti. Genç oyuncu gollerle gelecek vaat etse de takımın ilk tercihi değildi. Takımın en genç ismiydi, kendisine en yakın futbolcuyla arasında bir yaş fark vardı ve fiziksel olarak gelişimini tamamlamamıştı. Turnuvarın ilk maçında İspanya ev sahibi Lüksemburg'u 7-1 yenerken

Yeni neslin gol makinesi

oynamaya hak kazanıyordu. Almanya'yla karşılaşan İspanyolları öne geçiren golü yine ikinci yarıda oyuna giren Krkic attı. Penaltılara giden maçta kendisine düşen penaltıyı soğukkanlılıkla gole çeviren genç oyuncu, takımının üçüncülüğünde en büyük pay sahibiydi. Turnuvarın gol krallığı ödülünü de Çek Cumhuriyeti'nden Necid ve Almanya'dan Fischer ile paylaştı.

Avrupa Şampiyonluğu'nu getiren gol

Bojan bu turnuva sonrası Barcelona B takımına yükseldi. Burada 2006-2007 sezonunda oynadığı 15 maçta 10 gol atan Krkic, Mayıs ayında bir kez daha U17 Avrupa Şampiyonası'nda boy gösterdi. Bu kez rakipleri yaşlılarıydı ve bu İspanya'nın şampiyonluğa her zamankinden daha yakın olduğu anlamına geliyordu. Fransa, Ukrayna ve Almanya'yla aynı grupta olan İspanya bu zor grubu daha ilk maçta Fransa'yı mağlup ederek kolaya çevirdi. İkinci maçta rakip Ukrayna'yı da 3-1'le geçen İspanyollar için Almanya maçı tam bir formalite halini almıştı. Nitekim karşılaşma da 0-0 sonuçlandı.

Yarı finalde rakip sürpriz yaparak buraya yükselen Belçika'ydı. Grupları boş geçen Bojan yarı finalde gollerine başladı. Bitime 8 dakika kala attığı gol maçı penaltılara götürürken, atışlar sonrası sahadan 7-6 galip ayrılan İspanya finale bir kez daha adını yazdırdı. Finalde rakip

İngiltere'ydı ve Krkic'in 48'deki golü İspanya'ya kupayı getirdi. Daha önce Cristiano Ronaldo, Wayne Rooney, Nuri Şahin, Philippe Senderos gibi isimlerin parlamasına vesile olan U17 Avrupa Şampiyonası bu kez Bojan Krkic'i spotların altına taşımıştı. Bu şampiyonluk İspanya'nın FIFA U17 Dünya Şampiyonası'na katılma hakkı anlamına da geliyordu. Kore'de düzenlenecek şampiyona Barcelona'nın hazırlık kampına denk geldiği için İspanya Futbol Federasyonu'yla Barcelona arasında bir gerginlik yaşandı. İspanya Federasyonu, Bojan'ın milli takımdan affını sorulmamış olarak kabul ederken, Barcelona genç oyuncunun sakatlığını takip etmek için kafileye kulüp doktorunu eklemek istedi. Bu talep de reddedildi. Dünya Şampiyonası'nda Arjantin, Honduras ve Suriye'yle aynı grupta mücadele eden İspanya, grubu 7 puanla lider tamamlarken ikinci turda Porto Riko, çeyrek finalde Fransa ve yarı finalde de Gana'yı mağlup ederek finale kadar yükseldi. Fakat Gana karşılaşmasının son dakikaları Bojan için oldukça dramatik geçti. Sarı kartı olan genç oyuncu son dakikalarda bir top kapma mücadelesi sırasında

ikinci sarı kartını biraz haksız yere gördü ve finalde oynama şansını kaybetti. Bu kırmızı kart ona Altın Top ödülüne de mal olurken turnuvarın en iyi üçüncü oyuncusu olarak seçilen Krkic, Kore dönüşü Barcelona A Takımı'yla idmanlara çıkmaya başladı.

Şampiyonlar Ligi'nin en genç oyuncusu

16 Eylül'de La Liga'da ilk maçında Osasuna karşısında son dakikalarda oyuna giren Bojan, İlhan

17 yaşını henüz bitiren Bojan Krkic, Franck Rijkaard'ın yeni gözdesi

ve Eto'o'yu kesmesi oldukça zor görünüyor. Profesyonel sözleşmeye bu yaz imza atan genç oyuncunun Xavi gibi kulüpte kalıp sembol bir isim mi olacağı, yoksa Fabregas gibi kendisini gösterip oynama fırsatı yakalayacağı büyük bir kulübe mi gideceği bir muamma. Bir başka tartışma konusu da Bojan Krkic'in hangi milli takımda oynayacağı. Babası Sırp

Mansız'ın 2002 Dünya Kupası'nda Roberto Carlos'a attığı çalımını Osasuna kalecisine attı ama bu pozisyon golle sonuçlanmadı. 19 Eylül'de oynanan Lyon maçının 88. dakikasında oyuna giren Bojan, Şampiyonlar Ligi organizasyonunda forma giyen en genç futbolcu unvanını kazandı. Bu dönemde İspanya Ümit Milli Takımı'na çağrılan Bojan, takımın Polonya'yı 2-0 yendiği maçta bir de gol kaydetti. Bojan'ın La Liga'daki ilk golü 20 Ekim'de deplasmanda oynanan Villarreal maçının 25. dakikasında geldi. Bu gol lig maçlarında Barcelona'nın en genç golcüsü unvanını Bojan'a kazandırdı. Bojan, Nou Camp'ta oynanan Recreativo maçında da bir gol kaydederek taraftarı selamlıyordu. Barcelona gibi yıldızlar tarafından parsellenmiş takımlarda şans bulmak genellikle çok kolay olmaz. Bu nedenle yaşanan rekabet de zaman zaman takıma zarar verir. Bojan bu rekabette henüz ön plana çıkamadı ve 18 yaşında Messi, Ronaldinho, Henry

olan Krkic şu ana kadar İspanya'nın tüm genç milli takımlarında oynadı ama Sırbistan Futbol Federasyonu onun peşini bırakmayacak gibi görünüyor. Federasyon Başkanı, Krkic'in Sırbistan formasını tercih etmesi için çaba gösterdiklerini vurgularken, İspanya da Krkic'i elinde tutacağını açıkladı. Fakat Krkic'in babasının da baskısıyla A Milli Takım düzeyinde Sırbistan'ı tercih etmesi de göz önünde tutulması gereken bir ihtimal. Krkic'le ilgili kesin olan bir şey varsa, bu da onun yeteneği. Barcelona'nın rekorlarını eline geçirerek zirveye doğru ilerleyen genç futbolcu, potansiyelini realiteye geçirdiği zaman tadına doyum olmaz bir futbol zevki vereceği kesin. Hem bu çocuk şımarık yıldızlardan değil gibi görünüyor. 2006 Avrupa Şampiyonası'nda herkes üçüncülüğü kutlarken o Alman meslektaşlarını teselli etmekle meşguldü. Anlayacağınız mahalleyle aklı başında bir delikanlı geldi, inşallah devamını da getirir. ■

Köylü-kentli mücadelesi

Adını Rhone Nehri ile Alp Dağları'ndan alan Rhone-Alpes bölgesinin iki büyük şehir Lyon ve St. Etienne arasındaki rekabet neredeyse ilk günlere kadar uzanır. Özellikle Fransız Devrimi'yle beraber bölge başkenti olma ayrıcalığını kazanan kentli Lyon'a karşı St. Etienne, yüksek nüfuslu kırsalı temsil etmektedir. Bu, devrim sonrası Fransa'sında giderek daha fazla hissedilecek olan burjuva-köylü çatışmasının da küçük bir modelidir aslında. İlerleyen yıllarda da Lyon muhafazakârlaştıkça, St. Etienne değişim yanlısı olarak öne çıkar. İki şehir, aynı bölgenin iki farklı yüzüdür. Futbolda da bu durum farklı olmayacaktır.

Fransa Ligi, mücadele eden takımların şehirlere dağılımı bakımından benzersizdir. Çoğu zaman bırakın aynı şehirden iki takımı, birbiriyle komşu takım bulmakta bile zorlanırsınız. Bu nedenle Fransa'da derbinin anlamı biraz farklıdır. Ülkede derbi deyince çoğu zaman Paris St. Germain-Marsilya gelir akla. Oysa iki kulübün şehirleri arasında kilometreler vardır. Kimi zaman Lens-Lille ya da Strasbourg-Nancy gibi maçlar kuzeyin veya doğunun derbisi olarak sunulur. Ancak bir derbi vardır ki, hem coğrafi olarak, hem de psikolojik olarak derbidir. Lakin farklı dönemlerde, farklı insanlara sorarsanız bu maçın önemi hakkında farklı yanıtlar alabilirsiniz. 1950'li yıllarda, sözelimi bir Parisliye sorsanız, Rhône-Alpes Bölgesi'nin iki takımının adını dahi çıkarmakta zorlanabilir. 1970'li yıllarda bir St. Etienne'li için Lyon'la kıyaslanmak komediden başka bir şey değildir. Ve 2000'lerde Lyon taraftarı için St. Etienne maçına garanti üç puan gözüyle bakılmaktadır. Hatta genç futbolseverler için oldukça sıradan bir maçıdır bu. Ama futbolun hiç bir zaman yalnızca futbol olmaması gibi, Lyon-St. Etienne maçları da hiçbir zaman sıradan maçlar olmamıştır, olmayacaktır da. Fransa haritasında parmağınızı tam ortaya koyup biraz sağa, çok az da aşağıya kaydırdığınızda, karşınıza çıkacak bölge Rhône-Alpes Bölgesi'dir. Adını Rhone Nehri ile Alp Dağları'ndan alan bu bölge, tam da bu ikisinin arasında yer alır. Kuruluşu Roma dönemine kadar uzanan bu bölgede iki büyük şehir Lyon ve St. Etienne arasındaki rekabet neredeyse ilk günlere kadar uzanır. Özellikle

Fransız Devrimi'yle beraber bölge başkenti olma ayrıcalığını kazanan kentli Lyon'a karşı St. Etienne, yüksek nüfuslu kırsalı temsil etmektedir. Bu, devrim sonrası Fransa'sında giderek daha fazla hissedilecek olan burjuva-köylü çatışmasının da küçük bir modelidir aslında. İlerleyen yıllarda da Lyon muhafazakârlaştıkça, St. Etienne değişim yanlısı olarak öne çıkar. İki şehir, aynı bölgenin iki farklı yüzüdür. Futbolda da bu durum farklı olmayacaktır.

Futbolla 1900'lerde tanışılar

Rhône-Alpes Bölgesi'ne futbol 1900'lerin başında Lyon Üniversitesi ile girer. Üniversiteyi birkaç yıl sonra FC Lyon kulübü takip edecektir. Ancak bu iki kulüp de pek çok spor dalıyla ilgilenmektedir ve yıllar geçtikçe ilgileri futboldan çok "rugby"ye kayacaktır. Yalnızca futbolla ilgilenen bir kulübün eksikliği giderek daha fazla hissedilmektedir. Bu boşluğu doldurmak için ilk çaba, 1920 yılında, St. Etienne şehrinden gelir. Günümüzde hâlâ varlığını koruyan Casino marketlerinin işçileri yeşil beyazlı iş önlüklerini futbol sahalarına taşırlar. 1933'te kulüp bugünkü ismi olan St. Etienne Spor Kulübü'ne (ASSE) kavuşur. Lyon'da futbol merkezli bir kulübün kurulması ise 1950'yi bulacaktır. Aslında bu yıl ortaya çıkan Olympique Lyonnais yeni bir kulüp değildir, yalnızca rugby şubesi ile yaşadıkları çatışma nedeniyle Lyon Üniversitesi Kulübü çatısından kopmak zorunda kalan futbol şubesinin edinmek zorunda kaldığı bir kimliktir.

St. Etienne öne çıkıyor

St. Etienne ve Lyon, Fransa Ligi'nde ilk kez 1954-55 sezonunda aynı kategoride mücadele ederler. O yıl, Birinci Lig'de çok daha parlak bir performans sergileyen Saint-Etienne, rakibini ilk maçta 4-2 yener. İkinci maç ise 1-1 berabere sona erer. 1956-57 sezonunda St. Etienne ilk şampiyonluğunu kazandığında ise Lyon henüz bir orta sıra takımı bile sayılmamaktadır. 1960'lı yıllara kadar Lyon, rakibini lig sıralamasında geçmeyi başaramaz. 1961-62 sezonu bu bakımdan dramatiktir, çünkü Lyon bu sezonu rakibinin bir sıra üzerinde tamamlar ve ASSE kıl payı farkla küme düşer. Ancak iki sene sonra yeşil-beyazlılar lige geri döner dönmez şampiyon olur ve Lyon'un o yıla kadarki en büyük başarısı olan dördüncülüğü kursağında bırakır. Artık St. Etienne altın çağına girmiştir ve kimse Lyon'u pek önemsememektedir. 1967-70 yılları arasında, St. Etienne, nam-ı diğer "Stefanualar", Albert Batteux yönetiminde aldığı üst üste dört şampiyonluğa iki de Fransa Kupası ekler. Bu, Fransa futbol tarihinde görülmemiş bir başarıdır. St. Etienne, hanedanlığını 1970'lere de taşıırken,

aslında Lyon da kötü sonuçlar almamaktadır. Ancak Lyon'un üst üste aldığı lig üçüncülükleri yine St. Etienne'nin şampiyonluk yıllarına denk gelir. İlginç olan bir başka nokta ise bu yıllarda St. Etienne'nin dokuz, Lyon'un ise altı kez Fransa Kupası finali oynamış olması ama bu finallerin hiçbirinde iki ekibin karşı karşıya gelmemesidir. 1960-82 yılları arasındaki süreçte oynanan yirmi iki finalin on beşinde bu ekipten biri mutlaka vardır.

İkinci hanedan Lyon

1980'li yıllar bölge futbolunun Fransa'da geriye düştüğü yıllar olur. 1981'de St. Etienne'in Michel Platini kadrosuyla elde ettiği son şampiyonluktan sonra, iki takımda da belirgin bir gerileme başlar. Bunun sonucu olarak önce 1982-83 sezonunda Lyon, bir yıl sonra da St. Etienne küme düşer. 1984-85 sezonu yıllar sonra Rhône-Alpes Bölgesi'nin ligde temsil edilmediği sezon olarak tarihe geçer. St. Etienne birkaç yıl sonra lige geri dönerken, Lyon'un dönüşü 1990'ları bulacaktır. Ancak bu geri dönüş, Lyon için zaferlerle dolu bir dönemin

St. Etienne-Olympique Lyon

başlangıcıdır. Kulübü ikinci Lig'de devralan yeni başkan Jean-Michel Aulas'ın hedefi hem zengin hem de başarılı bir kulüp yaratmaktır. Yıllarca kırsal kesimin lokomotiflik yaptığı bölge futboluna sermaye el koymaktadır. Hiç şüphesiz, Aulas bunun için en uygun dönemi seçmiştir. Endüstri futbolunun rüzgârını, sinema devi Pathe'nin sağladığı milyonlarca Frank'la yelkenine dolduran Lyon, tam yol ilerlemeye hazırdır. Derbide de ibre artık yön değiştirmiştir. 1994-95 sezonunda St. Etienne küme düşerken, Lyon ligi ikinci bitirir. 2000'li yıllarda artık Lyon'un tartışmasız üstünlüğü vardır. 2001-02 sezonunda ilk lig şampiyonluğunu kazanan ekip, içinde bulunduğumuz şu yıla kadar zirveyi kimseye kaptırmaz. St. Etienne'in ne yaptığıyla ise pek ilgilenen kalmamıştır. Fransa futbolunun ikinci büyük hanedanı yine Rhône-Alpes'den çıkmıştır.

“Kalede yeşil köpek istemiyoruz”

Her ne kadar günümüzde, Lyon'u Fransa'da durdurabilen takım yoksa da Lyon-ASSE derbilerini çok da fazla küçümsememek gerekiyor. Lyonlular senelerce, St. Etienne'in meşhur “Futbol söz konusu olduğunda Lyon, St. Etienne'in banliyösüdür” sözünü yaşamak zorunda kaldılar. Lyon'un şu anki başarısının altında senelerce yeşil-beyazlı takımın gerisinde kalmanın yattığını söylemek de mümkün. Lyon cephesinin içinde bulunduğu psikolojiyi, günümüzün Fransa Milli Takım Teknik direktörü Raymond Domenech'in 1989'da yaptığı açıklamada okumak mümkün:

“Stephanular yirmi yıldır beni çok yordu. Kazanabilecekleri her şeyi kazandılar. Ben bundan bıktım. Ben Lyonluyum. Bir gün St. Etienne'in Lyon'un futbol banliyösü olduğundan bahsedilmesini istiyorum. Hayatta bundan başka isteğim yok”. Domenech'in sözlerinden akan gerginliği belki de en net yaşayan isim ise St. Etienne kökenli Lyon kalecisi Gregory Coupet. “Kalede yeşil köpek istemiyoruz” pankartlarıyla karşılaşan Coupet, ilk günlerinde antrenmanda gol yediğinde kendisine “Bak gördün mü, işte Lyon böyle gol atar” diye bağırarak taraftarlarla da uğraşmak zorunda kalmıştı. Bugünlerde ise gerginlik diğer tarafa sıçramış durumda. Kulübün altın çağını yaşayan St. Etienneliler, o günlerde hiç umursamadıkları rakiplerinin Fransa'da kurduğu kesin hâkimiyeti hazmetmekte zorlanıyor. Pek çok Stefanua için çocuklarının Lyon taraftarı olarak büyüüp, Juninho'ya hayranlık beslemesini izlemek, derbi maçlarında Lyon taraftarının açtığı “St. Etienne ile Milan ancak Playstation'da oynar” pankartına şahit olmaktan bile zor olsa gerek. Öte yandan, şu anda Beşiktaş'ta oynayan ve St. Etienne'e Lyon'dan getirilen Lamine Diatta'nın ilk zamanlar yaptığı “Sanırım Lyon'dan geldiğim için taraftar beni pek sevmiyor” açıklaması, yeşil-beyazlı

futbolcuların üzerinde eskisinden daha fazla baskı olduğunu gösteriyor.

Lyon'a karşı güç birliği

Diğer taraftan, Lyon'un gösterdiği büyük başarılar ve Avrupa'nın sayılı takımları arasına girmesi St. Etienne taraftarını bunalırtırken, Lyon'un Fransa'nın futbol kültürüyle çok da bağdaşmayan bu ferdi gelişmesi, yeşil-beyazlı taraftarların yeni dostlar edinmesini de sağlıyor. Fransız Ligi'nde rekabetin Lyon tarafından neredeyse bitirilmiş olmasından St. Etienne kadar Marsilya ve Bordeaux gibi takımlar da rahatsız. Hatta, Stefanular ile Bordeaux taraftarları arasında temeli Lyon karşıtlığına dayanan büyük bir dostluk da ortaya çıkmış durumda. Bordeaux-St. Etienne maçlarında, iki taraf birbirlerinin pankartlarını kendi tribününde açıyor ve birbirlerinin tezahüratlarını yapıyor. Aynı şekilde Lyon, Bordeaux'nun Chaban-Delmas Stadı'nda maça çıktığında karşılarında yemyeşil tribünler bulabiliyor. Bugünlerde St. Etienne, Lyon'la başedebilecek gücü toplayabilse belki de arkasında daha önce hiç olmadığı kadar büyük bir destek

bulacak, zira kendi şehri dışında pek popüler olmayan Lyon, Fransız futbol tarihinin şampiyonları arasında belki de en sevilmeveni. Lyon'un bütün başarılarına rağmen hâlâ Fransa'da destek bulamamasının temel nedeni ise ligin tadının tamamen kaçmış olması. Fransa'da Lyon'un gibi bir üstünlük, ne Marsilya'nın ne Bordeaux'nun ne de St. Etienne'in altın döneminde kurulabilmişti. Üstelik bu üstünlüğün arkasında sportif başarıdan çok Lyon'un Fransa futbolunun alışık olmadığı derecede sermayeyle iç içe geçmiş bir kulüp olması yatıyor. Lyon, adeta Fransa Ligi'nde tek başına oynayan bir İngiliz Premier Lig kulübü görüntüsünde. Başkan Jean-Michel Aulas ve kulübün Avrupa'nın futbol devlerinin oluşturduğu G-14'ler içindeki etkinliği de bu durumu yansıtıyor. Burada en ilginç olan nokta ise şu anda UEFA Başkanlığı'nı son dönemdeki UEFA yönetimleri içinde endüstriyel futbolu en çok eleştiren Michel Platini'nin yapıyor olması. Yeni dönemde UEFA ile G-14'nin daha sık karşı karşıya gelmesi bekleniyor. Yani St. Etienneli Platini ile Lyonlu G-14 Başkanı Aulas pek çok kez tartışmaların merkezinde olacak. Aslında Platini'nin duruşu ile Aulas'ın temsil ettikleri, St. Etienne ile Lyon'un altın çağları arasındaki farkı da ortaya koyuyor. Biri geleneksel futbolun, diğeri ise endüstriyel futbolun devi olan bu iki kulübün rekabeti sürerken, futbol yine yalnızca futbol olarak kalacakmış gibi gözüküyor. ■

Geç buldum çabuk kaybetmek istemem

Metin Akan

Vestel Manisaspor forvetinin sessiz, sakın ama çalışkan oyuncusu. Avrupa'da birçok oyuncunun yıldız payesini aldığı 18 yaşında Bursaspor

altyapısında futbola başladı ve 6 ay içinde A takıma yükselmeyi başardı. İnegölspor'a gönderildiğinde yaşadığı hayal kırıklığını üzerinden atıp Vestel Manisaspor'da yeniden hayata döndü. Geç başladığı profesyonel futbolculuk kariyerini koruyabilmek için yoğun bir çaba harcıyor ve sezon başından bu yana takımının onbirinden hiç düşmüyor.

Bursaspor'la küme düştüğümüz zaman o kadroda kalamayıp 2. Lig'de oynayan İnegölspor'a gitmek zordu benim için. Böyle bir transfer yaptığınız zaman karmakarışık duygular içerisinde oluyorsunuz. Futbolcu olup olmamakla ilgili düşünceler kafanızı dolduruyor.

İlker Uğur

▼Öncelikle Metin Akan benim zihnimde sessiz, sakın, görev verildiği zaman elinden geleni yapan bir oyuncu. Bursa doğumlu olup İnegölspor'da oynadığını da biliyorum. Ersun Yanal seni Vestel Manisaspor'a transfer etmişti. Biraz kendinden bahseder misin?

▲Öncelikle futbol hayatıma Bursaspor altyapısında başladım. Burada 6 ay oynadıktan sonra A takıma yükseldim. Orada üç sezonum geçti. Bursaspor küme düştüğü sezon İnegölspor'a gittim. Burada oynadığım ilk sezon oldukça iyi geçti. İkinci sezon daha inişli çıkışlıydı. Oradan da Ersun Yanal'ın istemesi sonucu Vestel Manisaspor'a geldim. İki sezondur Vestel Manisaspor'da devam ediyorum.

▼İnegölspor'dan Vestel Manisaspor'a gelişin aslında önemli bir sıçrama. 2. Lig'den Turkcell Süper Lig'e çıkıyorsun bir anda.

▲Aslında önemli bir transfer tabii. Ancak daha önce yaşadığım düşüş benim açımdan daha önemliydi. Bursaspor'la küme düştüğümüz zaman o kadroda kalamayıp 2. Lig'de oynayan İnegölspor'a gitmek zordu benim için. Böyle bir transfer yaptığınız zaman karmakarışık duygular içerisinde

yaparım, kenardayken de takım arkadaşlarıma her türlü desteği vermeye çalışırım. Takım kazanırken hep beraber seviniriz, kaybederken hep beraber üzülürüz.

▼Vestel Manisaspor geçen sezonun başında büyük bir performans sergilerken sen de kendini gösteriyordun ve bu başarıda pay sahiplerinden birisiydin. Ama Manisaspor düşüşe geçtiğinde sen çok göze batmıyorsun. Halbuki bir Holosko çok ön planda şu an.

▲Eğer lige geçen sezonki gibi başlasaydık ve üst sıraları zorlasaydık, tüm takım göz önünde olacaktı. Şimdi baktığınız zaman Holosko göz önünde ve bence bu da çok normal. Çünkü takım ligin orta sıralarında mücadele ediyor ve geçen sezonki başlangıcı yakalayamadık. Ben kişisel olarak ön plana çıkayım derdinde olan bir oyuncu değilim. Takımım kazansın, ben sivrilmesem de olur.

18 yaşında futbolcu oldum

▼Futbola başlangıcın pek çok futbolcуда olduğu gibi sokaklardan mı oldu, yoksa ailesi tarafından bir kulübün altyapısına

götürülen oyunculardan mısın?

▲Baktığınız zaman futbola en geç başlayan futbolculardan birisi benim. 18 yaşında başladım ben futbola. Öncesinde amatör olarak futbol oynuyordum ama Bursaspor'un altyapı seçmelerine 18 yaşında katıldım ve kalabalık bir grubun arasından seçildim. Günümüz futboluna baktığınızda yıldızlar 18 yaşında ortaya çıkıp inanılmaz işler yapıyor. Bu açıdan ilginç olduğumu düşünüyorum. 6 ayda büyük bir gelişme kaydettim ve A takıma yükseldim. Bunu başarmamı sağlayan Bursaspor'un teknik ekibine, başta Nejat Biyediç olmak üzere teşekkür ediyorum.

▼18 yaşında amatör olarak oynayan bir futbolcunun hayatla ilgili kesin başka planları da vardır. O sırada futbol dışında ne yapmayı düşünüyordun?

▲Ben o zamana kadar futbolu hiç düşünmüyordum. Hayal kuruyordum belki ama hayaldi yani. Genç futbolcuların parladığı yaşta, ben PAF takımına başlayan bir gençtim. Baktığınız zaman çok enteresan ama bazı şeyler kismet işte. Hani denir ya "oldu mu oluyor" diye. Tam öyle bir durum. Önünüz bir anda açılabilir.

▼O sıralar liseye gidiyordun herhalde.

Rekabet futbolcunun gelişmesini sağlar. Futbolcu olarak 11 kişi arasında olmak istiyorsanız yapabileceğiniz tek şey çalışmak. Sahadaysam elimden geleni yaparım, kenardayken de takım arkadaşlarıma her türlü desteği vermeye çalışırım.

Bursaspor'un altyapı seçmelerine 18 yaşında katıldım ve kalabalık bir grubun arasından seçildim. Günümüz futboluna baktığınızda yıldızlar 18 yaşında ortaya çıkıp inanılmaz işler yapıyor. Bu açıdan ilginç olduğumu düşünüyorum.

oluyorsunuz. Futbolcu olup olmamakla ilgili düşünceler kafanızı dolduruyor. Orada iyi oynadığınız zaman güveniniz yerine geliyor. Güven kazandıkça futbolunuz iyiye gider zaten. Benim için Inegölspor'dan Vestel Manisaspor'a gelmek de iyi bir sıçramaydı ve güvenimin tekrar yerine gelmesi açısından önemliydi. Burada kalıcı olmak tek hedefim şu anda. Dediğiniz gibi, sahada verimli olup bana verilen görevleri en iyi şekilde yerine getirmeye çalışıyorum.

Rekabet gelişimi sağlar

▼Vestel Manisaspor takımına baktığımız zaman rekabetin de üst düzeyde olduğunu görüyoruz. Rakiplerin arasında Holosko var, Rafael var, Reinaldo bu sene kiralık gitti ve geri dönebilir. Bu rekabet seni nasıl etkiliyor?

▲Rekabet her zaman için iyidir. Futbolcunun gelişmesini sağlar. Ben böyle görüyorum. Sonuç olarak bir takımın geniş kadrosu 25-26 kişiden oluşur. 18 kişi maç kadrosuna girer, 11 kişi sahaya çıkar. Oynamadığınız zaman elbette bir üzüntü olur ama yapabileceğiniz bir şey yok. Futbolcu olarak o 11 kişi arasında olmak istiyorsanız sizin yapabileceğiniz tek bir şey var. Çalışmak. Ben elimden geleni yaparım ve bunun karşılığında oynamam veya oynamamam teknik direktörümüzün tercihidir. Sahadaysam elimden geleni

Türkiye Ligi oldukça kaliteli bir lig. Dışarıdan gelen yabancılara baktığınızda çoğu burada oynarken oldukça zorlanıyor. Ama buradan giden Nihat, Tuncay, Tugay ve Emre gibi futbolcular üst düzey performanslara imza atabiliyor.

▲Evet ama ben bu seçmelere girdiğimde okul yeni bitmişti ve üniversite sınavlarını kazanmıştım. Ondan sonra futbola başladım. Üniversite sınavlarında iki yıllık bir okul kazanmıştım ama tercih etmedim. Onun yerine futbol oynamayı seçtim.

▼Zaten insan üniversite sınavlarına çalıştığı kadar futbola çalışsa futbolcu olur herhalde.

▲Aslında üniversite sınavlarına da çok çalıştığım söylenemez. Ama bu yol benim için çok daha güzel oldu. Çünkü sevdiğim işle uğraşıyorum. Üstelik geç başladığım ve profesyonel futbolun içine sonradan girdiğim için kıymetini daha fazla biliyorum ve mesleğimi kaybetmemek için yoğun bir çaba harcıyorum.

▼Inegölspor'a gittiğin zaman "Futbolcu olabilecek miyim?" diye sormuşsun ya kendi kendine. O dönemde kafanda bir B planı oluşturmuş muydun?

▲O zaman da düşünmedim desem yeridir. Çünkü futbola bir şekilde devam ediyorsunuz. Bunun olması gerek diyorsunuz. İşinize daha çok

sarıyorsunuz. Futbolcu olmasam illa bir iş yapardım ama yapacağım bir işi düşünmemiştim hiç. Meslek Lisesi'nin makine bölümünden mezundum ve o işi yapabilirdim herhalde.

▼Peki, şu an "Ben futbolcu oldum artık" diyebiliyor musun?

▲Şimdi de diyemiyorum. Neden diyemiyorum; futbolda her şey var çünkü. Bu sene varsınız ama bir dahaki sene oynayacağınız garanti değil. Oynamayabilirsiniz, her şey olabilir. Ama çabalamak ve çok çalışmak lazım.

Manisa'da çok mutluyum

▼Futbol dışında boş zamanlarında neler yapıyorsunuz?

▲Genellikle boş zamanlarımda sinemaya giderim arkadaşlarımla. Selçuk'la aynı evde yaşıyoruz zaten. Dışarı

Avrupa'nın büyük ligleriyle karşılaştırılır ve temposuzluğu nedeniyle eleştirilir genellikle. Sen bu konuda ne düşünüyorsun?

▲Ben aynı şekilde düşünmüyorum. Bence Türkiye Ligi oldukça kaliteli bir lig. Çok fazla pozisyon üretilmiyor, çok fazla gol atılmıyor olabilir ama dışarıdan gelen yabancılara baktığınızda çoğu burada oynarken oldukça zorlanıyor. Ama buradan giden Nihat, Tuncay, Tugay ve Emre gibi futbolcuların uyum sorunu yaşamadıklarını ve üst düzey performanslara imza attıklarını görüyoruz. Süper Lig'i eleştirirken bence bunun da göz önüne alınması gerekir.

▼Kezman, "Türkiye'de 15 gol atmak başarıdır" demişti.

▲Ben de onun bu görüşüne katılıyorum.

▼Peki, bunun sebebi savunma oyuncularının başarısı mı yoksa sistemlerin hücumdan önce savunmaya dönük

Konyaspor karşılaşmasında 6 gol atıldı ve güzel bir maçtı. Böyle maçlar da oynanıyor. İki ön liberoyla oynamak her zaman oyunu kilitleyerek, savunma yapmak anlamına gelmeyebilir. İngiltere'de de pek çok takım iki ön liberoyla oynuyor ama oynanan futbolun kalitesi ve gol oranları da ortada. Kimseyi savunma yapıyor, oyunu çirkinleştiriyor diye eleştiremeyiz bence. O da bir taktik anlayışıdır ve bu şekilde maç kazanılıyorsa bu bir başarıdır.

▼Milli Takım'da oynamışlığın var mı?

▲Evet. 2002 yılında Toulon Turnuvası'na katılmıştık U20 Milli Takımı'yla.

▼Vestel Manisaspor çok teknik direktör değiştirmeyen bir takım.

O açıdan sizin için de rahat oluyor sanırım. Çünkü sezonda dört teknik adamla çalışan meslektaşlarınız var.

▲Vestel Manisaspor'da teknik direktörler açısından hiçbir sorun yaşamadık. Ersun Yanal'la da aramız çok iyiydi, Giray Bulak'la da gayet iyi. Türkiye'de takımda bir sorun yaşandığı zaman fatura hemen teknik direktöre kesiliyor maalesef. Bu Avrupa'da genellikle böyle olmuyor ama.

▼Manisaspor'un taraftarları nasıl? Geçen sezonun başındaki destek hâlâ devam ediyor mu?

▲Aynı ilgiyi görüyoruz. Taraftarlarımız bizi desteklemeye devam ediyor. Performansımızda yaşanan düşüşe rağmen ilginin düşmemesi bizim için sevindirici aslında.

▼Futbolla ilgili hayalin ne şu anda?

▲A Milli Takım elbette. Bu yeniden yapılanma döneminde ben de yer almak isterim.

▼Vestel Manisaspor'daki unutulmaz maçın hangisiydi?

▲Manisaspor'daki çıkışımın başladığı maç geçen sezonun beşinci haftasında oynanan Kayseri Erciyesspor maçıdır. O maça kadar sonradan oyuna girip çok fazla dakika alamıyordum. O maç 1-1 devam ederken oyuna girip önce gol attım, sonra üç de asist yaparak takımımızın 5-1'lik galibiyetinde pay sahibi oldum. Çok mutlu olduğum bir gündü. ■

çıktığımız zaman takım arkadaşlarımızla birlikte oluruz. Yemek yeriz, İzmir'e gideriz zaman zaman. İnternetle uğraşırız. Sosyal anlamda Manisa'da çok mutluyum. Günlerimiz iyi geçiyor. Sıkılmıyorum açıkçası.

▼Manisaspor sezon başında Vestel'in desteğini çekmesiyle gündeme geldi. Bu idari olay siz futbolcuları etkiledi mi?

▲Bizi şöyle etkiledi; Vestel yönetimi bildiğiniz gibi çok iyi işlere imza attı. Kimse onların bırakmasını istemiyordu. Ama onların bu tercihlerine de saygı duymak gerekir.

▼Bizim ligimiz genellikle

olması mı?

▲Savunma oyuncuları elbette bizleri zorluyor ama Türkiye'de maçlarda pozisyona girmek de oldukça zor. Bazen hiç pozisyonsuz bir 90 dakika geçebiliyor. Gol attığınız zaman çok güzel ama bu da hücumcuların bir sorunu. Ben Türkiye Ligi'ni sahadaki mücadele açısından oldukça iyi buluyorum.

▼Çift ön libero tercihi ve takımların kazanmaktan önce kaybetmemeyi düşünmesi bunu etkiliyor mu?

▲Ben böyle düşünmüyorum. Her maç güzel geçecek diye bir kaide yok ama mesela birkaç hafta önce oynadığımız

Futbol Kültürü

Bağış Erten

Futbolig

Futbolun kitaplığı konusunda kıtlık yaşanan bir ülkede olduğumuzu söyler dururuz. Bizde pek futbol kitabı yok. Tamam çok kitap yok, ama yoksunluğunu

çektığımız şey sadece okunacak futbol kitabı değil, arşivlik ya da araştırma kitapları da yok bizde. Oysa futbol sadece hikâyesi, tarihi yazılabilecek bir spor değil. Teknik analizi var, sağlıklı ilişkisi var ve arşivi var. Birçok futbol ülkesinde her sene o sezonun bütün yükünü yansıtan yıllıklar, değerlendirmeler çıkarken biz ne yazık ki gazetelerin subjektif sezon değerlendirmelerine mahkûm oluruz. Hiçbir futbolcunun kaydı, hiçbir maçın istatistik analizi tutulmaz neredeyse. Neyse ki Futbol Federasyonu'nun web sitesi ve kaynakları bir şeyleri tutmaya çalışır da elimizde az da olsa veri kalır. Bu yüzden böyle bir derleme, analiz, döküm taşıyan her Türkçe eserin ayrı bir önemi vardır. İşte Kulüpler Birliği'nin son üç senedir sürekli çıkardığı yıllık Futbolig Dergisi böyle bir açığa merhem olmaya çalıştığı için ayrı bir takdiri hak ediyor. Dergi dediğimize bakmayın, düpedüz ansiklopedi aslında. Süper Lig'in, TFF 1. ve 2. Lig'in ve hatta 3. Lig'in tüm futbolcularının ayrıntılı kaydının tutulduğu bu rehber niteliğindeki eserin tarihe düştüğü kayıt az buz değil. Bir tür veri bankası niteliği taşıyan Futbolig'de her türlü analiz için ham veri var.

Başta bu işe vesile olan ve editoryal açıdan büyük emek harcayan Koray Gürtaş olmak üzere, emeği geçen herkese teşekkür etmek şart. Çünkü herkesin anlayabildiği ve herkesin yorumlayabildiği bir spor olarak futbolda kalıcı bir şeyler bırakmak hiç de kolay değil.

Futbolig bayilerden, Kulüpler Birliği'nin İstanbul ve Ankara'daki merkezlerinden temin edilebilecek. Futbolseverler ayrıca www.futbolig.com.tr adlı web sitesinde futbolculara, transferlere dair en güncel bilgileri ve bazı istatistikleri bulabilecek.

Esas oğlan

Futbol oyun olarak hayatımıza girdiğinden beri santrforlar ayrıcalıklı bir niteliği haizdir. Oyun neredeyse tamamen onların üzerine kurulur. Onlar hep en yetenekli ayaklardan seçilir ve bir takımın gözbebeğidir. En fazla parayı da onlar kazanır, gazetelerin manşetlerini de onlar süsler. Çünkü öncesinde ne olursa olsun neticede futbol goldür ve bir sonuç oyunudur. Onların işi de gol atmak ve dolayısıyla sonucu belirlemektir. Aslında kalecilerin yaptığı iş de en az santrforlarınkı kadar önemlidir. Ama işte hiçbir zaman skorboard kurtarışları yazmaz, bu oyunda atan galiptir.

Evet, futbol 11 kişiyle oynanan bir takım oyunudur. Doğrudur, bu güzelim oyun dünyanın en demokratik oyunlarından biridir ve bu yüzden herkese önemli bir sorumluluk yükler. Tamam, meşin yuvarlağın her yuvarlanışında herkes birbirini tamamlar. Kabul, bir takım 11 yıldızdan ya da moda deyiimiyle generalden kurulmaz, mutlaka işçi arılar, erler de gerekir. Ve tabii ki, alınan her galibiyette herkesin irili ufaklı payı vardır. Amaaaa... Herkes bir yanadır, santrfor bir yana. Çünkü futbol ne olursa olsun bir sonuç

oyunudur ve sonuç çoğu zaman onların ayaklarından gelir. Aslında oyunun demokratik geleneklerine halel getirmeden de söylemek mümkün. Futbol oyununda herkes eşittir, ama bazıları daha eşittir. Şu kesin, santrforlar, futbol bir oyun olarak hayatımıza girdiğinden beri ayrıcalıklı bir niteliği haizdir. Oyun neredeyse tamamen onların üzerine kurulur. Onlar hep en yetenekli ayaklardan seçilir ve bir takımın gözbebeğidir. En fazla parayı da onlar kazanır, gazetelerin manşetlerini de onlar süsler. Çünkü öncesinde ne olursa olsun neticede futbol goldür ve bir sonuç oyunudur. Onların işi de gol atmak ve dolayısıyla sonucu belirlemektir. Aslında kalecilerin yaptığı iş de en az santrforlarınkı kadar önemlidir. Ama işte hiçbir zaman skorboard kurtarışları yazmaz, bu oyunda atan galiptir. Tarihine baktığımızda forvetin de bir evrim geçirdiğini görmek mümkün. İlk zamanların o sadece ayağına ve yeteneğine güvenen, ama eli belinde futbol oynayan forvetlerinden bu zamana derenin altından çok su geçmiş durumda. Hatta bizzat forvet mevkisinin yapısal bir değişiklik yaşadığını söylemek mümkün. Bir terimsel ayırım yapmak gerekirse eğer, şunu söyleyebiliriz. Bir zamanlar sadece forvet vardı. Artık forvet ve santrfor diye iki ayrı şeyden bahsetmek mümkün. O kadar ki, bazen birbirine hiç benzemez olabiliyorlar. Bir vuruş ustasıyla, bitmek bilmez bir pres ve fizik mücadele oyuncusunu birbirinden ayırmak şart haliyle. Sonuçta Owen

Meazza

Eusebio

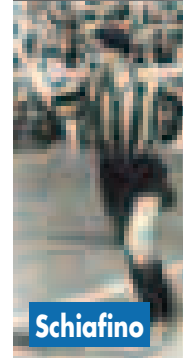

Stabile

Pele

Puskaş

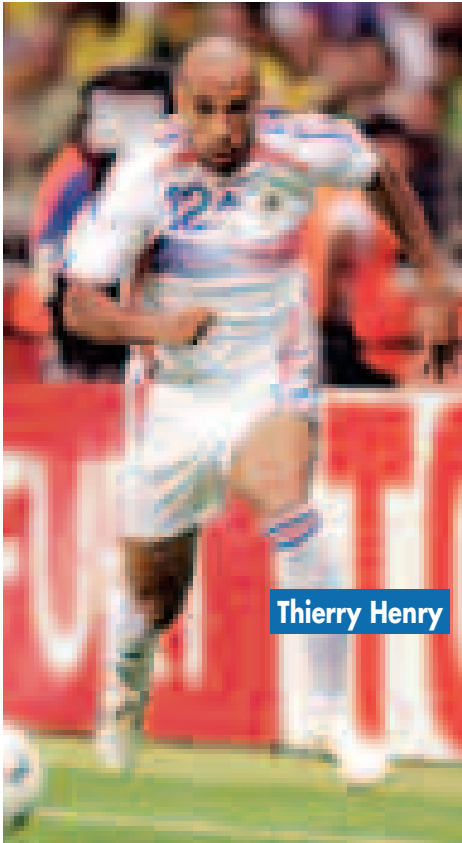

Schiafino

ve Koller aynı mevkide oynuyor ama oyun yapıları söz konusu olduğunda aynı oyuncudan bahsetmediğimiz kesin. Biz şimdilik bu tartışmayı gelecek sayıya, yani forvet yazısına bırakalım. Çünkü ilk işimiz forvetin ya da santrforun tarihsel bağlamını oturtmak olmalı. İşbu nedenle bu

sayıda santrforun tarihine, gelecek sayıda da mevkilerin tarihi dizimizin son oyuncusu forvete değineceğimizi belirtelim ve santrforun geçmişine gidelim. Bu dizi-yazının bir geleneği olarak yine Dünya Kupası tarihine başvuralım ve santrforun gelişimini bu izlek üzerinden takip edelim. 1930'lu yıllarda, yani futbol daha henüz kurumsal ve küresel bir hadise olmazdan önce, oyun basit verilerle

ve kolay şablonlarla oynanırdı. O dönemlerde asıl hedef santrforu ceza sahası içinde topla buluşturmak. Bu yüzden hücum hattı tamamen bu büyük yıldızla göre konumlandırılır, herkes ona ve onun partnerlerine gol attırmak için uğraşırdı. İşte bu yüzden ilk Dünya Kupalarının yıldızları genelde santrfor oldu. Her ne kadar Uruguay ilk kupanın sahibi olsa da 1930'un unutulmazı Guillermo Stabile'ydi. Arjantinli santrfor Dünya Kupaları tarihinin ilk gol kralı olmakla kalmıyor, dünya kupalarında ilk hat-trick yapan oyuncu olarak tarih de yazıyordu. Sonraları Fransa vatandaşlığına geçip Fransız Milli Takımı'yla da goller bulan Stabile'nin açtığı yolun girişinde pek çok yıldız sıra beklemeye başladı. Önce Guiseppe Meazza sahne aldı ve İtalyan tarihinin ilk bitirici forveti olarak adını stadyuma verecek kadar büyük işler başardı. Ardından 1938'de Siyah İnci lakabının asıl sahibi Leonidas devreye girdi. Belki şampiyonluk İtalya'ya gitmişti ama kimse Leonidas'ı ve onun fuleli

Thierry Henry

koşularını unutamıyordu. O biraz da günümüz forvetlerinin ipucu verecek kadar iyiydi.

Ama futbol savaş döneminde sekteye uğradı. 1950'lerde sahne yeniden kurulduğunda oyun da oyuncular da yeni bir kimlik arayışındaydı. Teknik ve taktik bilgiler tazelenmiş, arayışlar başlamıştı. Ama bir konuda herkes hemfikir. Futbol iyi bir santrfor olmadan oynanmazdı. İşte Juan Alberto Schiaffino'nun Uruguay'a kattıkları da bunun bir göstergesiydi. Dünya tarihinin en favori takımlarından biri olan Brezilya'yı Maracana'da devirdiklerinde Uruguay sokaklarında onun adı çınılıyordu. Kritik anlarda devreye girip en önemli golleri atan hep oydu çünkü. 1954'te Macaristan takımı dünya futbol sahnesine çıktığında herkes iki ismi ayrı bir yere koyuyordu: Puşkaş ve Kocsis. Sandor Kocsis o turnuvanın en çok gol atan oyuncusu ise Ferenc Puşkaş da en büyük yıldızıydı. Tamam kupayı F. Almanya kaldırmıştı. Lakin herkes Macarları alkışlamıştı. Böyle bir hücum takımı yeryüzüne çok az geldi. 1958 Dünya Kupası ise yeryüzünün gelmiş geçmiş en büyük forvetini armağan edeceğini finale kadar bizden gizledi. Genç Pele o Dünya Kupası'nda sahne aldığı anda, kimse ondan finalde ortalığı dağıtmasını beklemiyordu ama o hiç tereddüt

etmeden bunu yaptı ve imzasını attı. Sadece bununla da kalmadı, Garrinçalı, Vavalı o kadronun desteği ve yönlendirmesiyle dünya futbol tarihinin en büyük forveti olarak da kutsandı. Müthiş gol sezgisi, güçlü yapısı ve oyun görüşüyle o eşsiz bir yetenekti. Ve bunu fark edebilmemiz için 17 yaşında olması yetmişti.

1966'larla birlikte oyun da kimlik değiştirmeye başladı, artık modern futbolun emareleri görünmeye ve sahaya yeni dizilişler hâkim olmaya başlıyordu. Ama bu Eusobio gibi bir yıldızı alkışlamamak için geçerli bir neden değildi. Portekizli efsane, futbolun hâlâ bir gol oyunu olduğunu hatırlatırcasına oynadı. Belki oyunu kupayı getirmedi ama kupalar tarihine çok önemli bir çentik atmayı da bildi.

1970'lerde Pele'nin jübilesi aslında bir santrfor tipinin de jübilesi sayılabilirdi. Çünkü özellikle 1974 Dünya Kupası bize iki tip forveti sunarak

yeni yönelimlerin hattını belirledi. Bir yanda fiziksel özellikleri, çalışkanlığı hiç önemli olmayan, golü koklama yeteneğiyle dünyanın en büyük yeteneklerinden biri haline gelmeyi başaran Gerd Müller. Rakip ise baştan aşağı yetenekle donatılmış ama fizik gücü ve mücadele eden yapısıyla her şeyi değiştirebilecek niteliklere sahip olan Cruyff. Bu iki oyuncunun ülkesinin sahneye koyduğu o muhteşem final tam bir ziyafetti.

1978 Dünya Kupası'yla birlikte bu yeni santrfor tipi biraz biraz oturmaya da başladı. Santrfordan ziyade daha çok bir forveti andıran yapısıyla Kempes'in golcülüğü tartışılmazdı. Ama onun fizik mücadeledeki etkinliği yeni bir ekolün de kapısını araladı. Artık hücum hattı sadece yetenekle idare edilemiyordu sanki. 1982 Dünya Kupası iki ekolün atbaşı gittiği bir kupa oldu. Bir yanda santrforu ve kalecisi hariç belki de dünya tarihinin en iyi takımı olan Brezilya vardı. Karşılarında ise belki

de sadece santrforlarıyla her şeyi değiştirecek olan İtalya. Arjantin ve genç Maradona bile bu düellodan rol çalamadı ve asıl mücadele bu iki ekol arasında oldu. Kazanan ilginçtir yine klasik santrfordu. Zico'dan forvet yaratmaya çalışan Brezilya, tam anlamıyla bir nokta, bitirici santrfora sahip olamamanın cezasını çok ağır çekti. Paolo Rossi bir golcü ne demektir cümle aleme gösterdi.

Rummenigge, Boniek gibi unutulmaz isimler onun gölgesinde kaldı. Çünkü o kelimenin tam anlamıyla gerçek bir golcüyü. 1986 Dünya Kupası geldiğinde artık taktikler oturmuş ve futbol yeni endüstriyel yönünü kurgulamaktaydı. Bu arayış döneminin gafletinden sıyrılıp turnuvanın yıldızı olmayı başardı Maradona. Ama o bile Valdano gibi bir bitirici

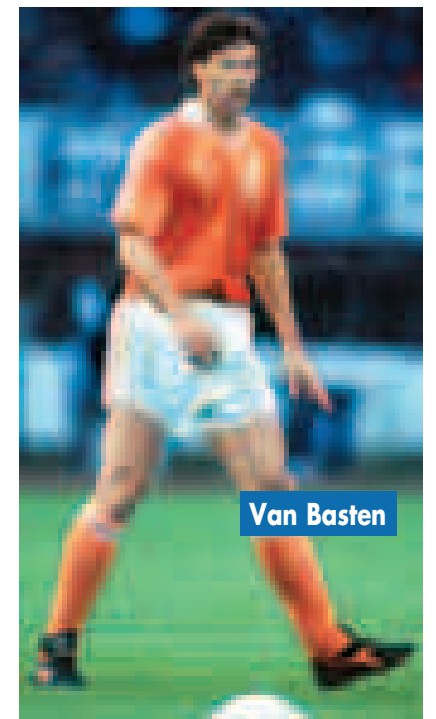
olmadan pek işlevsel olamıyordu. Yine de dönem yıldızların orta sahadan çıktığı, forvetlerin biraz geride kaldığı bir dönemdi. Platini'ler, Littbarski'ler, Scifo'lar taşıyorduk takımları. 1990'lar ise oyuna bambaşka bir çehre getirdi. Artık savunma disiplinleri her şeyin önüne konuyor ve futbol yeni bir boyut kazanıyordu. Özellikle büyük futbol turnuvaları, ancak sağlam bir takım savunmasıyla zaferle

sonuçlandırılabilirdi. Almanya'ya ipi göğüsleten şey biraz da buydu. O takımın en iyi iki oyuncusunun bir sol bek (Brehme) ve bir orta saha oyuncusu (Matthaeus) olması asla rastlantı değildi. Futbolun ideolojik zemini artık kayıyor, oyun en büyük ödülü gol giderek azalıyordu. 1994 aynı sıkıntı içinde geçti. Futbolda gol her şeyden zor hale gelmişti. Lakin ne ilginçtir ki, oyun savunmalara bu kadar odaklanmışken, futbol tanrıları bize enfes iki santrfor bahşetti bu yıllarda: Romario ve Van Basten. Van Basten biraz daha forvetten bozmaydı, daha doğrusu çok fonksiyoneldi. Romario ise katıksız santrfor. Zaten bu sayede hâlâ top peşinde koşacak enerjiyi bulabiliyor şimdilerde. Çünkü golün nereden geleceğini hâlâ sezebiliyor. 1998'den itibaren artık gün santrforların değil, forvetlerin, hücumla dönük orta sahalardan günüyü. Zidane'ın yıldızı bile takım oyunu içinde parladı. Fransa tarihinin en iyi santrforlarından biri olan Henry

Rossi

o turnuvada sağ açıldı ve Fransa Milli Takımı son derece sıradan forvetlerle Dünya Kupası'nı kaldırmayı başarmıştı. Buna karşın Brezilya, Romario'ya veda etmiş, Ronaldo'yu alkışlıyordu. Biyonik adam gibiydi Ronaldo. İster santrfor oluyordu, isterse forvet. Bazen fiziğiyle yıkıyordu, bazen öldürücü vuruşuyla. 2000'li yıllar ise her şeyin birbirine girdiği yıllar oldu. Artık ileri ucta yer alan oyunculardan her şey bekleniyordu. Defans onlardan başlıyordu, hücum onlarda bitiyordu. Az ve öz gelen fırsatları gole çevirmeliydi, ama rakip defansı da yıldıran bir presin yanında bunu yapmalıydı. Yani santrfor forvete yaklaştı, forvet de santrfora. Şimdilerde pek çok santrforun adı geçiyor gündemde. Ama kaç tane bildiğimiz anlamda santrforlar, orası tartışılır. Bugün bir Tanju yoksa ve onun gibi bir bitirici yerine başka özellikleri koruyan oyuncular öne çıkıyorsa, santrforun eski güzel günlerini özlemeye başladığını söylemek mümkün. Sadece gol koklamak bugünün futbolunda hiçbir şeye yetmiyor. Söz konusu olan Drogba'ysa Shevchenko'nun pabucu bile dama atılabiliyor. Ve Jardel gibiler hiçbir takımda yer bulamıyor. Bir sonraki sayıda forvetin tarihini biraz da bu tahttan düşen santrfor üzerinden yazacağız. Ve futbolun yeni kralını alkışlayacağız. ■

Van Basten

Ronaldo

Romario

Gerd Müller

Mehmet Ali Has

Cem Zamur

Kaleci topu kontrol etse de Naci Erdem önde, Mehmet Ali Has arkada tetikteler.

Futbolcunun olduğu kadar insanın da "Has"ı bir İstanbul çocuğuydu. Yeteneği onu iki kulübün simgesi yapsa da, kendisini doğuştan Fenerbahçeli olarak adlandırdı Mehmet Ali Has. Döneminin çok ötesinde bir futbol görgüsüne ve yeteneğine sahipti. Uzun saçlarıyla Türk futbolunun Tarzan'ı olmuş, kaydettiği her golün, attığı her çalımın kulaktan kulağa anlatılmasını sağlamıştı. Mehmet Ali Has, bu toprakların yazılmamış futbol tarihinin en aydınlık, en güzel yüzlerinden biriydi.

Futbolcunun "Has"ı...

Gamsız görünenler aslında en gamlı baykuşlardır. Hayatla meseleleri vardır çünkü. Onlar görünenin çok daha fazlasıdır. Çoğu doğuştan gelen bir yeteneğin kuşattığı insanlardır. Kimi sessiz sedasız, kimseyle ilişki kurmadan sürdürür ömrünü. Kimiyse tam tersi, fazla sıcak temaslar kurmaya çabalar. Ama hepsinin bir ortak noktası vardır. Böyle bir beklentiyle hareket etmemelerine rağmen hepsi kendi hayran kitlesini yaratır. Konumuz futbol olduğuna göre onun edasıyla davranan ya da onun gibi çalım atmak, topa vurmak isteyen ve ona öykünen birçok insan ortaya çıkar. Yine böyle bir rol modeli yazımızın konusu. Sadece onun gibi futbol oynamak değil, onun gibi "olmak" isteyen bir sürü genci peşine takmış bir unutulmaz silüet: Mehmet Ali Has. İstanbullu bir ailenin çocuğu olarak 1927 senesinde doğan Mehmet Ali Has, dünyaya doğuştan yetenekli gelenlerdendi. Topa ilk teması, yedi yaşındaki dâhi bir çocuğun doğrudan liseye başlaması gibiydi. Seyredenlerin kimselere benzetemediği bir büyük yetenekti Mehmet Ali Has. Oynadığı futbolla karşılaştırıldığı tek isim Lefter'di. Sahalara Beykoz formasıyla "merhaba" derken, sarı-siyahlıların kulüp tarihinin en görkemli isimlerinden biri oldu. Sadece Beykoz'un değil, Fenerbahçe'nin de müstesna isimlerinden biri olarak belki de iki takımın da tarihinde yer eden ilk isimlerden biriydi. İlk lisansının tarihi 1942 olan Mehmet Ali Has, büyük yeteneğiyle hemen herkesin dikkatini çekiyordu. Beykoz maçlarını izleyenler bir an önce topun onun ayağına gelmesini bekler olmuştu. Topla yaptıkları

tahayyül edilir cinsten değildi. Paşabahçe'de ikamet ettiği o dönemlerde bile pek çok Beykozlu çocuğun rol modeli olmuştu. Yeleli, uzun saçları ona bir anda "Tarzan" lakabını da getirmişti. Tarzan Mehmet Ali, Beykoz'un altın döneminin en mühim oyuncularından biriydi. Bugünkü gibi sağlıklı kayıtlar tutulamaması nedeniyle, onun Beykoz günlerinde attığı gollerin ve verdiği gollük pasların net sayısını bilemiyoruz, ama çıplak gözle izleyenler onu tarifsiz bir yetenek olarak tarif ediyorlar. 1946 yılında ise yıllar sonra ağabeyi gibi Fenerbahçe'nin simgesi haline dönüşecek olan Şeref Has'ın deyimiyle, küçük yaştan beri taraftarı olduğu kulüple keşifiyordu yolları. Tek taraflı aşkı karşılık buluyor ve Mehmet Ali Has Fenerbahçeli oluyordu. İlk senesinde beş maça çıkıp iki gol kaydederken Fenerbahçe şampiyon oluyordu. 1949-50 sezonunda da yine Fenerbahçe şampiyon olurken bu sefer de iki gollük bir katkısı ama kaydı tutulamayan onlarca gol pasıyla mertebe atlıyordu Tarzan Mehmet Ali. Ardından 1952-53 sezonunda Fenerbahçe'yle son şampiyonluğunu yaşıyordu. Sarı-lacivertlilerin 14 galibiyet, 4 beraberlikle namağlup şampiyon olduğu sezonun en önemli isimlerinden birisiydi Mehmet Ali Has. Yaklaşık on sene giydiği Fenerbahçe formasıyla resmi kayıtlara göre 274 maça çıkıyor ve toplam 66 gol kaydediyordu. Ardından bir süre Adalet ve Feriköy formalarını giydikten sonra veda turnesini topa ilk dokunduğu kulüp olan Beykoz formasıyla tamamlıyordu. Sahalardaki son döneminde, üstün yeteneğini ağabeylik vasfıyla birleştirerek Beykoz'un çok önemli

oyuncular kazanmasına da vesile oluyordu. Onca yeteneğine karşın son derece mütevazı bir insandı Mehmet Ali Has. İzleyenler bir tek kasti tekmeyle, faule bile tenezzül etmediğini söylüyorlar ağız birliği etmişçesine. Atmaktan çok attırmayı sevdiğini, fakat attığı gollerin de tekrarının mümkün olmadığını belirtiyor herkes. Milli formayı da 18 kez sırtına geçiriyor bu büyük yetenek. İlk kez 28 Ekim 1950'de Tel-Aviv'de oynanan ve 5-1 kaybedilen İsrail karşılaşmasında milli olan Mehmet Ali Has, son milli müsabakasına 6 Ekim 1957'de İspanya karşısında çıkıyordu. Her iki ayağını da aynı hünerle kullanan, sahaya neredeyse oynarken imzasını atan dönemin en nev-i şahsına münhasır isimlerinden biriydi Mehmet Ali Has. 1.82 cm.'lik ince, uzun ve yakışıklı bu futbol tarihimizin kilometre taşlarından biri olan büyük ustamızı 1981 yılında, çok erken denilebilecek bir zamanda kaybettik. Arkasında anlatılacak yüzlerce güzel hikâye ve dilden dile dolaşacak tevazusu kaldı. Bu hikâyelerin bazıları onun kişiliğiyle ilgili çok önemli ipuçlarını da barındırıyor. Beykoz'da futbol oynamış olan sevgili ağabeyimiz Mekin Çetinöz'ün anlattığı da onlardan bir tanesi: "Mehmet Ali Ağabey'le oynadım ben. O zaman öğrenciydim, arada gelip idmanlara çıkardım. Çift kale yapıldığı zaman çok sevdiğinden hemen beni alırdı. Bir gün idman sonrası 'İşin var mı?' diye sordu. 'Yok ağabey'dedim. O zaman bizde de kapalı tribün kartları var, beni aldı maça götürdü. Brezilya'dan Corinthians diye bir takım Beşiktaş'la

21 Kasım 1951'de Milli Takım Federal Almanya karşısında. Soldan sağa: Naci Özkaya, Bekir Refet, Erol Keskin, Müjdat Yetkiner, Eşref Özmenç, Muhtar Tucaltan, Mehmet Ali Has, Muzaffer Tokaç, Ali İhsan Karayigit, Turgay Şeren, Recep Adanır ve Şükrü Gülesin.

karşılaşıyordu. Bir futbolcu vardı, felaket bir şey, böyle bir adam olamaz. 'Bak şunu görüyor musun?' dedi. Allah rahmet eylesin hiç unutmam, 'Ağabey, nasıl görmem, süper bir futbolcu' dedim. 'Bir de Pele'yi düşün, bunun yüz kat büyüğü' dedi. 'Ağabey bundan büyüğü olur mu?' dedim. Seneler sonra Fenerbahçe-Santos maçında izledim Pele'yi. Kariyerinin son dönemleri olmasına rağmen o gün bile aklıma Mehmet Ali Ağabey geldi. Pele'nin vücudunda belki kendi namzedini gördü. Fenerbahçe'de son dönemlerinde oynarken haf hattı değişmezdi zaten; Akgün, Naci, Mehmet Ali. Diğerleri de neredeyse öyle; Seracettin, Basri, kaleci Selahattin, Fikret, Lefter, Ferudun Bugeker, Canavar Burhan, Abdullah Matay. Fenerbahçe'de son dönemlerinde sol haf oynuyordu. İki ayağı da mükemmeldi ama kafa vurmazdı toplara, bu da enteresandır." Saha dışında oynamadan bu denli sahicilikte, bu denli akıllara kazınılarak yaşadı. Saha içinde ne kadar sıradışıysa, saha dışında o kadar sıradan ve doğal bir insandı Mehmet Ali Has. Beykoz'da oynarken Paşabahçe'de otururlar. Fenerbahçe'ye transferiyle beraber tam karşı kıyısına geçerler Boğaz'ın; artık Yeniköylü olmuştur. Vefatına kadar da orada ikamet eder. En yakın arkadaşlarından biri tiyatro, sinema ve dublaj sanatçısı Sadettin Erbil olmuştur.

Fenerbahçe seremoni'de. Kaptan Fikret Kırcan tokalaşırken, en solda Mehmet Ali Has.

Öyle ki, muhabbet dolu bu arkadaşlığın neticesinde, ileride kendisi gibi aynı mesleği icra edecek olan oğlu doğduğu zaman Sadettin Erbil onun ismini oğluna vermekten çekinmeyecektir. O çocuk şimdilerin Mehmet Ali Erbil'idir. Mehmet Ali Has'ın ise iki kız çocuğu olmuştur. Fakat hayatıyla ilgili asıl önemli tanık, bizzat kendisi de bir futbol tarihi olan kardeşi Şeref Has'tır. Bu yazıyla ilgili olarak kapısını çaldığımız Şeref Ağabey'den ilk önce elimizdeki bazı bilgilerin teyidini istiyoruz. Bilgilerimizi teyit ederken, şaşırp bunları nereden öğrendiğimizi soruyor. Şeref Has ortaokul çağlarında iyi bir voleybolcuymken, Beykoz çayırına ağabeyinin antrenmanlarını izlemeye gidiyor. İdmanda atılan topları topluyor, geri atıyor. O sıralarda ufak ufak ilgilenmeye başlıyor futbolla. Serde Mehmet Ali Has'ın kardeşi olmak var tabii. Mehmet Ali Has kardeşiyle ilgileniyor, oyunu bizzat göstermeye başlıyor. Sonuç ortada... Her ne kadar yeteneği tartışılmasa da, boynuz kulağı geçer misali, Şeref Has ağabeyinden bile önemli bir kariyere imza atıyor. Şeref Ağabey'e çekinmeden soruyoruz, "İkinizin oynadığı futbol için birbirlerinin tamamen zıttıydı diyorlar, doğru mu tanımlama?" diye. Ağabeyden kardeşine sirayet eden bir tevazuyla cevaplıyor sorumuzu: "Ben daha düz, belki de bugünün futbolunu oynuyordum. Ağabeyiminki Allah vergisi, doğuştan gelen bir yetenektir. Elli santimlik bir alanda çalım atardı ağabeyim. Sıkışık müdafaaları açmakta üstüne yoktu. Herkesi geçer, gol pasını verirdi. Onca yeteneğine karşın 'Ben atayım' demezdi. Bilakis atmaktan çok attırmayı severdi." Futbolcu arkadaşlarını soruyoruz bu kez, cevabı yine çok net Şeref Has'ın: "Ağabeyim çok mütevazı bir insandı. Zaten arasının kimseyle

kötü olduğunu bilmem. Ama K. Fikret, Burhan Sargın, Lefter ve Şükrü Ersoy'la özel bir muhabbet beslerlerdi birbirlerine." Son olarak bize unutamadığı bir Mehmet Ali Has enstantanesi anlatmasını rica ediyoruz Şeref Ağabey'den: "Bir Vefa maçını unutamıyorum. Çok şiddetli bir yağış altında oynanıyordu

müşabaka ve ben tribündeydim. Orta sahanın az ilerisinde ağabeyim topu aldı, üç kişiyi çalımladı ve kaleciyle karşı karşıya kaldı. Onu da çalımladı, golü attı. Bir de ben Fenerbahçe'de oynarken idmandan sonra bana Yeniköy'de ikinci bir idman yaptırdı. Üstümde çok emeği vardır, nur içinde yatsın." Kardeşiyle alakası, arkadaşlarıyla olan muhabbeti ve sahici dostluğuyla bugün bile örnek alınması gereken bir kimlik Mehmet Ali Has. Onca yeteneğine rağmen bir o kadar tevazu sahibi. Öyle ki karşılaştığı Lefter o Beykoz'a döndükten sonra bir Fenerbahçe-Beykoz maçında üç kişiyi geçip 20 metreden mermi gibi bir şutla golü attığında, neredeyse Fenerbahçeli futbolculardan önce koşup sarılıyor ve saha ortasında onu tebrik ediyordu. Futbol tarihimizin en aydınlık sayfalarından biri olan Mehmet Ali Has'a dair bu yazıyı, onun en güzel anlarından biriyle noktalayalım.

19 Mayıs 1957, ay-yıldızlılar Varşova Santral Stadı'nda Polonya karşısına çıkıyor. Milli Takım tertibi şöyle: Turgay Şeren, Ahmet Berman, Basri Dirimlili, Mustafa Ertan, Ergun Ercins, Nejad Küçükorsorgunlu, İsfendiyar Açıksöz, Mehmet Ali Has, Metin Oktay, Kadri Aytaç ve Lefter Küçükandonyadis. Maça ev sahibi olmanın avantajıyla giren Polonya atak başlıyor. Fakat ay-yıldızlı kadro da yabana atılır cinsten değil. İlk önce hızla gelen Polonyalıları durdurup ardından kendi oyununu rakibine kabul ettiriyor. İlk devrenin sonlarına doğru ise şimdilerde olsa, jenerik olarak kullanılabilecek, yıllarca kulaktan kulağa, babadan oğula, oğuldan toruna aktarılacak bir gol geliyor. Mehmet Ali Has gerçeğinden bihaber Polonyalıları bu tecrübeyi en acı haliyle yaşıyor. Orta sahada topu kapan Mehmet Ali, dar alanda iki Polonyalı'yı geçip topu taşıyor, üstüne gelen iki Polonya bandıralı torpidodan da nefis çalımlarla sıyrılıp kalecinin yanından fileleri görüyor. Sevinç yumağı haline gelen Milli Takım oyuncuları, adeta o golün hatırına maçın bu skorla bitmesini sağlıyor. Masalsı tarafı ise şu: Anlatılana göre o golün oluşumunu kuş bakışı çizmeye kalkanlar, orta sahadan kaleye kadar olan mesafede ortaya bir çizgiden çok, bir imza çıktığını görmüşler:

M. Ali Has.

1951 Haziran'ı Milli Takım İsveç'te. Ayakluktardan sağdan üçüncü Mehmet Ali Has.

Murat Duruer

Yabancıyla

İkiziyle birlikte 12 yaşında girdiği Ankaragücü altyapısında kategorileri çabuk atladı ve 17 yaşında kendini A takım kadrosunda buldu. Ay-yıldızlı formayı tam 80 kez sırtında taşıırken U17 Takımı'nda Avrupa Şampiyonluğu ve dünya dördüncülüğü yaşadı. Matematik öğretmeni bir babanın oğlu ve Ankara Üniversitesi'nin Spor Yöneticiliği Bölümü'nde öğrenci. Artan yabancı sayısından çekinmediğini söylüyor ve “Eğer ben iyi oyuncuysam kendimi gösterip aradan sıyrılırim. Rekabete açık olmalı ve bu rekabetin getirdiği kendimizi geliştirme şansını kullanmalıyız” diyor.

Genç Milli Takımlara seçilmem, Ankaragücü'ndeki yükselişimi de hızlandırdı. Antrenörlerim benim soğukkanlılığımı, tekniğimi ve süratimi çok beğeniyorlardı. Gerçekten de hızlı bir oyuncuyum.

Başlangıçta futbol oynamaktan zevk alıyordum. Ama tabii para kazanmaya başladıktan sonra daha da güzel gelmeye başladı. Henüz hayatımı değiştirecek kadar para kazanmasam da aileme destek olabiliyorum ve bu da beni mutlu ediyor.

▼Turkcell Süper Lig'de oynayan en genç oyuncuların birisin. İstersen futbola nasıl başladığınla girelim konuşmaya.
▲1988'de Gerede'de doğdum. Ailem Ankara'da yaşıyor. 12 yaşımdayken ikizim Mustafa ile

birlikte Ankaragücü'nün altyapısına girdim. Yaz okulu, kış okulu, C Genç, B Genç, PAF takımı derken A takıma kadar yükseldim. İkizim de A takımla idmanlara çıkıyor ancak henüz oynama şansı bulamadı. Ben sol kanatta görev yapıyorum. Tek

yumurta ikiziyiz ama o sağ ayaklı ve sağbek, stoper gibi mevkiilerde oynuyor.
▼Bu işe futbol okulundan başladığına göre ailenin de futbolcu olman konusunda destek verdiğini düşünebiliriz.

▲Zaten Mustafa ile ben 4 yaşımızdan beri “Futbolcu olacağız” diye tutturmuştuk. Babam da sonunda dayanamadı ve 12 yaşımızda bizi futbol okuluna yazdırdı.
▼Babanın futbolla bir ilgisi var mı?

rekabetten korkmuyorum

Küçüklüğümde beri Recoba'yı çok beğeniyorum. Balıç de çok beğendiğim oyuncuların biriydi. Ankaragücü'nde beraber antrenman yapma fırsatı buldum. Antrenmanlarda bana çok yardımcı oluyordu. Petkov'un da büyük yardımlarını gördüm.

Bağırın, çağırın, agresif teknik adamları hiçbir oyuncu sevmes. Oyuncu kendisine iyi yaklaşılmasını, ağabey, baba gibi davranılmasını ister. Mesela Genç Milli Takım'daki hocamız Abdullah Avcı böyle bir teknik adamdı.

Kötü oynadıysam uyuyamam. Mesela attığım bir kötü pas bile beni rahatsız eder ve bunu mesele haline getiririm. Sadece maçta değil antrenmanda bile kötüysen moralim bozulur.

Milli Takım oyuncusu olmak müthiş bir tecrübe. Defalarca yurtdışına çıktım, farklı ülkeler gördüm, değişik oyuncularla tanıştım. Bunların hepsi futbol gelişiminize artı değerler ekliyor. Birçok yıldız oyuncuyu görüyor ve sizden farklı olmadıklarını anlıyorsunuz.

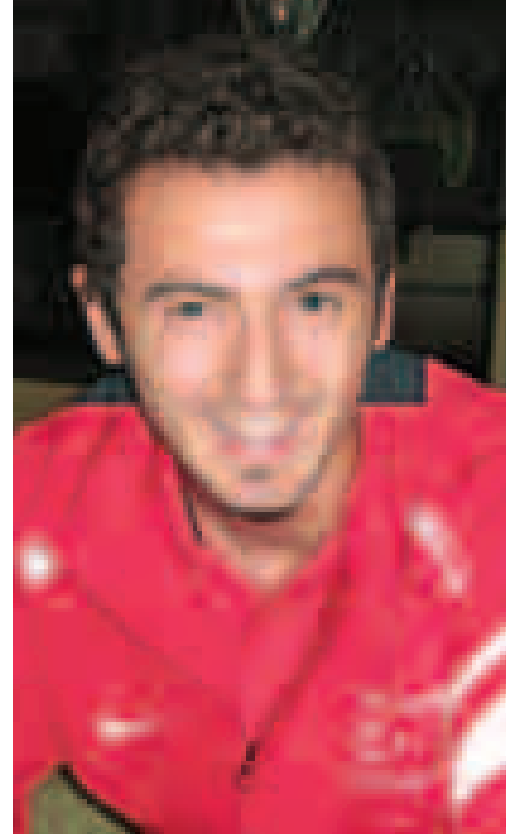
▲Hayır, hiçbir ilgisi yok. Babam matematik öğretmeni.
▼O zaman derslerin iyidir. Eğitimini sürdürüyor musun?
▲Aslında çok iyi bir öğrenci değildim ama iki yıl önce Ankara Üniversitesi'nin Spor Yöneticiliği Bölümü'ne girdim. Ancak yoğun maç programı nedeniyle okula henüz başlayamadım.
▼Futbola başladığın dönemde seni arkadaşlarından farklı kılan ve öne çıkartan özelliklerin nelerdi? Çünkü altyapılarda binlerce oyuncu bulunduğunu ancak bunlardan çok az bir bölümünün bu seviyeye ulaşabildiğini biliyoruz.
▲C Genç takımdan 20 kişi başladıysak PAF takımı seviyesine 5-6 kişi, A takım seviyesine ise 2-3 kişi çıkabildi. Elbette elene elene geliyorsunuz. Benim Genç Milli Takımlara seçilmem, Ankaragücü'ndeki yükselişimi de hızlandırdı.
▼Tamam ama Milli Takımlara seçilmenin de bir nedeni olmalı.
▲Yetenek herhalde. Antrenörlerim benim soğukkanlılığımı, tekniğimi ve süratimi çok beğeniyorlardı. Gerçekten de hızlı bir oyuncuyum.
▼Futbolcu olmanın arkasındaki motivasyon ne? Çok para kazanmayı ya da şöhret olmayı mı düşünüyordun?
▲Başlangıçta futbol oynamaktan zevk alıyordum. Ama tabii para kazanmaya başladıktan sonra daha da güzel gelmeye başladı. Henüz hayatımı değiştirecek kadar para kazanmasam da aileme destek olabiliyorum ve bu da beni mutlu ediyor.

Recoba hayranıyım

▼Futbola başlarken örnek aldığın oyuncular var mıydı?
▲Küçüklüğümde beri Recoba'yı çok beğeniyorum. Şu anda Torino'da oynuyor. Onun Inter'de oynadığı dönemde en büyük hayranıydım

diyebilirim. Balıç de çok beğendiğim oyuncuların biriydi. Zaten sonradan Ankaragücü'ne geldi ve beraber antrenman yapma fırsatı buldum. Antrenmanlarda bana nasıl şut atmam, nasıl dripling yapmam, nasıl orta kesmem gerektiği konusunda çok yardımcı oluyordu. Aynı şekilde Fenerbahçe'den gelen Petkov'un da büyük yardımlarını gördüm. Onunla arkalı önlü oynuyorduk. Maç içinde sürekli nerede durmam ve ne yapmam gerektiği konusunda beni yönlendiriyordu.
▼2004 yılında profesyonel oldun ve ilk Süper Lig maçına 2005'te çıktın. O dönemdeki hayallerin nelerdi?
▲A takıma çıktığımda hayalim sürekli oynamaktı. Her maçta oynamak ve formayı kimseye bırakmamak amacındaydım. Oynamaya başladıktan sonra zaten gerisi geliyor.
▼Ligimizin tecrübeli oyuncularından Murat Erdoğan'la aranda tatlı bir rekabet var. Maç içinde onunla dönüştümlü oynuyorsunuz. Sezon başında ilk onbirde sen başlıyordun, şimdi ise o başlıyor. Bu rekabet senin gelişimine katkı sağlıyor mu?
▲Murat ağabeyin futbolculuğuna da insanlığına da hiç kimsenin söyleyecek bir sözü olamaz. Genç oyunculara çok iyi örnek oluyor. Hangimizin oynadığı farketmez. Sonuçta beraber de oynayabiliriz. Ayrıca bana büyük katkısı da oluyor. Antrenmanlarda benimle ilgileniyor ve tecrübelerini aktarıyor.
▼Üzerinde emeği bulunan teknik adamlardan söz eder misin?
▲Altyapıdaki antrenörüm Tercan Özdemir üzerimde en çok emeği bulunan antrenör. Yine altyapıda Arif Peçenek ve

Adnan Şentürk hocalarım da bana büyük katkıda bulundu. Beni Genç Milli Takım'a ilk çağırın Gürbüz Sarılioğlu'nu da unutamam tabii ki.
▼Bugün kendi mevkinde beğendiğin, örnek aldığın oyuncular var mı?
▲Milli Takım'da sol kanatta Arda ve Tuncay ağabey oynuyor ama ikisi de sağ ayaklı oyuncular. Benim mevkimde görev yapan sol ayaklı iyi bir oyuncu aklıma gelmiyor doğrusu.
▼Ligdeki ilk maçını hatırlıyor musun? Neler hissetmiştin o maçtan önce? Ve sahada neler yaşandı?
▲Hatırlamaz olur muyum? Seyircisiz bir Galatasaray maçıydı. 4 Nisan 2005 günü oynamiştık. Çok fazla sakat ve cezalı oyuncumuz vardı. O dönemde teknik direktörümüz Hikmet Karaman'dı. Bana “Seni oynatacağım. Heyecan yapmana gerek yok, sen o kadar

Kulüplerin genç oyunculara bu kadar fazla şans tanımasının ardından maddi problemler yatıyor. Elbette genç oyuncuların kalitesini de göz ardı edemeyiz ama bence birinci neden maddi problemler.

Ankaragücü'nde iyice pişmem gerekiyor. Çünkü eğer bir büyük takıma gideceksem kulübede oturmamalı, banko oynayan bir futbolcu olmalıyım. Premier Lig'i çok beğeniyorum ama fiziksel açıdan çok mesafe kat etmem lazım.

milli maçta görev yapmış bir oyuncusun" demişti. Devre arasında ısınırken yardımcılarıyla "Oyuna gireceksin" diye haber yolladı. Isınmaya devam ederken "Heyecan yapmaya gerek yok, ne olacak, oynayacaksın işte" diye kendi kendine telkinde bulunuyordum. Oyuna girdikten sonra topu ilk ayağıma aldığımda olumlu kullandım. Ondan sonra gerisi çok rahat geldi. 2-0 yenildik ama benim açımdan iyi bir başlangıç olmuştu.

Antrenör değişikliği futbolcuyu zorluyor

▼Ankaragücü sık teknik direktör değiştiren bir takım. Bu değişiklikler nasıl etkiliyor oyuncuyu?

▲Her teknik direktör yeni bir heyecan ama hangi futbolcu hocasının değişmesini ister ki? Sürekli farklı bir hocayla çalışmak zor. Bir teknik adama alışsınız, kendinizi ona kanıtlarsınız. O sizin bütün özelliklerinizi bilir. Sonra yeni bir teknik adam geldiğinde her şey silbaştan oluyor. Bu da oyuncu için olumsuz bir durum.

▼Süper Lig'de ciddi bir teknik direktör kıyımı yaşanıyor. Takımın kötü gidişinde ilk suçlu teknik adam mıdır?

▲Bence değil. Mesela bizim de teknik direktörümüz değişti. Briegel'le son üç sezonun en iyi başlangıcını yapmıştık ama devreye başka konular girdi ve bir teknik adam değişimi yaşadık.

▼Teknik adamlar futbolcularından sürekli bir şeyler ister ama aslında futbolcunun da teknik direktörden beklentileri vardır. Sence teknik adamlar futbolcu ilişkisi nasıl kurulmalı?

▲Bence bağırın, çağırın, agresif teknik adamları hiçbir oyuncu sevmez. Oyuncu kendisine iyi yaklaşılmasını, ağabey, baba gibi davranılmasını ister. Mesela Genç Milli Takım'daki hocamız Abdullah Avcı böyle bir teknik adamdı. Bizimle inanılmaz bir diyalogu vardı ve aramızdaki bu ilişki bizi U17 Takımımızla Avrupa Şampiyonluğu'na, dünya dördüncülüğüne taşıdı. Abdullah Hoca her oyuncusuyla özel olarak ilgilenirdi.

▼Abdullah Avcı'nın ilginç bir sözünü okumuştum. "Başarının sırrı ne?" diye sorulduğunda "Futbolculuk hayatımda bana yapılanları tekrarlamamak" karşılığını vermişti.

▲Bence de Abdullah Hoca doğrusunu

yapmış. Gerçekten de oyuncuları tarafından çok sevilen başarılı bir teknik direktör.

▼Şimdi başınızda kendi aranızdan çıkmış bir teknik adam var. Hakan Kutlu sizin için bir teknik direktörden çok bir ağabey gibi. Bu durum nasıl etkiliyor takımı?

▲Hakan ağabeyin takımın başında bulunması, özellikle altyapıdan gelen oyuncular için çok olumlu. Zaten gelir gelmez altyapıdan beş-altı oyuncuyu A takım kadrosuna aldı. Bizimle çok sık konuşuyor ve ne kadar değer verdiğini anlatıyor. Onun gözünde en tecrübeli oyuncuyla 17 yaşındaki oyuncunun arasında bir fark yok. Herkese eşit davranıyor.

▼Takım arkadaşların arasında seni en çok etkileyeni hangisi?

▲Cem Can ağabey müthiş bir insan. Her insanla aynı yaşta olabiliyor. Oyunculuk olarak da Petkov'u ve Emre ağabeyi çok beğeniyorum. Çünkü ikisinin de bana büyük yardım ve destekleri oldu.

▼Kendinle ilgili muhasebe yapar mısın? Mesela her maçın ardından o 90 dakikada neler yaşadığını oturup düşünür müsün?

▲Elbette. Kötü oynadıysam uyuyamam. Mesela attığım bir kötü pas bile beni rahatsız eder ve bunu mesele haline getiririm. Sadece maçta değil antrenmanda bile kötüysem moralim bozulur.

Çevremden hiç kopmadım

▼Futbolcuların kendine ait bir dünyası oluyor. Birçok oyuncu sosyal yaşamdan kopuyor ve sadece kendi dar çevresinde yaşıyor. Senin eski

arkadaşlarınla ilişkilerin ne düzeyde?

▲Benim eski arkadaşlarım diye bir şey yok çünkü ilişkilerimi hiç koparmadan sürdürüyorum.

Antrenmandaki işim bittikten sonra dışarı çıkar ve mutlaka arkadaşlarımla buluşurum. Ayaklarımın yerden kesilmesi diye bir şey söz konusu değil. PAF takımındaki arkadaşlarım da bunu çok iyi bilir.

Onların antrenmanlarını izliyorum ve kendimi onlardan biri gibi görüyorum. Mahalledeki arkadaşlarımla da ilişkilerim hiç değişmedi. Zaten tatile bile onlarla giderim.

▼Genç Milli Takımlardan bu yana 80 defa ay-yıldızlı formayı giymişsin. Milli Takım oyuncusu olmak nasıl etkiliyor seni? Diğer oyunculara karşı bir fark oluşturuyor mu en azından kendine güven açısından?

▲Elbette Milli Takım oyuncusu olmak müthiş bir tecrübe. Defalarca yurtdışına çıktım, farklı ülkeler gördüm, değişik oyuncularla tanıştım. Bunların hepsi futbol gelişiminize artı değerler ekliyor. Mesela ben Arsenal'li Theo Walcott'la, Manchester United'lı Andersson'la karşılıklı oynadım. Onların da sizden farklı oyuncular olmadığını görüyor ve dolayısıyla kendinize güveninizi artırıyorsunuz.

▼Avrupa Şampiyonası'nda ve Dünya Gençler Şampiyonası'nda oynadın. O dönemden kalan ilginç anıların var mı?

▲Peru'daki Dünya Şampiyonası sırasında sahada antrenman yaparken deprem olmuştu. Saha sallanmaya başlayınca NAC Bredalı Aykut ayakkabılarını alıp soyunma odasına kaçmıştı. Çok gülmüştük tabii.

▼Gelecekle ilgili A Milli Takım beklentilerin neler? Çünkü sol ayaklı oyuncu konusunda bir sıkıntı çekildiği gerçeği var ülkemizde.

▲Biliyorum ki hem fiziki hem de tecrübe açısından kendimi geliştirmek için önümde 2-3 yılım daha var. Bu gelişimimi tamamladıktan sonra A Milli Takım'da sürekli oynayan bir oyuncu olacağıma yürekten inanıyorum.

▼Ülkemizde genç oyuncuların bulduğu şans nasıl değerlendiriyorsun? Sence yeterince şans tanınıyor mu sizin gibi oyunculara?

▲Geçmişe oranla daha fazla şans bulduklarını gözlemleyebiliyorum. Mesela bizim takımında Serkan, Emre, Burak

ağabeyler ve ben varım. Baktığımda her takımda 2-3 tane bu tip oyuncunun forma giydiğini görebiliyorum.

Maddi sıkıntı gençlerin önünü açtı

▼Sence ne değişti de genç oyuncular bu kadar fazla şans bulmaya başladı?

▲Bence temel neden kulüplerin çektiği maddi sıkıntılar. Elbette genç oyuncuların kalitesini de göz ardı edemeyiz ama bence birinci neden maddi problemler. Kulüpler mecburen genç oyunculara güvenmek zorunda kalıyor. Bu oyuncular da beklentileri pek boş çıkarmıyor.

▼Yabancı sayısının 6 artı 1 olması genç oyuncular için bir engel mi?

▲Benim açımdan hiçbir problem yok. Daha fazla da olsa olur. İyi yabancıların her zaman takımlarımıza faydası var. Mesela bir Bebe'nin, Jaba'nın Ankaragücü'ne ne kadar katkı yaptığı ortada. Böyle yabancılar gelecekte gelsin. Ben yabancıların genç oyuncunun önünü kapattığını da düşünmüyorum. Sonuçta bir sezon kapatır, iki sezon kapatır, ama eğer ben iyi oyuncuysam zaten kendimi gösterir ve aradan sıyrılırım. Rekabete açık olmalı ve bu rekabetin getirdiği kendimizi geliştirme şansını kullanmalıyız diye düşünüyorum.

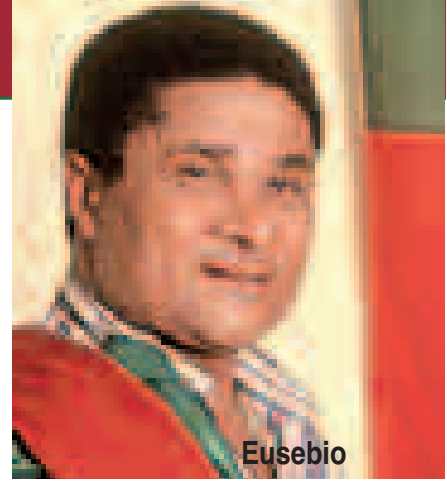
▼Futbolda bundan sonraki hedeflerin neler? Bir kariyer planlaman var mı?

▲Ankaragücü'nde iyice pişmem gerekiyor. Çünkü eğer bir büyük takıma gideceksem kulübede oturmamalı, banko oynayan bir futbolcu olmalıyım. Bunun için de Ankaragücü'nde kendimi iyice kanıtlamam gerekiyor. Sonrasında tabii ki ben de Avrupa'da oynamak istiyorum. İngiltere Premier Ligi ayrı bir dünya ve ben de Manchester United'ı tutuyorum. Ancak o ligde oynayabilmek için fiziksel açıdan çok güçlü olmanız gerekiyor. Benim de bu yolda çok mesafe kat etmem lazım.

▼Futbol hayatının ne kadarını kapsıyor? Futbol dışındaki zamanını nasıl geçiriyorsun?

▲Profesyonel futbolcu açısından baktığınızda maçtı, kampı, antrenmandı derken hayatınızın yüzde seksenini işinize ayırmak zorundasınız. Bunun dışında kalan vakitlerimde de arkadaşlarımla buluşup gezmeyi ve playstation oynamayı seviyorum. ■

Eusebio

İmparatorluktan kalma bir liman şehri

Kuşkusuz, koca bir denizler imparatorluğunun mirası, İber Yarımadası'nın köşesine tutunmuş küçük Portekiz ülkesinin topraklarından zaman zaman taşar. En azından, söz konusu futbol olduğunda Portekiz'i; Brezilya, Angola ve diğerlerini hesaba katmadan anlamak mümkün değildir. Bu anlamda Portekiz Futbol Ligi, adeta imparatorluk döneminden kalma bir liman şehridir.

Dünya tarihinde ulus-devletlerin gerisine bakılır da imparatorluklar çağının, hatta öncesinin perdesi aralanırsa, insanların yaşama ve üretme şekillerine göre güç dengesinin nasıl da şekil değiştirdiği görülür. Bir önceki çağın ortalığı titreten hükümlerlikleri bir anda tepetaklak olmuş, ortadan kaybolmuş olabilir. Her ne kadar dünya yuvarlaksa da onun tarihi düz masaların üzerinde yazılmaktadır ve tarihin aktörleri kendilerini o masanın dışında bulabilir. "Tabula rasa" her devrin modasıdır; her an, her şeyin sıfırlanması ve yeniden başlaması her zaman mümkündür. Fakat olayların gelişimi kimi zaman insanlığın "sıfırlama" tuşuna bassa da yaşananların sonuçları çoğu kez yeni dönemlere de etki yapacaktır. İmparatorlukların denize inip kıtanın keşfedilmemiş yerlerine gittiği dönemlere bakıldığında Portekiz'in yedi denizde, dört kıtada ve yüzlerce adada flama çektiğine şahit olmak olasıdır. Oysa aynı Portekiz, günümüz Avrupası'nın en derli toplu, ufak tefek parçalarından biridir. Kuşkusuz, koca bir denizler imparatorluğunun mirası, İber Yarımadası'nın köşesine tutunmuş küçük Portekiz ülkesinin topraklarından zaman zaman taşar. En azından, söz konusu futbol olduğunda Portekiz'i; Brezilya, Angola ve diğerlerini hesaba katmadan anlamak mümkün değildir. Bu anlamda Portekiz Futbol Ligi, adeta imparatorluk döneminden kalma bir liman şehridir.

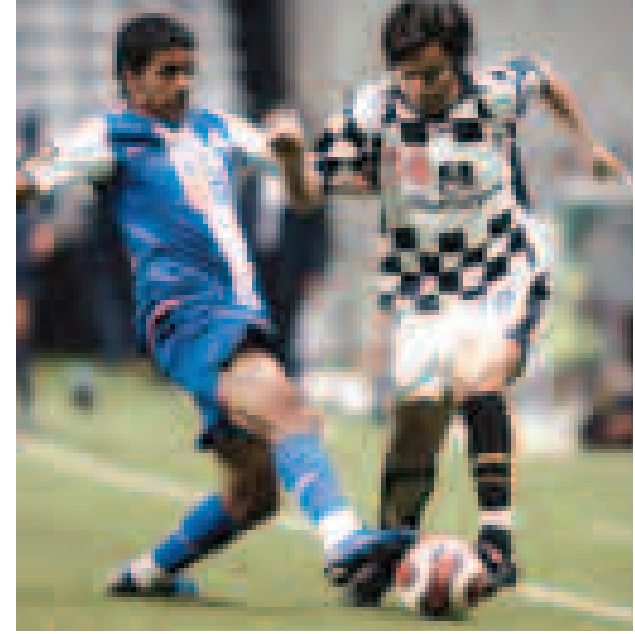
Lizbon ve Porto'da palazlanan futbol

Portekiz'e futbolun gelişi, Avrupa'nın pek çok yeriyle paralellik gösterir. Ülkenin anakarasının geniş sahil şeridi ve limanları, meşin yuvarlağın krallığın son dönemlerinde Portekiz'e ulaşmasını kolaylaştırmıştır. Ülkenin genel yapısı dikkate alındığında, okyanus kıyısındaki iki büyük şehri; başkent Lizbon ve Porto'da futbolun 20. yüzyıl başıyla beraber palazlanması sürpriz sayılmamalıdır. 1890'da başkentte kurulan ve on yıl kadar yaşayan Club Lisbonense ve günümüze kadar varlığını taşımayı başaran 1893 doğumlu FC Porto, ülkenin ilk futbol kulüpleridir. Bu kulüplerin kuruluşunda İngiltere'ye şarap ihraç eden tacirler hayati rol üstlenir. Bir başka deyişle, Portekiz'den İngiltere'ye Porto şarabı gider, İngiltere'den Porto'ya futbol topu gelir. Portekiz'de bilinen ilk ciddi futbol organizasyonu ise 1906'daki Lizbon Şampiyonası olacaktır. Dört kulübün katılımıyla yapılan ama maçların tamamlanamadığı bu ilk turnuvanın galibi Caracavelos Kulübü olur. İlk dört katılımcı arasında bugünün büyüklerinden Benfica da vardır. Bir sene sonra Sporting Kulübü de lige dahil olur. Lizbon'da oynanan bu ligin üçüncü sezonu esnasında Portekiz'de cumhuriyet ilan edilir. Bu tarihten itibaren ülkede futbolun ulusallaşması süreci hız kazanacak, ancak coğrafi avantajları sayesinde daha 1920'li yıllarda ulusal ölçeğe

Bela Guttmann

gelebilecek Portekiz futbolunun önünü, ülkenin yaşadığı çalkantılar kesecektir. Bu yıllarda her ne kadar günümüzdeki Portekiz Kupası'nın eş değeri sayılabilecek bir şampiyona oynanmaya başlamışsa da ülke hızlı modernleşmenin sancılarını çekmekte, devletle kilise arasındaki gerginliğe Birinci Dünya Savaşı sırasında Britanya ticari bağlantısının Almanlarca bloke edilmesiyle patlak veren ekonomik kriz eklenmektedir. Bu koşullar altında 1926'da Portekiz'de askeri darbe yapılır ve yedi yıl sonra Antonio de Oliveira Salazar ülkeyi faşizme götürecek yeni anayasayı yürürlüğe koyar. Çiçeği burnunda diktatör Salazar, bu yeni yönetime "Estado Novo" (Yeni Devlet) demektir. Dikkat çekici olan ise "Yeni Devlet" in ilk icraatlarından birinin Portekiz Futbol Ligi'nin kurulması olmasıdır. 1934-35 sezonunda bu ilk ulusal lig, sekiz takımla oynanır. Deneme mahiyetindeki bu ligin şampiyonu Porto olur. Sonraki üç yıl ise şampiyon Benfica olacaktır. Benfica, Porto ve Sporting'ten oluşan üçlü şimdiden ligi parsellediğini göstermiştir. Onları takip edebilecek tek kulüp ise Belenenses olacaktır. 1938'den itibaren resmi niteliğe kavuşan Portekiz Ligi'nde, deneme amaçlı olanlar da dahil ilk yedi sezonda altı gol kralı çıkaran Sporting Lizbon, ilk şampiyonluğuna ancak 1940-41 sezonunda kavuşur. Bu şampiyonluğun kazanılmasında bugün rekor kitaplarında Eusebio'nun dahi

önünde yer alan Angola kökenli Fernando Peyroteo'nun katkısı çok büyüktür. O sezon üçüncü kez gol krallığını kazanan Peyroteo; Jesus Correia, Vasques, Albano ve José Travassos'la beraber "Beş Kemancı"yı oluşturur ve yeşil-beyazlıların tarih kitaplarına "efsane" olarak geçer. Ancak Sporting, hâlâ özellikle Benfica'nın gölgesindedir. Özellikle Porto'nun geri plana düştüğü ve uzun yıllar şampiyonluğa aday olamadığı 1940'ların tam ortasında Portekiz futbol tarihinde bir ilk de yaşanır ve Belenenses, "üç büyükler" dışında şampiyon olan ilk takım olur. Başkent in bu mütevazı takımının başarısının bir tekrarı olmayacaktır ancak Belenenses'in "büyüklerin saltanatını yıkan tek takım" olma özelliği yıllarca geçerli kalacaktır. Bundan sonraki yıllar ise Sporting Lizbon'un artık diğer tüm takımların önüne geçtiği yıllardır. 1946'yla beraber Portekiz, ilk futbol hanedanıyla tanışır. Sporting, 1946-54 yılları arasında şampiyonluğu yalnızca bir kez Benfica'ya kaptırır. Salazar'ın halkı "fado, festa ve futbol"la uyuttuğu bu yıllarda en güzel nağmeler Sporting'in "Beş Kemancı"sından gelmektedir. Yeşil-beyazlı enine çizgili formanın altın çağı, aynı zamanda Portekiz futbolunun da kıtada söz sahibi olmaya başladığı döneme işaret eder. Ancak Portekiz'in Avrupa'yı, hatta

dünyayı titrettiği yıllar, Peyroteo ve arkadaşlarının kramponları asmasının ardından gelecektir. 1950'li yılların ikinci yarısı, Portekiz'de futbolun Sporting tekelden çıktığı dönem olur. Benfica'nın yanı sıra Porto ve Belenenses de tekrar şampiyonluk yarışına girer. 1955-56 sezonunda Porto, on altı sezon aradan sonra tekrar zirveye yerleşmeyi başarmıştır. Bu yıllarda Sporting ise pek ortalarda görünmemektedir. Oysa ki, bu dönem Avrupa'da futbolun kurumsallaştığı yıllardır. Avrupa kupaları, Dünya Kupası organizasyonları artık iyiden iyiye oturmuştur. Sporting, bu treni kaçırmışken, vagona atlayıp kısa sürede lokomotif devralan takım ise Benfica olacaktır. 1950'lerin ikinci yarısında Avrupa kupasında boy göstermeye başlayan Portekiz takımları, deyim yerindeyse, boylarının ölçüsünü alır. O günlerin önemli futbol ülkeleri olan Yugoslavya ve İspanya'nın temsilcileri karşısında ne Sporting ne Porto ne de Benfica tutunabilmiştir. Portekiz kulüpleri, komşu İspanya'nın şampiyonu Real Madrid'in üst üste elde ettiği zaferleri uzaktan izlemektedir.

Guttman'la değişen talih

Bu durumu değiştirmek, o dönemin bir başka futbol devi Macaristan'ın yetiştirdiği en ilginç futbol adamlarından birine, Bela Guttman'a düşer. Futbolculuk kariyerinin büyük bölümünü ABD'de geçiren Guttman, Avrupa'da Milan ve Honved'in yanı sıra Brezilya'da São Paulo'yu çalıştırdıktan sonra 1958'de Porto'ya gelir. 1958-59 sezonunda Porto'yu Benfica'nın önünde averajla şampiyon yapan Macar çalıştırıcı, hemen sonraki sezon Benfica'ya geçer ve bu kez de kırmızı-beyazlı ekibi şampiyon yapar. Guttman'ın ekibi, sahaya bir fırtına gibi yansıttığı 4-2-4 taktiği ile Şampiyon Kulüpler Kupası'nda Rapid ve Ujpest gibi güçlü takımları eledikten sonra finalde Barcelona'ya devirerek Avrupa'nın da zirvesine kurulmuştur. Benfica, bir sezon sonra, bu kez Real Madrid karşısında şampiyonluk unvanını korurken, Guttman, Benfica'ya en az bu iki kupa kadar önemli bir değeri daha armağan etmiştir: Eusebio. Tıpkı Angola gibi, Portekiz'in Afrika'daki sömürgelerinden biri olan Mozambik'te doğan Eusebio, Guttman'ın akıl hocasında tüm zamanların en iyi futbolcularından biri haline gelir. Ancak gittiği hiçbir takımda iki yıldan fazla kalma huyu olmayan ve "üçüncü yıl ölümcüldür" sözü ile hatırlanan Guttman'ın kulübüyle arası da açılmaktadır. Tıpkı Fransız yazar Frederic Beigbeder'in dediği gibi, Guttman'la Benfica'nın aşkı da üç yıl sürer. Sonunda Macar antrenör, parasal konularda

kırmızı-beyazlı yönetimle anlaşamaz ve Avrupa'yı terkederek Penarol'ü çalıştırmak üzere Uruguay'a gider. Aynı yıl Benfica, Şampiyon Kulüpler'de ilk kez bir final kaybeder ve kupayı Milan'a kaptırır. Lig şampiyonluğunu ise Sporting devralacaktır. Guttman'ın gidişiyle Benfica çok şey kaybetse ve kırmızı-beyazlı taraftarlar onun gidişini matemle ansa da yetiştirdiği Eusebio ve arkadaşları 1960'lı yıllarda Benfica'ya Portekiz'de pek çok şampiyonluk kazandırır. Çoğunluğunu Benficalıların oluşturduğu Portekiz Milli Takımı da 1966'da ilk kez katıldığı Dünya Kupası'nda yarı finale kadar yükselir. Ancak Portekiz'in dünya futbolundaki bu yükselişi sürekli olmayacaktır. 1970'lerden itibaren Avrupa Kupası finalleri de Dünya Kupası katılımı da uzunca bir süre için hayal olur. Ligde ise Eusebio'nun nesli, yerini Artur Jorge'lere bırakmış, ama Benfica üstünlüğü kimselere bırakmamıştır.

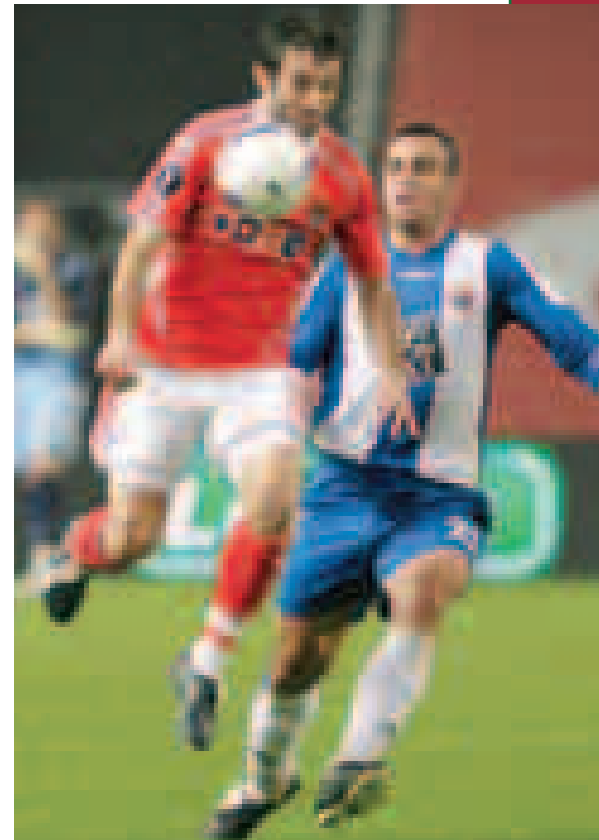
Porto hegemonyası

Portekiz futbolunun tekrar kıpırdanması, Liga'da Benfica hâkimiyetinin kırıldığı 1980'li yıllarda gerçekleşir. Golcü oyuncu Fernando Gomes'in liderliğinde atağa kalkan Porto, 1984-85 sezonunda Benfica'dan şampiyonluğu devralır. Mavi-beyazlı kulüp, sonraki on altı sezonun on birini şampiyon olarak tamamlamayı başaracaktır. Futre ve Joao Pinto gibi büyük yıldızları yetiştiren bu nesil, Portekiz Milli Takımı'nı 1986'da Dünya Kupası'na da taşır, ancak Meksika'da yaşanan prim krizi nedeniyle takım başarılı olamaz. Dünya Kupası'nı hemen takip eden sezonda ise Porto, Viyana'nın Prater Stadyumu'nda Bayern Münih'i yenerek Şampiyon Kulüpler Kupası'nın sahibi olur. Bu senenin ilginç tarafı, Meksika'yı prim tartışmalarıyla birbirine katan ve adı "disiplinsiz"e çıkan Portekizli futbolcuların kupayı alırken, önce Lobanovski'nin makine düzenindeki Dinamo Kiev'ini, sonrasında ise sistemli oyunda Kiev'den aşağı kalmayan Bayern'i yenmiş olmasıdır. Brezilya'nın sessiz kaldığı, Alman ve Sovyet disiplininin futbolu kasıp kavurduğu bu yıllarda, adeta Rio de Janeiro yöresinden türküler söyleyerek şampiyon olmuştur Futre ve arkadaşları. Sonraki üç senenin ikisinde ise bu kez Benfica finaldedir, ama kupayı alamazlar. Portekiz takımları, futbolun endüstriyel olmayan bu son yıllarında, endüstri futboluna belki de en tezat performanslarla bir futbol çağının finalini yapar. İlerleyen yıllarda başarı için ise oyunu kuralına göre oynamak gerekecektir.

Çare Brezilya'da

1990'lı yıllar, Portekiz'de Benfica-Porto rekabetinin hüküm sürmeye devam ettiği yıllar olur. Ancak dünyada futbolun kuralları değişmektedir. İngiltere, İtalya ve İspanya gibi ülkelerdeki liglerde yaşanan değişimler ve futbola yeni yeni giren büyük sermayenin buralarda toplanması, Portekiz'de de Hollanda'dakine benzer sonuçlar doğurur. Ülkenin büyük futbol kulüpleri, bir anda küreselleşen futbol piyasasında dev aktörlerin dümen suyuna kapılır ve belli başlı oyuncularını büyük liglere ve kulüplere kaptırır. Bu yıllarda tam bir futbol gezginine dönüşen ve Japonya da dahil olmak üzere futbola sermaye yatırılan her ligde top koşturan Futre başta olmak üzere yeni yetişen her yıldız, daha Benfica, Porto ya da Sporting formasını terletmeden kapılmaya başlanır. Zaten iki takımın tekeli nedeniyle keyfi de kaçan Portekiz Ligi'nin yeniden dirilmesi için aranan taze kan, yine bir eski sömürgeci, Brezilya'dan bulunur. Brezilya kökenli oyuncuların Portekiz'de rahatça oynayabilmesi için gerekli koşullar sağlandıktan sonra Deco, Jardel, Derlei gibi oyuncular bu ülkeden Portekiz'e akmaya başlar. Bunlardan Deco, daha sonra Portekiz Milli Takımı için oynamaya başlar ve bir ilke imza atar. Brezilyalıların yanı sıra Yunanistan ve İtalya gibi farklı Akdeniz ülkelerinden fiyatı karşılanabilir oyuncular da büyük kulüplerin formasını giymeye başlar. Ancak kesin olan bir şey vardır, eldeki oyuncu kalitesiyle büyük liglerle başatmak mümkün değildir. Zaten kaliteli oyuncular da ilk fırsatta bu liglere gitmektedir. Bu arada 2000'lere girilirken önce Sporting on sekiz sene sonra şampiyonluğu yakalamış, sonrasında da ikinci Belenenses vakası, bu kez bir Porto ekibi olan Boavista'nın şampiyonluğuyla yaşanmıştır. Bu koşullarda, tavırları en az Bela Guttman kadar ilgi-tepki çeken ve sıklıkla Macar teknik adamları karşılaştırılan bir isim çıkar sahneye. Yeni nesil Portekiz futboluna Jose Mourinho damga vuracaktır. Kısa süreli bir Benfica macerasıyla Portekiz Ligi'ne adım atan Jose Mourinho, bu kulübün kendine güvenmemesi üzerine 2001 yılında orta sıra takımlarından Leiria ile anlaşır. Bu takımla beşinci sırayı alan ve sıralamada Benfica'yı geride bırakmayıp da başaran Mourinho, hemen sonraki yıl Porto'ya geçecektir. Porto'da istediği koşulları yakalayan hırslı ve genç teknik adam, hemen son derece

karmaşık ve bilimsel bir antrenman programını uygulamaya koyar. Nuno Valente ve Derlei gibi Leiria'dan tanıdığı oyuncuların yanına Benfica'da kadro dışı kalan Maniche'yi de ekleyen Mourinho, oyuncularının çoğu pek tanınmayan ama rakibi presle boğan bir takım yaratır. Porto, o yıl lig rekoru kırarak şampiyonluğa ulaşırken, iki sene içinde önce UEFA Kupası, sonrasında ise Şampiyonlar Ligi şampiyonluğu gelir. Mourinho, mevcut koşullarda Portekiz'in tek kurtuluş reçetesini önce yaratmış, ardından da uygulamıştır. Ancak futbol endüstrisi, onu gözünden kaçırarak kadar dikkatsiz değildir. Mourinho, Chelsea dönemine başlarken, Portekiz yine hem kulüplerde, hem de ulusal takım düzeyinde başarılı yıllarına

dönmüştür. Şimdi gözler Portekiz'in Mourinho reçetesini, Mourinho'suz olarak, ne kadar uygulayabileceğinde. Günümüzde Porto, Sporting ve Benfica farklı dozajlarda da olsa bu hayatta kalma yöntemini uyguluyor ve Şampiyonlar Ligi'nde büyük transferlerle başarı arıyor. Ligde Braga, Setubal gibi kulüpler de fazla para dökmeden takım yaratma yöntemini benimsemiş görünüyor. Portekiz'in bu şekilde endüstri futbolunun kuvvetli rüzgârlarına dayanması şart, çünkü bir kez daha düştüklerinde onları yükseğe çıkaracak kaynağı bulabilecekleri başka eski sömürgeleri kalmadı. Tabii, Uzakdoğu'daki eski dost Makau, birdenbire büyük yetenekler çıkarıp, Portekiz'in Liga'sına armağan etmeye karar vermezse. ■

Afrika santrada

Caner Eler

Avrupa'nın futbolda yaptığı önderliği daha sonra Güney Amerika paylaşmış ve bu iki kıtanın ülkeleri on yıllar boyunca dünya futboluna hükmetmişti. Ancak herkesin tutkuyla bağlandığı bu oyun İngiltere'nin henüz holigan girmemiş topraklarında ilk oynanmaya başladığı yıllardan bu yana, birçok değişim yaşadı. Afrika futbolunun, başlangıcı 20. yüzyılın son çeyreğine denk gelen diğer iki kıtanın futbol ekolüne olan etkileri, bu değişimlerden belki de sosyolojik anlamda en önemlisi konumunda. Hatta futbolun beşiği olarak addedilen

düzeydeydi. Bağımsızlığını yeni elde etmiş olan Sudan'ın başkenti Hartum'da sırf bu amaç için yeni bir stadyum inşa edildi ancak yalnızca Mısır, Sudan ve Etiyopya kurucu katılımcılar olarak kupada yer aldı. Mısır finalde Etiyopya'yı 4-0 yenerek Afrika'nın ilk şampiyonu oldu. İlk turnuvaya davetli olduğu halde, siyah ve beyaz oyuncuların karışık olduğu bir takım göndermeyi reddeden "Apartheid" dönemi Güney Afrika'sı, sonradan turnuvadan ihraç edilmişti. İki yıl sonra aynı üç takımın katıldığı

futbolda ender yaşanan olaylardan biri olarak tarihe geçti. Bu süreç içinde turnuva kurallarında yapılan birçok değişiklikle birlikte doksanlı yıllara gelindi. 1992 Senegal'de yarışacak takım sayısı 12'ye yükseltildi ve elemeler güçleşti. 12 takımlı turnuvanın yıldızı Ganalı efsane isim Abedi Pele olurken, şampiyonu ise tarihinde ilk kez bu başarıya ulaşan Fildişi Sahili'ydi. 1994'te Nijeryalı golcü Rashidi Yekini'nin yıldızlaştığı turnuvada yeşil-beyazlılar finalde, bir sene önce uçak kazasında takımın neredeyse tümünü kaybeden, ancak buna rağmen finale yükselen Zambiya'yı geçti. 1996'da hem takım sayısı 16'ya yükseltildi hem de uzun yıllar ırkçılık nedeniyle ambargo uygulanan Güney Afrika, apartheid sonrası ev sahipliğini üstlendi. Nijerya son anda güvenlik nedeniyle katılmayınca turnuvada 15 takım mücadele etti. Kupadan yıllarca uzak kalmanın acısı ve rejim değişikliğinin de verdiği sosyal ivmeyle "Bafana Bafana", yani Güney Afrika kendi evinde şampiyonluğa ulaştı. Kaptan Neil Tovey de turnuva tarihinde kupayı kaldıran ilk beyaz oyuncu unvanını kazandı. 1998'de ise Mısır tarihinin dördüncü şampiyonluğuna ulaşırken, 2000 ve 2002'de Geremi, Eto'o, M'Boma, Song'lu kadroyla muhteşem bir Kamerun fırtınası esiyordu. Kamerun böylece Mısır ve Gana'dan sonra üst üste iki şampiyonluğa ulaşan üçüncü takım olarak büyük bir başarıya imza attı. 2004'te ev sahibi Tunus diğer bir Kuzey Afrika takımı olan Fas'ı finalde geçerek tarihinin en büyük başarısına ulaştı. Son şampiyon ise 2006'da yine ev sahibi Mısır olurken, Ahmed Hassan turnuvanın en değerli oyuncusu unvanıyla takımının başarısında büyük rol oynadı. Beşinci kez şampiyon olan Mısır en çok kupa kazanan takım oldu böylece. Dört şehirde oynanacak 26. Afrika Uluslar Kupası 20 Ocak-10 Şubat tarihlerinde Gana'da düzenlenirken maçların oynanması için dört şehir seçildi.

Avrupa'daki büyük liglerin en büyük beslenme kaynağının yıllarca sömürge ülkeleri olarak var olan Afrika ülkelerinden gelen futbolcular olması ve yaşlı kıtanın yetenek potansiyeli anlamında neredeyse Afrika'ya bağımlı hale gelmesi adeta bir devrim niteliğinde. İşte bu devrimin simgelerinden belki de en önemlisi olan Afrika Uluslar Kupası, 20 Ocak 2008'de 26. kez ve geçmiş örneklerinden çok daha şaşıla bir biçimde dünya futbolundan sahne çalmaya hazırlanıyor.

turnuva bu sefer Mısır'da düzenlendi. Ev sahibi ekip bu kez de Sudan'ı yenerek kupanın sahibi oldu. 1963'te Gana ev sahibiydi ve o turnuvaya sekiz takım katıldı. Ev sahibi ekip de ilk şampiyonluğunu kazandı. 1965'te bir kez daha şampiyon olan Gana Mısır'ın ardından üst üste iki kez bu kupayı kazanan ikinci takım oldu. 1968'de kupayı kazanan Demokratik Kongo Cumhuriyeti, 1974 yılında bu sefer Zaire ismiyle zafere ulaştı. Aynı ülkenin iki farkı isimle aynı turnuvada şampiyon olması, uluslararası

İlk kupa Sudan'da düzenlendi

1957'de Afrika Futbol Konfederasyonu (CAF) tarafından "Afrika Kupası" adıyla ilk kez Sudan'da düzenlenen turnuvaya, siyasi çalkantıların bol olması ve malum ekonomik sıkıntılar nedeniyle katılım çok düşük

Avrupalıları kızdıran kupa

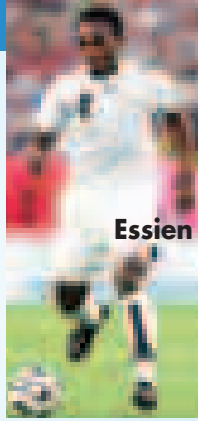
İki senede bir düzenlenen Afrika Uluslar Kupası, Ocak ve Şubat aylarına denk gelen günlerde oynandığı için özellikle Avrupa'nın büyük liglerindeki takımlardan büyük tepki görüyor. Bir aydan fazla bir süre oyuncularını kupaya gönderdikleri için sıkıntıya giren Avrupa takımlarına inat, organizasyonun her iki yılda bir yapılmasına devam ediliyor. Özellikle İngiltere'den hem futbolcular hem de teknik direktörler kupanın yaz aylarına çekilmesini talep ediyor. Bu sene yine Ocak-Şubat aylarında düzenlenecek kupanın ardından 2010 Angola organizasyonunun yaz aylarına çekilmesi gündemde.

Turnuvanın sloganı ise "Sharing Passions at the Centre of the Earth" (Dünyanın merkezinde tutkuları paylaşmak) olarak belirlendi. Dördüncü kez turnuvaya ev sahipliği yapacak ülkede maçların oynanacağı statlar şunlar: Kumasi-Baba Yara Stadyumu-44 bin kişilik Accra-Ohene Djan Stadyumu-

Dünya futbolunun beşiği sayılan Avrupa'nın bugün geline nokta en önemli beslenme kaynağı Afrika. Yaşlı kıta, yetenek potansiyelini eski sömürgesi konumundaki Afrika ülkelerinden sağlıyor. İşte kendilerini Avrupa futbol piyasasında gösteren Afrikalı yıldızlar, şimdi kendi kıtalarının şampiyonluğu için ülkeleri adına sahne alacak. Afrika Uluslar Kupası 20 Ocak'ta Gana'da başlıyor.

A Grubu (Gana, Gine, Namibya, Fas)

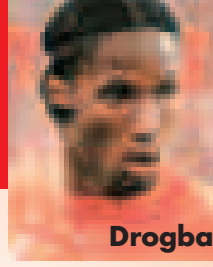
Ev sahibi Gana güçlü kadrosuyla sadece bu grubun değil turnuvanın da en büyük favorilerinden biri. Fransız Claude Le Roy yönetiminde, orta sahada eğer o zamana dek düzelirse (ki zor görünüyor) kaptan Appiah ve Chelseali Essien saha içi generallığında çok kuvvetli. Turnuvada daha önce 4 kez şampiyon olmanın itici gücü de var. Onlara Portsmouthlu Sulley Ali Muntari ve Romalı Ahmed Barusso eşlik edecek. Forvette Udineseli Gyan Asamoah en büyük güç olacak. Gine'de ise ülkemizden tanıdığımız Omar Kalabane, Daouda Jabi, Süleyman Youla, İbrahim Yattara ve Kaba Diawara kadroda yer alacak gibi gözüküyor. Pascal Feindouno, İsmail Bangoura, Bobo Balde ve Fode Mansare, Gine'nin yine etkili futbolcuları olacak. Chamakh'lı, Yusuf Hadji'li Fas eski gücünden uzak gözükse de her zaman bu turnuvada etkili olabilecek takımlardan biri.

Essien

B Grubu (Nijerya, Benin, Mali, Fildişi Sahili)

Nijerya ve Fildişi Sahili birbirine denk potansiyel kuvvetlere sahip takımlar gibi gözükse de turnuvaya doğru sakatlıklar her şeyi değiştirebilir. Son finalist Fildişi'nde kaptan Didier Drogba için "Şubat'a kadar oynayamaz" denildi ancak kadroya alındı ve oynatılması planlanıyor. Eğer oynayamazsa Toure ve Kalou kardeşler, Arouna Kone, E.Eboue gibi isimlerin performansı kilit rol oynayacak. Nijerya'da ise Berti Vogts ve öğrencilerinin arasındaki uyum her şeyi belirleyecek gibi gözüküyor. Her zaman çalkantılı bir ekip olan Nijerya ya şampiyon olur ya da gruptan çıkamaz. Hücumda kaptan Kanu, Makinwa, Martins, Odemwingie, Utaka, Yakubu gibi opsiyonları olan Nijerya'da orta alanda Mikel, savunmada Yobo ve Taiwo'nun yapacakları önemli olacak. Mali Diarra'lı, Kanoute'li ve Seydou Keita'lı kadrosuyla grubun plasesi.

Drogba

C Grubu (Kamerun, Mısır, Zambiya, Sudan)

Kupanın en büyük favorilerinden biri olan Kamerun bu gruptan Mısır'la birlikte rahat çıkar gibi duruyor. Samuel Eto'o'nun iyileşmesi Kamerun için en önemli haberi.

Eto'o

Togo'yu Dünya Kupası'na götüren Otto Pfister, bu sefer Kamerun'un başında. Büyük kaptan Rigobert Song, Pierre Webo, Jean Makoun, Geremi, Atouba takımın yine önemli isimleri olacak. Mısır'da ise Zidan, Mido, Ahmed Hassan gibi çok özel bir hücum gücü mevcut. Barakat, Ghaly ve Trabzonsporlu Ayman takımın kilit isimleri olabilir.

44 bin kişilik
Tamale Stadyumu-21.077 kişilik
Sekondi Takoradi Stadyumu-21.100 kişilik
Elemeler ve turnuva statüsü
1994'den bu yana kupanın elemeleri için takımlar gruplara ayrılıyor ve o yıl elemelere katılan takım sayısına göre de grupların durumu ve statü değişiyor. Örneğin 2008 elemelerinde 12 eleme grubu söz konusuydu; her grubun lideri ve en iyi üç ikinci finallere gelmeye hak kazandı. Ev sahibi Gana'nın da katılımıyla toplam 16 takım oluşmuş oldu. Bu 16 takım 4'erli 4 gruba ayrılırken, grupta ilk iki sırayı alanlar çeyrek finale yükselerek çapraz eşleşmeyle karşı karşıya gelecek.

Maçlar Eurosport'ta

Her ne kadar Avrupa takımlarının ya yaz aylarında ya da 4 yılda bir düzenlensin diye itiraz ettikleri bir turnuva olsa bile, Afrika toplumu genelde unutulmuş bir kıta olmanın da verdiği bir kendini ifade edebilme heyecanı bu kupaya dört elle sarılıyor. Takımlar arasında uçurum olmamasının da verdiği sürprizlere gebe yapısıyla, heyecan ve keyif dozajı yüksek bir turnuva daha biz futbolseverleri bekliyor. Eğer siz de hem Türkiye'den hem de Avrupa'dan tanıdığınız yıldızları milli formlarıyla izleyebilmek ve yeni genç yıldız adaylarını keşfedebilmek istiyorsanız Eurosport'taki bu enfes turnuvayı kaçırmayın. ■

D Grubu (Angola, Senegal, Güney Afrika, Tunus)

Kâğıt üzerinde tartışmasız turnuvanın ölüm grubu diyebileceğimiz dörtlüsü bu. Diğer gruplar biraz daha iki favorili dağılırken bu grupta son yılların yükselen yıldızı Angola'ya, yetenek kuyusu Senegal ve Güney Afrika ile beraber önemli bir ekol olan Tunus eşlik ediyor. Portekiz ile bağları nedeniyle belli bir futbol alt kültürü olan Angola son Dünya Kupası'na katıldığı futbola devam edebilirse çok etkili olabilir. Henryk Kasperczak yönetimindeki Senegal, Diouf, H. Camara, M. Niang, P.B.Diop, A.Faye, H.Beye gibi isimleriyle çok etkileyici bir kadroya sahip. 2010 Dünya

Diouf

Kupası için kadrosunu oluşturmaya çalışan Güney Afrika, Brezilyalı efsane Carlos A. Parreira yönetiminde iddialı bir şekilde turnuvaya hazırlanıyor. Pienaar, Excellent Walaza, Zuma, A.Mokoena takımın kilit rollerini üstlenecek. Tunus 2004'ün şampiyonu olarak o jenerasyona yeni eklenen gençlerle beraber yine çok güçlü bir kadroya sahip. Hücumda en büyük silahları yine Brezilya asıllı Santos olacak.

Yıl	Kazanan	Skor	İkinci	Ev sahibi
1957	Mısır	4-0	Etiyopya	Sudan
1959	Mısır	2-1	Sudan	Mısır
1962	Etiyopya	4-2	Mısır	Etiyopya
1963	Gana	3-0	Sudan	Gana
1965	Gana	3-2	Tunus	Tunus
1968	Kongo	1-0	Gana	Etiyopya
1970	Sudan	1-0	Gana	Sudan
1972	Kongo	3-2	Mali	Kamerun
1974	Zaire	2-0	Zambiya	Mısır
1976	Fas*	-	Gine	Etiyopya
1978	Gana	2-0	Uganda	Gana
1980	Nijerya	3-0	Cezayir	Nijerya
1982	Gana	1-1 (7-6 p.)	Libya	Libya
1984	Kamerun	3-1	Nijerya	Fildişi Sahili
1986	Mısır	0-0 (5-4 p.)	Kamerun	Mısır
1988	Kamerun	1-0	Nijerya	Fas
1990	Cezayir	1-0	Nijerya	Cezayir
1992	Fildişi Sahili	0-0 (11-10 p.)	Gana	Senegal
1994	Nijerya	2-1	Zambiya	Tunus
1996	Güney Afrika	2-0	Tunus	Güney Afrika
1998	Mısır	2-0	Güney Afrika	Burkina Faso
2000	Kamerun	2-2 (4-3 p.)	Nijerya	Gana/Nijerya
2002	Kamerun	0-0 (3-2 p.)	Senegal	Mali
2004	Tunus	2-1	Fas	Tunus
2006	Mısır	0-0	Fildişi Sahili	Mısır

* 1976'da final maçı oynanmadı, şampiyonu dörtlü final grubu maçlarının sonucu belirledi.

Şansımı iyi kullandım

**Veli
Acar**

Denizlispor'la beş yıllık sözleşme imzalamıştım. Ancak Kızılcıhamam kampında sakatlık geçirdim ve kendimi gösterme fırsatını bulamadım. İki özel maçta 45'er dakika oynattıktan sonra gönderdiler beni. Sözleşmeyi de yürürlükten kaldırdılar.

Bursaspor'da benim bölgemdeki ilk tercih Orhan Alemdar'dı. Ancak Orhan bir sakatlık geçirdi. Kayserispor'la yapılan hazırlık maçında Raşit Çetiner bana şans verdi. Ben de bu fırsatı iyi değerlendirince formayı almış oldum.

Türkiye'de ilginç bir gerçek var. Teknik direktör değiştiren takımlar bir çıkış yakalıyor. Biz de Samet Aybaba'nın gelişinden sonra iyi sonuçlar aldık. Ancak bana göre Bülent Korkmaz da kesinlikle başarılı bir teknik adam.

Beğendiğim, kendime örnek aldığım oyuncu Gökdeniz. Kendisini kanıtladığı için daha rahat oynuyor, daha kolay risk alabiliyor. Ben henüz o rahatlığı yakalayamadım. 20 yaşında profesyonel olduğum için bazı şeyleri çok geç öğrendim.

Büyük başarılar için kadro istikrarı şart. Oyuncuların büyük bir bölümünün değişmesi, yeni bir adaptasyon sürecini de beraberinde getiriyor ve sıkıntı yaratıyor. İstikrarı seyirci avantajıyla birleştirirsek üst sıraları zorlarız.

Kayserisporlu Toledo beni gerçekten çok zorladı. İki yıl önce yaptığımız hazırlık maçında bu futbolcuyu görünce "Kayserispor bu adamı nasıl aldı?" demiştik. Ama ilerleyen haftalarda kalitesini ortaya koydu ve takımına çok faydalı oldu.

Futbol hayatı şanssızlıkla başlasa da arkasını iyi getirmeyi başardı. Memleketinin takımı Denizlispor'da oynama hayalleri bir sakatlıkla suya düşerken, Bursaspor'da bir başka oyuncunun sakatlanmasıyla bulduğu şansı mükemmel değerlendirdi. Hem iki forvetin arkasında hem de sağ kanatta iş yapabilen süratli bir hücum oyuncusu. Görev verildiğinde sağ bek de oynadı. Futbol sevgisini dile getirirken, "Kaleye geç deseler ona da razıyım" diyor.

▼26 yaşını geride bırakmış, Turkcell Süper Lig'in tecrübeli oyuncularından birisin. Futbola ne zaman başladın?

▲Her çocuk gibi 9-10 yaşlarında futbola tanıştım. Amatör olarak ilk lisansım Denizli Karşıyaka takımından çıktı. Ama orada hiç oynamadım. Sonra Türk Telekom takımına geçtim. Bu ekipte de çok az forma giydim. Bir maçta kırmızı kart görünce o defter de kapandı. Ardından memleketimin takımı Acıpayamspor'da oynadıktan sonra üniversite nedeniyle geldiğim Denizli'de o zaman amatör kümede yer alan Belediyespor'la anlaştım. Ben oynarken

Sakatlanınca Denizlispor sözleşmemi feshetti

▼Peki futbol oynadığın ilin takımı Denizlispor seni neden almadı?

▲Ben aslında Denizlispor ile anlaşmışım. Hatta beş yıllık sözleşme imzalamışım. Ancak takımla gittiğimiz Kızılcıhamam kampında sakatlık geçirdim ve kendimi gösterme fırsatını bulamadım. İki özel maçta 45'er dakika oynattıktan sonra gönderdiler beni. Sözleşmeyi de yürürlükten kaldırdılar.

▼3. Lig'den bir anda Lig A'ya geldin. İki lig arasında çok

▼Bursaspor'daki ilk sezonunda Lig A'da şampiyonluk sevinci yaşadın. İlk sezonun senin açıdan nasıl geçti?

▲Bursaspor'daki ilk sezonda hedefim birkaç maçta kadroya girebilmektir. Çünkü takımda çok önemli isimler vardı ve ben 3.Lig'den gelmişim. Açıkçası ilk sezonumda umduğumdan fazlasını buldum. Çoğu kez maça sonradan girip oynadım. Son iki karşılaşmada ise ilk onbirde görev yaptım.

Orhan'ın sakatlığı beni ön plana çıkardı

▼Geçen sezon sürpriz bir şekilde ilk onbire yerleştin. Bu nasıl oldu? Kamp döneminde neler yaşandı?

▲Kamp döneminde olaylar farklı şekilde gelişti. Teknik Direktörümüz Raşit Çetiner benim bölgede genellikle Orhan Alemdar'ı tercih ediyordu. Ancak Orhan bir sakatlık geçirdi. Kayserispor'la yapılan hazırlık maçında Raşit Hocam bana şans verdi. Ben de bu fırsatı iyi değerlendirince formayı almış oldum. İlk sezon için amacım 10-15 maç oynamaktı. Hedefimi fazlasıyla aştım.

▼Artık Bursaspor'un kilit oyuncularından birisin. Bu sezonki performansını nasıl değerlendiriyorsun?

▲Engin Ipekoğlu beni genellikle ileri ikilinin arkasında görevlendiriyordu. Bu sezon sağ kanatta oynuyorum. Kendimi biraz daha geliştirdiğimi düşünüyorum.

▼Bursaspor yola Bülent Korkmaz'la çıkmıştı. Sonrasında takımın başına Samet Aybaba geçti. Bu değişiklik sizi nasıl etkiledi?

▲Türkiye'de ilginç bir gerçek var. Teknik direktör değiştiren takımlar bir çıkış yakalıyor. Biz de Samet Aybaba'nın gelişinden sonra iyi sonuçlar aldık. Ancak bana göre Bülent Korkmaz da kesinlikle başarılı bir teknik adam.

▼Ligin 16. haftasında çok uzun bir aradan sonra yedek kulübesinde oturdun. Bunu neye bağlıyorsun?

▲Bu hocamızın kararı. Kesinlikle saygı duyuyorum. Sonuçta 30 kişilik bir kadromuz var. Kimi zaman yedek kalmak çok olağanüstü bir durum değil.

▼Bursaspor neden bir türlü alt sıralardan uzaklaşamıyor?

takım 3.Lig'e yükseldi. Aslında Bursaspor'la anlaşmadan önce Sakaryaspor'la imza aşamasındaydım. Ama dönemin başkanı Levent Kızıl arayıp teklifi iletince Bursaspor'un yolunu tuttum.

▼O dönemde Bursaspor hakkında neler biliyordun?

▲Gelmeden önce Bursaspor hakkında detaylı bir bilgim yoktu. Sadece çok etkili bir taraftar kitlesi olduğundan haberdardım.

Nitekim 2005-2006 sezonunda Galatasaray'la oynadığımız açılış maçında bunu çok net bir şekilde gördüm. Bursaspor'un büyüklüğünü anladım. Bir hazırlık maçı olmasına karşın tribünlerde inanılmaz bir coşku, muhteşem şovlar vardı.

ciddi farklar var mıydı?

▲Kesinlikle çok fark vardı. 3.Lig'de herkes durmadan oraya buraya koşuyor. Genellikle belli bir oyun planı olmuyor. Maçlar zevksiz ve kalitesiz geçiyor. Oysa Lig A'da herkes nereye koşacağını, nasıl pas atacağını biliyor.

▼Bu fark oyuncuların mı saha koşullarından mı yoksa kulüplerin imkânlarının kısıtlı olmasından mı kaynaklanıyor?

▲Aslında tüm faktörlerin etkisi var. 3.Lig'de oynadığımız sahalardan gerçekten çok kötüydü. Seyirci yok denecek kadar azdı. Ben Bursaspor'a gelmeden önce bin kişinin üzerinde bir seyirci topluluğu görmemişim. Burada tribünlerde 20 bin kişinin önüne çıkınca küçük çaplı bir şok yaşadım.

▲Yakın zamanda düzlüğe çıkacağız. Bunu herkes iyi bilsin. Sakat oyuncuların fazlalığı kötü gidişimizdeki en önemli etkeni. Bu arkadaşlarımız yanımızda olsaydı kesinlikle şu an farklı bir konumda olurduk.

▼Bursaspor geçen sezon şampiyonluk yaşamış dört takımı da yenmeyi başardı. Bu sezon ise aynı takımlar karşısında hiç galibiyet alamadınız.

▲Sahamızda Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor ile oynadığımız maçlarda galibiyet bizim hakkımızdı. O maçlarda çok iyi oynadık. Ne yazık ki şanssızdık. Beşiktaş karşısında ise başarılı olamadık. Çok kötü oynadık ve kaybettik. Gerilimin bizi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.

▼Ligin kalitesiz olduğu yönünde görüşler var. Sen bu fikre katılıyor musun?

▲Takımların güçleri birbirine yaklaştı. Maçlar daha zorlu ve mücadeleli geçiyor. Bence Türkiye’de iyi futbolcular var ve kaliteli bir lig oynanıyor.

Kaleye bile geçerim

▼Bursaspor’a gelmeden önce hangi mevkide oynuyordun?

▲Denizli Belediyespor’da iki sezon orta alanın solunda oynadım. Takımın yıldızı konumunda olduğum için savunmayı kesinlikle düşünmüyordum, kendi yarı sahama pek az geçiyordum. Burada ise böyle bir lüksümüz yok. Kesinlikle iyi mücadele etmek, savunmaya yardım etmek zorundayız. Hatta görev verilirse kaleye bile geçerim. Takımım için yapamayacağım şey yok.

▼Sanırz senin için en zor maç geçen sezon sağ bek olarak sahaya çıktığın Antalyaspor karşılaşmasıydı. Hatta rakip takımın Teknik Direktörü Yılmaz Vural senin defansif sıkıntı yaşayacağını düşünerek karşına Ali Bilgin’i koydu. O maç senin açıdan nasıl geçti?

▲Ben o maçta kötü oynadığıma inanmıyorum. Basında “Teknik Direktörü Veli’ye 90 dakika nasıl sabretti?” türünden yazılar çıktı. Bu görüşe kesinlikle katılmıyorum. İlk kez oynadığım bir mevkide elimden geleni yaptım. Üstelik Antalyaspor o

karşılaşmada benim savunduğum taraftan hiçbir tehlike geliştiremedi. Ayrıca son dakikalarda bir çıkışım vardı. İyi pas atabilsem belki gol olacaktı. Kötü oynadığıma inanmıyorum ama tabii insanların değerlendirmeleri farklı olabiliyor.

▼Peki, sence en başarılı olduğun bölge hangisi?

▲İleri ikilinin arkasında daha etkili olduğumu düşünüyorum.

▼Örnek aldığın futbolcu var mı?

▲Beğendiğim, kendime örnek aldığım isim Trabzonsporlu Gökdeniz.

▼Kendini onunla karşılaştırdığında ne gibi eksiklerin var?

▲Gökdeniz çok çabuk. Bir de kendisini artık kanıtladığı için daha rahat oynuyor, daha kolay risk alabiliyor. Ben henüz o rahatlığı yakalayamadım. 20 yaşında profesyonel olduğum için bazı şeyleri çok geç öğrendim. Daha erken çıkış yapsaydım farklı bir noktada olabilirdim. Şimdi Bursaspor’da birlikte antrenman yaptığımız 15-16 yaşındaki arkadaşları görünce onlara gıpta ediyorum. Bu genç kardeşlerimiz bu avantajlarını çok iyi kullanmalı.

▼Bursaspor yakın gelecekte büyük başarılar yakalayabilir mi?

▲Büyük başarılar için kadro istikrarı şart. Oyuncuların büyük bir bölümünün değişmesi, yeni bir adaptasyon sürecini de beraberinde getiriyor ve sıkıntı yaratıyor. Zaten başarılı takımlara bakıldığında hepsinin oturmuş kadrolara sahip olduğu açıkça görülüyor. İstikrarı seyirci avantajıyla birleştirsek üst sıraları zorlarız diye düşünüyorum.

▼Bizim için bugüne dek aynı takımda oynadığın futbolculardan bir altın karma yapar mısın?

▲Kale için tercihim Yavuz Eraydın. Savunmanın sağına Denizli Belediye’den arkadaşım Alper Telli’yi yerleştiririm. Solda Yenal’a şans veririm. Göbekteki

favorilerim ise tartışmasız İsmail Güldüren ile Egemen Korkmaz. Orta alanın ortasında Cumhur ağabey ve Denizli’den Seyfettin’i oynatırım. Sağda Ömer Aysan, solda ise Frasinianu’yu seçiyorum. Forvetteki ikilim Sinan Kaloğlu ile Denizli Belediye’den Kadir Söylemez.

▼Egemen ve İsmail’e karşı oynamak zor mu?

▲İkisine karşı da oynamak istemem. Onların oyun stilleri bana çok ters gelir. Kuvvetleriyle oynuyorlar ve rakiplerini fizik üstünlükleriyle eziyorlar.

▼Süper Lig’de seni en çok zorlayan futbolcu kim oldu?

▲Kayserisporlu Toledo beni gerçekten çok zorladı. İki yıl önce yaptığımız hazırlık maçında bu futbolcuyu görünce “Kayserispor bu adamı nasıl aldı?” demiştik. Ama ilerleyen haftalarda kalitesini ortaya koydu ve takıma çok faydalı oldu. Bir anlamda Real Zaragoza gibi bir takımda boşu boşuna oynamadığını gösterdi.

▼Dünyada en çok hangi ligi ve futbolcuyu beğeniyorsun?

▲İngiltere Premier Lig’ni izlemekten keyif alıyorum. Futbolcu olarak da Manchester United’da forma giyen Cristiano Ronaldo’yu çok beğeniyorum. ■

Şimdi KAKA zamanı

Milan'ın Brezilyalı yıldızı, 2007'yi üç cephede zaferle tamamladı.

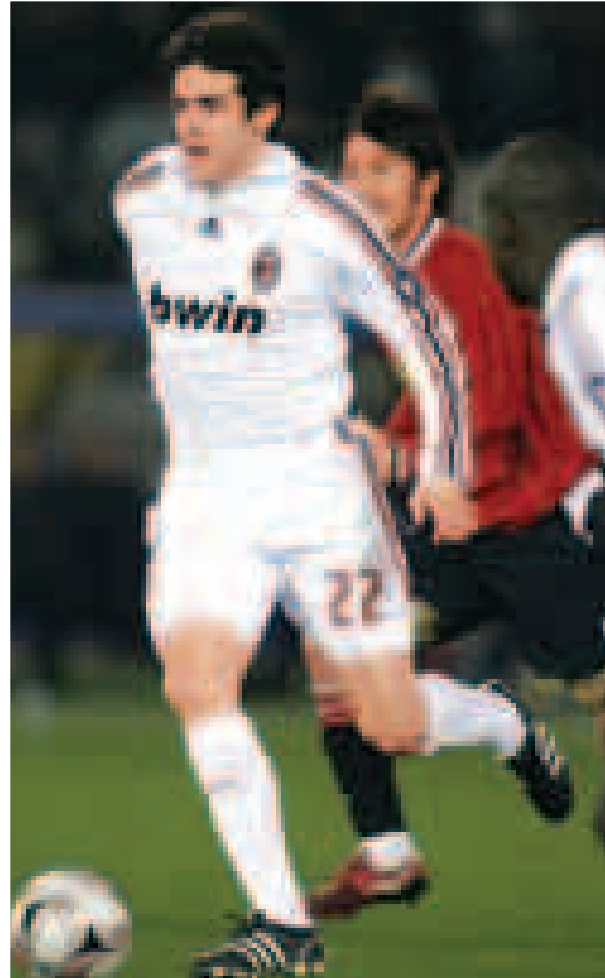
France Football 'ın 1956'dan bu yana düzenlediği "Altın Top" yarışmasında Cristiano ve Messi'yi büyük farkla geride bırakarak ödülün sahibi olan Kaka, FIFA ve İngilizlerin ünlü *World Soccer* dergisi tarafından da "Dünyada Yılın Futbolcusu" seçildi. Gerard Houllier, Kaka için "Onu ayrıcalıklı kılan unsur diğerlerinden farklı olması. Topla uyumu mükemmel. Gol atıyor, attırıyor. Kritik pozisyonlarda belirleyici özelliğe sahip" derken, Arsene Wenger de "Sadece oyunu hızlandırmakla kalmıyor, aynı zamanda sonuçlandıran bir özelliği de bulunuyor. Yaratıcılığını sadece kendisi için değil aynı zamanda arkadaşları için kullanıyor" yorumunu yapıyor.

Dr. Cem Çetin

Fransa'da yayınlanan ve uluslararası saygınlığı oldukça yüksek olan futbol dergisi *France Football*'un, 1956'dan bu yana düzenlendiği Altın Top ödülünü Brezilyalı Kaka kazandı. Pek çok futbol otoritesinin favorisi olan Sambacı, kötü bir sürprizle karşı karşıya kalmadan Manchester Unitedlı Cristiano Ronaldo ve Barcelonalı Lionel Messi'nin önünde mutlu sona ulaştı. 2003-04 sezonundan bu yana İtalya'nın AC Milan takımında top koşturan Kaka, böylece Ronaldo, Rivaldo ve Ronaldinho'dan sonra bu ödülü kazanan dördüncü Brezilyalı olarak istatistiklerdeki yerini aldı. Gazetecilerin oylarıyla sıralamayı belirleyen *France Football*, 2007 klasmanında önemli bir değişikliğe giderek, seçtiği gazetecileri Avrupalılarla sınırlı tutmayıp, Güney Amerika'dan Afrika'ya, Asya'dan Avustralya'ya dünyanın dört bir tarafındaki gazetecileri oy veren jürinin arasına dahil etti. Toplam 96 jüri üyesinin 78'inde ilk sırayı alan ve 444 puan toplayan Kaka, sadece Bosnalı gazetecinin ilk 5 futbolcu tercihi arasına giremedi.

İkincisini istiyor

Altın Top için Kaka'yı favori gösterenler, Brezilyalının Şampiyonlar Ligi'ndeki

performansını dikkate alarak bu yorumu yapıyorlardı. Gerçekten de İtalyanların Sambacısı, özellikle kritik maçlarda (Celtic, Manchester

United) attığı gollerle takımını adeta tek başına zafere taşıyan futbolcu olarak ön plana çıkıyordu. Altın Top'u kazandığını öğrendiğinde, Kaka'nın ağzından çıkan ilk cümleler "Gerçekten çok mutluyum. Duygularımı kelimelerle ifade edemiyorum. Daha şimdiden ikincisi hayal ediyorum"

oldu. Altın Top ödülünün önemini 1999 yılında Rivaldo kazandığında fark ettiği söyleyen Kaka, o günleri ve sonrasını "Rivaldo'dan önce

1997'de Ronaldo kazanmıştı ama o yıllarda futbolla çok içli dışlı olmadığımdan bu ödülün değerini pek anlamamıştım. Rivaldo'yla birlikte Altın Top'un ne kadar önemli olduğunu gördüm. Avrupa'da oynamaya başladıktan sonra da bu ödülü kendime hedef seçtim ve mutlaka ismimi bu ödülü kazananlar arasına yazdırmalıyım dedim" şeklinde anlatıyor. Halen 5.5 milyon euro olan yıllık gelirini yaptığı yeni anlaşmayla önümüzdeki sezondan itibaren 9 milyon euroya çıkartan Kaka, reklam ve sponsorluk anlaşmalarından da çok fazla para kazanıyor. Ne var ki bu yüksek kazanç Brezilyalı yıldızın sportif hedeflerini etkilemiyor. Röportajlarında futbol ve Milan sevgisini her defasında dile getiren

2007 Altın Top Genel Klasmanı

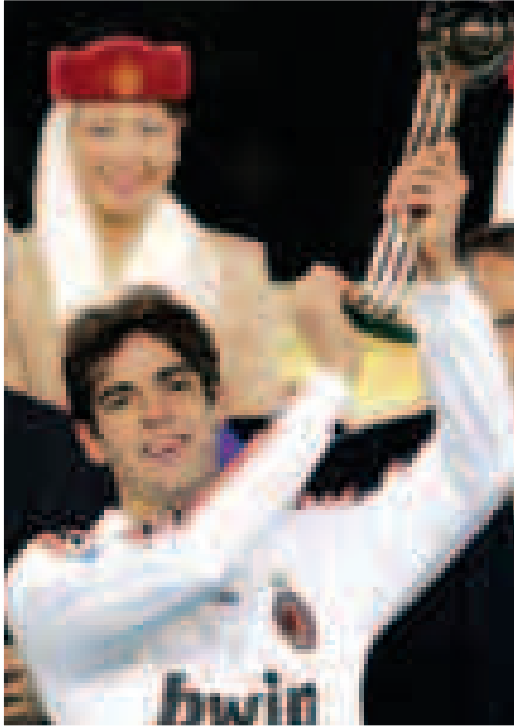
Oyuncu	Takımı	Puanı
1) Kaka	AC Milan	444
2) Cristiano Ronaldo	Manchester United	277
3) Lionel Messi	Barcelona	255
4) Didier Drogba	Chelsea	108
5) Andrea Pirlo	AC Milan	41
6) Van Nistelrooy	Real Madrid	39
7) Zlatan Ibrahimovic	Inter	31
8) Cesc Fabregas	Arsenal	27
9) Robinho	Real Madrid	24
10) Francesco Totti	AS Roma	20

Kaka, kendisine layık görülen Altın Top'un bir defayla sınırlı kalmasını hiç arzu etmiyor: "Bu ödülü birden fazla kimlerin kazandığına baktım; Platini, Cruyff ve Van Basten'in 3'er defa bu mutluluğu yaşadığını gördüm. Şimdilik rekor üç. Elbette bu rekoru kırmak isterim. Böyle bir başarıyı gerçekleştirip, futbolun unutulmazları arasında yer almak elbette çok güzel olur. Böyle bir hedef şimdilik bir rüya. Mümkün olan en kısa zamanda ikincisini kazanmayı çok istiyorum. Elbette 2008'de bu mutluluğu ikinci defa yaşamak isterim ama Avrupa Şampiyonası var. Bu gerçeğe rağmen yine de fırsatları değerlendirmeye çalışacağım."

Fransızların Kaka hayranlığı

Fransız futbolunun iki büyük teknik patronu Arsene Wenger ve Gerard Houllier de Kaka'nın Altın Top'u kazanmayı fazlasıyla hak ettiğini belirtiyor. "Kaka'yı ayrıcalıklı kılan unsur diğerlerinden farklı olması" diyen Houllier, "Topla uyumu mükemmel. Gol atıyor, attırıyor. Kritik pozisyonlarda belirleyici özelliğe sahip. Ayrıca oldukça karizmatik bir görüntüsü de var" ifadesini kullanıyor. Başarılı teknik direktörlük kariyerini 10 yılı aşkın bir süredir Arsenal'de sürdüren Wenger de Kaka için, "Şampiyonlar Ligi'nde Milan'ın her kritik maçında başrol oyuncusuydu. Ödülü kazanmasını doğal karşılıyorum" yorumunu getirdikten sonra ekliyor: "Sadece oyunu hızlandırmakla kalmıyor, aynı zamanda sonuçlandıran bir özelliği de bulunuyor. Yaratıcılığını sadece kendisi için değil aynı zamanda arkadaşları için de kullanıyor. Daha 25 yaşında

olduğunu düşünürsek, futbolunu daha da ileriye taşıyabilir." Sadece Fransızlar değil, futbol dünyasının ünlüleri de Kaka'nın 2007 Altın Topu bileğinin hakkıyla aldığını ifade ediyor. Altın Top'u üç defa kazanan Hollandalı Marco van Basten, "Müthiş bir futbolcu, üstelik de önünde daha çok seneler var. Benim eski takımım olan AC Milan'ın çok değerli bir parçası. İnsani yönü de çok iyi. Her açıdan bu ödülü hak ediyor" şeklinde konuşuyor. Bir başka Altın Top ödülü sahibi Ronaldo da vatandaşı için, "Her yönüyle gerçekten çok büyük bir futbolcu. Modern bir hücum oyuncusunun bütün özelliklerine sahip. Yaşı genç, ikinci defa bu

18 ülkeden 50 futbolcu yarıştı

ödülü kazanabilir. Çalışmayı çok seviyor ve bunu istiyor" görüşünü dile getiriyor. Bu arada son derece ilginç bir yorum da 1962'de Altın Topu kazanan Çek Josef Masopust'tan geliyor: "Eğer Kaka İtalya'dan ayrılıp, başka bir yere giderse, eminim ki, performansı şimdikinden daha iyi olacaktır. İtalyan futbolu, oyun tarzı itibarıyla Kaka'nın yeteneklerini dört dörtlük kullanmasına izin vermiyor." Her ne kadar Masopust, Brezilyalı yıldızın performansını daha da artırması için başka bir ülkeyi önerse de Kaka, Milan'da kalıp, futbol kariyerini Çizme'de kırmızı-siyahlıların tarihine geçerek sonlandırmayı hedefliyor. Brezilyalı yıldız, bu arzusunu da, "Her zaman ifade ettiğim gibi Milan'la yaptığım sözleşmeye sadık kalmak istiyorum. Eğer günün birinde bir başka takıma gitmem gerekirse, bu yöneticilerin kararı doğrultusunda olacaktır. Hiçbir zaman başka kulübe gitmek için özel bir çaba

Bu yıl 52.si düzenlenen Altın Top için *France Football*, 18 ülkeden 50 futbolcu belirledi. En çok adayı İtalya çıkarttı. Son Dünya Şampiyonundan 8 futbolcu (Pirlo, Inzaghi, Maldini, Gattuso, Totti, Buffon, Cannavaro, Luca Toni) Altın Top'un adayları arasında yer aldı. Sıralamada İtalya'yı 6 futbolcuyla (Kaka, Ronaldinho, Robinho, Alves, Ceni, Diego) Brezilya, 5 futbolcuyla İspanya (Casillas, Fabregas, Raul, Torres, Villa) izledi. Yapılan oylama sonunda 50 futbolcudan sadece 35'i puan alabildi. Bu 35 futbolcu arasında İtalya 7 futbolcusuyla zirveyi kaparken, Brezilya 5 futbolcuyla ikinciliği aldı. Değerlendirmede Beckham, Deco, Raul, Fernando Torres, Luca Toni, Queresma gibi futbolculara oy çıkmadı. Geçen yılın birincisi Cannavaro 5 puanla 24. sırada, yine geçen yılın ikincisi Buffon ise 7 puanla 19. sırada kaldı. Futbolcuların aldığı puanların kulüp takımlarına göre dağılımında ise zirve 512 puanla Şampiyonlar Ligi birincisi AC Milan'ın oldu. İtalyan takımına Altın Top'ta puan kazandıran oyuncular, Kaka, Pirlo, Inzaghi, Maldini, Gattuso ve Seedorf'tu. İtalyanları 283 puanla Manchester United (Cristiano Ronaldo, Rooney, Giggs, Tevez) ve 278 puanla Barcelona (Messi, Ronaldinho, Henry, Eto) izledi.

FIFA da onu seçti

Kaka, sadece *France Football*'un "Altın Top" ödülüne layık görülmekle kalmadı, FIFA tarafından da 2007 yılının dünyadaki en iyi futbolcusu seçildi. "FIFA Dünyada Yılın Futbolcusu" yarışmasında,

milli takım teknik direktörleri ve kaptanlarının verdiği oylarla Manchester United'dan Portekizli Cristiano Ronaldo ve Barcelona'dan Arjantinli Lionel Messi ile birlikte ilk üçe giren Kaka, büyük ödülü kazanan isim oldu. 1047 oyla ilk sırayı alarak, 504 oy alan Messi ve 426 oy alan Ronaldo'yu geride bırakan Brezilyalı yıldız, ödülünü, İsviçre'nin Zürih şehrinde düzenlenen gala gecesinde aldı. Ayrıca İngiliz *World Soccer* dergisi tarafından da "Dünyada Yılın Oyuncusu" seçilen Kaka, FIFA'nın "Dünyada Yılın Futbolcusu" ödülüne sahip olan 5. Brezilyalı oyuncu oldu. Daha önce Romario, Ronaldo, Rivaldo ve Ronaldinho da bu ödüle layık görülmüştü.

göstermeyeceğim. Milan'da beşinci sezonum ve ailemle birlikte burada çok mutluyuz. Elbette yeni hedeflerim var. Bunları Milan forması altında gerçekleştirebilirim" şeklinde dile getiriyor. ■

TFF Gündemi

Haydi çocuklar sahaya

Saha sizin, çıkın oynayın çocuklar!

TFF'den çocuklara bir futbol hizmeti daha... Gündüz Tekin Onay Grassroots Merkezi Beylerbeyi Atatürk Eğitim ve Araştırma Tesisleri'nde başlatılan Grassroots aktiviteleri, 1 Haziran 2008'e kadar sürecek. 6 dönem boyunca 6-12 yaş arası çocukların katılabileceği organizasyonu TFF sponsorlarından Ülker destekliyor. "Saha sizin. Çıkın oynayın çocuklar!" sloganıyla düzenlenen etkinlikte çocuklarımız profesyoneller nezdinde futbol oynama ve eğitim alma şansını yakalıyor.

Türkiye Futbol Federasyonu Gündüz Tekin Onay Grassroots Merkezi Beylerbeyi Atatürk Eğitim ve Araştırma Tesisleri'nde 22 Aralık Cumartesi günü yapılan törenle açıldı. Tesiste 6 dönem boyunca 6-12 yaş arası çocuklar Grassroots aktivitelerine katılabilecek. Futbol Federasyonu sponsorlarından Ülker'in desteklediği "Saha sizin. Çıkın oynayın çocuklar!" sloganıyla düzenlenen etkinlikte çocuklarımız profesyoneller nezdinde futbol oynama ve eğitim alma şansı yakalayacak. UEFA bünyesinde tüm Avrupa'da uygulanan "Gönüllü Kursları"

yine bu merkezde düzenli olarak gerçekleştirilecek. Kız ve engelli sporculara da aynı gruplarda çalışma olanağı sağlanacak. Açılış töreninde konuşan Türkiye Futbol Federasyonu Araştırma, Planlama, Eğitim ve Geliştirme (AR-PEG) Koordinatörü Gündüz Tekin Onay, "Gençler bir milletin geleceğidir. Hayatta hiçbir şeyi onlarsız düşünmüyorum. Yaşama sevincini ve gücünü dahi onlardan alıyorum. İyileşirsem, Türk sporuna ve Grassroots projesine yapacağımız çok hizmetler olacak" dedi. Tedavi gördüğü için tekerlekli sandalye ile açılışa gelen Gündüz Tekin Onay, bir süre genç futbolcu adayları ile sohbet ettikten sonra, yapılan maçları izledi. Duygulu anlar yaşayan Gündüz Tekin Onay, bir süre sonra alkışlar arasında sahadan ayrılarak dinlenmeye çekildi.

KURS DÖNEMLERİ

1. Dönem	22 Aralık 2007-13 Ocak 2008
2. Dönem	19 Ocak 2008-10 Şubat 2008
3. Dönem	16 Şubat 2008-9 Mart 2008
4. Dönem	15 Mart 2008-6 Nisan 2008
5. Dönem	12 Nisan 2008-4 Mayıs 2008
6. Dönem	10 Mayıs 2008-1 Haziran 2008
<i>Tüm dönemler için çalışmalar Cumartesi ve Pazar günleri düzenlenecek.</i>	

YAŞ GRUPLARINA GÖRE GÜNLÜK PROGRAM

09.00-10.00	1996 Doğumlular
10.00-11.00	1997-1998 Doğumlular
11.00-12.00	1999-2000 Doğumlular
12.00-13.00	2001-2002 Doğumlular
13.00-14.00	1997-1998 Doğumlular
14.00-15.00	1995-1996 Doğumlular
15.00-16.00	Kızlar (Tüm yaş grupları)
16.00-17.00	Engelliler (6-16 yaş arası)

Bayanların rakipleri belli oldu

2008-2009 Bayanlar U17 ve U19 Avrupa Şampiyonası Grup Eleme Kuraları, İsviçre'nin Nyon kentindeki UEFA Merkezi'nde çekildi. U17 Milli Takımımız ev sahipliği yapacağı turnuvada İrlanda, Hollanda ve Faroe Adaları'yla liderlik

mücadelesi verecek. U19 Milli Takımımız ise Polonya'nın ev sahipliği yapacağı turnuvada Polonya'yla birlikte Avusturya ve Ermenistan ile mücadele edecek. Grupların maç programı ve fikstür önümüzdeki aylarda belli olacak.

Euro 2008 seferberliği

Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu, 16 Aralık'ta Ankara'da yaptığı toplantıda 2008 Avrupa Şampiyonası'na katılacak A Milli Takım'ın hazırlıklarını yürütmek üzere Haluk Ulusoy Başkanlığında beş kişilik bir Organizasyon Komitesi kurulmasını kararlaştırdı. Yönetim Kurulu, toplantıda ayrıca tarihi bir jeste imza attı ve 2008 Avrupa Şampiyonası'na Türkiye'nin her ilçesinden birer vatandaşın götürülmesini kararlaştırdı. "Her ilçeden bir yürek, 70 milyon tek yürek" başlıklı projeye vatandaşlarımız Avrupa Şampiyonası Grup Eleme maçlarından birisini yerinde izleyebilecek. Bu kişilerin nasıl belirleneceğiyle ilgili prosedür önümüzdeki günlerde UEFA'yla yapılacak görüşmelerin ardından kamuoyuna açıklanacak. Yönetim Kurulu, ayrıca tüm

profesyonel liglerde yer alan kulüplerin başkanlarını da Avrupa Şampiyonası finallerine davet etmeyi kararlaştırdı. 3813 sayılı yasanın 5719 sayılı yasa ile değişik amir hükümlerinin bir an önce uygulanabilmesini sağlamak için Yönetim Kurulu çalışma programı oluşturdu. Buna göre; **A-** Ana statünün hazırlanmasına başlanması, kulüplerle ilgili kuruluş ve kişilerin görüşlerinin alınması, gerekli komisyonların kurulması, tüm bu çalışmaların yürütülmesi, süratle neticelendirilebilmesi için TFF Genel Sekreterliği'ne yetki verilmesi ve sonucun Yönetim Kurulu onayına sunulmasına, **B-** Yeni yasanın amir hükmü gereğince; 2007 yılı hesaplarının uluslararası bağımsız bir denetim firmasına ivedilikle denetlenmesine, bu konu ile

ilgili olmak üzere; Yönetim Kurulu üyesi Metehan Berktaş, Erdal Batmaz ve Kemal Ünsal'ın görevlendirilmesine, **C-** A ve B şıkkındaki işlemlerin süratle tamamlanmasından sonra

Genel Kurul ilanı ve çağrısının yapılmasına, **D-** Bu süreçle ilgili tüm işlemlerin TFF Genel Sekreterliği tarafından yürütülmesine karar verildi.

Dopingle mücadele semineri Antalya'da düzenlendi

Türkiye Futbol Federasyonu Dopingle Mücadele Kurulu 27 Aralık'ta bir eğitim semineri düzenledi. Profesyonel kulüplerin sağlık ekipleri için Antalya

Belek Spice Otel'de düzenlenen ve TFF Dopingle Mücadele Kurulu Başkanı Prof. Dr. Turgay Atasü'nün konuşmasıyla başlayan eğitim seminerinde Prof. Dr. Ahmet Araman, Prof. Dr. Nursabah Elif Başçı, Doç. Dr. Bülent Bayraktar, Uzm. Dr. Eren Eroğlu, Prof. Dr. Rüştü Güner, Doç. Dr. Nezih Hekim, Prof. Dr. Yavuz İmamoğlu, Prof. Dr. Mehmet Kurtuluş, Av. İsmail H. Özersin, Av. R. İlhan Yalçın ve Yrd. Doç. Dr. İlker Yücesir de konuşmacı olarak katıldı.

Alkmaar-Everton maçını Selçuk Dereli yönetti

UEFA Kupası 2. tur A Grubu'nda 20 Aralık Perşembe günü oynanan olan, AZ Alkmaar-Everton karşılaşmasını FIFA kokartlı hakemlerimizden Selçuk Dereli yönetti. Dereli'nin yardımcılıklarını Mustafa Emre Eyisoy ve Cem Satman yaptı. Dördüncü hakemliğini Vedat Yüksel'in yaptığı karşılaşmayı Everton 3-2 kazandı.

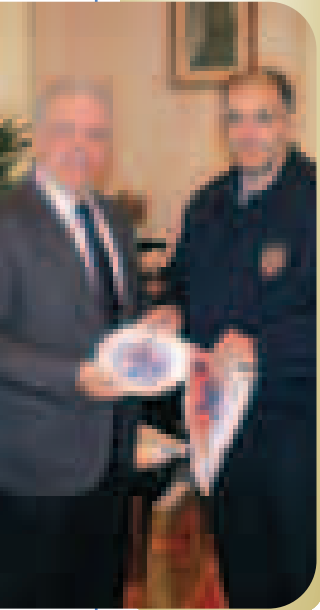
Milli Takımımız, İsveç'le özel maç yapacak

A Milli Takımımız, 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası hazırlık sürecindeki ilk özel maçını 6 Şubat 2008 tarihinde İsveç ile yapacak. İstanbul'daki karşılaşmanın oynanacağı stat daha sonra açıklanacak. A Millilerimiz, UEFA özel maçlar takvimi çerçevesinde 2008 yılının ikinci karşılaşmasını 26 Mart'ta deplasmanda oynayacak. Ardından 20-31 Mayıs tarihleri arasında yurtdışında üç özel maç daha yapılacak. Bu maçlardaki rakiplerin kim olacağı

önümüzdeki günlerde belirlenecek. Öte yandan Milli Takımımız, Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği'nin (FIFA) Aralık ayı dünya sıralamasında yerini koruyarak 16. sırada yer aldı. Liderliğini bu ay da sürdüren Arjantin, 2007 yılını zirvede bitirmiş oldu. Arjantin'i, Brezilya ve İtalya takip etti. Milli Takımımızın 2008 Avrupa Şampiyonası finallerindeki rakiplerinden Çek Cumhuriyeti 6, Portekiz 8, İsviçre ise 44. sırada bulunuyor.

Keçeci'ye ziyaret

Etiler Polis Yüksek Okulu Müdürü ve 1. Sınıf Emniyet Müdürü Dr. İdris Güzel, Futbol Federasyonu Başkanvekili Affan Keçeci'yi makamında ziyaret etti. Keçeci'ye çalışmalarında başarılar dileyen Güzel, TFF Başkan Vekili'ne bir plaket takdim etti.

Affan Keçeci'ye Fair Play ödülü

Türkiye Futbol Federasyonu Başkanvekili Affan Keçeci Türk futboluna barışçıl katkılarından dolayı *Mersin Gazetesi* tarafından Yılın Fair Play Ödülü'ne layık görüldü. Sporun Zirvesi 2007 Mersin etkinlikleri kapsamında organize edilen "Sporda Vefa ve Dostluk Gecesi"nde Yılın Fair Play Ödülü'nü Türkiye Futbol Federasyonu Başkanvekili Affan Keçeci aldı. Mersin Valiliği ve *Mersin Gazetesi*'nin ortaklaşa düzenlediği ve çeşitli dallarda ödüllerin dağıtıldığı geceye, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanvekili Affan Keçeci, Yönetim Kurulu Üyeleri Rafet Kırgız ve Eyüphan Eyüboğlu ile çok sayıda davetli katıldı. Keçeci, Mersin'de düzenlenen "Sporda Şiddet, Medya ve Hakemler" panelinde de bir konuşma yaptı. Her Türk vatandaşı gibi sporda şiddetin karşısında olduklarını söyleyen Keçeci, "Sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesiyle ilgili yasanın

çıkması son derece önemli. Bu bakımdan bu yasa yürürlükte, ancak yasanın yeterliliği konusunda tartışmalar oldu. Yasayla ilgili 1-1.5 yıl önce başlayan çalışmaların TBMM'de yapılmakta olduğunu biliyoruz. Bir an önce bu değişikliklerin kanunlaşması halinde, son derece önemli adımlar atılacağı kesin. Biz de TFF olarak sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi ile ilgili olarak sportif açıdan kararlar alarak uygulamaya koyduk" dedi. Şiddetin önlenmesine yönelik yaptırımları artırdıklarını ve çeşitli önlemler aldıklarını anlatan Keçeci, bu konuda her kesime görev düşüğünü kaydetti. Keçeci ayrıca Yönetim Kurulu üyeleri Eyüphan Eyüboğlu, Rafet Kırgız ile birlikte Mersin'in Tarsus ilçesindeki Burhanettin Kocamaz Stadyumu'nda incelemelerde bulundu.

U19 Takımımız Mısır'ı yendi

Teknik Direktörlüğünü Ahmet Ceyhan'ın yaptığı U19 Milli Takımımız, özel maçta Mısır'ı 1-0 mağlup etti. Sakarya Atatürk Stadi'nda oynanan karşılaşmada Milli Takımımızın golünü 2. dakikada Emrah İnanç kaydetti. Mısır'la oynanan ikinci hazırlık maçı ise 1-1 sonuçlandı.

Futsalda eleme heyecanı Şubat ayında

2008 Avrupa Futsal Şampiyonası Eleme Grup kuraları çekildi. Kuşadası'nda düzenlenecek turnuvada Futsal Milli Takımımız, Portekiz, Slovakya ve Letonya ile eşleşt. 10 Grup'ta oynanacak elemelerde gruplarını birinci sırada tamamlayan takımlar ve en iyi iki ikinci bir üst tura çıkacak. Öte yandan 2008 Avrupa U21 Futsal Şampiyonası Grup Eleme Kuraları da İsviçre'nin Nyon şehrinde çekildi. U21 Takımımız İtalya, Moldova ve Fransa ile eşleşt.

U16 Takımımız ABD'de tecrübe kazandı

Teknik Direktör Ferhat Südoğan yönetimindeki U16 Milli Takımımız, Nike Friendlies Turnuvası'ndaki son maçında Amerika Birleşik Devletleri'ni 2-0 mağlup etti. New York'ta oynanan karşılaşmada Milli Takımımızın gollerini 11 ve 42. dakikalarda Ali Çukadar kaydetti. U16 Takımımız, turnavadaki ilk maçında Brezilya'ya 7-2, ikinci maçında ise Rusya'ya 4-3 mağlup olmuştu.

Sağlık Kurulu'ndan eğitim semineri

Türkiye Futbol Federasyonu Sağlık Kurulu, Kulüp Sağlık Ekipleri Sürekli Eğitim Programı çerçevesinde 25-27 Aralık tarihlerinde, kulüp doktor, fizyoterapist ve masörlerine yönelik eğitim programı düzenledi. 437 kişinin eğitim aldığı seminerde Türkiye'de eksikliği hissedilen performans konusuna vurgu yapıldı. Seminerin açılışında bir konuşma yapan TFF Sağlık Kurulu Başkanı Prof. Dr. Mehmet Binnet, Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyadaki ülkelere kulüp sağlık eğitiminde öncülük ettiğini belirtirken "Dünyada her 3 maçta bir sakatlık olurken, Türkiye'de her 1.5 maçta bir sakatlık yaşanıyor. Dünyada 9 antrenmanda 1 sakatlık yaşanırken, Türkiye'de her 3 antrenmandan birinde sakatlık yaşanıyor" dedi. Antalya'nın Serik ilçesine bağlı Belek Beldesi'nde bulunan Spice Otel'de Türkiye Futbol Federasyonu tarafından düzenlenen Kulüp Sağlık Ekipleri Sürekli Eğitim Programı'na 151 doktor, 36 fizyoterapist ve 250 masör katıldı. Toplantının açılış konuşmasını yapan Prof. Dr. Mehmet Binnet, sağlık ekiplerinin takım çalışmasıyla gelişebileceğini söyledi. 2004 yılından itibaren sağlık içi eğitim çalışmalarında bir değişimin yaşandığını kaydeden Binnet, eğitim seminerlerinde teoriden çok pratiğe ağırlık verildiğine dikkat çekti. Her yıl düzenlenen eğitim seminerlerine katılımın giderek arttığına dikkat çeken Binnet, "2006

yılında 119 doktor, 52 fizyoterapist, 244 masör olmak üzere 415 katılımcı ve 38 eğitimciyi bir araya getirdik. Türkiye'de teknik direktörler saha içindeki başarının, saha dışındaki faktörlere de bağlı olduğunu yavaş yavaş anlamaya başladı" diye konuştu. Sağlık ekibinin takım içindeki devamlılığının sağlanması gerektiğini ifade eden Binnet,

"Türkiye'nin sağlık ekipleri konusundaki bilgisini tüm dünya ile paylaşmak istedik. Bu nedenle Türkiye'deki bir eğitim grubunu Gürcistan, Kazakistan ve Balkan ülkelerine gönderdik. Türkiye, içinde bulunduğu coğrafyadaki ülkelere, kulüp sağlık eğitiminde öncülük ediyor. Türkiye'nin bu konuda ne kadar ilerde olduğunu kanıtladık" dedi. 2005 ve 2006 yılları arasında TFF

Demek ki Türkiye'de bu konuda bir eksiklik vardı. Yaptığımız analizde, öncelikle eğitim konusunun geldiğini gördük. Eğitim programlarını değiştirdik, teknik direktörleri bilgilendirdik, bu konuda kültür oluşmasını sağlamaya çalıştık" diye konuştu. Futbolcu Gökmen Yıldırım'ın kalp krizi geçirerek sahada ölmesini hatırlatan Binnet, "Bu olay bizi derinden yaraladı. Sağlık kontrolleri daha önceden genel olarak yapılıyordu. Bunun ardından sağlık kontrollerinde kulüp doktorlarını sorumlu tutmaya başladık. Ayrıca UEFA'nın da yardımıyla Türkiye'deki 14 yaş altı futbolcuların profilini çıkardık. Bu çocukların hepsi taramadan geçirildi. Gökmen gibi olayların yaşanmaması için bu çalışmaya başlattık. Bunun dışında futbolcularımız ülkemizde en çok sıcaktan etkileniyordu. Bunun için de yine UEFA'nın yardımıyla Adana'da sıcak futbolcu sağlığındaki etkisine yönelik çalışma yaptık" ifadelerini kullandı.

"Bu sistem Türkiye'de olduğu gibi tüm dünyada da tam oluşturulmuş değil. Örneğin bir kulüp başkanı değiştiğinde sağlık ekibi de değişebiliyor. Ama sağlık ekibinin takım içindeki sürekliliğinin sağlanması gerekir" dedi. Futbolun dünyadaki küreselleşmenin son evresi olduğunu belirten Binnet,

1. ve 2. Liglerindeki takımların sakatlanma oranlarına yönelik bir araştırma yaptıklarını kaydeden Mehmet Binnet, "Dünyada her 3 maçta bir sakatlık olurken, Türkiye'de her 1.5 maçta bir sakatlık yaşanıyor. Dünyada 9 antrenmanda 1 sakatlık yaşanırken Türkiye'de her 3 antrenmandan 1 tanesinde sakatlık yaşanıyor.

27 Aralık'ta sona eren eğitim programında katılımcılara dayanıklılığın önemi, futbolda laktik asit ölçümü, futbolda kuvvet ve sürat, saha içi acil yaralanmalar ve ilk önlemler, futbolda ayak kabı seçimi, TFF sağlık yapılanması, eklemler ve kaslar konularında eğitim verildi. ■

Hakem kararları ve hukuki niteliği

Hakem, tüm spor dallarında, müsabakanın olmazsa olmaz unsurlarından birisidir. Müsabakayı, ister insan unsuru ile isterseniz elektronik aygıt ile veya aklınıza gelebilecek bir başka yöntemle yönetmeye çalışın, her halükârda bu yöneten nesnenin adı “hakem” olacaktır. Kelime olarak kökeni Arapça olan bu sözcük, “hkm” kökünden türemiştir. Hüküm, hâkim, hakem, tahkim, tahakküm olarak türeyen sözcüğün temelinde, ortak nokta; “karar vermek” kavramı, “hükmetmek eylemi”dir. Buna göre hakem ve hâkim sözcüklerinin temel anlamı “anlaşmazlıkları çözücü kararı veren kimse” olarak ortaya konulabilir. Hakem sözcüğünün tanımlaması, sporla ilgili yasalarda yer almamaktadır. Zira hakem, sporun kavramı değil, hukukun bir kavramdır. Müsabakanın yöneteni değil yargılayandır. Bu nedenle güncel konuşma ve yazım dilinde yanlış olarak müsabakanın “Hakem tarafından yönetildiği, müsabakayı yönetecek hakemlerin atandığı” biçiminde ifadeler kullanılmaktadır. Nitekim aynı hata hem FIFA statüsünün 5. maddesinde ve hem de 3813 sayılı yasanın 16. maddesinde de karşımıza çıkmaktadır. Merkez Hakem Kurulu’nun Görevleri başlığını taşıyan bu maddede ; “Futbol takımı bulunan kulüplerin yapacakları resmi ve özel futbol müsabakalarının yönetimini” sözcükleri kullanılmakta, bir “yönetim”den söz edilmektedir. Yönetmek; olaya müdahale etmek, kendi bilgi ve birikimi ve istemi doğrultusunda olayı yönlendirmek, arzuladığı sonuca kişi ve kurumları ulaştırmaktır. Oysa hakemin, müsabaka boyunca oyunculara, teknik yöneticilere, taraftarlara, yön verdirici, taktik verdirici ve taraflardan birini istediği sonuca

ulaştırıcı fonksiyonu yoktur. Tam aksine eylemlerin dışında kalmak, tarafsız olmak ve adil yargılamak zorunda olan kişidir. Bu nedenle adı “müsabaka yöneticisi” değil, müsabakadaki olayların yargılayıcısı anlamında “hakem”dir.

Hâkim-Hakem-Tahkim: Toplumda birbiri ile sıkça karıştırılan bu kurumlar, aslında eylem ve işlem olarak aynı görevi yerine getirmektedir. Sadece görev yaptıkları alanlar ve aldıkları yetkinin kaynağı farklıdır. Hepsinde ortak yan yargılama, yani adaletin sağlanması ve dağıtılması fonksiyonudur. Bu açıdan değerlendirildiğinde hiçbir farkı yoktur denebilir.

Yargı/Hâkim: Devletin bu fonksiyonu bağımsız hâkimler (yargıçlar) eliyle yürütülür. Hâkim, olayları bizzat yaşamaz. Olayın içinde değildir. Olayın görgü tanığı değildir. Olayları sonradan öğrenir, delillerini toplar ve genel yasa kurallarına göre sonuca ulaşır. Kararlarına daima bir üst makamda itiraz edilebilir.

Hakem ise aralarındaki ilişkiyi genel yargı dışında özel kişi ve kurumlara çözdürmek isteyen tarafların atadığı, onun mutlak otorite ve yargısını kabul ettiği, bu konudaki bilgi ve birikimine güvendiği insanlara görev vermesiyle fonksiyon icra ederler. Hakemin hukuk eğitimi almış, hukukçu ve meslekten biri olma şartı yoktur.

Müsabaka hakemi ise “müsabaka öncesi, müsabaka sırası ve müsabaka sonrasında, iki taraf futbolcuları arasında meydana gelen olayları, ulusal ve uluslararası futbol kurallarını uygulayarak yargılayan ve kesin karar veren kişidir...” demek doğru olacaktır.

FIFA’nın “Futbol Oyun Kuralları” başlığını taşıyan dizgesinin 5. Kuralı “Her maç, oyun kurallarını uygulamada tam yetkili olarak

atanan bir hakem tarafından yönetilir” demektedir.

FIFA’nın bu tanımlamasına göre; a) Hakem atama ile göreve gelecektir, b) Oyun kurallarını uygulayacaktır, c) Maçı yönetecektir, d) Tam yetkili olacaktır.

Buradan, müsabakayı hakem olarak tayin edilen kişinin yargılayacağı, oyun kurallarını uygulayacağı ve müsabıkların bu yargıya aynen uyacağı sonucu çıkar ki; bu da “Mecburi Tahkim” niteliğindedir.

Şu hale göre “Futbol Hakemliği” yasal dayanağını öncelikle FIFA statüsünden almaktadır.

Hakem kararlarının hukuki niteliği

Hakemler tarafından, müsabaka öncesi, müsabaka sırası ve müsabaka sonrasında verilmiş bulunan kararlar, hukuki nitelik olarak, “idari mi, yargısal mı, yasama niteliğinde mi, açıklayıcı mı, yenilik doğurucu mu, yapıcı mı?” konusunu irdelemek, bu kişilerin verdikleri kararların sonuçlarını belirlemek bakımından önem arz etmektedir. Müsabaka Öncesi: Bu kararları idari nitelikte kabul etmek gerekir.

Müsabaka Sırasında: Müsabakanın başlaması ve bitiş arasındaki 90 dakikalık süre içindeki hakem kararlarını hem idari ve hem de yargısal olarak birlikte görmek mümkündür. Hakemin temel fonksiyonu gereği müsabaka sırasında meydana gelen olay ve ilişkilere futbol oyun kurallarını uygulaması, daha açık ifade ile bu kurallar ışığında oyun içindeki olayları yargılamasıdır. Hakemin temel işlevi yargılama ve karar verme fonksiyonudur.

Müsabaka Sonrasında: Bu sırada yaptığı işlemler de idari niteliktedir. Müsabaka raporunun yazılması ve sonuçların TFF’ye bildirilmesi gibi işlemler idari

nitelikte işlemlerdir.

Müsabaka hakemliği, tüm spor dalları için mecburi tahkim hukuki temeline dayanır. Kulüpler ve sporcular lisans alımı veya vize işlemi sırasında bu kurumun yargıçlığını, mutlak yargı hâkimiyetini kabul ve taahhüt ederler.

Hakem kararları kesindir. Bu sporun ve müsabakanın niteliğinin zorunlu bir sonucudur.

Hakemlik fonksiyonu bir “yönetme” fonksiyonu olmayıp, temelinde bir “yargı” işlevidir.

Ne var ki; bu düzenlemeye karşın, son zamanlarda, TV görüntüleri ile hakem kararları denetlenmekte, sarı kart cezaları kaldırılmakta, kırmızı kart için ise ceza verilmemektedir. Bu uygulamanın iki açıdan yasal olmaması gerekir. Birincisi; gerek FIFA ve gerekse 3813 sayılı yasadaki “Hakem kararlarının nihailiği” ilkesine aykırıdır. İkincisi ise “yasalar önünde eşitlik” ilkesi ihlal edilmektedir. Futbol sadece belli kulüplerin müsabakaları değildir.

TV görüntüleri olmayan müsabakalarda görüntü ile hatalı hakem kararını değiştirme imkânı olmadığından, yasalar önünde eşitlik ve yasaların genelliği ilkesi bozulmaktadır. Eğer bu uygulama doğru ise haksız verildiği anlaşılan bir penaltı sonucu atılan golün de iptali gerekecektir. Ayrıca bu görüntülere göre karar verecek otorite kimdir?

MHK mı, basın mı, seyirci oylaması mı? Hakem kararının TV görüntüsü üzerine idari yoldan değiştirilmesi halinde Tahkim Kurulu’na başvurulduğu ve Kurul tarafından bu karar irdelendiği takdirde “hakem kararları” kesinlik ilkesini yitirecek ve bu kararlara karşı yargı yolu açılacaktır. Böylece oyun içinde hakem otoritesi sarsılacak, müsabaka sonuçları, her zaman yanıltıcı olduğu kabul edilen TV görüntüleri ile belirlenir hale gelebilecektir. ■